

សៀវភៅមេរៀន

NON-STATE ACTORS AND LOCAL AUTHORITIES IN DEVELOPMENT – ACTIONS IN PARTNER COUNTRIES (MULTI-COUNTRY) FOR NON-STATE ACTORS

DELGO'SEA

Partnership for Democratic Local
Governance in Southeast-Asia

សៀវភៅមេរៀនសម្រាប់ការចំណ
និងផ្លាស់ប្តូរមន្ត្រីសាធារណៈ
ឬការអនុវត្តល្អស្តីពី
អភិបាលកិច្ចនៅអាស៊ីអាគ្នេយ៍

DELGO'SEA

www.DELGOSEA.eu

This project is
co-funded by
the European
Union.

Konrad
Adenauer
Stiftung

UCLG
ASPAC
United Cities and Local Governments
Asia Pacific

LOCAL
GOVERNMENT
DEVELOPMENT
FOUNDATION

สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย
Thailand Environment Institute

A Project implemented by the consortium: Konrad-Adenauer-Stiftung e.V., Thailand Environment Institute (TEI), Local Government Development Foundation Inc. (LOGODEF), United Cities and Local Governments for Asia and Pacific (UCLG-ASPAC), Association of Indonesian Regency Governments (APKASI), Association of Cities of Vietnam (ACVN), and National League of Communes/Sangkats of the Kingdom of Cambodia (NLC/S).

ភាពជាដៃគូសម្រាប់អភិបាលកិច្ចមូលដ្ឋានតាមបែបប្រជាធិបតេយ្យ នៅក្នុងតំបន់អាស៊ី អាគ្នេយ៍ (DELGOSEA) បានចាប់ផ្តើមសកម្មភាពនៅក្នុងខែមិនា ឆ្នាំ២០១០ និង ត្រូវបាន សហការឧបត្ថម្ភ ដោយ សហភាពអឺរ៉ុប និង មូលនិធិខុនរ៉ាឌ Konrad-Adenauer-Stiftung (KAS) នៃប្រទេសអាល្លឺម៉ង់ តាមរយៈក្រសួងនៃសហប្រតិបត្តិការការអភិវឌ្ឍន៍របស់ ប្រទេសអាល្លឺម៉ង់។

DELGOSEA មានគោលបំណងបង្កើតបណ្តាញនៃទីក្រុង និង ខេត្តនានា ដើម្បីដាក់ឱ្យប្រើនូវការអនុវត្តតាមការអនុវត្តន៍នៃអភិបាលកិច្ចអន្តរតំបន់ទៅដល់ប្រទេស ជាដៃគូនានា ដូចជា កម្ពុជា ឥណ្ឌូនេស៊ី ហ្វីលីពីន ថៃ និង វៀតណាម។ DELGOSEA គាំទ្រតួនាទីនៃសមាគមរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋានទាំងឡាយ (LGAs) ក្នុងការផ្តល់ឱ្យ និង ជួយដល់ការផ្ទេរ និង និរន្តរភាពនៃការអនុវត្តតាមការអនុវត្តន៍ នៃអភិបាលកិច្ចមូលដ្ឋាន ដោយរដ្ឋបាលមូលដ្ឋាន។ អ្វីដែលសំខាន់បំផុតនោះគឺ តាមរយៈ ការផ្លាស់ប្តូរ ការអនុវត្ត ទាំងនោះ នៅក្នុងតំបន់ DELGOSEA មានបំណងចូលរួមក្នុងការធ្វើឱ្យប្រសើរឡើង នៃស្ថានភាព រស់នៅរបស់ប្រជាជនក្រីក្រនៅតំបន់អាស៊ីអាគ្នេយ៍ដោយ ជួយបង្កើន ការចូលរួមរបស់ពួកគេ ក្នុងការធ្វើផែនការណ៍តំបន់ និង ការសម្រេចចិត្ត។

Konrad
Adenauer
Stiftung

សៀវភៅមេរៀនសម្រាប់ការចំណងជ្រាប បទពិសោធន៍ឬការអនុវត្តល្អស្តីពី អភិបាលកិច្ចនៅអាស៊ីអាគ្នេយ៍

ជំពូកទី ១	សេចក្តីផ្តើមនៃគម្រោង DELGOSEA
ជំពូកទី ២	អភិបាលកិច្ចមូលដ្ឋានបែបបទប្រជាធិបតេយ្យ
ជំពូកទី ៣	ការចូលរួមរបស់ប្រជាពលរដ្ឋក្នុងការធ្វើផែនការ និងការធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្ត
ជំពូកទី ៤	ការផ្តោតសង្ខេប: ការបណ្តុះបណ្តាល ការតាមដាន និងការរាយការណ៍នៃការ អនុវត្តតាមការអនុវត្តល្អ

រក្សាសិទ្ធិឆ្នាំ២០១១

គម្រោងភាពជាដៃគូ DELGOSEA/www.delgosea.eu

ការចំលងក្នុងទម្រង់ផ្សេងៗដោយគ្មានការអនុញ្ញាតិពីគម្រោង ដែលតំណាងដោយមូលនិធិ ខុនរ៉ាឌ អាឌិនណៅវ៉ែរ នឹងមិនត្រូវបានអនុញ្ញាតិនោះទេ។ ទស្សនៈដែលរៀបរាប់ នៅក្នុងសៀវភៅនេះគឺជាទស្សនៈរបស់អ្នកនិពន្ធសៀវភៅនេះហើយនឹងតំណាងឲ្យគម្រោង នោះទេ។ ដូច្នេះគម្រោង នឹងមិនទទួលខុសត្រូវចំពោះករណីដែលអាចមានការប៉ះពាល់ ឬខូចខាតនានា ដែលជាលទ្ធផលកើតឡើងពីព័ត៌មានដែលមាននៅក្នុងសៀវភៅនេះ។

មាតិកា

អំពីសៀវភៅនេះ

១

បញ្ជីអ្នកនិពន្ធ

ជំពូកទី១៖ សេចក្តីផ្តើមនៃគម្រោង DELGOSEA

១-១ អំពី DELGOSEA

១-២ អ្នកពាក់ព័ន្ធសំខាន់ៗ

១-៣ ទិដ្ឋភាពទូទៅនៃការអនុវត្ត និង រដ្ឋបាលមូលដ្ឋានសម្រាប់សាកល្បង
(ទីក្រុង/ក្រុង) Pilot Cities

ជំពូកទី២៖ អភិបាលកិច្ចមូលដ្ឋានបែបលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ

២-១ អភិបាលកិច្ចមូលដ្ឋានបែបប្រជាធិបតេយ្យ- មូលដ្ឋានគ្រឹះនៃការយល់ដឹង

២-២ អត្ថបទក្នុងប្លង់វិស័យដែលត្រូវបានជ្រើសរើសសម្រាប់ការផ្លាស់ប្តូរបទពិ
សោធន៍ជោគជ័យ និងគំរូការអនុវត្តនៅក្នុងគម្រោង

២-៣ រចនាសម្ព័ន្ធរបស់រដ្ឋបាលមូលដ្ឋាន និង
ស្ថានភាពវិស្វកម្មក្នុងប្រទេសទាំង៥ក្នុងតំបន់អាស៊ីអាគ្នេយ៍

២-៣-១ ប្រទេសកម្ពុជា

២-៣-២ ប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ី

២-៣-៣ ប្រទេសហ្វីលីពីន

២-៣-៤ ប្រទេសថៃ

២-៣-៥ ប្រទេសវៀតណាម

ជំពូកទី៣៖ ការចូលរួមរបស់ប្រជាពលរដ្ឋក្នុងការធ្វើផែនការ និងការធ្វើសេចក្តី
សម្រេចចិត្ត

៣ ប្រធានបទ៖ ការចូលរួមរបស់ប្រជាពលរដ្ឋក្នុងការធ្វើផែនការ និងការធ្វើ
សេចក្តីសម្រេចចិត្ត

៣-១ ការចូលរួមរបស់ប្រជាជន៖ ទស្សនៈគោល

៣-១-១ ប្រវត្តិ

៣-១-២ ការបែកចែកអំណាច Empowerment (Why and How)

៣-១-៣ ការធ្វើស្ថាប័នការរួបរួមការចូលរួមរបស់ប្រជាជន

៣-២ ការអនុវត្ត ស្តីពីការចូលរួមរបស់ប្រជាជននៅក្នុងប្រទេសអាស៊ីអាគ្នេយ៍

(ករណីសីក្សា)

- ៣-២-១ ការចូលរួមរបស់សហគមន៍ក្នុងការកែលំអរតំបន់ផ្ទះសម្បែងនៅ ទីក្រុង វិញ ប្រទេសវៀតណាម
- ៣-២-២ ភាពជាដៃគូរវាងវិស័យសាធារណៈ ឯកជន និងប្រជាជននៅ សង្កាត់ទួលសង្កែប្រទេសកម្ពុជា
- ៣-២-៣ ការធ្វើគោលនយោបាយតាមបែបសហគមន៍ដឹកនាំ និងវិមជ្ឈការនៅទីក្រុង កងកេន ប្រទេសថៃឡង់
- ៣-៣ កត្តាទាមទារសម្រាប់ការអនុវត្តតាមការអនុវត្តន៍នេះ
- ៤ ប្រធានបទទី២៖ អភិបាលកិច្ចស្ថាប័ន
- ៤-១ ធាតុសំខាន់ៗនៃអភិបាលកិច្ចស្ថាប័ន
  - ៤-១-១ ក្របខណ្ឌជាតិ៖សម្រាប់អភិបាលកិច្ចស្ថាប័ននៅថ្នាក់ខេត្តនិង ថ្នាក់ក្រុងក្នុងប្រទេសទាំង៥
  - ៤-១-២ ភាពសក្តិសិទ្ធិរបស់ស្ថាប័នដែលអាចសម្រេចបានសម្រាប់ អភិបាលកិច្ចមូលដ្ឋាន និងប្រជាធិបតេយ្យ (អត្ថបទដើម រៀបរៀងដោយ បណ្ឌិត Gaudioso C. Sosmena, Jr.)
  - ៤-១-៣ អភិក្រមតាមបែបអ្នកពាក់ព័ន្ធច្រើន
  - ៤-១-៤ តម្លាភាព និង គណនេយ្យភាព ជាគោលការណ៍សំខាន់សម្រាប់ ស្ថាប័នរដ្ឋ
- ៤-២ ការអនុវត្តក្នុងស្ថាប័នរដ្ឋក្នុងអាស៊ីអាគ្នេយ៍ (ករណីសីក្សា)
  - ៤-២-១ រដ្ឋាភិបាលអេឡិចត្រូនិចដើម្បីពង្រឹងការអនុវត្ត និងផ្តល់សេវារបស់ក្រុងយូកយ៉ាកាតាប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ី
  - ៤-២-២ អភិបាលកិច្ចតាមរយៈភាពជាដៃគូរវាងសាលាក្រុង និងសហគមន៍ព្រឹកក្នុងប្រទេសថៃ
  - ៤-២-៣ ការរួមចំណែកក្នុងការធ្វើផែនការទីប្រជុំជន នៃខេត្តហ្គីម៉ាវ៉ាស ប្រទេសហ្វីលីពីន
  - ៤-២-៤ ការផ្ដួចផ្ដើមស្ថាប័នសាធារណៈនៅទីក្រុងឡាំងស៊ុន ប្រទេសវៀតណាម
  - ៤-២-៥ ការពង្រឹងរដ្ឋបាលថ្នាក់មូលដ្ឋានដោយខ្លួនឯង៖ ចំណូល

និងថវិកាក្នុង ខេត្តបាត់ដំបង ប្រទេសកម្ពុជា

៥ ប្រធានបទ: សេវាកម្មសាធារណៈទីក្រុងដោយផ្ដោតលើបញ្ហាបរិស្ថាន ទីប្រជុំជន

៥-១ ធាតុនៃការអភិវឌ្ឍទីក្រុង

៥-១-១ បញ្ហាបរិស្ថានទីក្រុងនៅអាស៊ីអាគ្នេយ៍

៥-១-២ យុទ្ធសាស្ត្រទាំង១០ សម្រាប់ការគ្រប់គ្រងការអភិវឌ្ឍបរិស្ថាន ទីក្រុង

៥-១-៣ ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងនៃបរិស្ថានទីក្រុង

៥-១-៤ អភិក្រមចំណុះទៅដោះស្រាយបញ្ហាបរិស្ថានទីប្រជុំជន

៥-២ ការអភិវឌ្ឍល្អសម្រាប់បរិស្ថានទីក្រុង

៥-២-១ គម្រោងសង្គ្រោះបរិស្ថានម៉ារីគីណា (ទីក្រុងMarikina, ហ្វីលីពីន)

៥-២-២

ក្រុមប្រឹក្សាការសម្របសម្រួលគ្រោះមហន្តរាយទីក្រុង

OLONGAPO (ទីក្រុងOlongap, ហ្វីលីពីន)

៥-២-៣ ការគ្រប់គ្រងតំបន់ដីសើមសម្រាប់កែលម្អទឹកកខ្វក់របស់ទីក្រុង ឧដុងថានី ប្រទេសថៃ

៥-២-៤ ទីក្រុងដែលមានជាតិកាបូនទាប (ម្លងក្លាងMuangklang ប្រទេសថៃ)

៦ ប្រធានបទ: ការគ្រប់គ្រងសារពើពន្ធ

៦-១ តួនាទីនៃរដ្ឋាភិបាលក្នុងការគ្រប់គ្រងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចក្នុងស្រុក៖ គំនិតសំខាន់

៦-១-១ វិមជ្ឈការនិងការដើរតួដ៏សកម្ម នៃរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋាន ក្នុង ការអភិវឌ្ឍវិស័យសេដ្ឋកិច្ចមូលដ្ឋាន

៦-១-២ ការលើកទឹកចិត្ត វិស័យសេដ្ឋកិច្ច និងវិស័យនយោបាយ សម្រាប់ការផ្ដួចផ្ដើមអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចក្នុងស្រុក

៦-១-៣ បង្កើតឲ្យមានសេចក្ដីផ្ដើមគំនិតអភិវឌ្ឍន៍មូលដ្ឋាននៅក្នុង ផែនការអភិវឌ្ឍតំបន់និងជាតិ

៦-១-៤ ផ្សារភ្ជាប់អ្នកពាក់ព័ន្ធក្នុងស្រុកតាមរយៈមធ្យោបាយរួមចំណែក (កសិករ អ្នកនេសាទ អ្នកលក់ដូរនៅផ្សារ ពាណិជ្ជករ ឬសហគ្រិនក្នុងស្រុក និងសង្គមស៊ីវិល)

៦-១-៥ ភាពជាដៃគូឯកជន-សាធារណៈសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច
មូលដ្ឋាន

៦-២ គ្រប់គ្រងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចក្នុងស្រុកនិងការជំរុញការវិនិយោគ ក្នុង
ប្រទេសប្រាំនៅអាស៊ីអាគ្នេយ៍

៦-២-១ គម្រោងសមុទ្រវិប្បកម្ម Tubigon ៖ គ្រប់គ្រងសេដ្ឋកិច្ចនិង
បរិស្ថានក្នុងស្រុក

៦-២-២ រៀបចំអ្នកលក់ដូរតាមដងផ្លូវនៅក្នុងទីក្រុងសូឡូ -
យុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ទីក្រុង

៦-២-៣ វិនិយោគសារជាថ្មីលើក្រុងភូកេតចាស់៖ ទេសចរណ៍វប្បធម៌ជា
យុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍

ជំពូកទី ៤៖ ការផ្ទេរទស្សនៈ ការបណ្តុះបណ្តាល ការតាមដាន និងការរាយការណ៍
នៃការអនុវត្តតាមការអនុវត្តន៍

៧-១ គោលបំណង និង សាវតា

៧-២ អភិក្រមនៃការផ្ទេរទស្សនៈទាន

៧-២-១ សកម្មភាពត្រៀមរៀបចំ

៧-២-២ ការអភិវឌ្ឍន៍ការផ្ទេរទស្សនៈទានអភិក្រមសម្របសម្រួល-

៧-៣ វគ្គបណ្តុះបណ្តាលសម្រាប់អ្នកពាក់ព័ន្ធមូលដ្ឋាន

៧-៤ ការត្រួតពិនិត្យ និងការរាយការណ៍

៧-៤-១ និយមន័យ និង សេចក្តីផ្តើមនៃការត្រួតពិនិត្យគម្រោង

៧-៤-២ ការតាមដានទីក្រុងសាកល្បង

អំពីសៀវភៅនេះ

សៀវភៅមេរៀននេះគឺជាសមិទ្ធផលដែលកើតចេញពី ក្រុមការងារអន្តរជាតិមួយដែល ទទួលខុសត្រូវក្នុងការរៀបចំខ្លឹមសារមេរៀន និងប្លង់មេរៀនដើម្បីជួយសម្រួលដល់ អ្នកសម្របសម្រួលដែលគាំទ្រដល់បណ្តាទីក្រុងមួយចំនួនក្នុងដំណើរការអនុវត្តតាមបទពិសោធន៍ល្អនានា។ សៀវភៅសិក្សានិងប្លង់មេរៀនទាំងនេះបានប្រើប្រាស់សម្រាប់ផ្តល់ សមត្ថភាពជំនាញចំនួន៧០នាក់មកពីសមាគមន៍រដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋាន អង្គការមិនមែន រដ្ឋាភិបាលឬ តំណាងមកពីទីក្រុងសាកល្បងនានា លើជំនាញសម្របសម្រួលការអនុវត្ត តាមបទពិសោធន៍ល្អៗស្តីពីអភិបាលកិច្ចល្អនៅអាស៊ីអាគ្នេយ៍។ ឯកសារទាំងអស់នេះក៏ត្រូវ បានធ្វើការបង្រៀនសាកល្បងរយៈពេល១០ថ្ងៃនៅទីក្រុងប៉ាតាយ៉ាប្រទេសថៃនាចុងឆ្នាំ២០ ១០ ហើយបានកែសម្រួលនិងបោះពុម្ពជាចុងក្រោយ។

- ក្នុងសៀវភៅសិក្សានេះពាក្យថា អ្នកសម្របសម្រួល គឺមានមុខងារចំនួន៣
- ជាគ្រូបណ្តុះបណ្តាលដល់អ្នកពាក់ព័ន្ធនៅក្នុងក្រុងសាកល្បងលើការអនុវត្តតាម បទពិសោធន៍ល្អៗនៃអភិបាលកិច្ចមូលដ្ឋាន
- ជាអ្នកបង្កើតនិងជំនាញការក្នុងដំណើរការអនុវត្តតាមបទពិសោធន៍ល្អៗនេះ
- ជាអ្នកជំនាញការតាមដាននិងវាយតម្លៃ

គម្រោង DELGOSEA នឹងបោះផ្សាយសមិទ្ធផលជាពីរលើក ។ លើកទី១គឺជាការ បោះផ្សាយឯកសារមេរៀននិងប្លង់មេរៀនសម្រាប់ពង្រឹងសមត្ថភាពអ្នកសម្របសម្រួល។ លើកទី២ គឺជាសៀវភៅសិក្សានេះ។ សៀវភៅសិក្សានេះគឺជាធនធានមួយសម្រាប់អ្នក ពាក់ព័ន្ធក្នុងអភិបាលកិច្ចមូលដ្ឋានទាំងអស់។ សៀវភៅនេះត្រូវបានបោះផ្សាយជាពិសេស សម្រាប់អ្នកសម្របសម្រួល អ្នកជំនាញមកពីខាងក្រៅនិងអ្នកពាក់ព័ន្ធនានា ដែលមាន បំណងចង់រៀនពីការអនុវត្តល្អលើប្រធានបទចំនួន៤៖

- ១- ការចូលរួមរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ
- ២- អភិបាលកិច្ចស្ថាប័ន
- ៣- ការផ្តល់សេវាសាធារណៈនៅទីប្រជុំជន
- ៤- ការធ្វើផែនការវិនិយោគនិងគ្រប់គ្រងសារពើពន្ធ

ជំពូកទី១និងទី២ រៀបរាប់អំពីសាវតា របស់គម្រោង DELGOSEA គោលគំនិត ដើម្បីអភិបាលកិច្ចបែបប្រជាធិបតេយ្យនៅមូលដ្ឋាន រចនាសម្ព័ន្ធនិងស្ថានភាពវិមជ្ឈការ នៅក្នុងប្រទេសចំនួន៥គឺកម្ពុជាឥណ្ឌូនេស៊ី ហ្វីលីពីន ថៃ និងវៀតណាម។

ជំពូក៣ត្រូវបានរៀបចំដើម្បីបង្ហាញជាលំអិតលើទស្សនទានផ្សេងៗក្នុងប្រធានបទ ទាំង៤ និងការអនុវត្តល្អៗមួយចំនួនផងដែរ។ ជំពូកនេះវិភាគនូវឧទាហរណ៍និងបញ្ហាប្រឈម នានាដែលកើតចេញពីការអនុវត្តគម្រោងផ្សេងៗនិងផ្តល់នូវបទពិសោធន៍និងការអនុវត្តល្អ ៗដែលអាចនឹងអនុវត្តតាមនូវប្រទេសផ្សេងៗក្នុងតំបន់ក្នុងករណីដែលចាំបាច់ក្នុងការអាន

ការអនុវត្តល្អឲ្យបានលំអិតសូមសិក្សាទៅលើការអនុវត្តល្អៗដែលបានបោះពុម្ពជាប្លង់រូប
តាមរយៈគេហទំព័រ www.delgosea.eu ។

ជំពូក៤ផ្ដោតការយកចិត្តទុកដាក់ទៅលើជំហានដាក់ស្តែងនៃការអនុវត្តតាម
បទពិសោធន៍ល្អៗ ជំពូកនេះក៏សង្កត់ធ្ងន់ដែលថាការអនុវត្តតាមអាចអនុវត្តទៅបានដរាប
ណាការអនុវត្តល្អណាមួយនោះត្រូវបានកែសម្រួលឲ្យត្រូវតាមបរិបទដាក់ស្តែងនៅមូលដ្ឋាន
។ ដូចនេះជំពូកនេះ លើកមកពិភាក្សានូវជំហានចាំបាច់នានាក្នុងការរៀបចំតាក់តែង
គម្រោងឬទស្សនទានផ្ទេរ ឲ្យត្រូវតាមបរិបទនៃទីក្រុងសាកល្បង ស្របតាមគោលបំណង
ដាក់លាក់និងក្របខ័ណ្ឌនយោបាយនិងច្បាប់ក្នុងប្រទេសនោះ។ ជំពូក៤ក៏ផ្តល់នូវគំនិត
ស្តីពីការរៀបចំប្រព័ន្ធតាមដាននិងធ្វើរបាយការណ៍ដើម្បីធានាឲ្យទទួលបានជោគជ័យក្នុង
ការអនុវត្តតាមដោយមាននិរន្តរភាព។

ឯកសារដែលបានបោះពុម្ពទាំងអស់រួមទាំងសៀវភៅសិក្សាប្លង់មេរៀន ក៏ដូចជា
ឯកសារស្តីពីការអនុវត្តល្អទាំង១៦អាចរកបាននូវគេហទំព័រ www.delgosea.eu ។
ការស្នើសុំឯកសារទាំងនោះក៏អាចធ្វើឡើងនៅការិយាល័យខុនរ៉ាឌ អាជិនណៅវីអិ ស្ទីបទង់
ក្នុងប្រទេសហ្វីលីពីន ។ (<http://www.kas.de/philippinen/>).

List of Authors

This publication has been produced with the support of the project partners and support given by external experts. DELGOSEA would like to address its specific thanks to:

Dr. Peter Köppinger, Country Representative of Konrad-Adenauer-Stiftung (KAS) for the Philippines and Project Director of DELGOSEA

Susanne Stephan, Project Manager of DELGOSEA

Dr. Paul Chamniern, Director of the Thailand Environment Institute (TEI) and Consulting Key Expert of DELGOSEA

Dr. Gaudiso Sosmena, Consulting Key Expert of DELGOSEA and Expert on Local Governance

Professor Edmund Tayao, Director of Local Government Development Foundation (LOGODEF)

Min Muny, DELGOSEA Expert for Institutional Governance and National Coordinator for Cambodia

Ma. Zenia M. Rodriguez, DELGOSEA Expert on Urban Environment

Alfredo Sureta, DELGOSEA Expert on Peoples Participation

Dr. Gilbert Llanto, Expert on Fiscal Management

Antonio Alvira, Expert on Fiscal Management

Ruth Gruber, International Expert on Training Methodologies, Facilitation and Group Coordination

Eri Trinurini-Adhi, DELGOSEA Expert on Monitoring and Curricula Development

ជំពូកទី១

សេចក្តីផ្តើមនៃគម្រោង DELGOSEA

ដោយ Dr. Peter Köppinger & Susanne Stephan

ជំពូកទី១

សេចក្តីផ្តើមនៃគម្រោង DELGOSEA

មាតិកា

១-១ អំពី DELGOSEA

១-២ អ្នកពាក់ព័ន្ធសំខាន់ៗ

១-៣ ទិដ្ឋភាពទូទៅនៃការអនុវត្តន៍ និង រដ្ឋបាលមូលដ្ឋានសម្រាប់សាកល្បង
(ទីក្រុង/ក្រុង) Pilot Cities

១-១ អំពី DELGOSEA

ភាពជាដៃគូសម្រាប់អភិបាលកិច្ចមូលដ្ឋានតាមបែបប្រជាធិបតេយ្យ នៅក្នុងតំបន់អាស៊ីអាគ្នេយ៍ (DELGOSEA) បានចាប់ផ្តើមសកម្មភាពនៅក្នុងខែមិនា ឆ្នាំ២០១០ និង ត្រូវបានសហការឧបត្ថម្ភដោយសហភាពអឺរ៉ុប និង អង្គការខុនរ៉ាឌ [Konrad-Adenauer-Stiftung\(KAS\)](#) នៃប្រទេសអាល្លឺម៉ង់ តាមរយៈក្រសួងនៃសហប្រតិបត្តិការការអភិវឌ្ឍន៍របស់ប្រទេសអាល្លឺម៉ង់។ DELGOSEA មានគោលបំណងបង្កើតបណ្តាញទីក្រុង និង ខេត្តនានា ដើម្បីអនុវត្តតាមការអនុវត្តន៍នៃអភិបាលកិច្ចអន្តរតំបន់ទៅដល់ប្រទេសជាដៃគូនានា ដូចជា កម្ពុជា ឥណ្ឌូនេស៊ី ហ្វីលីពីន ថៃ និង វៀតណាម។ DELGOSEA គាំទ្រគូនាទីនៃសមាគមរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋានទាំងឡាយ (LGAs) ក្នុងការផ្តល់ឲ្យ និង ជួយដល់ការផ្ទេរ និង និរន្តរភាពនៃការអនុវត្តតាមការអនុវត្តន៍នៃអភិបាលកិច្ចមូលដ្ឋាន ដោយរដ្ឋបាលមូលដ្ឋាន។ អ្វីដែលសំខាន់បំផុតនោះគឺ តាមរយៈការផ្លាស់ប្តូរការអនុវត្តទាំងនោះនៅក្នុងតំបន់នីមួយៗ DELGOSEA មានបំណងចូលរួមក្នុងការធ្វើឲ្យប្រសើរឡើងនៃស្ថានភាពរស់នៅរបស់ប្រជាជនក្រីក្រនៅតំបន់អាស៊ីអាគ្នេយ៍ដោយជួយបង្កើនការចូលរួមរបស់ពួកគេ ក្នុងការធ្វើផែនការណ៍តំបន់ និង ការសម្រេចចិត្ត។

នៅក្នុងដំណាក់កាលដំបូងនៃការដាក់អនុវត្តគម្រោង ការស្រាវជ្រាវដ៏ល្អិតល្អន់ត្រូវបានធ្វើឡើង ដើម្បីកំណត់ការអនុវត្តន៍នៃអភិបាលកិច្ចមូលដ្ឋានរបស់ប្រទេសជាសមាជិកទាំងប្រាំ។ ក្រុមនៃអ្នកឯកទេសនិង អ្នកតំណាងនៃអភិបាលកិច្ចមូលដ្ឋានអន្តរជាតិ មកពីសមាគមរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋានបានពិនិត្យមើល និង ជ្រើសរើសបានការអនុវត្តន៍ល្អចំនួន១៦ចេញពីការអនុវត្តន៍ល្អសរុបចំនួន២៧ដែលបានដាក់ស្នើ។

នៅពេលជ្រើសរើសការអនុវត្តន៍ល្អពីប្រទេសទាំង៥ គម្រោងនេះផ្ដោតសំខាន់ទៅលើខ្លឹមសារជាគោលចំនួន៤គឺ

- ការចូលរួមរបស់ប្រជាពលរដ្ឋក្នុងការធ្វើផែនការណ៍និងការសម្រេចចិត្ត

- អភិបាលកិច្ចស្ថាប័ន
- ការរួមបញ្ចូលសេវាកម្មសាធារណៈរបស់ទីក្រុង
- ការរៀបចំសារពើពន្ធ និង ការធ្វើផែនការណ៍វិនិយោគ។

ចាប់តាំងពីខែមករាឆ្នាំ២០១១ ទៅដល់ខែសីហា ឆ្នាំ២០១២ DELGOSEA នឹងបន្តធ្វើការរួមគ្នាជាមួយសមាគមរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋាន និង រដ្ឋាភិបាលតាមតំបន់នានា ដើម្បីជំរុញឲ្យមានការអនុវត្តតាមការអនុវត្តល្អៗ ទីក្រុង និង ខេត្តដែលត្រូវយកធ្វើជាទីក្រុងសាកល្បងទាំងឡាយ ត្រូវបានអញ្ជើញឲ្យមានការកែសម្រួល ឬ កែលម្អការអនុវត្តន៍ល្អនៃច្បាប់ដើមទៅតាមបរិបទក្នុងស្រុករបស់ប្រទេសរៀងៗខ្លួន។ សមាគមរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋាននៅក្នុងប្រទេសចូលរួមទាំង៥ មានការទទួលប្រឹក្សាយោបល់យ៉ាងជិតស្និទ្ធ និង ណែនាំទៅដល់រដ្ឋាភិបាលសម្រាប់ការសាកល្បងដែលបានជ្រើសរើសទាំងនោះ ទាំងការផ្ទេរ និង ការប្រតិបត្តិការតាមការអនុវត្តល្អនានា។

១-២ អ្នកពាក់ព័ន្ធសំខាន់ៗ

ក្នុងការចាប់ផ្តើមបណ្តាញភូមិភាគ សម្រាប់ការផ្តោះផ្តង់ការអនុវត្តន៍ល្អក្នុងអភិបាលកិច្ចមូលដ្ឋាន បានបញ្ជាក់ឲ្យឃើញយ៉ាងច្បាស់ថា សមាគមរដ្ឋាភិបាលក្នុងតំបន់គួរតែនៅក្នុងចំណោមអ្នកពាក់ព័ន្ធសំខាន់ៗ(សមាគមរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋាន អង្គភាពសង្គមស៊ីវិល គ្រឹះស្ថានអប់រំ អ្នកសម្រេចចិត្តខាងនយោបាយ) នៅក្នុងការចាប់ផ្តើម និង ការអនុវត្តនៃគម្រោង។ ដោយគោរពទៅតាមមុខងាររបស់ខ្លួន សមាគមរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋានចែករំលែកបទពិសោធន៍ និង ផ្តល់ជូននូវជំនាញការ ការបង្ហាត់ និង ការហ្វឹកហ្វឺនដើម្បីបង្កើនសមត្ថភាពរបស់សមាជិករដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋាន។

សមាគមរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋាន ដែលគាំទ្រគម្រោង DELGOSEA ក្នុងនាមជាដៃគូសំខាន់ៗមាន៖

- [ACVN - Association of Cities in Vietnam, Vietnam](#)
- [ADEKSI - Indonesian Municipal Councils Association, Indonesia](#)
- [ADKASI - Association of Indonesia Regency Legislative Councils, Indonesia](#)
- [APEKSI - Association of Indonesian Municipalities, Indonesia](#)

- [APKASI - Association of Indonesian Regency Governments, Indonesia](#)
- [LCP - The League of Cities, Philippines](#)
- [LMP - The League of Municipalities, Philippines](#)
- [LPP - The League of Provinces, Philippines](#)
- [NLC/S - National League of Communes/Sangkats of the Kingdom of Cambodia, Cambodia](#)
- [MLT - Municipal League of Thailand, Thailand](#)

១.៣ ទិដ្ឋភាពទូទៅនៃការអនុវត្ត និង រដ្ឋបាលមូលដ្ឋានសម្រាប់សាកល្បង (ទីក្រុង/ក្រុង) Pilot Cities

១.៣.១ ការអនុវត្តន៍

ក្នុងដំណាក់កាលដំបូងនៃការប្រតិបត្តិគម្រោង ការសិក្សាស្រាវជ្រាវដ៏ល្អិតល្អន់មួយត្រូវបានធ្វើឡើងដើម្បីកំណត់ការអនុវត្តន៍ណាដែលល្អបំផុតសំរាប់អភិបាលកិច្ចមូលដ្ឋានក្នុងប្រទេសទាំងប្រាំដែលចូលរួម។ ការអនុវត្តន៍ត្រូវបានជ្រើសរើសក្នុងផ្នែកបួននៃអភិបាលកិច្ចមូលដ្ឋាន៖

១. ការចូលរួមរបស់ប្រជាពលរដ្ឋក្នុងការរៀបចំផែនការនិងការសម្រេចចិត្ត

២. អភិបាលកិច្ចនៃស្ថាប័ន

៣. បរិស្ថានទីក្រុង

៤. វិធីសាស្ត្រការគ្រប់គ្រងសារពើពន្ធឬ លើកកម្ពស់ការវិនិយោគ

ការជ្រើសរើសការអនុវត្តផ្នែកលើកតួលេខៈវិនិច្ឆ័យពីរដំបូង៖ (១) ភាពដែលអាចធ្វើ និង អាចទទួលយកបានក្នុងប្រទេសនិងអភិបាលកិច្ចមូលដ្ឋានទាំងឡាយដែលមានសារតា នយោបាយនិងវប្បធម៌ខុសគ្នា; (២) ភាពដែលអាចបង្កើតឥទ្ធិពលពិតប្រាកដក្នុងការធ្វើអោយល្អ

ប្រសើរឡើងលើកស្ទួយលក្ខខណ្ឌរស់នៅរបស់ប្រជាជនទូទៅនិងជាពិសេសប្រជាជនក្រីក្រនិងក្រុមជនងាយរងគ្រោះ។

ជាពិសេស ការអនុវត្តន៍ល្អគួរតែ៖

- ប្រើប្រាស់**គំនិតប្រវត្តិវិជ្ជា**ក្នុងការអនុវត្តផ្នែកណាមួយក្នុងចំណោមផ្នែកទាំងបួនក្នុងអភិបាលកិច្ចមូលដ្ឋាន
- មាន**សក្តានុពលខ្ពស់ក្នុងការផ្ទេរ** ដោយពិចារណាទៅលើបរិស្ថានរដ្ឋបាលនិងនយោបាយ ក៏ដូចជាកត្តាសង្គមវប្បធម៌
- មាន**លក្ខណៈនិរន្តរភាព**
- មានភាពសមហេតុផលក្នុងភាពដែលអាចសម្រេចបានក្នុងផ្នែកស្ថាប័ននិងផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ
- មានភាពសន្សំសំចៃខ្ពស់
- គោរពតាម**គោលការណ៍អភិបាលកិច្ច**របស់អង្គការសហប្រជាជាតិ

ចេញពីសេចក្តីស្នើចំនួន២៧នេះ គម្រោងបានជ្រើសរើសគំរូការអនុវត្តន៍ល្អចំនួន១៦ សម្រាប់ដាក់ឱ្យអនុវត្តតាមនៅទីកន្លែងផ្សេងៗគ្នា។ ការជ្រើសរើសត្រូវបានធ្វើឡើងក្នុងសិក្ខាសាលាពិភាក្សាមួយដោយមានការចូលរួមពីអ្នកពាក់ព័ន្ធសំខាន់ៗទាំងឡាយ។

ខ្លឹមសារ ១៖ ការចូលរួមពី ប្រជាជនក្នុងការ ធ្វើផែនការនិងការ សម្រេចចិត្ត	ខ្លឹមសារ ២៖ អភិបាលកិច្ចនៃ ស្ថាប័ន	ខ្លឹមសារ ៣៖ បរិស្ថានទីក្រុង	ខ្លឹមសារ ៤៖ ការរៀបចំផែនការ ការគ្រប់គ្រងនិង ការវិនិយោគ សារពើពន្ធ
ការកសាងគោល នយោបាយតាម	រដ្ឋាភិបាលអេឡិច ត្រូនិចជាជំហាន	ស្ថាបនាតំបន់ដីសើម សម្រាប់ប្រព្រឹត្តិកម្ម	ការប្តូរទីតាំងមនុស្ស និងការផ្តល់អំណាច

ខ្លឹមសារ ១៖ ការចូលរួមពី ប្រជាជនក្នុងការ ធ្វើផែនការនិងការ សម្រេចចិត្ត	ខ្លឹមសារ ២៖ អភិបាលកិច្ចនៃ ស្ថាប័ន	ខ្លឹមសារ ៣៖ បរិស្ថានទីក្រុង	ខ្លឹមសារ ៤៖ ការរៀបចំផែនការ ការគ្រប់គ្រងនិង ការវិនិយោគ សារពើពន្ធ
លក្ខណៈវិមជ្ឈការ និង ដឹកនាំដោយ សហគមន៍ (ទីក្រុងខងកៀន Khonkean, ប្រទេស ថៃ)	ថ្មីក្នុងការពង្រឹង សកម្មភាពនិង សេវាកម្ម នៃរដ្ឋាភិបាល (យូកយាកាតា Yogyakarta, ប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ី)	ទឹកកខ្វក់នៅទីក្រុង (ឧដុងថានី Udonthani, ប្រទេស ថៃ)	ដល់អ្នកលក់តាមផ្លូវ (សូឡូSolo, ប្រទេស ឥណ្ឌូនេស៊ី)
ការចូលរួមពី សហគមន៍ក្នុងការធ្វើ ឲ្យប្រសើរឡើងនូវ តំបន់ប្រមូលផ្តុំ ទីលំនៅចាស់ (ទីក្រុងវីញVinh, ប្រទេសវៀតណាម)	កិច្ចសហប្រតិបត្តិការ រវាងរដ្ឋាភិបាលក្នុង តំបន់ដើម្បី ដោះស្រាយ តម្រូវការរួម (កាតាមាសតូ Kartamantul, ប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ី)	ទីក្រុងដែលមានជាតិ កាបូនទាប (ទីប្រជុំជនមុងក្លាង Muangklang, ប្រទេសថៃ)	រក្សាសំណង់ ស្ថាបត្យកម្មទីក្រុង ចាស់ និងធ្វើឲ្យរស់ ឡើងវិញនូវប្រពៃណី ទំនៀមទំលាប់ ទុក ជាការទាក់ទាញ ទេសចរណ៍និង ការ ជំរុញសេដ្ឋកិច្ច (ទីក្រុងភូកេត Phuket, ប្រទេសថៃ)
ភាពជាដៃគូនៃ ប្រជាជន-ឯកជន- សាធារណៈ ដើម្បី កែលម្អហេដ្ឋារចនា	អភិបាលកិច្ចតាម រយៈភាពជាដៃគូវាង ក្រុងនិងសហគមន៍ (ក្រុងព្រឹកPrik, ប្រទេសថៃ)	គម្រោងអ្នកសង្គ្រោះ បរិស្ថានមារីគីណា Marikina (ទីក្រុង ប្រទេសប៊ីហ្គីនេ)	គម្រោងសមុទ្រ វប្បកម្ម ទូបីហ្គានTubigon (Tubigon, ប្រទេស ប៊ីហ្គីនេ)

ខ្លឹមសារ ១៖ ការចូលរួមពី ប្រជាជនក្នុងការ ធ្វើផែនការនិងការ សម្រេចចិត្ត	ខ្លឹមសារ ២៖ អភិបាលកិច្ចនៃ ស្ថាប័ន	ខ្លឹមសារ ៣៖ បរិស្ថានទីក្រុង	ខ្លឹមសារ ៤៖ ការរៀបចំផែនការ ការគ្រប់គ្រងនិង ការវិនិយោគ សារពើពន្ធ
សម្ព័ន្ធក្នុងស្រុក (សង្កាត់ទួលសង្កែ, ប្រទេសកម្ពុជា)	ប្រទេសថៃ)	មារីគីណាMarikina, ភីលីពីន)	ភីលីពីន)
	ការរៀបចំផែនការ ដែលមានការចូលរួម (Guimaras, ប្រទេសហ្វីលីពីន)	ក្រុមប្រឹក្សាសម្រប សម្រួល គ្រោះមហន្តរាយ ក្នុង អូឡុងហ្គាប៉ូOlongap o (Olongapo, ប្រទេស ហ្វីលីពីន)	
	របៀបបញ្ចូលថ្មីនៃ ស្ថាប័នសាធារណៈ (ទីក្រុងឡាងសាន Lang Son, ប្រទេស វៀតណាម)		
	ពង្រឹងការគ្រប់គ្រង មូលដ្ឋានដោយខ្លួន		

ខ្លឹមសារ ១៖ ការចូលរួមពី ប្រជាជនក្នុងការ ធ្វើផែនការនិងការ សម្រេចចិត្ត	ខ្លឹមសារ ២៖ អភិបាលកិច្ចនៃ ស្ថាប័ន	ខ្លឹមសារ ៣៖ បរិស្ថានទីក្រុង	ខ្លឹមសារ ៤៖ ការរៀបចំផែនការ ការគ្រប់គ្រងនិង ការវិនិយោគ សារពើពន្ធ
	ឯងជា ៖ ចំណូលនិង គម្រោងថវិកា តម្លា ភាពនិងការចូលរួម របស់ប្រជាពលរដ្ឋ (ក្រុងបាត់ដំបង, ប្រទេសកម្ពុជា)		

១.៣.២. ទីក្រុងសម្រាប់សាកល្បង

ទីក្រុងសាកល្បង - ការផ្ទេរ និង អង្គភាពប្រតិបត្តិ នៃការអនុវត្តន៍

គម្រោងនេះធ្វើការជាមួយទីក្រុងសាកល្បងចំនួន១៦ទូទាំងប្រទេសទាំង៥។ ក្នុងសំណួរ
បច្ចេកទេសនៃគម្រោង ទីក្រុងសាកល្បងគឺជាអង្គភាពក្នុងស្រុក ឬក្រុងទាំងឡាយណាដែលមាន
បំណងចង់អនុវត្តតាមមួយឬក៏ច្រើនពីការអនុវត្តន៍ពីប្រទេសដទៃ។

ទីក្រុងសាកល្បងទាំងនេះត្រូវបានស្នើដោយសមាគមន៍រដ្ឋបាលមូលដ្ឋាន និងត្រូវបាន
ពណ៌នាពីលក្ខណៈតាមរយៈលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យដូចខាងក្រោម៖

- ប្រវត្តិថ្មីៗនៃអភិបាលកិច្ច និងរបាយការណ៍តាមដានក្នុងការអនុវត្ត
តួនាទីអភិបាលកិច្ចមូលដ្ឋាន(គោលការណ៍អភិបាលកិច្ច)
- សក្តានុពលនៃធនធានមនុស្សជំរើងមាំ និង ភាពគ្រប់គ្រាន់នៃគុណវុឌ្ឍនិង
ភាពអាចរកបានបុគ្គលិក

- គុណភាពអ្នកដឹកនាំនៃអភិបាលក្រុងនិងមន្ត្រីជាន់ខ្ពស់នៃរដ្ឋបាលមូលដ្ឋាន មានភាពរឹងមាំ ព្រមទាំងភាពត្រៀមរួចជាស្រេចរបស់ពួកគាត់ក្នុងការធ្វើឲ្យ ប្រសើរឡើងនៃយុទ្ធសាស្ត្រនិងនីតិវិធីដែលមានស្រាប់សម្រាប់ការ រួមចំណែករបស់ប្រជាពលរដ្ឋ។
- បទពិសោធន៍និងសមត្ថភាពគ្រប់គ្រាន់ក្នុងវិស័យទាក់ទង
- ការប្តេជ្ញាយ៉ាងច្បាស់លាស់ដោយមន្ត្រីមូលដ្ឋានក្នុងការក្លាយជាក្រុង សាកល្បង រួមបញ្ចូលទាំងការប្តេជ្ញាខាងវិភាគទានហិរញ្ញវត្ថុ(ឧទាហរណ៍ អាចធ្វើក្នុងរូបភាពជាការងារ ពេលវេលា និងការខិតខំប្រឹងប្រែងដទៃទៀត ឬក៏ជាថវិកា) ប្រសិនបើចាំបាច់។

នៅពេលដែលទីក្រុងសាកល្បងជ្រើសរើសគំរូ “ការអនុវត្តល្អ” ពីប្រទេសដែល “ជោគជ័យ” បានរួចរាល់ហើយ បន្ទាប់មកត្រូវយកមកធ្វើការវាយតម្លៃសម្រាប់ជា “ទស្សនទានសម្រាប់ការផ្ទេរ” ឆ្លុះបញ្ចាំងពីតម្រូវការនិងស្ថានភាពជាក់ស្តែងនៃទីក្រុងសាកល្បងនីមួយៗ។ ទីក្រុងសាកល្បងទាំង ១៦នឹងទទួលបានកម្មវិធីពង្រឹងសមត្ថភាពមួយដើម្បីសម្រួលដល់ការចម្លងតាមនៃការអនុវត្តល្អ ទាំងនេះ។ ក្នុងកំឡុងពេលប្រតិបត្តិ អ្នកសម្របសម្រួលនឹងត្រួតពិនិត្យស្ថានភាពនៃការប្រតិបត្តិ និងផ្តល់យោបល់ដល់ទីក្រុងសាកល្បងបន្ថែមទៀតចំពោះដំណើរការអនុវត្តតាមនេះ។ ទស្សនកិច្ច បន្ថែមរវាងតំបន់ដែល “ជោគជ័យ” និងតំបន់សាកល្បងនឹងបានត្រូវរៀបចំឡើង។ ដំណើរការ នៃអភិវឌ្ឍន៍ការផ្ទេរទស្សនទាន ការហ្វឹកហាត់អ្នកពាក់ព័ន្ធមូលដ្ឋាន និង ការត្រួតពិនិត្យនិង ការវាយការណ៍ នឹងធ្វើការពិពណ៌នាក្នុងជំពូកទី៤ ក្នុងសៀវភៅនេះ។

នៅចុងបញ្ចប់នៃគម្រោង នឹងមានការប្រគល់រង្វាន់ជូនដល់ទីក្រុងសាកល្បងយ៉ាងតិច៣ សម្រាប់ការខិតខំប្រឹងប្រែងនិងលទ្ធផលល្អក្នុងការលើកកម្ពស់អភិបាលកិច្ចមូលដ្ឋានដែលមាន លក្ខណៈបែបលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ។ ឯកសារមួយដែលទាក់ទងនឹងដំណើរការផ្ទេរនឹងត្រូវបោះពុម្ព ជាភាសាអង់គ្លេសនិងភាសាក្នុងស្រុក។

ទីក្រុងសាកល្បងក្នុងបណ្តាប្រទេសទាំងប្រាំនៃគម្រោងDELGOSEA

ឥណ្ឌូនេស៊ី	ថៃ	វៀតណាម	កម្ពុជា	ហ្វីលីពីន
Pangkal	Chiang Rai	Tra Vinh City	Choam Chao	Misamis Oriental

ឥណ្ឌូនេស៊ី	ថៃ	វៀតណាម	កម្ពុជា	ហ្វីលីពីន
Pinang	City	Vinh City	Sangkat	(ManLuNa and
Tarakan	Songkla	Da Nang	Kampot	BinKiSu)
Kupang	Yala			Bacolod
Wakatobi	Pakkret			One Pangasinan
				Alliance of LGUs

សេចក្តីពិពណ៌នាពីតំបន់សាកល្បង ពីស្ថានភាពសង្គមសេដ្ឋកិច្ចនិងភាពជាអ្នកដឹកនាំផ្នែក
នយោបាយក៏ដូចជាសេចក្តីលំអិតពីព័ត៌មានទំនាក់ទំនងអាចរកបានក្នុងគេហទំព័រ

DELGOSEA: www.delgosea.eu.

បញ្ជីទីផ្ទៃកាតព្វកិច្ចនៅការអនុវត្តកិច្ចការដែលត្រូវបានប្រើសម្រាប់ និងទីតាំងដែលត្រូវបានជួបតាម

គម្រោង៖ ភាពជាដៃគូនៃអភិបាលកិច្ចមូលដ្ឋានបែបប្រជាធិបតេយ្យនៅអាស៊ីអាគ្នេយ៍

ទំហំគុណស្រ្តី ប្រទេសចំណែក

ទីតាំងសំខាន់	លេខបទពិសោធន៍	ទីតាំង ឬ ចំណងជើងបទពិសោធន៍	ប្រទេសប្រភពដើម	ឈ្មោះរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋានប្រកប	ប្រភេទនៃរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋាន	ធ្វើតាមដោយ (១)	ធ្វើតាមដោយ (២)	ធ្វើតាមដោយ (៣)	ធ្វើតាមដោយ (៤)
ទីតាំង១៖ ការចូលរួមរបស់ប្រជាជនក្នុងការធ្វើផែនការនិងការធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្ត	១	ការកសាងគោលនយោបាយតាមលទ្ធផលនៃការវិភាគការងារ ជីកនាំដោយសហគមន៍	ថៃ	ទីក្រុងននឡេន	ក្រុង				
ទីតាំង២៖ ការចូលរួមរបស់ប្រជាជនក្នុងការធ្វើផែនការនិងការធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្ត	២	ការចូលរួមពីសហគមន៍ក្នុងការធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនៃតំបន់ប្រជុំលំនៅដ្ឋានធានាសុខភាព	វៀតណាម	ទីក្រុងវិញ	ក្រុង				
ទីតាំង៣៖ ការចូលរួមរបស់ប្រជាជនក្នុងការធ្វើផែនការនិងការធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្ត	៣	ភាពជាដៃគូនៃប្រជាជន-សាធារណៈ-ក្នុងការធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនៃប្រព័ន្ធធានាសុខភាពមូលដ្ឋាន	កម្ពុជា	សង្កាត់ទួលសង្កែ	ផ្នែកទីបួននៃរដ្ឋាភិបាល	ទីក្រុង Bacolod ហ្វីលីពីន			
ទីតាំង៤៖ អភិបាលកិច្ចស្ថាប័ន	៤	រដ្ឋាភិបាលអនុវត្តន៍និងជាដៃគូក្នុងការពង្រឹងសកម្មភាពនិងសេវាកម្មនៃរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋាន	ឥណ្ឌូនេស៊ី	យុគយោ ភាតា	ក្រុង	ទីក្រុង Tra Vin	ទីក្រុង Songkla, ថៃ		
ទីតាំង៥៖ អភិបាលកិច្ចស្ថាប័ន	៥	កិច្ចសហប្រតិបត្តិការរវាងរដ្ឋាភិបាលក្នុងតំបន់ដើម្បីដោះស្រាយគម្រោះការងារ	ឥណ្ឌូនេស៊ី	ភាតាម៉ាន់គូ		ទីក្រុង Chiang Rai, ថៃ (មុនBP២៣)			
ទីតាំង៦៖ អភិបាលកិច្ចស្ថាប័ន	៦	អភិបាលកិច្ចតាមរយៈភាពជាដៃគូវាងក្រុងនិងសហគមន៍	ថៃ	ក្រុងព្រឹក	ក្រុង				
ទីតាំង៧៖ អភិបាលកិច្ចស្ថាប័ន	៧	ការរៀបចំផែនការដែលមានការចូលរួម	ហ្វីលីពីន	ហ្វូម៉ា កាស	នេតូ				
ទីតាំង៨៖ អភិបាលកិច្ចស្ថាប័ន	៨	របៀបបញ្ចូលថ្មីនៃស្ថាប័នសាធារណៈ	វៀតណាម	ទីក្រុងឡាងសុន	ក្រុង	ទីក្រុង Yala, ថៃ			
ទីតាំង៩៖ អភិបាលកិច្ចស្ថាប័ន	៩	ពង្រឹងការគ្រប់គ្រងមូលដ្ឋានដោយផ្ទាល់ខ្លួន ចំណូលនិងគម្រោងថវិកាឥណ្ឌូនេស៊ីនិងការចូលរួម	កម្ពុជា	ក្រុងបាត់ដំបង	ផ្នែកទីបីនៃរដ្ឋាភិបាល				
ទីតាំង១០៖ សេវាកម្មសាធារណៈ ទីក្រុង	១០	ស្ថាបនាតំបន់ដើម្បីសម្រាប់ប្រព្រឹត្តិកម្មទឹកកកនៅទីក្រុង	ថៃ	ទីក្រុងននឡេន	ក្រុង	សហគមន៍ទីក្រុង			
ទីតាំង១១៖ សេវាកម្មសាធារណៈ ទីក្រុង	១១	ទីក្រុងដែលមានជាតិកាបូនខ្ពស់	ថៃ	ក្រុងម៉ុងត្រាង	ក្រុង	Wakatobi, ឥណ្ឌូនេស៊ី			
ទីតាំង១២៖ សេវាកម្មសាធារណៈ ទីក្រុង	១២	គម្រោងអ្នកសម្របសម្រួលព្រះបរិស្ថានធម៌វិស័យ	ហ្វីលីពីន	ទីក្រុងម៉ារីតីណា	ទីក្រុង	កំពត កម្ពុជា ទីក្រុង Vinh វៀតណាម	Tarakan, ឥណ្ឌូនេស៊ី	Kupang, ឥណ្ឌូនេស៊ី	
ទីតាំង១៣៖ សេវាកម្មសាធារណៈ ទីក្រុង	១៣	ក្រមប្រឹក្សាសម្របសម្រួលគ្រោះមហន្តរាយក្រុងអូឡូម៉ូ	ហ្វីលីពីន	ទីក្រុងអូឡូម៉ូ	ទីក្រុង				
ទីតាំង១៤៖ ការលើកកម្ពស់ ភាពវិជ្ជមាន និងការគ្រប់គ្រងសារពើពន្ធ	១៤	ការប្តូរទីតាំងនិងការផ្តល់អំណាចដល់អ្នកលក់តាមផ្លូវ	ឥណ្ឌូនេស៊ី	ទីក្រុងសូឡូ	ក្រុង	ក្រុង Pakkred			
ទីតាំង១៥៖ ការលើកកម្ពស់ ភាពវិជ្ជមាន និងការគ្រប់គ្រងសារពើពន្ធ	១៥	ក្បួនសំណង់ក្នុងការប្រើប្រាស់ទីតាំងនិងធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវប្រព័ន្ធប្រព័ន្ធ	ថៃ	ទីក្រុងកូកេត	ក្រុង				
ទីតាំង១៦៖ ការលើកកម្ពស់ ភាពវិជ្ជមាន និងការគ្រប់គ្រងសារពើពន្ធ	១៦	គម្រោងសម្របសម្រួលកម្មវិធី ទូរទស្សន៍	ហ្វីលីពីន	ទូរទស្សន៍	ក្រុង				

ជំពូកទី២

អភិបាលកិច្ចមូលដ្ឋានបែបលទ្ធិ ប្រជាធិបតេយ្យ

ដោយ លោកដុកទ័រ ពិធីរ កូពីងឯរ

ជំពូកទី២ អភិបាលកិច្ចមូលដ្ឋាននៃប្រជាធិបតេយ្យ

មាតិកា

- ២-១ អភិបាលកិច្ចមូលដ្ឋានបែបប្រជាធិបតេយ្យ- មូលដ្ឋានគ្រឹះនៃការយល់ដឹង
- ២-២ អត្ថបទក្នុងបួនវិស័យដែលត្រូវបានជ្រើសរើសសម្រាប់ការផ្លាស់ប្តូរបទពិសោធន៍
ជោគជ័យ និងគំរូការអនុវត្តល្អនៅក្នុងគម្រោង
- ២-៣ រចនាសម្ព័ន្ធរបស់រដ្ឋបាលមូលដ្ឋាន និង ស្ថានភាពវិមជ្ឈការក្នុងប្រទេសទាំង៥
ក្នុងតំបន់អាស៊ីអាគ្នេយ៍
  - ២-៣-១ ប្រទេសកម្ពុជា
  - ២-៣-២ ប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ី
  - ២-៣-៣ ប្រទេសហ្វីលីពីន
  - ២-៣-៤ ប្រទេសថៃ
  - ២-៣-៥ ប្រទេសវៀតណាម

២

រដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋានបែបប្រជាធិបតេយ្យ - ការសាកល្បង

២-១ អភិបាលកិច្ចមូលដ្ឋានបែបប្រជាធិបតេយ្យ - មូលដ្ឋានគ្រឹះនៃការយល់ដឹង

ក្នុងជំពូកនេះនឹងអនុវត្តយ៉ាងហ្មត់ចត់នូវគោលដៅនៃអភិបាលកិច្ចមូលដ្ឋាន បែបប្រជាធិបតេយ្យដែលជាបញ្ហាស្នូលរបស់គម្រោងDELGOSEA។ នៅក្នុងជំពូកនេះដែរ ក៏មានទ្រឹស្តីនិងទស្សនៈដែលមានលក្ខណៈទូលំទូលាយមួយចំនួនដែលទាក់ទងនឹងបញ្ហានេះ ហើយមិនត្រូវបានយកមកបង្ហាញនោះទេ។ ជាការពិតជំពូកនេះមានបំណងណែនាំដល់អ្នកអានពីការយកចិត្តទុកដាក់ពិសេសលើអ្នកសម្របសម្រួលដែលនឹងត្រូវបានហ្វឹកហ្វឺនសម្រាប់ការកសាងសមត្ថភាព ក្នុងកម្មវិធីរបស់គម្រោងDELGOSEAនេះ ទៅលើធាតុសំខាន់ៗនៃអភិបាលកិច្ចមូលដ្ឋានបែបប្រជាធិបតេយ្យ។

គោលបំណង៖ ទទួលបានចំណេះដឹងប្រសើរជាងមុនលើការអនុវត្តក្នុងប្រទេសទាំង៥ក្នុងតំបន់អាស៊ីអាគ្នេយ៍

"អភិបាលកិច្ចមូលដ្ឋានតាមបែបប្រជាធិបតេយ្យ" គឺជាអ្វីដែលគម្រោងស្តីអំពី។ សញ្ញាណនៃ "អភិបាលកិច្ចល្អ" គឺជាទំនាក់ទំនងថ្មីមួយទៀត។ វាមាននិយមន័យជាច្រើនដែលទាក់ទងនឹងពាក្យនេះ ប៉ុន្តែទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ពាក្យថាអភិបាលកិច្ចតែងតែត្រូវបានរួមបញ្ចូលសកម្មភាពហ្វឹកហ្វឺនការជាច្រើនដែលប្រព្រឹត្តិទៅក្នុងវិធីដែលមានប្រសិទ្ធភាពនិងសក្តិសិទ្ធិសម្រាប់អត្ថប្រយោជន៍នៃការគ្រប់គ្រងជាតិសាសន៍របស់ខ្លួន។

លក្ខណៈនានាដែលអាចសន្មតថាជាលទ្ធផលរបស់អភិបាលកិច្ចល្អមាន៖

- **ភាពស្របច្បាប់:** ការទទួលស្គាល់ជាសាធារណៈនៃសិទ្ធិអំណាចទាំងនោះដែលទទួលបានការយល់ព្រមក្នុងការអោយមានជីវិតដែលបានបង្កើតក្នុងច្បាប់ ក្នុងដំណើរការនៃគោលការណ៍នានា។
- **គណនេយ្យភាព:** ទាក់ទងនឹងភាពស្របច្បាប់នៃអ្នកកាន់អំណាច ដែលនឹងត្រូវបានការទទួលដឹងនិងស្គាល់ត្រឹមត្រូវតាមផ្លូវច្បាប់ ក្នុងករណីដែលពួកគេមានមុខងារទទួលខុសត្រូវលើកិច្ចការសាធារណៈ។ គណនេយ្យភាពត្រូវបានប្រាកដដោយដំណើរការនៃការជ្រើសរើសអ្នកកាន់អំណាចទាំងឡាយ និងដោយនីតិវិធីនានាដើម្បីឲ្យធានាថាពួកគេដំណើរការធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្តមានលក្ខណៈជាសាធារណៈនិងរាល់លទ្ធផលនីមួយៗត្រូវអនុញ្ញាតិឲ្យមានការចូលរួមតាមរយៈការផ្តល់មតិត្រឡប់និងការតាមដានអង្កេតពីសាធារណៈជនផងដែរ។
- **ការគ្រប់គ្រងដែលមានប្រសិទ្ធិភាព:** ទាក់ទងទៅនឹងវិសាលភាពនៃបច្ចេកទេសដែលប្រសិទ្ធិភាពរបស់វាពាក់ព័ន្ធនឹងសមត្ថភាពការិយាល័យធិបតេយ្យសាធារណៈដែលមានជំនាញពេញលេញ និងទទួលបានផលល្អក្នុងពេលផ្ទេរធនធានសាធារណៈទៅអោយសេវាកម្មនិងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដែលឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការ ដែលជាសក្តានុពលរបស់សាធារណៈដែលបានកំណត់។ ការណែនាំពីការអនុវត្តការងារនិងនីតិវិធីមានលក្ខណៈតម្លាភាព ដែលជាគន្លឹះមុខសញ្ញានៃការគ្រប់គ្រងសាធារណៈយ៉ាងមានប្រសិទ្ធិភាព។
- **ភាពដែលអាចរកបាននៃព័ត៌មាន:** លំហូរនៃព័ត៌មានគឺជាបណ្តាញរវាងសង្គមស៊ីវិលនិងរដ្ឋាភិបាល។ វាអនុញ្ញាតិអោយសាធារណៈ វិនិច្ឆ័យពីប្រសិទ្ធិភាពនៃអំណាចទាំងនោះក៏ដូចជាទំរង់បែបបទការងារតាមបែបការិយាល័យផងដែរ។ សមត្ថភាពសាធារណៈដើម្បីចូលរួមនិងដើម្បីកាន់អំណាចទាំងនោះអោយបានត្រឹមត្រូវដោយផ្អែកលើភាពអាចរកបាននៃព័ត៌មានទាំងនោះអំពីច្បាប់, គោលការណ៍នានា, និងលទ្ធផលនានាផងដែរ។

សញ្ញានេះបានណែនាំចូលក្នុងការសិក្សានិងការពិភាក្សានយោបាយអំពីការអភិវឌ្ឍន៍ប្រទេសនីមួយៗ

- ជាចំណែកដែលជាទស្សនៈបំពេញបង្កប់ទៅលើអភិបាលកិច្ចបែបប្រជាធិបតេយ្យ
- ជាផ្នែកមួយដែលភ្នាក់ងារ និងស្ថាប័នដែលមិនពាក់ព័ន្ធនឹងនយោបាយ ប្រើប្រាស់ជាវិធីសាស្ត្រដំណោះស្រាយដើម្បីចៀសវាងការតស៊ូនឹងរបបផ្តាច់ការហើយនឹងត្រូវជំនួសដោយគោលបំណងសម្រាប់អភិវឌ្ឍន៍រចនាសម្ព័ន្ធនិងគោលនយោបាយនានារបស់លទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យវិញ។

អភិបាលកិច្ចបែបប្រជាធិបតេយ្យបានបង្ហាញនូវភាពស្មុគស្មាញរបស់បញ្ហានានា ដែលទាក់ទងទៅលើទិដ្ឋភាពទាំងឡាយដែលជាសកម្មភាពសាធារណៈនៅលើដែនដីក្រោមការត្រួតត្រា , សេដ្ឋកិច្ច, សង្គម, បរិស្ថាន, នយោបាយ, និងកត្តាវប្បធម៌។ វារុំទុំទៅដោយកត្តាសន្តិសុខផងដែរ។ វាអនុវត្តលើការវិវត្តន៍នៃអន្តរកម្មរវាងតំបន់ទាំងនេះក្នុងការធ្វើអន្តរាគមន៍ពីសំណាក់អ្នកពាក់ព័ន្ធ និងរដ្ឋាភិបាលគ្រប់លំដាប់ថ្នាក់ផ្សេងៗគ្នា។ អភិបាលកិច្ចបែបប្រជាធិបតេយ្យសំដៅលើប្រជាធិបតេយ្យភាពដែលមានភាពប្រសើរបំផុតដែលមានគោលបំណងក្នុងការគាំទ្រលើដំណើរការលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ។ សមាសធាតុសំខាន់ៗខ្លីៗមានដូចជាការបោះឆ្នោត, សិទ្ធិមនុស្ស, ការផ្សព្វផ្សាយ, អង្គនីតិបញ្ញត្តិ, នីតិប្រតិបត្តិ, យន្តការត្រួតពិនិត្យផ្នែកស៊ីវិល, ផ្នែកគ្រប់គ្រងសាធារណៈ រួមទាំងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈនិងរដ្ឋធម្មនុញ្ញផងដែរ។

នៅក្នុងទម្រង់ការងាររបស់គម្រោងនេះ បណ្តាដៃគូនិងអ្នកពាក់ព័ន្ធនានាត្រូវបានធ្វើឲ្យមានការជឿជាក់ថា អភិបាលកិច្ចល្អនឹងនូវតែបន្តភាពពិតប្រាកដហើយដែលមិនអាចសម្រេចដោយគ្មានការចូលរួមនិងត្រួតពិនិត្យដោយលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យបានឡើយ។ ដូចដែលបានរៀបរាប់ពីខាងដើមមកថាទស្សនៈនៃ"អភិបាលកិច្ចល្អ" ជាធម្មតាត្រូវបានប្រើក្នុងការពិភាក្សាពីស្ថានភាពនិងការអភិវឌ្ឍន៍ប្រទេសនានា។ បណ្តាអ្នកពាក់ព័ន្ធក្នុងគម្រោងនេះគឺជាអ្នកដែលមកពីរដ្ឋបាលមូលដ្ឋាន, សមាគមន៍ជាតិរបស់ពួកគេ និងអង្គការ សង្គមស៊ីវិលនានាដែលនឹងធ្វើការទាក់ទងនឹងរដ្ឋបាលមូលដ្ឋាន។ សំណួរសួរថា៖ តើអភិបាលកិច្ចល្អមានលក្ខណៈប្រជាធិបតេយ្យនៅថ្នាក់មូលដ្ឋាន ឬនិយាយយ៉ាងខ្លីថាអភិបាលកិច្ចមូលដ្ឋានបែបប្រជាធិបតេយ្យមានន័យយ៉ាងដូចម្តេច?

យើងអាចជឿជាក់ទទួលយកនូវការអធិប្បាយជាទូទៅថារដ្ឋបាលក្នុងខេត្តនិមួយៗ ទីក្រុងនានាឬ សាលាក្រុងនិមួយៗច្រើនហ្វឹកហាត់ដែលប្រព្រឹត្តិទៅក្នុងផ្លូវដែលមាន ប្រសិទ្ធភាពនិងសក្តិសិទ្ធិសម្រាប់អត្ថប្រយោជន៍នៃការគ្រប់គ្រងជាតិសាសន៍ក្នុងតំបន់របស់ ខ្លួន។ ប៉ុន្តែភាពខុសគ្នាដែលបានមកពីការពិភាក្សាទៅលើអភិបាលកិច្ចល្អតាមប្រទេសនិមួយៗ និងកំរិតនៃរដ្ឋបាលថ្នាក់ជាតិធ្វើឲ្យយើងមិនអាចស្មានថាផ្នែករដ្ឋបាលមូលដ្ឋានគឺជាអ្នកទទួល បន្ទុកនៃការងារគ្រប់គ្រងយើងមិនអាចស្មានមុនថាអង្គភាពរដ្ឋាភិបាលនៅមូលដ្ឋានគឺអ្នកដែល ទទួលខុសត្រូវលើអភិបាលកិច្ចមានសេរីភាពដូចដៃគូរបស់ខ្លួននៅថ្នាក់ជាតិដើម្បីអភិបាល ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព និងសក្តិសិទ្ធិសម្រាប់ជាប្រយោជន៍ដល់ប្រជាជននៅតំបន់រៀងៗ ខ្លួននោះទេ។

សមត្ថភាពរបស់ពួកគាត់ក្នុងការអនុវត្តអាស្រ័យលើទំហំនៃអំណាចនិងសមត្ថកិច្ចពាក់ ព័ន្ធនឹងការងារដោយឯករាជ្យពីការបញ្ជារនិងត្រួតត្រាពីសំណាក់ថ្នាក់លើ និងការចែកចាយពី ធនធានមនុស្សនិងហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងការងារនិងសេវាសាធារណៈដែលត្រូវបាន ប្រគល់ឲ្យពួកគេតាមក្រិតក្រមរដ្ឋធម្មនុញ្ញ និងកត្តាភាពការងារនៃប្រទេសនិមួយៗ។

សំណួរដែលសួរថាតើក្នុងចំងាយណាដែលរដ្ឋធម្មនុញ្ញនិងការបង្កើតច្បាប់ក្នុងប្រទេស និមួយៗគោរពតាមគោលការណ៍បន្ទាប់បន្សំនិងផ្តល់ឲ្យបានច្រើនដូចដែលអាចធ្វើទៅបានក្នុង អំណាចនៃការសម្រេចចិត្តនិងការងារសាធារណៈលើកំរិតទាបបំផុតដែលអាចមានធៀបទៅ នឹងកំរិតកាន់តែជិតជាមួយប្រជាជន ដែលនឹងធ្វើការកំណត់កត្តាសម្រាប់ឱកាសនៃការងារក្នុង អភិបាលកិច្ចលើកំរិតមូលដ្ឋាន។ ភាពខុសគ្នាយ៉ាងសំបើមរវាងប្រទេស៥នេះគឺការពាក់ព័ន្ធ នឹងគម្រោងជាមួយនឹងសំណួរនៃស្ថានភាពវិមជ្ឈការរបស់រចនាសម្ព័ន្ធរបស់រដ្ឋនិងបន្ទប់ សម្រាប់រដ្ឋបាលមូលដ្ឋានខ្លួនឯងដែលមានព្រំដែនយ៉ាងតឹងរឹងសម្រាប់ទំហំដែលអាចអនុវត្ត តាមបទពិសោធន៍នៃអភិបាលកិច្ចមូលដ្ឋានតាមបែបប្រជាធិបតេយ្យពីតំបន់ក្នុងប្រទេសមួយ ទៅតំបន់ផ្សេងទៀតក្នុងប្រទេសដ៏ទៃទៀត។

២-២ អត្ថបទក្នុងប្លង់វិស័យដែលត្រូវបានជ្រើសរើសសម្រាប់ការផ្លាស់ប្តូរ បទពិសោធន៍ជោគជ័យ និងគំរូការអនុវត្តនៅក្នុងគម្រោង

ការផ្លាស់ប្តូរការអនុវត្តទៅលើអភិបាលកិច្ចមូលដ្ឋានបែបប្រជាធិបតេយ្យនៅក្នុង
គម្រោងនេះត្រូវបានពង្រឹងផ្ដោតលើប្លង់វិស័យដូចជា៖

- ការចូលរួមរបស់ប្រជាជន
- អភិបាលកិច្ចស្ថាប័ន
- បរិស្ថាននិងសេវាទីប្រជុំជន
- លើកកម្ពស់ការវិនិយោគ និងការគ្រប់គ្រងសារពើពន្ធ

ធាតុសំខាន់ៗក្នុងគោលការណ៍ការអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ចមូលដ្ឋានដែលជាហេតុផល
សម្រាប់ធ្វើការជ្រើសរើសយកប្លង់វិស័យនេះមាន៖

(1) ការចូលរួមរបស់ប្រជាជនគឺជាបញ្ហាផ្លូវកាត់មួយក្នុងបញ្ហាពហុវិស័យនានា។
សកម្មភាពផ្នែកអ្វីក៏ដោយក៏សេវា ឬការងាររបស់រដ្ឋបាលមូលដ្ឋានត្រូវតែពាក់ព័ន្ធ ហើយ
អត្ថិភាពនិងគុណភាពនៃការចូលរួមពីសំណាក់ប្រជាជននៅក្នុងមូលដ្ឋាននីមួយៗអាចជាកត្តា
កំណត់មួយថាជា "សញ្ញានៃអភិបាលកិច្ច" សម្រាប់គ្រប់សកម្មភាព សេវាកម្ម ឬការងារ
ទាំងនេះ។ ជាពិសេសជាមួយនឹងការណែនាំពីផលប្រយោជន៍របស់ប្រជាជាតិទាំងអស់រួមទាំង
ក្រុមជនងាយរងគ្រោះផងដែរ។ បន្ថែមពីនេះទៅទៀតការធ្វើអន្តរាគមន៍នៃគំរូការអនុវត្តក្នុង
ទំរង់នៃការចូលរួមរបស់ប្រជាជនអាចផ្ដោតជាអត្ថិភាពមួយដែលជាការបង្កើតរបៀបថ្មីដូចដែល
គំរូនិងទំរង់នានាតែងតែវិវត្តន៍មកពីវប្បធម៌ជាក់លាក់មួយនិងឥរិយាបថនយោបាយ និងអាចមាន
ភាពខុសគ្នាច្រើនរវាងប្រទេសផ្សេងគ្នាជាងបច្ចេកទេស ឬសមាសធាតុនៃរដ្ឋបាលរបស់
អភិបាលកិច្ចមូលដ្ឋាន។

(2) អភិបាលកិច្ចស្ថាប័នគឺជាបញ្ហាកាត់ទទឹងមួយទៀត។ វាបន្ថែមធាតុខុសគ្នាផ្សេងៗ
ទៀតដូចជាតម្លាភាព គណនេយ្យភាព ភាពដែលអាចជឿជាក់បាន និងប្រសិទ្ធភាពនៃ
សកម្មភាពនិងការប្រតិបត្តិការងាររបស់រដ្ឋបាលមូលដ្ឋានក៏ដូចជាភាពច្បាស់លាស់ និងទំនាក់
ទំនងការបង្កើតចនាសម្ព័ន្ធនិងគោលការណ៍ច្បាប់ទម្លាប់នានារបស់រដ្ឋបាលមូលដ្ឋាន។

និយាយតាមបែបសាមញ្ញ៖ ឧទាហរណ៍ថានៅក្នុងអង្គភាពរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋានមួយ ដែលមានរចនាសម្ព័ន្ធរដ្ឋបាលសុគតស្មាញ និងវិធីសំពីងសំពោង សមត្ថកិច្ចមិនច្បាស់លាស់ ឬត្រួតស៊ីគ្នា ក្រុមការងារឬច្បាប់ទំលាប់ទូលាយពេក ឬកំហិតខ្លាំងពេក នោះអភិបាលកិច្ចល្អ នឹងមិនងាយធ្វើបានទេក្នុងការលើកស្ទួយសេវាសាធារណៈ ដំណើរការរដ្ឋបាល ការកាត់បន្ថយ ភាពក្រីក្រ ឬ ការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច។ ដូច្នេះចាំបាច់ត្រូវដាក់បញ្ចូលបទពិសោធន៍ជោគជ័យមួយ ចំនួនស្តីពីអភិបាលកិច្ចស្ថាប័នទៅក្នុងគម្រោងផ្លាស់ប្តូរបទពិសោធន៍ល្អថ្នាក់តំបន់នេះ។

(3) បរិស្ថាននិងសេវាទីប្រជុំជាចំណុចសំខាន់បំផុតក្នុងនាមជាប្រជាជននៃជាតិសាសន៍ នានានៅក្នុងពេលដែលការបំពុលបរិស្ថានធម្មជាតិរបស់យើងបានឈានដល់កំរិតប្រកាស អាសន្នហើយវានឹងកំពុងបង្កគ្រោះថ្នាក់ដល់សុខភាពរបស់មនុស្សទាំងអស់ ដោយមិនមែនតែ ចំពោះលទ្ធផលនៃវឌ្ឍនភាពរបស់បច្ចេកវិទ្យា និងការអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ចប៉ុណ្ណោះទេ ជា ពិសេសចំពោះប្រជាជនដែលមានរស់នៅក្នុងជីវភាពក្រីក្រ ដែលពុំមានលទ្ធភាពការពារខ្លួន ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព ទោះបីនេះចំណុចសំខាន់សម្រាប់ជីវិតជំនាន់ក្រោយក៏ដោយ។ដូច្នេះ ហើយទើបនេះជាហេតុផលមួយដែលត្រូវបានអ្នកបង្កើតគម្រោងចាត់ទុកជាចំណុចដ៏សំខាន់ សម្រាប់បញ្ចូលផ្នែកនេះទៅក្នុងគម្រោងហើយនឹងធ្វើការចែកចាយតាមរយៈការអភិវឌ្ឍន៍ និង ការយល់ដឹងបន្ថែមតាមមាត្រដ្ឋាននិងដំណោះស្រាយដែលជោគជ័យក្នុងកំរិតមូលដ្ឋាននៅក្នុង វិស័យនេះដែលជាការកាន់តែជាការព្រួយបារម្ភនិងការទទួលខុសត្រូវរបស់រដ្ឋបាលមូលដ្ឋាន។

(4) លើកកម្ពស់ការវិនិយោគ និងការគ្រប់គ្រងសារពើពន្ធនៅក្នុងផ្នែករដ្ឋបាលមូលដ្ឋាន គឺជាធាតុដ៏សំខាន់នៃការគាំទ្រជាមួយទម្រង់បែបបទនៃការងារសម្រាប់ ការអភិវឌ្ឍន៍សង្គម សេដ្ឋកិច្ចលើកំរិតមូលដ្ឋាន។ បទពិសោធន៍បានបង្ហាញពីកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងយ៉ាងច្រើនក្នុងការ លើកកម្ពស់ជីវភាពខ្សត់ខ្សោយរបស់ប្រជាជន។ ឧទាហរណ៍តាមរយៈការធ្វើឲ្យប្រសើរឡើង នូវសេវាកម្មដែលទាក់ទងនឹងតម្រូវការមូលដ្ឋានដូចជា ការអប់រំ, សុខភាព, ទីជម្រក ។ល។ ហើយនៅទីបំផុត អ្វីដែលទទួលបានមានតិចតួច ឬមិនទទួលបានជោគជ័យទាំងស្រុងតែម្តង ព្រោះតែការគ្រប់គ្រងសារពើពន្ធមិនល្អ ឬដោយសារក្នុងអាជីព ឬក្នុងការលើកស្ទួយការ វិនិយោគមានភាពស័ក្តិសិទ្ធិ។ តាមរយៈការដាក់បញ្ចូលប្រធានបទនេះទៅក្នុងការផ្លាស់ប្តូរ ការអនុវត្តល្អ ដើម្បីពង្រឹងនូវផលប៉ះពាល់នៃគម្រោងជាមួយនឹងគោលដៅជារួមនៃការ សម្រាលភាពខ្សត់ខ្សោយដែលគម្រោងនឹងផ្តល់ឲ្យ។

២-៣ រចនាសម្ព័ន្ធនៃរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋាន និង ការវិវត្តន៍នៃការកំណែទម្រង់ វិមជ្ឈការក្នុង៥ប្រទេសនៃតំបន់អាស៊ីអាគ្នេយ៍

មានប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍ជាច្រើនរួមទាំងប្រទេសនៅក្នុងតំបន់អាស៊ីផងដែរកំពុងព្យាយាម ការផ្លាស់ប្តូរការអភិវឌ្ឍន៍ពីបែបមជ្ឈការទៅរកការអភិវឌ្ឍន៍បែបវិមជ្ឈការ។ ទំនោរទូទៅបែប នេះមានការពាក់ព័ន្ធទៅនឹងទស្សនទានអភិវឌ្ឍន៍ ដែលមានលក្ខណៈប្រែប្រួលជាប្រចាំ។ ទោះជាយ៉ាងនេះក្តីមានអ្នកនិពន្ធជាច្រើនលើកទស្សនៈថាវិមជ្ឈការគឺជាការសំរេចចិត្តផ្នែក នយោបាយដែលគេរំពឹងថានឹងទទួលបានភាពល្អប្រសើរផ្នែកសេដ្ឋកិច្ចនិងសុខុមាលភាព សាធារណៈ។ ក្នុងស្ថានភាពនេះប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍ទាំងនោះ កំពុងតែជួបនឹងបញ្ហាប្រឈម ដើម្បីផ្តល់ជាគំនិតផ្តួចផ្តើមនានាសម្រាប់ភាពជោគជ័យកំណែទម្រង់វិមជ្ឈការ។ នៅក្នុងការ ពិភាក្សាកំរិតអន្តរជាតិ អ្នកនិពន្ធភាគច្រើនលើកឡើងនូវគំនិតថាវិមជ្ឈការដាក់កំហិតខ្លាំងពេក ដល់ប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍។ ការពិតទៅវិមជ្ឈការមិនមែនគ្រាន់តែជាការកំណត់ប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែវាគឺជាដំណើរការមួយ។ ដើម្បីវាយតម្លៃវិមជ្ឈការក្នុងប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ចាំបាច់ត្រូវឃ្លាំ មើលការរៀបចំនានាដូចជាការធ្វើស្ថាប័នភារូបនីយកម្មនៃគោលនយោបាយ សេចក្តីណែនាំ នានានិងការពង្រឹងសង្គមស៊ីវិល និងរដ្ឋបាលនៃរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋាន។

ការតាក់តែងនិងកំណែទម្រង់វិមជ្ឈការមានលក្ខណៈខុសគ្នាពីប្រទេសមួយទៅប្រទេស មួយទៀត។ កំណែទម្រង់នេះបានទទួលឥទ្ធិពលពីនយោបាយសេដ្ឋកិច្ច វប្បធម៌សង្គមដែល កើតឡើងដោយការចែករំលែកអំណាចនិងប្រភេទវិមជ្ឈការ។ ខាងក្រោមនេះជាការរៀបរាប់ សង្ខេបស្តីពីវិមជ្ឈការរចនាសម្ព័ន្ធនៃប្រទេសទាំង៥ក្នុងតំបន់អាស៊ីអាគ្នេយ៍។

២-៣-១ ប្រទេសកម្ពុជា

ប្រទេសកម្ពុជាដែលមានទំហំផ្ទៃដី១៨១០៣៥គីឡូម៉ែត្រការ៉េ និងមានចំនួនប្រជាជន ១៤លាននាក់គិតក្នុងឆ្នាំ២០១០។ ហើយជាប្រទេសដែលមានឆ្លាប់ទទួលការគ្រប់គ្រងបែប មជ្ឈការដ៏តឹងរឹងក្រោយពេលដែលបង្កើតឡើងវិញនូវប្រព័ន្ធប្រជាធិបតេយ្យបែបពហុបក្ស និង រដ្ឋធម្មនុញ្ញរាជានិយមក្នុងឆ្នាំ១៩៩៣។ រដ្ឋបាលនៅក្នុងខេត្តនិងស្រុក ជាចំណែកមួយរបស់ រដ្ឋាភិបាលកណ្តាលតាមរយៈការគ្រប់គ្រងពីក្រសួងនានានិងថ្នាក់ជាតិ ហើយដែលមាន

អភិបាលមួយនៅពីលើសម្រាប់សម្របសម្រួល ដែលទទួលការតែងតាំងពីរដ្ឋាភិបាលកណ្តាល ប៉ុន្តែចុះបញ្ជីប្រាក់បៀវត្សន៍របស់ក្រសួងមហាផ្ទៃ។

ក្នុងក្របខណ្ឌយុទ្ធសាស្ត្រវិស័យការ វិសាមញ្ញការរបស់ថ្នាក់ជាតិ ការបោះឆ្នោត របស់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំសង្កាត់ត្រូវបានកើតឡើងលើកទីមួយនៅក្នុងខែតុលាឆ្នាំ២០០២ ហើយ ដែលការបោះឆ្នោតដោយផ្ទាល់តាមរយៈប្រព័ន្ធគណបក្សនយោបាយនោះក្រុមប្រឹក្សាចំនួន ១៦២១នៅថ្នាក់ឃុំសង្កាត់នៅទូទាំងប្រទេសបានទទួលអណត្តិប្រាំឆ្នាំ។ ក្នុងកំរិតទាបបំផុតនៃ រដ្ឋាភិបាល រដ្ឋបាលឃុំសង្កាត់ទាំងនោះមានសមត្ថកិច្ចតិចតួច ធនធានហិរញ្ញវត្ថុនិងធនធាន មនុស្សដ៏មានកំរិត (មានតែសៀនឃុំសង្កាត់មួយប៉ុណ្ណោះ)ដែលដាក់ពង្រាយអោយធ្វើការនៅ ឃុំសង្កាត់ប៉ុន្តែផ្តល់បៀវត្សន៍ជាមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃ។ ដោយការងារកាន់តែកើនឡើង ក្រុម ប្រឹក្សាទាំងនោះត្រូវបានផ្តល់សិទ្ធិអំណាចជ្រើសរើសបុគ្គលិកជាប់កិច្ចសន្យាមួយចំនួន និង ផ្តល់ប្រាក់ឧបត្ថម្ភដល់បុគ្គលិកទាំងនោះពីកញ្ចប់រដ្ឋបាលរបស់ខ្លួន។

ក្នុងជំហានទី២ដោយផ្អែកមួយផ្នែកទៅលើបទពិសោធន៍នៃការអនុវត្តគម្រោង សាកល្បងទីរួមខេត្តធំៗចំនួន២គឺបាត់ដំបងនិងសៀមរាប ដែលបានរៀបចំដោយអង្គការ មូលនិធិខុនរ៉ាឌ ក្រោមកិច្ចសហប្រតិបត្តិការជាមួយក្រសួងមហាផ្ទៃ និងរដ្ឋាភិបាលចំនួន២ពី សហភាពអឺរ៉ុប ច្បាប់រៀបចំអង្គការឆ្នាំ២០០៨បានផ្តល់រចនាសម្ព័ន្ធតាមបែបស្វ័យគ្រប់គ្រងនិង សមត្ថកិច្ចដល់រាជធានី ខេត្តចំនួន២៣ ទីក្រុងចំនួន២៦ ស្រុកចំនួន១៥៩ និងខណ្ឌនៅក្នុង រាជធានីភ្នំពេញចំនួន៨។ ក្រុមប្រឹក្សាត្រូវបានរៀបចំតាមរយៈការបោះឆ្នោតពីសំណាក់ សមាជិកក្រុមប្រឹក្សាឃុំសង្កាត់ (ដែលទទួលការបោះឆ្នោតដោយផ្ទាល់ពីប្រជាពលរដ្ឋ) នៅក្នុង ទីតាំងរបស់ខ្លួននីមួយៗតាមរយៈប្រព័ន្ធតំណាងគណបក្សនយោបាយ។ ការិយាល័យច្រក ចេញចូលតែមួយ ការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋ និងនីតិវិធីធ្វើផែនការតាមបែបការចូលរួមគឺជា ធាតុគន្លឹះសំខាន់ៗនៃរចនាសម្ព័ន្ធអភិបាលកិច្ចបែបលិទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យដែលទើបតែបង្កើតថ្មីៗ នេះក្នុងទីក្រុងអនុវត្តសាកល្បងមួយចំនួន។

ទោះជាយ៉ាងនេះក្តីអភិបាលនៃរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិទាំងនោះហើយដែលមានតួនាទី ជាអ្នកដឹកនាំលក្ខណៈឯកភាពនៅតែទទួលការតែងតាំងពីរដ្ឋាភិបាលកណ្តាលដដែល ក្នុង

ពេលដែលការផ្ទេរអំណាច មុខងារ ធនធានទាំងថវិការនិងមនុស្ស រួមបញ្ចូលទាំងអំណាច ក្នុងការប្រមូលពន្ធ បាននឹងកំពុងស្ថិតនៅដំណាក់កាលចាប់ផ្តើមប៉ុណ្ណោះ។

២-៣-២ ប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ី

ប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ី បានត្រូវបង្កើតឡើងជាដងកករដ្ឋទោលក្នុងឆ្នាំ១៩៤៥។ ប្រទេស ជាប្រជុំកោះមួយនេះ មានកោះជាង១៧០០០ និងមានប្រជាជនប្រហែលជា២២២លាននាក់ រស់នៅលើទំហំដី១៩១៩៤៤០គីឡូក្រាម ក្នុង៣៣ខេត្ត ប្រជាជនឥណ្ឌូនេស៊ីត្រូវបានបែកចែក មិនស្មើគ្នាដែលប្រជាជនច្រើនបំផុតគឺរស់នៅលើកោះចាវា។

វិមជ្ឈការក្នុងប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ីចាប់ដំណើរការតាំងពីឆ្នាំ១៩៧៤ប៉ុន្តែវាមានលក្ខណៈ វិសមមជ្ឈការដោយសារអំណាចតិចតួចណាស់ដែលត្រូវបានផ្ទេរទៅថ្នាក់ក្រោម បន្ទាប់មក ដោយសារស្ថានភាពសេដ្ឋកិច្ចមិនស្មើគ្នា ការបរាជ័យក្នុងការអនុវត្តយុទ្ធវិធីពីក្រោមឡើងលើ អំពើពុករលួយក្នុងការិយាល័យធិបតេយ្យនិងកលយុត្ត ផ្នែកថវិការក្នុងឆ្នាំ១៩៩៧ បានធ្វើឲ្យ មានការផ្ទេរពីទម្រង់បែបមជ្ឈការទៅបែបវិមជ្ឈការកាន់តែច្រើនឡើងៗ។ វិមជ្ឈការពិតប្រាកដ បានចាប់ផ្តើមតាំង១៩៩៩ជាមួយការអនុម័តច្បាប់៣២/១៩៩៩(ច្បាប់ស្វ័យភាពតាមតំបន់) និង បានដាក់អោយអនុវត្តឆ្នាំ២០០១។ ច្បាប់វិមជ្ឈការនេះបានផ្តល់សិទ្ធិអំណាចពេញលេញដល់ រដ្ឋាភិបាលថ្នាក់ស្រុកនិងក្រុងដើម្បីក្លាយជាតំបន់មានស្វ័យភាព។ ក្នុងឆ្នាំ២០០៤ច្បាប់នេះត្រូវ បានធ្វើវិសោធនកម្ម(ច្បាប់៣២/២០០៤)ដែលមានរួមបញ្ចូលការបោះឆ្នោតតាមបែបលទ្ធិ ប្រជាធិបតេយ្យក្នុងថ្នាក់ស្រុកនិងអភិបាលថ្នាក់ខេត្ត។

ឥណ្ឌូនេស៊ីមានថ្នាក់រដ្ឋបាលចំនួន៣៖ ថ្នាក់ជាតិ ថ្នាក់ខេត្ត ថ្នាក់ស្រុកក្រុង។ រដ្ឋាភិបាល ថ្នាក់ខេត្តត្រូវបានចាត់ទុកថាជាសេនាធិការរបស់រដ្ឋាភិបាលថ្នាក់កណ្តាលតាមតំបន់នានា ហើយដែលមានតួនាទីក្នុងការសម្របសម្រួលកិច្ចអនុវត្តក្នុងដែនសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន។ បណ្តា ភូមិជនបទ(ដេសា) គឺស្ថិតនៅក្នុងដែនសមត្ថកិច្ចរបស់ស្រុក ចំណែកភូមិនៅតាមទីប្រជុំជន ស្ថិតនៅក្រោមរដ្ឋាភិបាលក្រុង។

អភិបាលនៅថ្នាក់ស្រុកក្រុងត្រូវបានបោះឆ្នោតដោយផ្ទាល់គឺដូចគ្នាទៅនឹងប្រធានា- ធិបតី និងអនុប្រធានាធិបតីរបស់ប្រទេសផងដែរ។ ក្រោយពេលបែបប្រជាធិបតេយ្យត្រូវបានបញ្ចប់

ក្នុងឆ្នាំ២០០៤ រដ្ឋាភិបាលថ្នាក់ជាតិបានរក្សាទុកនូវវិស័យការពារជាតិ កិច្ចការបរទេស កិច្ចការសាសនា យុត្តិធម៌ រូបិយវត្ថុ សេដ្ឋកិច្ច សារពើពន្ធ និង មាត្រសម្រាប់ជាមុខងាររបស់ខ្លួនហើយ កិច្ចការដទៃរបស់រដ្ឋាភិបាលត្រូវបានប្រគល់ដល់រដ្ឋអំណាចថ្នាក់តំបន់និងថ្នាក់មូលដ្ឋាន។

ថ្វីត្បិតតែមុខងារសាធារណៈនៅមូលដ្ឋានភាគច្រើនត្រូវបានផ្ទេរទៅរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋាន ជាមួយនឹងសិទ្ធិអំណាចក្នុងការចំណាយក៏ដោយ ក៏រដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋានកៀរគរចំណូលមិន បានច្រើននោះទេ។ ដូច្នេះការចំណាយសាធារណៈភាគច្រើននៅតែធ្លាក់ចុះមកថវិកាថ្នាក់ជាតិ ដដែល។ បន្ថែមពីនេះទៀតមានការត្រួតពិនិត្យដ៏តឹងរឹងទៅលើការអនុវត្តរបស់រដ្ឋាភិបាលថ្នាក់ ក្រុងនិងស្រុក ពីសំណាក់រដ្ឋាភិបាលថ្នាក់ជាតិ ជាក់ស្តែងពីក្រសួងមហាផ្ទៃ ក្រសួងហិរញ្ញវត្ថុ និងក្រុមប្រឹក្សាសវនកម្មជាន់ខ្ពស់។ ក្នុងន័យបញ្ចៀសភាពខុសគ្នាទៅតាមតំបន់តាមច្បាប់ ៣៣/២០០៤ ស្តីពីវិមជ្ឈការសារពើពន្ធ បានសំរេចទៅលើការផ្ទេរធនធានពីថវិកាជាតិទៅតាម តំបន់នានាដោយប្រើរូបមន្តពិសេសក្នុងន័យ ទូទាត់គំលាតថវិការនៃបណ្តាតំបន់ផ្សេងៗគ្នា។

ក្រោយរយៈពេល៩ឆ្នាំនៃការអនុវត្តវិមជ្ឈការ ស្វ័យភាពតាមតំបន់នៅតែមិនទាន់មាន ពេញលេញនៅឡើយ។ រាល់លិខិតកតិយុត្តនានានៅថ្នាក់តំបន់ត្រូវបានបរាជ័យក្នុងការទាក់ ទាញវិនិយោគទុន។ តំរូវការរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ នៅមិនទាន់បានឆ្លុះបញ្ចាំងពេញលេញក្នុង ផែនការអភិវឌ្ឍន៍នៅឡើយទេ។ ដើម្បីអោយកិច្ចការវិមជ្ឈការនៅឥណ្ឌូនេស៊ីអាចដំណើរការ ទៅមុខបានការខិតខំប្រឹងប្រែងបន្ថែមទៀតគួរផ្ដោតទៅលើការធ្វើស្ថាប័នការបន្ថែម គោលនយោបាយនិងសេចក្តីណែនាំនានាសម្រាប់អ្នកអនុវត្តផ្សេងៗគ្នានៅកំរិតរដ្ឋបាលខុសៗ គ្នានិងការពង្រឹងអង្គការសង្គមស៊ីវិល ព្រមទាំងកម្មវិធីលើកស្ទួយសមត្ថភាពដល់អ្នកពាក់ព័ន្ធ នៅក្នុងថ្នាក់រដ្ឋាភិបាលខុសៗគ្នាទាំងអស់ផងដែរ។

២-៣-៣ ហ្វីលីពីន

ហ្វីលីពីនជាប្រទេសប្រជុំដោយកោះជាង៧០០០ និងមានប្រជាពលរដ្ឋប្រហែល៩៦ លាននាក់ រស់នៅលើទឹកដីទំហំ២៩៨១៧០គីឡូម៉ែត្រក្រឡា។ កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងក្នុង ការរៀបចំវិមជ្ឈការ ផ្នែកនយោបាយនិងស្វ័យភាពកមូលដ្ឋានក្នុងប្រទេសនេះចាប់ផ្តើមពី ឆ្នាំ១៨៩៨ ក្នុងពេលដែលប្រទេសនេះក្លាយជាសាធារណរដ្ឋលើកដំបូង និងក្រោមរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ម៉ាឡូម៉ូស ទោះជាយ៉ាងនេះក្តី ការខិតខំប្រឹងប្រែងនេះផ្ដោតតែទៅលើនយោបាយ និងរចនា

សម្ព័ន្ធរបស់រដ្ឋបាលមូលដ្ឋាន ចៀសជាងការរៀបចំទម្រង់អភិបាលកិច្ចដុំកំភួន ដែលអនុញ្ញាតិ អោយមានការផ្ទេរអំណាចនោះឡើយ។ នៅក្រោមច្បាប់សង្គ្រាមនិងក្រោមរបបផ្តាច់ការរបស់ ប្រធានាធិបតីម៉ាកូស ក៏មានការខិតខំប្រឹងប្រែងទៅលើវិមជ្ឈការនោះផងដែរ ដែលរួមមាន៖ ការបង្កើតរដ្ឋាភិបាលថ្នាក់តំបន់ ការិយាល័យថ្នាក់តំបន់របស់ស្ថាប័នរដ្ឋាភិបាលថ្នាក់ជាតិ ក្រុម ប្រឹក្សាអភិវឌ្ឍន៍ថ្នាក់តំបន់ និងក៏ដូចជាការអនុម័ត អភិក្រមអភិវឌ្ឍន៍តំបន់មានលក្ខណៈចម្រុះ។ ទោះជាយ៉ាងនេះក្តីការផ្ទេរសិទ្ធិមិនមានការវិវត្តទៅមុខនោះទេ អំណាចក្នុងពេលដែលមាន ច្បាប់សង្គ្រាមនោះទេ បើទោះជាមានការកើនឡើងការចូលរួមប្រជាជនក្តី។

ក្នុងរដ្ឋធម្មនុញ្ញឆ្នាំ១៩៨៧ក្រោយពេលដែលមានបដិវត្តអំណាចរបស់ប្រជាជនប្រឆាំង នឹងរបបម៉ាកូស និងការដាក់ឡើងវិញនូវលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ ការអភិវឌ្ឍរចនាសម្ព័ន្ធ រដ្ឋាភិបាលស្វ័យភាពនៅមូលដ្ឋាន និងរចនាសម្ព័ន្ធតាមបែបវិមជ្ឈការមួយ ត្រូវបានដាក់ បញ្ចូល។ ក្នុងឆ្នាំ១៩៨១ ក្រុមស្តីពីរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋានដ៏លំអិតមួយត្រូវបានអនុម័ត ដែលផ្តល់ ដល់ខេត្តជាចំបងដល់តួនាទី សម្របសម្រួលទីក្រុងនៅសមត្ថកិច្ចមួយចំនួនដ៏ច្បាស់លាស់ នៅក្នុងវិស័យកសិកម្ម សុខាភិបាល សេវាសុខមាលភាព និងបរិស្ថាន។ ក្រុមស្តីពីរដ្ឋាភិបាល មូលដ្ឋាននេះដោះស្រាយនូវបញ្ហាដែលមានច្រើនទស្សវត្សមកហើយនូវអ្វីដែលជាប្រពន្ធ មជ្ឈការផ្នែករដ្ឋបាលនិងនយោបាយ ហើយដែលការសំរេចចិត្តសំខាន់នានាត្រូវបានប្រមូល ផ្គុំក្នុងទីក្រុងម៉ានីល ការដាក់អោយប្រើនូវក្រុមនេះបានអនុញ្ញាតអោយមានការផ្ទេរការទទួល ការខុសត្រូវការផ្តល់សេវាជាមូលដ្ឋានទៅដល់រដ្ឋាភិបាលថ្នាក់មូលដ្ឋាន ដែលរួមបញ្ចូលទាំង មន្ត្រីបុគ្គលិកទ្រព្យសម្បត្តិសម្ភារៈ កម្មវិធីនិងគម្រោងនានាផងដែរ។ អភិបាលខេត្តក្រុងនិងក្រុម ប្រឹក្សាត្រូវបានបោះឆ្នោតរៀងរាល់៣ឆ្នាំម្តង។ ទោះជាយ៉ាងនេះក្តីនៅកន្លែងដ៏ច្រើន ការបោះ ឆ្នោតត្រូវបានគ្រប់គ្រងដោយបក្ខសម្ព័ន្ធនឹងគ្រួសារដែលមានអំណាច។ ជិត២០ឆ្នាំក្រោយ ពេលដាក់អោយប្រើនូវក្រុមនេះមានតែប្រហាក់ប្រហែល ខេត្តចំនួន៨០ ឬរឹចំនួន១៥០ និង ទីក្រុងចំនួន១៥០០បានអនុវត្តក្រុមនេះទូលំទូលាយ។ នេះរួមបញ្ចូលទាំងឱកាសដើម្បីប្រមូល ពន្ធនិងកំរៃសេវាផ្ទាល់របស់ខ្លួនផង។ យ៉ាងណាក៏ដោយថវិកាភាគច្រើនរបស់រដ្ឋាភិបាល មូលដ្ឋាននៅតែត្រូវបានផ្តល់ដោយការផ្ទេរឬការឧបត្ថម្ភទុនពីរដ្ឋាភិបាលថ្នាក់ជាតិដដែល។ ដោយឡែកទៅទៀតចំណែកជាក់ស្តែងមូលនិធិនៅក្នុងថវិកាជាតិមានកំរិតទាប ជាងខ្លាំង ណាស់ បើប្រៀបធៀបទៅនឹងតួរលេខព្រោះថាចំណូលថ្នាក់ជាតិច្រើនផ្នែកមិនត្រូវបានដាក់

បញ្ចូលចំនួនដែលត្រូវបែងចែកនេះទេ ហើយចំណែកដ៏ធំជាទូទៅត្រូវបានបាត់នូវតាមផ្លូវពី ការិយាធិបតេយ្យនៅថ្នាក់ជាតិមករដ្ឋអំណាចមូលដ្ឋាន។ ក្នុងករណីនេះវិមជ្ឈការផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ ត្រូវបានជ្រើសរើសដើម្បីបង្កើតរចនាសម្ព័ន្ធរដ្ឋបាលមូលដ្ឋានដែលមានការទទួលខុសត្រូវ ស្ថាប័ន បែងចែកចំណូលផ្ទៃក្នុង បានបង្កើនធនធានហិរញ្ញវត្ថុរបស់បណ្តាញរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋាន នានាយ៉ាងច្រើន និងកាត់បន្ថយការពឹងផ្អែកផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុពីរដ្ឋាភិបាលថ្នាក់ជាតិផងដែរ។

រដ្ឋបាលនៅថ្នាក់ទាបបំផុតគឺមានច្រើនជាងបួនម៉ឺនភូមិ(បារាំងហ្គាយ)ស្ថិតនៅក្រោមប្តូរ និងទីក្រុងត្រូវបានដឹកនាំដោយកាតព្វកិច្ច និងសមាជិកក្រុមប្រឹក្សារបស់ខ្លួនដែលអ្នកទាំងនោះ ត្រូវបានបោះឆ្នោត ដោយបុគ្គលព្រោះថាគណបក្សនយោបាយមិនត្រូវបានអោយចូលរួម បោះឆ្នោតទាំងនេះទេ។ ការចូលរួមប្រជាពលរដ្ឋក្នុងការធ្វើផែនការអភិវឌ្ឍន៍តាមរយៈកិច្ចប្រជុំ នានាជាទៀងទាត់របស់ក្រុមប្រឹក្សាអភិវឌ្ឍន៍ឬក៏សភានិងជាមួយការចូលរួមរបស់សង្គមស៊ីវិល នៅគ្រប់ថ្នាក់មូលដ្ឋានទាំងអស់ចាប់ផ្តើមពីភូមិរហូតដល់ថ្នាក់ខេត្តសន្មត់ឲ្យកើតឡើងនូវអេឡេ ម៉ង់ដ៏ខ្លាំងមួយនៃប្រជាធិបតេយ្យនៅមូលដ្ឋាននៅក្នុងប្រព័ន្ធ។ ទោះជាយ៉ាងនេះក្តី(១) ការខ្វះ មូលនិធិសម្រាប់អភិវឌ្ឍន៍នៅក្រោមការគ្រប់គ្រងរបស់រដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋាន(២) ការគ្មាន ការផ្សារភ្ជាប់គ្នាការធ្វើផែនការនិងការសំរេចចិត្តរបស់ក្រុមប្រឹក្សាជាមួយស្ថាប័នផែនការអភិវឌ្ឍ ថ្នាក់ជាតិដែលមានថវិកាសន្ធិកសន្ធាប់ និង(៣) ការបង្កើតអោយមានមូលនិធិពិសេសសម្រាប់ គម្រោងដែលស្ទើរឡើងដោយគម្រោងព្រឹទ្ធសភាសម្រាប់តំបន់មណ្ឌលបោះឆ្នោតរបស់ខ្លួន បានបង្កអោយរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋានខ្សោយ ឧទាហរណ៍នៅក្នុងការអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ សម្រាប់ការលើកស្ទួយការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចជាដើម។

២-៣-៤ ប្រទេសថៃ

រាជាណាចក្រថៃឡង់មានប្រជាជនប្រហែល៦៧លាននាក់និងទឹកដី៥១៤០០០ គីឡូម៉ែត្រក្រឡា។ មកទល់នឹងទស្សវត្ស១៩៩០ ប្រទេសដែលមានរដ្ឋធម្មនុញ្ញបែបរាជានិយម បានស្ថិតនៅក្នុងរបបមជ្ឈការមួយដល់ជ្រាលជ្រៅ ហើយដែលមាន៧៦ខេត្ត ប្រហែល ៨០០រដ្ឋបាលស្រុក (តាំបួន)ប្រហែល៨០០០រដ្ឋាភិបាលទីក្រុង និងអនុស្រុក និងប្រហែល ៧០០០០ភូមិ(មូលបាន)។

ដំណើរការវិមជ្ឈការក្នុងទស្សវត្សឆ្នាំ១៩៩០បានកើតឡើងជូនពេលគ្នាជាមួយនឹង
ដំណើរការប្រជាធិបតេយ្យនៃនយោបាយប្រទេសថៃដែលចាប់ផ្តើមឡើងជាមួយនឹង
ហេតុការណ៍ "ព្រឹត្តិការណ៍បង្ហូរឈាមខែឧសភា" ក្នុងឆ្នាំ១៩៩២ ដែលធ្វើឲ្យបញ្ចប់របបយោធា
និងវិលត្រលប់មកនយោបាយបែបគណបក្សនយោបាយវិញ។ វិមជ្ឈការបានក្លាយទៅជាបញ្ហា
ដ៏ចម្បងក្នុងការបោះឆ្នោតនាខែកញ្ញា១៩៩២។ ចុងក្រោយរដ្ឋធម្មនុញ្ញនាឆ្នាំ១៩៩២បានបញ្ជាក់
ថាវិមជ្ឈការជាគោលនយោបាយគ្រឹះរបស់ជាតិ នឹងត្រូវបានកែសំរួលនៅឆ្នាំ១៩៩៩។ កំណែ
ទម្រង់នេះមានគោលបំណងជំរុញអោយមានស្វ័យភាពមូលដ្ឋាននិងការចូលរួមរបស់
ប្រជាពលរដ្ឋ។

រចនាសម្ព័ន្ធរបស់ប្រទេសថៃចែកចេញជា៣៖ រដ្ឋបាលកណ្តាល រដ្ឋបាលមូលដ្ឋាន
និងរដ្ឋបាលស្វ័យភាព(ក្រមច្បាប់រដ្ឋបាល១៩៩១) ។ ប្រព័ន្ធផ្នាក់កណ្តាលមានរួមបញ្ចូល
ក្រសួងនិងនាយកដ្ឋាននានា រដ្ឋបាលផ្នែកមូលដ្ឋានមានរួមបញ្ចូលខេត្តនិងស្រុក ហើយនិង
មានការបូកបញ្ចូលគ្នារវាងស្ថាប័នជំនាញនានារបស់ក្រសួងនាយកដ្ឋានកណ្តាលប្រព័ន្ធ
ស្វ័យភាពមានលក្ខណៈខុសប្លែកពីរដ្ឋបាលផ្នែកកណ្តាលនិងមូលដ្ឋាន ប្រព័ន្ធនេះរួមបញ្ចូល
ដោយរដ្ឋអំណាចមូលដ្ឋានចំនួនប្រហែល៨០០០នៅទូទាំងប្រទេស និងត្រូវបានធ្វើចំណាត់ថ្នាក់
ជាបួនប្រភេទ៖ (១)អង្គការចាត់តាំងរដ្ឋបាលនៅផ្នែកខេត្ត (២)ទីក្រុងឬទេសាធាន(ឬវីទីប្រជុំជន
នឹងអនុក្រុង) (៣)អង្គការរដ្ឋបាលតំបន់និងទីបួនគឺទីក្រុងពិសេស(ទីក្រុងបាងកកនិង
ប៉ាតាយា)។ រដ្ឋអំណាចមូលដ្ឋានទាំងនេះត្រូវបានដាក់នៅក្រោមការតាមដានត្រួតពិនិត្យ
របស់អភិបាលខេត្តនិងមន្ត្រីផ្នែកស្រុកដែលជាមួយនឹងក្រសួងមហាផ្ទៃ អ្នកទាំងនោះមានសិទ្ធិ
អំណាចអនុម័តផែនការថវិកាប្រចាំឆ្នាំ លិខិតគតិយុត្តិនៅមូលដ្ឋានរំលាយក្រុមប្រឹក្សានៅ
មូលដ្ឋាននិងបណ្តេញសមាជិកក្រុមប្រឹក្សានៅមូលដ្ឋាន ។ រដ្ឋាភិបាលថៃបានចាប់ផ្តើមរៀបចំ
ផែនការវិមជ្ឈការ និងនីតិវិធីដំណើរការក្នុងឆ្នាំ១៩៩៩ ។វិមជ្ឈការគួរតែមិនត្រឹមតែរួមបញ្ចូល
តែការផ្ទេរសេវារដ្ឋបាលប៉ុណ្ណោះទេប៉ុន្តែត្រូវតែមានការផ្ទេរធនធានមនុស្សនិងហិរញ្ញវត្ថុដែល
ពាក់ព័ន្ធផងដែរ។ ច្បាប់ស្តីពីវិមជ្ឈការ១៩៩៩បានកំណត់រយៈពេលដំណើរការវិមជ្ឈការបួនឆ្នាំ
ជាគោលការណ៍ដែលអាចពន្យារពេលរហូតដល់១០ឆ្នាំ។ ទាំងអស់រួមមាន៥០នាយកដ្ឋានផ្នែក
កណ្តាលនិង សេវាចំនួន២៤០ឆ្នាំដែលស្ថិតនៅក្នុងបរិបទ ផែនការវិមជ្ឈការហើយមាន១៨០
មុខងារដែលបាននឹងកំពុងស្ថិតនៅដំណើរការផ្ទេរបើតាមកដល់ដើមឆ្នាំ២០០៧។ អត្រា

ចំណូលរបស់រដ្ឋអំណាចមូលដ្ឋានមានចំនួន២៤,១ភាគរយនៃចំណូលសរុបរបស់រដ្ឋាភិបាលនៅក្នុងឆ្នាំ២០០៦ ដែលស្ថិតនៅក្រោមអត្រាគោលដៅក្នុងឆ្នាំដែលនោះហើយដែលបានកំណត់រហូតដល់៣៥ភាគរយ។

វិមជ្ឈការក្នុងប្រទេសថៃឡង់បានដាក់ចេញនូវការយកចិត្តទុកដាក់វិសមមាត្រទៅលើការពង្រឹងសមត្ថភាពដល់រដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋានឬរដ្ឋអំណាចមូលដ្ឋាន។ កំណែទម្រង់នេះពុំបានប្រព័ន្ធរដ្ឋាភិបាលពេញលេញនោះទេដែលនាំអោយប្រព័ន្ធនេះស្ថិតនៅដដែល។ វិមជ្ឈការប្រទេសថៃមានគោលបំណងចំនួន៣៖ (១)បង្កើតឡើងនូវរចនាសម្ព័ន្ធ ពីថ្នាក់របស់រដ្ឋអំណាចមូលដ្ឋាន (២) ការអនុវត្តការតាមដានពីក្រោមឡើងលើដោយមានការចូលរួមពីសហគមន៍ (៣) ដាក់បញ្ចូលអោយមានការបោះឆ្នោតដោយផ្ទាល់ថ្នាក់ដឹកនាំនៃរដ្ឋអំណាចមូលដ្ឋាន រួមបញ្ចូលទាំងដំណើរការធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្តមានភាពច្បាស់លាស់ជាងមុន។

២-៣-៥ ប្រទេសវៀតណាម

សាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតវៀតណាម ស្ថិតនៅជាយុទ្ធិបត្តិបណ្តាចិនក្នុងតំបន់អាស៊ីអាគ្នេយ៍ និងតំបន់ត្រូពិក ប្រទេសនេះមានរយៈចំងាយ១៦៥០គីឡូម៉ែត្រដែលមានទំហំលើសពី៣៣០០០គីឡូម៉ែត្រក្រឡា និងមានឆ្នេរចំងាយ៣២០០គីឡូម៉ែត្រ និងព្រំដែនគោកចំងាយ៣៧៣០គីឡូម៉ែត្រហើយមានប្រជាជនប្រហែល៨៦លាននាក់។

ក្នុងឆ្នាំ១៩៨៦សមាជលើកទី៦របស់គណបក្សគម្ពុយនីស្ថិតនៅវៀតណាមបានដាក់ចេញនូវកម្មវិធីកំណែទម្រង់សេដ្ឋកិច្ចដ៏មានមហិច្ឆតាមួយឈ្មោះថា ការផ្លាស់ប្តូរថ្មី(ដូយមើយ) បើកទ្វារអោយមានការវិនិយោគនិងទេសចរណ៍បរទេសនិងធ្វើឲ្យប្រទេសវៀតណាមដើរនូវផ្លូវកំណែទម្រង់ទីផ្សារសេរី។ ចំណងការទូតជាមួយនឹងសហរដ្ឋអាមេរិក ក៏បានចាប់ផ្តើមជាធម្មតាវិញក្នុង១៩៩៥ ស្របពេលដែលប្រទេសវៀតណាមឡើងជាសមាជិកពេញសិទ្ធិរបស់សមាគមអាស៊ាន។ វៀតណាមក៏ត្រូវបានបញ្ចូលជាសមាជិករបស់អង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោក (WTO)ក្នុង២០០៦។

យោងតាមរដ្ឋធម្មនុញ្ញ១៩៩២ រដ្ឋាភិបាលគឺជាអង្គការចាត់តាំងខ្ពស់បំផុតរបស់ប្រទេស និងជាស្ថាប័ននីតិប្រតិបត្តិនៃសភាជាតិ ។ រដ្ឋាភិបាលនាពេលនោះបានដឹកនាំដោយនាយក

រដ្ឋមន្ត្រីរៀនតាន ខុង និងឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រីចំនួន៥នាក់ដែលតែងតាំងដោយសភាជាតិ រដ្ឋាភិបាលប្រតិបត្តិអំណាចនីតិប្រតិបត្តិតាមរយៈក្រសួងចំនួន២២ និងភ្នាក់ងារពាក់ព័ន្ធនឹង ក្រសួងចំនួន២២ទៀត រៀបចំតាមត្រូវបានបែងចែករដ្ឋបាលរបស់ខ្លួនជា៥ធំៗ៖ ទីក្រុងហានូយ ហូជីមិញ (ពីមុនហៅថាស័យហ្គាន) ហៃហុង ដាណាង និងទីក្រុងកិនធើ និងខេត្តចំនួន៥៨ ទីក្រុងទាំង៥និងខេត្តចំនួន៥៨នោះត្រូវទទួលខុសត្រូវដោយផ្ទាល់ជាមួយរដ្ឋបាលកណ្តាល ថ្វី ត្បិតតែជាក់ស្តែងទីក្រុងនិងខេត្តនីមួយៗមានស្វ័យភាពដោយឡែករបស់ខ្លួនផងដែរ។ ខេត្ត មានរួមបញ្ចូលស្រុកនិងឃុំជនបទ ព្រមទាំងទីរួមខេត្តនិងទីប្រជុំជននានា។ ទីក្រុងធំៗទាំង៥ និងបណ្តាទីរួមខេត្តមួយចំនួនមានរួមបញ្ចូលស្រុកដែលមានលក្ខណៈជាទីប្រជុំជននិងសង្កាត់ ឃុំនៅជនបទនៅសង្កាត់ទីប្រជុំជន បែងចែកជាឃុំនិងក្រុម។

ផែនការអភិវឌ្ឍដែលមានលក្ខណៈបែបចូលរួមនិងតម្លាភាពក៏ដូចជាការធ្វើផែនការ ថវិការ គឺជាកត្តាដ៏សំខាន់សម្រាប់ការផ្តល់សេវាសាធារណៈដែលមានប្រសិទ្ធភាពនៅ រៀបចំតាម។ សារៈសំខាន់នៃការចូលរួមរបស់ប្រជាពលរដ្ឋនិងតម្លាភាពក្នុងការធ្វើផែនការ អភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចត្រូវបានទទួលស្គាល់ដោយរដ្ឋាភិបាលរៀបចំតាម។ គោលការណ៍នេះត្រូវដាក់ បញ្ចូលទៅក្នុងយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចសង្គមកិច្ច(២០០១ដល់២០១០)ក៏ដូចជាក្នុង យុទ្ធសាស្ត្រសម្រាប់ការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រនិងការរីកចំរើន២០០២។ គោលការណ៍នេះក៏ជា ប្រធានបទនៃគោលនយោបាយនៃរដ្ឋាភិបាលមួយចំនួន ជាពិសេសអនុក្រឹត្យលេខ២៩ (ថ្ងៃទី១១ឧសភា១៩៩៨) ហើយក្រោយមកបានកែសម្រួលជាអនុក្រឹត្យលេខ៧៩ (ចុះថ្ងៃទី៧ កក្កដា២០០៣) ស្តីពីការអនុវត្តប្រជាធិបតេយ្យនៅថ្នាក់មូលដ្ឋានក្នុងកំរិតឃុំ។ អនុក្រឹត្យលេខ ៧៩នេះផ្តល់នូវការណែនាំលំអិតស្តីពីសិទ្ធិរបស់ប្រជាពលរដ្ឋចូលរួមដោយផ្ទាល់ក្នុងដំណើរការ ធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្តជាមួយនឹងអនុក្រឹត្យលេខ៧៩រដ្ឋាភិបាលបានដាក់ចេញនូវអនុក្រឹត្យ ៨៨ស្តីពីការរៀបចំនិងគ្រប់គ្រងសមាគមន៍នានាហើយដែលជាមូលដ្ឋានគ្រឹះសម្រាប់ ការអភិវឌ្ឍន៍សង្គមស៊ីវិលនៅប្រទេសរៀបចំតាម។ ដើម្បីលើកស្ទួយប្រជាធិបតេយ្យបន្ថែម ទៀតស្តីពីការធ្វើអោយប្រសើរឡើងលើបញ្ហាប្រជាពលរដ្ឋនៅថ្នាក់ឃុំត្រូវបានធ្វើឡើងជាបន្ត បន្ទាប់។ ក្នុងខែមករា២០០៧ គណកម្មការអចិន្ត្រៃយ៍របស់សភាជាតិ បានពិភាក្សាសម្រាប់ ការអនុម័ត លើច្បាប់ស្តីពីការចូលរួមរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ។ សេចក្តីព្រៀងអនុក្រឹត្យស្តីពីការ ចូលរួមរបស់ប្រជាជនដែលអនុវត្តនៅថ្នាក់ឃុំសង្កាត់និងទីប្រជុំជននានាបានដាក់ចេញនូវការ

បង្ហាញជាសាធារណៈស្តីពីផែនការដីធ្លីការរៀបចំផ្ទះនិងសំណង់ បរិយាយពីតួនាទីនិងមុខងាររបស់បុគ្គលិកនីមួយៗនៅថ្នាក់ឃុំនិងតួនាទីរបស់ប្រជាពលរដ្ឋក្នុងការអនុវត្តគម្រោង និងតាមដានសកម្មភាពអភិវឌ្ឍន៍ និងដាក់ចេញនូវយន្តការដើម្បីផ្តល់មតិត្រួតលប់និងបោះឆ្នោតលើសេចក្តីទុកចិត្ត។ អនុក្រឹត្យស្តីពីការចូលរួមរបស់ប្រជាពលរដ្ឋនិងច្បាប់ស្តីពីប្រជាធិបតេយ្យនៅថ្នាក់មូលដ្ឋានបានត្រូវអនុម័តនិងដាក់អោយប្រើប្រាស់ចាប់ពីថ្ងៃទី១ខែកក្កដាឆ្នាំ២០០៧។

ជំពូកទី៣

ប្រធានបទ

**ការចូលរួមរបស់ប្រជាពលរដ្ឋក្នុងការធ្វើ
ផែនការ និងការធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្ត**

-ទស្សនាវដ្តីនិងការអនុវត្តន៍ល្អនានា-

ដោយ លោក មិន មុនី និងបណ្ឌិត Sosmena

ជំពូកទី៣

ប្រធានបទ: ការចូលរួមរបស់ប្រជាពលរដ្ឋក្នុងការធ្វើផែនការ និងការធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្ត

មាតិកា

៣-១ ការចូលរួមរបស់ប្រជាជន: ទស្សនៈគោល

៣-១-១ ប្រវត្តិ

៣-១-២ ការបែកចែកអំណាច Empowerment (Why and How)

៣-១-៣ ការធ្វើស្ថាប័នការបន្ថែមកម្មការចូលរួមរបស់ប្រជាជន

៣-២ ការអនុវត្តន៍ល្អ ស្តីពីការចូលរួមរបស់ប្រជាជននៅក្នុងប្រទេសអាស៊ីអាគ្នេយ៍ (ករណីសិក្សា)

៣-២-១ ការចូលរួមរបស់សហគមន៍ក្នុងការកែលំអរតំបន់ផ្ទះសម្បែងនៅ ទីក្រុង វិញ ប្រទេសវៀតណាម

៣-២-២ ភាពជាដៃគូរវាងវិស័យសាធារណៈ ឯកជន និងប្រជាជននៅ សង្កាត់ទួលសង្កែប្រទេសកម្ពុជា

៣-២-៣ ការធ្វើគោលនយោបាយតាមបែបសហគមន៍ដឹកនាំ និងវិមជ្ឈការនៅទីក្រុង កងកេន ប្រទេសថៃឡង់

៣-៣ កត្តាទាមទារសម្រាប់ការអនុវត្តតាមការអនុវត្តល្អនេះ

៣

ប្រធានបទទី១៖ ការចូលរួមរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ

៣-១ ការចូលរួមរបស់ប្រជាជន៖ ទស្សនៈគោល

៣-១-១ ប្រវត្តិ

ទស្សនៈនៃការរួមចំណែករបស់ប្រជាជនមិនមែនជាកំរើងទេ ប៉ុន្តែវាបានកើតមានឡើងតាំងពីសម័យក្រិចបុរាណមកម៉្លេះ។ ទស្សនៈនៃច្បាប់របស់ប្រជាជន រឺ *Demokratos* ត្រូវបានចាក់ឫសក្នុងបេះដូងរបស់ប្រជាជនពីប្រព័ន្ធច្បាប់អាតែនបន្ទាប់ពី Cleisthenes ជាបាយការណ៍មួយរបស់ពួកអាតែននាំឲ្យមានការបោះឆ្នោតទំលាក់របបអប្បបរមាប្រជាធិបតេយ្យហើយបង្កើតប្រព័ន្ធប្រជាធិបតេយ្យក្នុងអាតែន។ យ៉ាងណាមិញការបរាជ័យនៃប្រព័ន្ធនយោបាយរបស់ពួកអាតែនក្នុងសង្គ្រាម Peloponnesian នាំឲ្យមាន ទស្សនៈមួយនេះត្រូវបានពង្រឹងឡើងវិញក្នុងការសរសេររបស់ Plato និង Aristotle ដែលជាអ្នកប្រឆាំងនឹងការផ្តល់អំណាចដល់ប្រជាពលរដ្ឋក្នុងការដឹកនាំ។ គតិបណ្ឌិតក៏បានធ្វើឲ្យមានការប្រែក្លាយទៅជាការយល់ដឹងទូទៅ អំពីបញ្ហានៃអភិបាលកិច្ចប្រជាធិបតេយ្យ។

ការរិះគន់ទៅលើទស្សនៈនេះត្រូវបានធ្វើតាម ដោយអ្នកដឹកនាំនៃសត្វរក្សាទី២១ខ្លះ។ ឧទាហរណ៍លោក Fareed Zakaria, បានប្រឆាំងថា បញ្ហានៃអភិបាលកិច្ចប្រជាធិបតេយ្យសម័យថ្មី កើតចេញមកពីការទាញផ្ទុយគ្នា រវាងការបែងចែកអាជីវកម្មរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ទៅឲ្យអ្នកមានជំនាញ (ការប្រគល់សិទ្ធិតាមបែបប្រជាធិបតេយ្យ) និង ការពិគ្រោះយោបល់ជាមួយអ្នកបោះឆ្នោត ក្នុងការសម្រេចចិត្តក្នុងរដ្ឋាភិបាល (ប្រជាធិបតេយ្យផ្ទាល់)។ គាត់បានបន្តទៀតថាវាមានបញ្ហាទាក់ទងនឹងការផ្តល់ប្រជាធិបតេយ្យផ្ទាល់ច្រើនពេក។

ដើម្បីសង្កត់ធ្ងន់លើចំណុចនេះ គាត់បានលើកយកបញ្ហា ដែលសហរដ្ឋអាមេរិកបានជួបប្រទះនៅក្នុងរដ្ឋកាលីផ័រញ៉ានៅពេលដែលខ្លួនមិនអាចបញ្ជូនបន្តនូវវិធានការពន្ធដារថ្មី ដោយ

គ្មានការយល់ស្របពីអ្នកបោះឆ្នោត។ វាបានបង្កើតឲ្យមានស្ថានភាពដែលហិរញ្ញវត្ថុ និង គោលនយោបាយរដ្ឋត្រូវពឹងផ្អែកទៅលើអ្នកបោះឆ្នោត ដែលទទួលឥទ្ធិពលពីក្រុមបញ្ចុះបញ្ចូលដែលមានប្រាក់ច្រើនសម្រាប់បញ្ជាក់គំនិតសាធារណជនឲ្យយល់ស្របនិងប្រឆាំងនឹងសំណើរណាមួយ។ ផ្ទុយទៅវិញ បានលើកឡើងនូវករណីនៃការរៀបចំគណៈកម្មការនៃគណៈកម្មាធិការអឺរ៉ុប (EC) មន្ទីរផ្នែកប្រតិបត្តិការនៃសមាជិកទាំង២៧ របស់រដ្ឋនានានៃសហព័ន្ធអឺរ៉ុបថា ទោះបីជាការសម្រេចចិត្តរបស់ពួកគេប៉ះពាល់ស្ថានភាព រស់នៅរបស់សហគមន៍ជនជាតិអឺរ៉ុប សមាជិកគណៈកម្មាធិការនៃECមិនត្រូវបានបោះឆ្នោតជ្រើសរើសឡើយ ប៉ុន្តែត្រូវបានចាត់តាំង ពីសំណាក់ប្រទេសជាសមាជិកEurozone ប៉ុណ្ណោះ។

ករណីទាំងពីរ ដែលប្រជាជនមានមុខងារខុសៗគ្នា ក្នុងការសម្រេចចិត្តរបស់រដ្ឋាភិបាល គឺជាចំណុចផ្ទុយគ្នាពីរនៃវិសាលគមនយោបាយប្រជាធិបតេយ្យ។ នៅចំណុចមួយប្រជាជនអាចធ្វើសំណើរពិគ្រោះ ពិភាក្សា យល់ស្រប និង ច្រានចោលគោលនយោបាយ រដ្ឋាភិបាលមួយចំនួនដោយសេរី។ ដោយឡែកនៅចំណុចមួយផ្សេងទៀត ក្រុមអ្នកជំនាញ បច្ចេកទេសកំពុងពេញចិត្តនឹងអភិយឯកសិទ្ធិ ដែលទទួលបានពីការជះឥទ្ធិពលនៃក្រុមអ្នកប្រកាន់បក្សពួកដែលក្រុមនោះបានផ្តល់សិទ្ធិអំណាចក្នុងការធ្វើការសម្រេចចិត្តទៅលើគោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល។

ការកត់សំគាល់វិជ្ជមានមួយ បានបង្ហាញថាវាមានការចូលរួមរួមគ្នាហើយក្នុងស្ថានភាពទាំងពីរទោះបីជាមានភាពខុសគ្នាលើវិសាលភាព និង ទំលាប់។ ការសំខាន់ដែលគួរយកមកពិចារណាគឺ វត្តមាននៃភាពស្របច្បាប់នៃប្រជាធិបតេយ្យក្នុងប្រព័ន្ធសម្រេចចិត្ត។ បើមិនដូច្នោះទេភាពជោគជ័យនៃការអនុវត្តគោលការណ៍ទាំងនោះនឹងត្រូវបានរារាំង។

ចាប់តាំងពីដំណាក់កាលដំបូងនៃរលកប្រជាធិបតេយ្យនិយមលើកទី៣ ដំណើរអភិវឌ្ឍន៍នៃអភិបាលកិច្ចលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យក្នុងភូមិភាគអាស៊ីអាគ្នេយ៍ (SEA)ត្រូវបានចាប់មានឡើង។ មានកំណែទម្រង់ជាច្រើនត្រូវបានអនុវត្តតាមតំបន់។ ប្រទេសមួយចំនួនដូចជាហ្វីលីពីន ឥណ្ឌូនេស៊ី ថៃ កម្ពុជា និង វៀតណាមបានធ្វើជាស្ថាប័នការរួបរួបនីយកម្ម ការចូលរួមរបស់ប្រជាជនទៅក្នុងរចនាសម្ព័ន្ធនៃការសម្រេចចិត្តរបស់រដ្ឋាភិបាល។

ក្នុងចំណោមប្រទេសទាំងអស់ ដែលបានរៀបរាប់ខាងលើ ប្រទេសហ្វីលីពីន មានភាពលម្អិតជាងគេ ដោយសារតែកំណែទម្រង់នៃអភិបាលកិច្ចប្រជាធិបតេយ្យ ត្រូវបានចាប់ផ្តើមឡើងភ្លាមៗ ប្រព្រឹត្តតាមដោយការបង្កើតឡើងវិញនៃភាពមជ្ឈការរបស់រដ្ឋប្បវេណីហ្វីលីពីន។ នៅខណៈពេលដែលមិនអនុវត្តន៍ចរន្តសម្ព័ន្ធសហព័ន្ធនិយម លទ្ធផលនៃអភិបាលកិច្ចមូលដ្ឋានក្នុងឆ្នាំ ១៩៩១ បានហុចឱកាសឲ្យការផ្ទេរសិទ្ធិអំណាចគ្រប់គ្រងជាតិទៅឲ្យអភិបាលកិច្ចមូលដ្ឋានច្រើនជាន់ថ្នាក់។ វិមជ្ឈការនេះបានផ្តល់សិទ្ធិអំណាចទៅឲ្យអង្គភាពរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋានដែលកាលពីមុនឡើយពឹងផ្អែកទៅលើបញ្ជារបស់ទីក្រុងម៉ានីល “Imperial Manila”។ វិមជ្ឈការនេះបានផ្តល់ឱកាសផលគំនិតឆ្នៃប្រឌិត និងការរៀបចំឲ្យមានក្រុមប្រតិបត្តិការ អង្គភាពរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋានដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍តំបន់របស់ពួកគេកុំឲ្យមានការជ្រៀតជ្រៀកពីសំណាក់រាជរដ្ឋាភិបាល។ ជាងនេះទៅទៀត ចាប់តាំងពីមានការបញ្ជាក់ឡើងវិញនូវការចូលរួមយ៉ាងច្រើនពីប្រជាជនក្នុងការរៀបចំគោលការណ៍នៅក្នុងរដ្ឋបាលមូលដ្ឋានឆ្នាំ ១៩៩១ ការចូលរួមពីអង្គភាពសង្គមស៊ីវិលជាច្រើនត្រូវបានពង្រឹងក្នុងការធ្វើផែនការដូចគ្នា។

ប្រទេសជិតខាងឥណ្ឌូនេស៊ី ដែលជាដួលទិប្រជាធិបតេយ្យដ៏ធំជាងគេនៅអាស៊ីអាគ្នេយ៍ មានកំណែទម្រង់មួយថ្មីបានរៀបចំឡើងក្រោយពីការដួលរំលំនូវរបបសូហាតូ Suharto ដោយសារបញ្ហាសេដ្ឋកិច្ចនៅអាស៊ី។ នៅក្នុងឆ្នាំ១៩៩៩ សភាប្រជាជនឥណ្ឌូនេស៊ី ឬហៅកាត់ថាMPRបានអនុម័តច្បាប់២២/១៩៩៩ ស្តីពីរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋាន(ឬច្បាប់ស្វ័យភាព) ដែលត្រូវបានអនុវត្តក្នុងឆ្នាំ២០០១។ ច្បាប់នេះផ្តល់នូវការយកចិត្តទុកដាក់យ៉ាងពិសេសទៅលើវិមជ្ឈការដោយអំណាចរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលត្រូវបានបញ្ជូនទៅអ្នកគ្រប់គ្រងតាមខេត្ត និងសាលាក្រុង។ ច្បាប់នេះត្រូវបានចាត់ទុកជាវិមជ្ឈការដ៏ធំបំផុត ដោយក្នុងនោះមានបុគ្គលិកជាង២លាននាក់ត្រូវបានបញ្ជូនទៅធ្វើការនៅតាមស្រុក និងក្រុង ច្បាប់វិមជ្ឈការនេះគឺជាភាពអស្ចារ្យមួយសំរាប់ប្រទេសនេះដែលធ្លាប់តែចាត់ទុកបណ្តាខេត្តនានាមិនសំខាន់ និងមិនមែនជាស្ថាប័នស្វ័យយ័តនៃរដ្ឋការអភិវឌ្ឍ និងការរួមរួម។ កំណែទម្រង់ក្នុងឆ្នាំ ១៩៩៩នេះ គឺជាភាពបង្កឲ្យមានស្វ័យភាព និងជាកត្តាលើកមួយសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍ។ តាមពិតច្បាប់នេះបានពង្រឹងអំណាចរាជរដ្ឋាភិបាលក្នុងប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ី ក៏ប៉ុន្តែ ច្រើនជាង៨០%នៃថវិការបស់រដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋានពឹងផ្អែកទៅលើការផ្ទេរពីរដ្ឋាភិបាលថ្នាក់ជាតិ។ ច្បាប់ស្វ័យយ័តនេះត្រូវ

បានពិនិត្យឡើងវិញក្នុងឆ្នាំ២០០៤ ហើយការផ្លាស់ប្តូរមួយគួរឲ្យកត់សំគាល់នោះគឺអភិបាលស្រុក និងចៅហ្វាយក្រុងត្រូវបានបោះឆ្នោតដោយផ្ទាល់ពីប្រជាជន។

យ៉ាងណាមិញវិមជ្ឈការរបស់រាជាណាចក្រកម្ពុជាមានដំណើរការខុសគ្នា ប្រសិនបើប្រៀបធៀបជាមួយនឹងប្រទេសហ្វីលីពីន និងឥណ្ឌូនេស៊ី។ តាមប្រពៃណី រាជរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋានរបស់ប្រទេសថៃ ត្រូវបានចាត់ទុកជាអាវុធរបស់រដ្ឋាភិបាលកណ្តាល។ ទោះបីជាអភិបាលមូលដ្ឋានមានភាពពេញនិយមក្នុងការកាន់កាប់តួនាទីនេះក្តី ពួកគេមានមហិច្ឆតាចិត្តចម្រុះសម្រាប់ស្វ័យភាព។ ទោះបីជាមានបញ្ហានេះក៏ដោយ គំនិតផ្តួចផ្តើមនៃវិមជ្ឈការនេះបានធ្វើឲ្យមានការប្រើប្រាស់អភិក្រមពីលើទៅ ដែលដឹកនាំដោយក្រសួងមហាផ្ទៃ។ ក៏ប៉ុន្តែដូចគ្នាទៅនឹងករណីជាច្រើនដែល កើតឡើងនៅក្នុងប្រទេសអាស៊ីដទៃទៀត ប្រវត្តិនៃអភិបាលកិច្ចមជ្ឈការបានសាយភាយ គ្រប់ទីកន្លែងដោយរដ្ឋាភិបាលកណ្តាលមានអំណាចជាងក្នុងផ្នែកជាច្រើននៃអភិបាលកិច្ច។ ច្បាប់ស្តីពីគម្រោងរបស់ទីក្រុង និងបរិស្ថានធ្វើឲ្យរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋានមានវិធានការងាយស្រួលក្នុងការដឹកនាំការអភិវឌ្ឍគម្រោងនោះ។ ទង្វើនេះត្រូវបានធ្វើស្ថាប័នភារូបនីយកម្មក្នុងរដ្ឋធម្មនុញ្ញឆ្នាំ១៩៩៧ដែលទាមទារឲ្យបង្កើនការចំណែកប្រាក់ចំណូល និងចំណាយរបស់រដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋាន បែងចែកប្រភពចំណូលច្រើនជាងមុនទៅឲ្យរដ្ឋបាលមូលដ្ឋាន លើកតម្កើងស្វ័យភាពសារពើពន្ធមូលដ្ឋាន និងការពិនិត្យឡើងវិញនូវប្រព័ន្ធនៃការផ្ទេរ អន្តររដ្ឋាភិបាលក្នុងការផ្តល់ការអនុញ្ញាតបន្ថែមដើម្បីងាយស្រួលក្នុងការវាយតម្លៃ។ យោងតាមផែនការនិងនីតិវិធីវិមជ្ឈការក្នុងឆ្នាំ១៩៩៩ រដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋាននឹងត្រូវរាប់បញ្ចូលយ៉ាងហោចណាស់ ២០% នៃថវិការបស់រាជរដ្ឋាភិបាលជាតិមកដល់ឆ្នាំសារពើពន្ធ២០០១ (តុលា២០០០-កញ្ញា២០០១) នៅពេលបញ្ចប់ផែនការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចសង្គមជាតិលើកទី៨ និងយ៉ាងហោចណាស់ ៣៥%មកដល់ឆ្នាំសារពើពន្ធ ២០០៦ (តុលា២០០៥-កញ្ញា២០០៦) នៅពេលបញ្ចប់ក្រុមប្រឹក្សាអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចសង្គមជាតិលើកទី៩។

ចំណែកឯប្រទេសកម្ពុជាវិញ គំនិតផ្តួចផ្តើមវិមជ្ឈការទើបតែចាប់ផ្តើមនៅឆ្នាំ ២០០២ ប៉ុណ្ណោះនៅពេលដែលប្រទេសនេះធ្វើជាម្ចាស់ផ្ទះរបស់អង្គការអាស៊ានប្តូរវេន ដែលក្នុងខណៈពេលដែលមានការបោះឆ្នោតនៅថ្នាក់ឃុំនៅខែកុម្ភៈ២០០២។ ការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសមន្ត្រីឃុំនេះជាទូទៅបានធ្វើឲ្យមានប្រជាធិបតេយ្យ គ្រប់ជាន់ថ្នាក់នៃរដ្ឋាភិបាលនៅកម្ពុជា។ វាបាន

ធ្វើឲ្យមន្ត្រីរាជការដែលបានជាប់ឆ្នោតចាប់ផ្តើមអនុវត្ត នូវភាពទទួលខុសត្រូវរបស់ខ្លួន និងបានអនុវត្តនូវផែនការអភិវឌ្ឍនានារបស់មូលដ្ឋានដោយគ្មានការកៀបសង្កត់ពីគណបក្សនយោបាយដែលកាន់អំណាចនៅរដ្ឋាភិបាលកណ្តាល។ ទំនួលខុសត្រូវនេះដែរ ក៏កើតឡើងចំពោះមន្ត្រីដែលធ្វើការជាមួយឃុំសង្កាត់នានា។ ឃុំសង្កាត់នេះហើយ គឺជាថ្នាក់ក្រោមបំផុតដែលមានទំនាក់ទំនងយ៉ាងស្អិតមិត្តជាមួយប្រជាជនក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។ ការអនុវត្តគំនិតផ្តួចផ្តើមដើម្បីបង្កើតស្វ័យភាពនេះខុសប្លែកយ៉ាងខ្លាំងពីរបបនយោបាយមជ្ឈការជ្រៅរបស់រដ្ឋាភិបាលមកដល់ការបោះឆ្នោតឆ្នាំ២០០២ នៅពេលដែលមន្ត្រីនៅក្នុង ផ្នែករដ្ឋបាលមូលដ្ឋានដែលត្រូវបានជ្រើសរើសដោយមន្ត្រីក្នុងរដ្ឋាភិបាលកណ្តាល ហើយដែលជាអ្នកជ្រើសរើសចេញពីអ្នកគាំទ្រគណបក្សខ្លួននៅតាមខេត្ត។

ប្រទេសវៀតណាមបានចាប់ផ្តើមអនុម័តច្បាប់រដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃឆ្នាំ១៩៩២ ដោយបានរៀបចំរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋានសារឡើងវិញ ដែលពីមុនលក្ខណៈមជ្ឈការយ៉ាងជ្រាលជ្រៅ ដោយគ្រប់ប្រព័ន្ធរដ្ឋាភិបាលទាំងអស់ត្រូវបានគ្រប់គ្រងដោយអង្គការចាត់តាំងនៃក្រុមប្រឹក្សាប្រជាជនរដ្ឋធម្មនុញ្ញឆ្នាំ១៩៩២ ចាត់ទុករដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋានជាអង្គភាពផ្នែករដ្ឋបាល។ រដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋានរបស់វៀតណាមមានក្រុមប្រឹក្សាជំពេញនិយមមួយហៅថា ក្រុមប្រឹក្សាប្រជាជន ដែលត្រូវបានចាត់ទុកជាអង្គការមូលដ្ឋាននៃរដ្ឋអំណាច។ ក្រុមប្រឹក្សាប្រជាជននេះមិនត្រឹមតែគណនេយ្យភាពចំពោះប្រជាជនមូលដ្ឋានប៉ុណ្ណោះទេ ថែមទាំងចំពោះអង្គការរដ្ឋដទៃទៀតផងដែរ។ ចំណែកឯអ្នកប្រតិបត្តិការដែលហៅថាលក្ខណៈកម្មាធិការប្រជាជន ចាត់ទុកជាអង្គការមូលដ្ឋាននៃរដ្ឋបាលរដ្ឋ ដោយទទួលខុសត្រូវលើការប្រតិបត្តិកសិកម្មនានាដែលរៀបចំដោយអង្គការរដ្ឋថ្នាក់ខ្ពស់ ក៏ដូចជាទទួលខុសត្រូវលើដំណោះស្រាយផ្សេងៗរបស់ក្រុមប្រឹក្សាប្រជាជន ។

កំណែទម្រង់នេះត្រូវបានផ្តើមគំនិតស្របពេលជាមួយគ្នាដែលវៀតណាម ធ្វើអន្តរកាលពីសេដ្ឋកិច្ចរដ្ឋកណ្តាលមកជាសេដ្ឋកិច្ចទីផ្សារ។ ការបង្កើតឡើងនៃហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរដ្ឋមូលដ្ឋាននេះកើតឡើងដោយការផ្លាស់ប្តូរសង្គមដែលជាលទ្ធផលនៃការអភិវឌ្ឍ និង ការរីកចំរើន។ វាបានផ្តល់ឲ្យមានគំនិតផ្តួចផ្តើមនៅមូលដ្ឋានសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍដើម្បីរីកចំរើនក្នុងការណែនាំពីរដ្ឋកណ្តាល។

៣-១-២ ការបែកចែកអំណាច Empowerment (Why and How)

ការចូលរួមរបស់ប្រជាជនក្នុងតំបន់គឺជាករណីដែលគួរឲ្យកត់សំគាល់ដោយសារប្រទេសអាស៊ីអាគ្នេយ៍ទាំងនេះបានចែករំលែកបទពិសោធន៍ស្រដៀងគ្នាស្ទើរតែទាំងអស់ ការគ្រប់គ្រងបែបពីរដ្ឋមជ្ឈការទាំងស្រុង ឬរាជាណាចក្រមជ្ឈការ។ ក្រោយពីការបំបាត់រដ្ឋទាំងនោះ តាមរយៈបដិវត្តន៍ដូចក្នុងករណីប្រទេសវៀតណាម និងឥណ្ឌូនេស៊ី រឺដោយការស្ទង់តំណែងដូចប្រទេសហ្វីលីពីន កម្ពុជា និងថៃ ដែលអ្នកបន្តតំណែងរដ្ឋាភិបាលបានទទួលយកវិធីសាស្ត្រអភិបាលកិច្ចតាមបែបមជ្ឈការ។ ប្រជាជនត្រូវបានចាត់ទុកជាអ្នកគ្មានការវិនិច្ឆ័យត្រឹមត្រូវ ដើម្បីជះឥទ្ធិពលដល់ការសម្រេចចិត្តរបស់រដ្ឋាភិបាលឡើយ។ ខុសពីប្រទេសប្រជាធិបតេយ្យទំនើប ទស្សនៈនៃជីវិតរស់នៅបែបសមាគមរបស់ពួកគេក្នុងសតវត្សទី១៨ ប្រជាជនអាមេរិកមិនត្រូវបានចាប់អារម្មណ៍ដោយរដ្ឋឡើយ។ ផលពិបាកក្នុងការទទួលយកស្មារតីរួមគ្នាតាមបែបសមាគម មានការទាក់ទងទៅនឹងទំនោរមជ្ឈការ នៃអំណាចក្នុងផ្នែកសំខាន់ៗនៃប្រវត្តិសាស្ត្ររបស់ប្រទេសក្នុងតំបន់អាស៊ីអាគ្នេយ៍។

ខុសពីប្រវត្តិសាស្ត្ររបស់ប្រទេសបារាំងក្នុងសតវត្សទី ១៨ នៅពេលរដ្ឋធ្វើបដិវត្ត ហើយធ្វើការរៀបចំឲ្យមានប្រសិទ្ធភាពឡើងវិញនូវធនធានរបស់រដ្ឋដើម្បីធ្វើសង្គ្រាមជាមួយប្រទេសអឺរ៉ុបជិតខាង បទពិសោធន៍មជ្ឈការរបស់ប្រទេសអាស៊ីអាគ្នេយ៍ ទាំងនេះមិនបានធ្វើឲ្យមានប្រសិទ្ធភាពក្នុងការគ្រប់គ្រងនោះទេ។ ដោយឡែក Joel Migdal បានហៅមជ្ឈការនៃការិយាល័យរដ្ឋក្នុងប្រទេសក្នុងតំបន់អាស៊ីអាគ្នេយ៍ទាំងប្រាំថា កោះនៃអភិបាលកិច្ច ជាស្ថានភាពដែលអំណាចរបស់រដ្ឋភាគច្រើនស្ថិតក្រោមសង្គម ដោយធ្វើឲ្យផ្នែកខ្លះនៃអភិបាលកិច្ចមានលទ្ធភាពប្រតិបត្តិតាមគោលដៅ។ នៅប្រទេសហ្វីលីពីន ឧទាហរណ៍ដ៏ល្អនោះគឺធនាគារកណ្តាលនៃប្រទេសហ្វីលីពីន BangkoSentralngPilipinas ដែលនៅតែទទួលបានប្រសិទ្ធភាពក្នុងរយៈពេលក្រោយEDSA ក្នុងខណៈអង្គភាពមួយចំនួនធំនៃរដ្ឋាភិបាលស្ថិតក្រោមឥទ្ធិពលរបស់អ្នកដឹកនាំនយោបាយមូលដ្ឋាន និងថ្នាក់ជាតិ។

ស្ថានភាពនេះបញ្ជាក់ថាមិនត្រឹមតែមានការខ្វះខាតនូវការចូលរួមពីសំណាក់ប្រជាជននោះទេ ថែមទាំងមានបន្ថែមនូវកំលាំងខាងវប្បធម៌នៃភាពពឹងផ្អែកអស់អ្នកបោះឆ្នោតទៅលើអ្នកដឹកនាំរបស់ខ្លួន។ ហេតុដូច្នេះហើយអ្នកដឹកនាំមូលដ្ឋានមានភាពពឹងផ្អែកទាំងស្រុងទៅលើ

សប្បុរសធម៌ពីអ្នកដឹកនាំថ្នាក់ជាតិដែលបង្កើតឲ្យមានទំនាក់ទំនងអតិថិជនឧបត្ថម្ភ ឬបក្សពួក។ នេះគឺជាកំណត់សំគាល់ដ៏ល្អបំផុតក្រោយពីសង្គ្រាមនៅហ្វីលីពីនបានបញ្ចប់នៅពេលដែលអ្នកដឹកនាំថ្នាក់ជាតិធ្វើការបញ្ចុះបញ្ចូលដើម្បីមានការគាំទ្រខាងផ្នែកនយោបាយ ក៏ប៉ុន្តែពួកគេបែរជាបោះបង់ចោលសកម្មភាពក្នុងការពង្រឹងអំណាចនយោបាយនៅក្នុងតំបន់ទៅវិញ។ រដ្ឋសន្តិវង្សមានអំណាចទាំងស្រុងនៅពេលនោះ។ ករណីមួយទាក់ទងនឹងបញ្ហានេះគឺជាករណីមួយនៅពេលដែលកុលសម្ព័ន្ធ Ampatuan clan ដែលបានកាន់អំណាចនៅMaguindanao អស់រយៈពេល៤០ឆ្នាំមុន។ កុលសម្ព័ន្ធនេះ ត្រូវបានដកចេញក្រោយពីមានការសំលាប់រង្គាលពីក្រុមមួយដែលដឹកនាំដោយអភិបាល Datu Unsay Ampatuan, ដែលបានសម្លាប់ជនស៊ីវិលនិងអ្នកសារពត៌មានជាង៥០នាក់។ នេះត្រូវបានចាត់ទុកជានយោបាយហឹង្សាដ៏សាហាវបំផុតដែលបានកើតមានឡើងនៅហ្វីលីពីនចាប់តាំងពីមានការស្តារឡើងវិញនូវលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ។

ជាលទ្ធផលហេតុការណ៍នៃអំណាចមជ្ឈការ សក្តានុពលភាពរបស់ប្រជាជនក្នុងការចូលរួមចំណែកទៅក្នុងអភិបាលកិច្ចត្រូវបានកំហិតតាមសិទ្ធិបោះឆ្នោត និងកិច្ចព្រមព្រៀងផ្សេងៗដែលបានដាក់កំណត់ឲ្យពួកគេដោយរដ្ឋាភិបាល។ ដោយឡែកគោលនយោបាយទាំងនេះតែងតែមើលរំលងលក្ខខណ្ឌមូលដ្ឋានធ្វើឲ្យបទពិសោធន៍នៃអភិបាលកិច្ចក្រៅប្រទេសក្លាយជាការឈ្លានពានដល់សហគមន៍មូលដ្ឋាន។ ក្នុងការបាត់បង់ធាតុចូលរួមសំខាន់ៗពីអ្នកចូលរួមមូលដ្ឋាន សហគមន៍មូលដ្ឋានមិនសូវយល់ពីសារៈសំខាន់នៃគោលនយោបាយមួយចំនួន។ ដូច្នេះមិនមានអារម្មណ៍ពាក់ព័ន្ធនឹងកម្មសិទ្ធិនៃធនធានគោលនយោបាយឡើយ។

បទពិសោធន៍របស់ប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ីក្នុងការផ្តល់សិទ្ធិអំណាច ត្រូវបានកើតឡើងក្នុងបរិបទនៃប្រពៃណីជ័យអង្វែងនៃការអភិវឌ្ឍរបស់រដ្ឋាភិបាល។ ទស្សនៈទានទាំងអស់នៃ (គោលការណ៍ទាំងប្រាំ) ប្រជាធិបតេយ្យភាពត្រូវបានដាក់ជានៀនការអភិវឌ្ឍរដ្ឋាភិបាល។ នៅពេលដែលរបបSuharto ត្រូវបានដួលរលំដោយបញ្ហាខាងក្រៅ (វិបត្តិហិរញ្ញវត្ថុនៅអាស៊ីនិងវិបត្តិទីម័រខាងកើត) និងខាងក្នុងជាច្រើន(ការធ្លាក់ចុះនៃសេដ្ឋកិច្ច ភាពចលាចលរបស់ប្រជាជននិងការគំរាមគំហែងពីការធ្លាក់ចុះសេដ្ឋកិច្ច) បញ្ហាកំណែទម្រង់រដ្ឋមិនត្រូវបានហាមឃាត់ទៀតទេ។ ក៏ប៉ុន្តែសហព័ន្ធនិយម ដែលធ្លាប់ជាបំរាមសម្រាប់អធិបតីនយោបាយច្បាប់វិមជ្ឈការ

ឆ្នាំ១៩៩៩ មានភាពល្អប្រសើរដោយសារបានទទួលស្គាល់តម្រូវការពិតប្រាកដសម្រាប់ ស្វ័យភាពមូលដ្ឋាន។ លើកលែងរយៈពេល១០ឆ្នាំនៃអភិបាលកិច្ចមជ្ឈការ តម្រូវការសម្រាប់ ស្វ័យភាពមូលដ្ឋានមានភាពចាំបាច់សម្រាប់បើកការជួបពិភាក្សានៅចុងឆ្នាំនៃរបបSuharto។ មានការព្រួយបារម្ភពីការផ្តល់អំណាចទៅឲ្យខេត្តដែលអាចឲ្យពួកគេមិនចុះសម្រុងនឹងប្រទេស ជាតិ។ ការអភិវឌ្ឍដែលជួយឲ្យមានការចូលរួមរបស់ប្រជាជនទៀតនោះគឺតួនាទីនៃប្រធាន ប្រតិបត្តិការមូលដ្ឋាន ដែលត្រូវបានបោះឆ្នោតជ្រើសរើសដោយប្រជាជនដោយផ្ទាល់។

ដោយឡែក ច្បាប់មុននៃរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋានក្នុងឆ្នាំ១៩៩៩ បានបញ្ជាក់ថាមិនមាន ទំនាក់ទំនងឋានានុក្រមរវាងរដ្ឋាភិបាលខេត្ត និងមូលដ្ឋានឡើយព្រោះរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋានជា រដ្ឋាភិបាលស្វ័យត។ ច្បាប់ថ្មីក្នុងឆ្នាំ២០០៤ បានប្រគល់អំណាចមុនខ្លះៗត្រលប់ទៅឲ្យ រដ្ឋាភិបាលខេត្តវិញ។ តាមទស្សនៈរដ្ឋាភិបាលខេត្តធ្វើការជាអ្នកសម្របសម្រួលក្នុងករណីដែល មានសហប្រតិបត្តិការក្នុងខេត្ត ការអភិវឌ្ឍន៍ខេត្ត រួមទាំងការសម្របសម្រួលខាងក្រៅខេត្ត ផងដែរ។ ច្បាប់នេះបានបង្ហាញពីការត្រួតពិនិត្យ និងរៀបចំផែនការអភិវឌ្ឍ ការរៀបចំផែនការ និងការប្រើប្រាស់ដីធ្លី ការអភិវឌ្ឍន៍ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ សុខាភិបាល ការអប់រំ បញ្ហាសង្គម ពលកម្ម បរិស្ថាន ការតាំងទីលំនៅ និងផ្ទះសំបែង សេវាស៊ីវិល ការវិនិយោគ និងកិច្ចការដទៃទៀតដែលមិនអាចសម្រេចបានដោយរដ្ឋាភិបាលក្រុង។

នៅប្រទេសថៃ តម្រូវការសម្រាប់កំណែទម្រង់ត្រូវបានធ្វើឡើងដោយមានការប្រឆាំង ពីរដ្ឋាភិបាលមជ្ឈការ។ តាមរយៈឱកាសសម្រាប់ការចូលរួមដែលត្រូវបានផ្តល់ឲ្យតំបន់នៃ ផែនការទីក្រុង និងការរៀបចំបរិស្ថាន អ្នកចូលរួមមូលដ្ឋានអាចទុកស្នាមទៅលើ ផែនការអភិវឌ្ឍជាតិ ដែលត្រូវបានដាក់ពីថ្នាក់លើ ឬរដ្ឋាភិបាលមជ្ឈការ។ ថ្វីបើមានភាព មជ្ឈការខ្ពស់នៃរដ្ឋថៃក៏ដោយ ក៏មានវិធានការជាច្រើនដើម្បីបង្កើនអភិបាលកិច្ចមូលដ្ឋានដែរ។ រាល់ច្បាប់ធម្មនុញ្ញដែលត្រូវបានប្រកាសឲ្យប្រើតាំងពីឆ្នាំ១៩៧៥មានជំពូកនិយាយពីស្វ័យភាព មូលដ្ឋាន។ ដោយឡែកបញ្ញត្តិទាំងនេះមានបរិយាយយ៉ាងទូលាយហើយទាមទារឲ្យ រដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋាន ផ្អែកលើគោលបំណងរបស់អ្នកតាំងទីលំនៅមូលដ្ឋាន និងឆ្លុះបញ្ចាំង គោលការនៃស្វ័យអភិបាលកិច្ចតាមរយៈការបោះឆ្នោតជាសាធារណៈ សម្រាប់ប្រធាននៃ រដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋាន និងការបោះឆ្នោតផ្ទាល់នៃក្រុមប្រឹក្សា។

ច្បាប់រដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃឆ្នាំ១៩៩៧មានភាពច្បាស់លាស់ច្រើនជាង ទៅលើស្វ័យភាព មូលដ្ឋាន ដែលត្រូវការការបង្កើតឡើងនៃគណៈកម្មាធិការវិមជ្ឈការជាតិ(NDC) និងការពិនិត្យ ឡើងវិញទៅលើច្បាប់ទាក់ទងនឹងបញ្ហាស្វ័យភាពមូលដ្ឋាន។ គម្រោងវិមជ្ឈការ និងច្បាប់ នីតិវិធីនៃឆ្នាំ១៩៩៩បង្ហាញពីយន្តការទាំងនេះសម្រាប់បង្កើនស្វ័យភាពមូលដ្ឋាន និងត្រូវបាន បន្ថែមដោយច្បាប់បុគ្គលិកអាជ្ញាធរមូលដ្ឋាននៃឆ្នាំ១៩៩៩។ គណៈកម្មាធិការស្តីពីការគ្រប់គ្រង បុគ្គលិកថ្នាក់ក្រុងរបស់ក្រសួងមហាផ្ទៃ មុនដំបូងកំណត់ប្រាក់បៀវត្ស និងការឡើងឋានៈរបស់ បុគ្គលិករដ្ឋ។ មាត្រាទី៧៨(២៨២-២៩០) នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញឆ្នាំ១៩៩៧ តម្រូវឲ្យការតែងតាំង វិមជ្ឈការជាគោលការគ្រឹះនៃរដ្ឋាភិបាល និយមន័យនៃផែនការនិងនីតិវិធីសម្រាប់វិមជ្ឈការនៅ ក្នុងច្បាប់ដាច់ដោយឡែក និងការបង្កើតនៃគណៈកម្មាធិការវិមជ្ឈការ។ ច្បាប់ផែនការនិងនីតិ វិធីវិមជ្ឈការក្នុងឆ្នាំ១៩៩៩ បានធ្វើឲ្យរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋានទទួលបានជំនួយពីភ្នាក់ងារ និង ក្រសួងរដ្ឋាភិបាលនៅដើមឆ្នាំ ២០០១។

ស្របពេលនេះដែរ ការបោះឆ្នោតចៅសង្កាត់ទូទាំងប្រទេសកម្ពុជាក្នុងឆ្នាំ២០០២ បាន បន្ថយការត្រួតត្រារបស់គណបក្សនយោបាយថ្នាក់ជាតិ និងអភិបាលកិច្ចប្រជាធិបតេយ្យក្នុងឃុំ សង្កាត់។ វិមជ្ឈការបានចូលរួមចំណែកក្នុងការកើនឡើងនៃទំនុកចិត្តទៅលើក្រុមប្រឹក្សាឃុំ និង ការចូលរួមរបស់ប្រជាពលរដ្ឋក្នុងការសម្រេចចិត្តមូលដ្ឋាន។ ឃុំនិមួយៗបានអនុវត្តគម្រោង មួយចំនួន ដែលភាគច្រើនទាក់ទងនឹងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធជនបទ ហើយជាទូទៅក៏បានបង្កើត ឱកាសក្នុងផ្នែកជាច្រើនដូចជាកសិកម្ម។ លើសពីនេះវាហាក់ដូចជាអ្នកតាំងទីលំនៅមូលដ្ឋាន អាចចូលទៅកាន់ទីផ្សារមន្ទីរពេទ្យ និងសេវាដទៃទៀតបានប្រសើរជាងមុន រួមទាំងការដឹក ជញ្ជូនទំនិញ និងសេវាបានងាយស្រួល។ មានឧទាហរណ៍ជាច្រើនសម្រាប់ការរួមចំណែកក្នុង ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ និងទៅលើការងារសេវារដ្ឋបាល ដូចជាការចុះឈ្មោះស៊ីវិល។

ខែមករា ឆ្នាំ២០០១ ច្បាប់សំខាន់ៗ២បានបញ្ជាក់ពីកំណែទម្រង់នយោបាយ។ ច្បាប់ ដំបូងគឺជាច្បាប់លើការបោះឆ្នោតក្រុមប្រឹក្សាឃុំ និង ទីពីរគឺច្បាប់លើការគ្រប់គ្រង និង រដ្ឋបាលកិច្ចនៃឃុំនិងសង្កាត់។ ច្បាប់ទាំងនេះផ្តល់ដល់ប្រជាពលរដ្ឋ និងអ្នកដែលត្រូវបាន បោះឆ្នោតជ្រើសរើស (ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ។ល។) នូវអំណាចច្រើនជាងមុនក្នុងការសម្រេចចិត្ត ជាសាធារណៈ។ ក្នុងឆ្នាំ២០០២ ការបោះឆ្នោតក្រុមប្រឹក្សាឃុំដំបូងបានកើតឡើង។ ការបង្កើត

ឡើងនៃរចនាសម្ព័ន្ធការគាំទ្រ និង យន្តការ បានចាប់មានឡើងដោយរួមមានការបង្កើតអោយ មានគណកម្មាធិការជាតិគាំទ្រឃុំសង្កាត់ លេខាធិការដ្ឋាន នាយកដ្ឋានរដ្ឋបាលមូលដ្ឋានក្នុង ក្រសួងមហាផ្ទៃ មូលនិធិឃុំសង្កាត់ សម្រាប់រដ្ឋបាល និងការអភិវឌ្ឍន៍ នាយកដ្ឋានហិរញ្ញវត្ថុ មូលដ្ឋានក្នុងក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ។ ដោយអនុលោមជាមួយនឹងមុខងារតំណាង និងអណត្តិនៃភ្នាក់ងារជាតិ រចនាសម្ព័ន្ធនៃគណៈកម្មាធិការអភិវឌ្ឍន៍ជនបទបានបង្កើតឡើង នៅគ្រប់ខេត្ត។

នៅក្នុងប្រទេសវៀតណាម ក្រៅពីរចនាសម្ព័ន្ធនយោបាយមជ្ឈការរបស់រដ្ឋធម្មនុញ្ញឆ្នាំ ១៩៩២ រដ្ឋាភិបាលបានទទួលស្គាល់សារៈសំខាន់នៃគំនិតផ្តួចផ្តើមរបស់ប្រជាជនមូលដ្ឋាន។ នេះបានធ្វើឲ្យមាននូវសនិទាកម្មនៃរចនាសម្ព័ន្ធរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋាន ហើយធ្វើឲ្យមានការ ឆ្លើយតបទៅលើតម្រូវការរបស់ប្រជាជន នៅខណៈពេលដែលពួកគេកំពុងស្ថិតក្រោម ការដឹកនាំរបស់រដ្ឋាភិបាលជាតិ។ ក្រុមប្រឹក្សាប្រជាជន នៅគ្រប់ថ្នាក់ត្រូវបានជ្រើសរើស តាមការបោះឆ្នោតដោយផ្ទាល់ និងដោយសម្ងាត់។ អាយុសម្រាប់មានសិទ្ធិបោះឆ្នោតគឺ ១៨ឆ្នាំ។ ការបោះឆ្នោតជ្រើសតាំងសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាប្រជាជន ប្រព្រឹត្តទៅរយៈពេល៥ឆ្នាំ ម្តង។ រីឯច្បាប់សម្រាប់ការជ្រើសរើសនេះ កំណត់ចំនួនកៅអីសម្រាប់តំបន់នីមួយៗ ដោយ យោងតាមចំនួនប្រជាជនស្ថិតក្នុងតំបន់នេះ។ អ្នកបោះឆ្នោតទាំងអស់នឹងត្រូវបែងចែកទៅតាម មណ្ឌលបោះឆ្នោតនីមួយៗ ហើយមានសិទ្ធិ ជ្រើសរើសបេក្ខជនយ៉ាងច្រើនបំផុត៥រូបប៉ុណ្ណោះ (ច្បាប់បោះឆ្នោតឆ្នាំ ២០០៣)។ អ្នកបោះឆ្នោតម្នាក់ៗត្រូវជ្រើសរើសបេក្ខជនយ៉ាងច្រើនស្មើនឹង ចំនួនអ្នកតំណាងតាមមណ្ឌលរបស់ខ្លួន។ បេក្ខជនដែលជាប់ឆ្នោតគឺជាអ្នកដែលទទួលបាន នូវសម្លេងច្រើនជាងគេ ហើយតម្រូវឲ្យទទួលបានសម្លេងច្រើនជាងពាក់កណ្តាលនៃចំនួន សន្លឹកឆ្នោតមានប្រសិទ្ធភាព។

ដោយសារជាទម្រង់នៃការចូលរួមដោយផ្ទាល់ពីប្រជាជនក្នុងកិច្ចការរដ្ឋាភិបាល មូលដ្ឋាន រាជរដ្ឋាភិបាល និងគណៈបក្សផ្សេងៗបានយោសនានូវការផ្សព្វផ្សាយ និងការ ប្រតិបត្តិនូវគោលការណ៍ឬសគុលប្រជាធិបតេយ្យទៅក្នុងថ្នាក់ឃុំក្នុងមូលដ្ឋាននីមួយៗ។ កម្រិត និងឋានៈរបស់រដ្ឋាភិបាលបានផ្តល់នូវក្រឹត្យក្រមសម្រាប់ការប្រើប្រាស់សិទ្ធិរបស់គេទៅ

តាមការសម្របដោយអនុលោមទៅតាមពាក្យស្លោក "ប្រជាជនដឹង ប្រជាជនពិភាក្សា ប្រជាជនអនុវត្ត ប្រជាជនតាមដានត្រួតពិនិត្យ" ។

ឃុំជាថ្នាក់ក្រោមបំផុតនៃរដ្ឋាភិបាល ជាធម្មតាឃុំតាមជនបទរួមមានក្រុមនៃចង្កោមភូមិ និងឃុំតាមទីប្រជុំជន ត្រូវបានបែងចែកជាក្រុមតាំងទីលំនៅជាច្រើន។ ភូមិ និងក្រុមអ្នកតាំងទីលំនៅមានលក្ខណៈជាស្ថាប័នគ្រប់គ្រងពាក់កណ្តាលផ្លូវការហើយអនុវត្តនូវច្បាប់គោល-ការណ៍មួយចំនួនកំណត់ក្រោមរដ្ឋអំណាចឃុំសង្កាត់ អ្នកស្រុក ជ្រើសរើសអ្នកដឹកនាំរបស់ពួកគេតាមរយៈការបោះឆ្នោត ដែលគ្មានអ្នកឈរឈ្មោះជាផ្លូវការនោះទេ។ អ្នកស្រុកត្រូវបានឲ្យមានលេខសំងាត់ទៅតាមតំបន់ដើម្បីដាក់កម្រិតទំនាក់ទំនងដែលមានក្នុងសហគមន៍ ហើយត្រូវមានការយល់ស្របពីប្រធានគណៈកម្មាធិការប្រជាជនថ្នាក់ស្រុកផងដែរ។

៣-១-៣ ការធ្វើស្ថាប័នការបន្តយកមកចូលរួមរបស់ប្រជាជន

ភាពលើសលប់នៃគោលគំនិតនៃការផ្ទេរ ការសម្រេចចិត្តត្រូវបានកត់សម្គាល់ជាការអនុវត្តមួយដ៏ល្អសម្រាប់រដ្ឋាភិបាល។ ការអនុវត្តថ្មីនេះបានប្រែក្លាយទស្សនៈគតិបណ្ឌិតមួយនេះ។ កំណែទម្រង់ថ្មីរបស់រដ្ឋាភិបាលដែលត្រូវបានជំរុញក្នុងប្រទេសទាំង៥នៃអាស៊ីអាគ្នេយ៍ចាប់តាំងពីដើមទសវត្សរ៍ទី៩០ បានផ្តល់នូវគោលការណ៍សម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋឲ្យចូលរួមយ៉ាងសកម្មក្នុងកិច្ចការរដ្ឋាភិបាល។ នៅប្រទេសហ្វីលីពីន ក្រោយពីប្រជាជនអាចចូលរួមដោយផ្ទាល់ក្នុងដំណើរការរៀបចំផែនការ ការបញ្ចេញមតិ និងការអនុវត្តនូវការផ្តើមគំនិតរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋានតាមរយៈការពិភាក្សាជាសាធារណៈ ការបង្ហាញញត្តិ និងក្នុងក្រុមប្រឹក្សាឃុំ។ ប្រទេសថៃ ក៏បានអនុវត្តនូវកំណែទម្រង់សារជាថ្មីដែរសម្រាប់រដ្ឋាភិបាលរបស់គេ ដោយមានបញ្ជាក់ក្នុងចំណុចមួយចំនួនក្នុងរដ្ឋធម្មនុញ្ញឆ្នាំ១៩៩៧ និងការអនុម័តច្បាប់វិមជ្ឈការ ឆ្នាំ១៩៩៩ របស់ប្រទេសថៃឡង់។ ប្រទេសកម្ពុជាបានផ្តល់នូវកំណែទម្រង់ស្រដៀងគ្នានេះដែលក្រោមច្បាប់ឃុំសង្កាត់ឆ្នាំ២០០១។ ក្នុងឆ្នាំ២០០៣ ប្រទេសវៀតណាមបានចេញនូវឯកសារគតិយុត្តស្តីពីប្រជាធិបតេយ្យនៅមូលដ្ឋាន ដែលបង្កើនការចូលរួមរបស់ប្រជាជនក្នុងអភិបាលកិច្ចមូលដ្ឋាន។ បរិបទសង្គមមានលក្ខណៈស្រដៀងគ្នាដោយសារតែបទពិសោធន៍ដែលជំរុញឲ្យមានកំរិតដូចផ្តើមបែបវិមជ្ឈការនិង អភិបាលកិច្ចមជ្ឈការបានកើតមានឡើង។

អ្នកដឹកនាំប្រទេសទាំងនេះយល់ថាការផ្សារភ្ជាប់រវាងការចូលរួមរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ និងសម្រាប់ពង្រឹងអភិបាលកិច្ចមូលដ្ឋាននេះ អាចជំរុញនូវការអភិវឌ្ឍន៍គោលដៅរបស់ថ្នាក់ដឹកនាំនោះ។ ដោយផ្តល់នូវការពិភាក្សាជាសាធារណៈ ដែលប្រជាជនអាចចូលរួមពិភាក្សាជាប្រចាំទៅលើបញ្ហាគោលការណ៍ផ្សេងៗ រដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋានបានលើកតម្កើងប្រជាពលរដ្ឋដោយបញ្ជាក់បានថាប្រជាពលរដ្ឋគ្រប់រូបគឺជាផ្នែកមួយយ៉ាងសំខាន់ ក្នុងដំណើរការសម្រេចចិត្ត។ ដោយបង្កើតនូវទីកន្លែងសម្រាប់សន្ទនា និងផ្ដោះផ្ទៃមតិយោបល់ រដ្ឋាភិបាលបានបង្កើត និងពង្រឹងនូវទំនាក់ទំនងក្នុងជីវិត និងការចាប់អារម្មណ៍របស់ប្រជាជនទាំងអស់។ ដូចនេះប្រជាពលរដ្ឋទាំងអស់នឹងមិនត្រូវបានកាត់បន្ថយទៅជាក្រុមដែលគ្មានការប្រាស្រ័យទាក់ទងគ្នានោះទេ។

ជំពូកបន្ទាប់នឹងរៀបរាប់ថាតើការចូលរួមរបស់ប្រជាពលរដ្ឋមានលក្ខណៈល្អយ៉ាងណាសម្រាប់ការធ្វើគម្រោងមូលដ្ឋាន។ ករណីនីមួយៗបង្ហាញនូវការប្រតិបត្តិជាក់ស្តែងពីគោលគំនិតនៃការចូលរួមរបស់ប្រជាជននៅក្នុងបរិបទនយោបាយសង្គមខុសៗគ្នា។ ករណីប្រទេសវៀតណាមបានកើតឡើងក្នុងការកំណត់ ដែលបានដាក់ដោយរដ្ឋមជ្ឈការគណបក្សមួយ។ ចំណែកករណីប្រទេសកម្ពុជាវិញបានបង្ហាញនូវការដាក់ឱ្យប្រតិបត្តិ ការចូលរួមរបស់ប្រជាពលរដ្ឋក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃការកសាងសន្តិភាព។ ប្រទេសថៃគឺជាឧទាហរណ៍មួយ សម្រាប់ការចូលរួមរបស់ប្រជាជនក្នុងសកម្មភាពមួយនៃប្រជាធិបតេយ្យប្រពៃណីនៅរដ្ឋមជ្ឈការ។ ទោះបីជាប្រទេសដែលត្រូវរៀបរាប់ក្នុងជំពូកបន្ទាប់មានគោលនយោបាយ និងប្រព័ន្ធសេដ្ឋកិច្ចសង្គមខុសៗគ្នាក៏ដោយ ប៉ុន្តែប្រទេសទាំងនោះសុទ្ធតែឈរលើគោលគំនិតក្នុងការពង្រឹងអភិបាលកិច្ចប្រជាធិបតេយ្យដោយប្តូរអំណាចនយោបាយចេញពីអំណាចនយោបាយប្រពៃណីមកជាអង្គការស្ម័គ្រចិត្តផ្លូវការ ដែលធ្វើការយ៉ាងសកម្មជាមួយនឹងគ្រឹះស្ថាននយោបាយផ្លូវការវិញ។ ការធ្វើបែបនេះ អភិបាលកិច្ចប្រជាធិបតេយ្យទីបំផុតកំពុងឈានទៅរកស្ថាប័នស្វ័យតម្លៃមូលដ្ឋានដែលបានរីកចម្រើននៅក្នុងតំបន់តាំងពីមុនការបង្កើតស្ថាប័ននយោបាយមជ្ឈការមកម្ល៉េះ។ ដូចគ្នាដែរទៅនឹងបទពិសោធន៍របស់ប្រទេសអភិវឌ្ឍនៅប៉ែកខាងលិចបំប៉ែននៃការចូលរួមស្ម័គ្រចិត្តក្នុងការសម្រេចនូវទ្រព្យសម្បត្តិសាធារណៈ គឺជាភាពពិតប្រាកដបំផុតរបស់អភិបាលកិច្ចប្រជាធិបតេយ្យ។ ដោយយកប្រជាជនជាគោលនៃអភិបាលកិច្ចបរិយាកាសនយោបាយ ដែលមានតម្លាភាព និងការទទួលខុសត្រូវជាងមុនត្រូវបានបង្កើត

ឡើង។ ការធ្វើស្ថាប័នការបន្ថែមកម្មការចូលរួមរបស់ប្រជាជនក្នុងស្ថាប័ននយោបាយនៃប្រទេសទាំងនេះខាងលើបានត្រូវបញ្ចូលក្នុងជំពូកនេះ។

៣-២ ការអនុវត្ត ស្តីពីការចូលរួមរបស់ប្រជាជននៅក្នុងប្រទេសអាស៊ីអាគ្នេយ៍ (ករណីសិក្សា)

ប្រជាធិបតេយ្យគឺជាទ្រឹស្តីផងនិងការអនុវត្តផង។ ក្នុងជំពូកមុនបានពិភាក្សារួចមកហើយថា តើថាមភាពនៅក្នុងតំបន់អាស៊ីអាគ្នេយ៍ជួយដាក់ចេញនូវការផ្តុំឡើងនៃលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យតាមរយៈ លំដាប់ថ្នាក់ជាច្រើននៃអ្នកផ្តើមគំនិតវិមជ្ឈការដោយរបៀបណា។ ក្នុងជំពូកនេះនឹងវាយតម្លៃទៅលើ ទ្រឹស្តី និង ក្របខ័ណ្ឌស្របច្បាប់នៃវិមជ្ឈការតាមបែបប្រជាធិបតេយ្យ ដែលត្រូវបានដាក់ចេញទៅជាមួយនឹងការយកចិត្តទុកដាក់ជាពិសេស ទៅលើរបៀបដែលប្រជាជនបានចូលរួមក្នុងដំណើរការ ក្រោមប្រព័ន្ធវិមជ្ឈការប្រជាធិបតេយ្យ។ ជំពូកនេះនឹងពិនិត្យមើលទៅក្នុងករណីប្រទេស៣ និង វាយតម្លៃថាករណីទាំងនោះបានទទួលជោគជ័យក្នុងការអនុវត្តអភិបាលកិច្ចប្រជាធិបតេយ្យដោយរបៀបណា។

ជំពូកនេះក៏នឹងវិភាគទៅលើឱកាសនិង ការប្រកួតប្រជែងដែលកើតចេញពីករណីនីមួយៗ និងសន្និដ្ឋានលើរបៀបការអនុវត្តន៍អាចចំណងបានក្នុងតំបន់ផ្សេងៗ។ ករណីនីមួយៗនឹងចាប់ផ្តើមដោយការពិភាក្សាលើបរិបទនយោបាយ និងប្រវត្តិសាស្ត្ររបស់ការផ្តួចផ្តើមគំនិតប្រជាធិបតេយ្យតាមប្រទេសនីមួយៗ បន្ទាប់មកមានការពិភាក្សាលើបទដ្ឋានស្របច្បាប់សម្រាប់វិមជ្ឈការ និងចុងក្រោយមានការវាយតម្លៃការប្រកួតប្រជែងនិងឱកាសក្នុងគំរូការអនុវត្ត។

៣-២-១ ការចូលរួមរបស់សហគមន៍ក្នុងការកែលំអរតំបន់ផ្ទះសម្បែងនៅទីក្រុងវិញ ប្រទេសវៀតណាម

បរិបទនយោបាយ និងច្បាប់ប្រព័ន្ធនយោបាយរបស់ប្រទេសវៀតណាមត្រូវបានដាក់បញ្ចូលក្នុងគោលការណ៍នៃមជ្ឈការកណ្តាល។ នេះបញ្ជាក់ពីស្ថានភាពមជ្ឈការដ៏ជ្រាលជ្រៅនៃរដ្ឋបែបអាណានិគមនៃប្រទេសវៀតណាមលទ្ធិមជ្ឈការនិយមគឺជាគោលការណ៍ចម្បងក្នុងការយល់ដឹងពីបរិបទនៃបទពិសោធន៍របស់វៀតណាមជាមួយនឹងវិមជ្ឈការ។ តាមរយៈTruong

and Panganiban ក្នុងគោលការណ៍នៃវិមជ្ឈការប្រជាធិបតេយ្យ វិមជ្ឈការក្នុងប្រទេសដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការផ្តល់អំណាចច្រើនជាងមុនទៅឲ្យរដ្ឋបាលថ្នាក់មូលដ្ឋាន ខណៈពេលដែលកំពុងប្រើប្រាស់អំណាចរដ្ឋលើគោលការណ៍ និងកង្វល់របស់ជាតិ។ ដូចនេះហើយរដ្ឋធ្វើឲ្យរដ្ឋបាលមានភាពរូបរួមគ្នា និងគ្រប់គ្រងព្រំដែនទាំងមូលមានប្រសិទ្ធភាពដោយអាស្រ័យលើច្បាប់ ក្រិតច្បាប់ និងបទបញ្ញត្តិ ហើយបង្កើតបទដ្ឋានច្បាប់ និងបង្កើតម៉ាក្រូយោបាយសម្រាប់អាជ្ញាធរមូលដ្ឋានដើម្បីអនុវត្ត ហើយសម្រេចផែនការមូលដ្ឋាន បង្កើតមជ្ឈដ្ឋានដែលសមស្របសម្រាប់ថ្នាក់មូលដ្ឋានក្នុងការអនុវត្តគោលដៅរបស់ពួកគេ និងសម្របសម្រួលការងារ និងសកម្មភាព។

មជ្ឈការរបស់វៀតណាមគឺជាលទ្ធផលនៃគោលការណ៍មជ្ឈការដែលបង្កើតឡើងពីភាពមានឥទ្ធិពលរបស់ក្រុមប្រឹក្សាប្រជាជននៅថ្នាក់ជាតិ ដែលដើរតួជាភ្នាក់ងារសំខាន់នៃប្រជាធិបតេយ្យស្របច្បាប់។ បច្ចុប្បន្ននេះ ប្រទេសវៀតណាមមានប្រព័ន្ធរដ្ឋាភិបាលរូបរួមរដ្ឋាភិបាលកណ្តាលជាមួយរដ្ឋាភិបាលថ្នាក់ខ្ពស់បំផុត ហើយថ្នាក់បន្ទាប់គឺរដ្ឋបាលមូលដ្ឋាន ដែលរួមមានថ្នាក់ខេត្ត ឃុំ និងសង្កាត់។ ផ្នែកមូលដ្ឋានទាំងនេះមានផ្នែកខេត្ត ៦១ សង្កាត់៦០៤ និងឃុំចំនួន១០ ៣៨៧។

ច្បាប់វិមជ្ឈការសំខាន់ត្រូវបានឃើញមានក្នុងឯកសារជាច្រើនប៉ុន្តែគោលការណ៍វិមជ្ឈការអាចដកស្រង់ពីរដ្ឋធម្មនុញ្ញឆ្នាំ១៩៩២ ដែលបានផ្តល់អំណាចពិសេសទៅឲ្យរដ្ឋបាលផ្នែកមូលដ្ឋាន។ គោលការណ៍នៃវិមជ្ឈការត្រូវបានបរិយាយបន្ថែមដោយការអនុម័តច្បាប់ស្តីពីការរៀបចំរដ្ឋាភិបាល ច្បាប់ស្តីពីការរៀបចំក្រុមប្រឹក្សាប្រជាជន និងគណៈកម្មាធិការប្រជាជនគ្រប់ថ្នាក់ ច្បាប់ស្តីពីថវិការ ការវិនិយោគនិងអនុក្រឹត្យដទៃទៀតរបស់រដ្ឋាភិបាល។

សម្រង់ច្បាប់ខាងលើបានវិនិយោគនូវអំណាចរដ្ឋាភិបាលពិតប្រាកដដល់រដ្ឋបាលមូលដ្ឋាន។ ប៉ុន្តែប្រហែលចំនួនសំខាន់នោះគឺការរំពឹងទុកក្នុងមាត្រាទី ១១៨ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញឆ្នាំ១៩៩២ ដែលបញ្ជាក់យ៉ាងច្បាស់ពីការបោះឆ្នោតផ្ទាល់នៃសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាប្រជាជនដែលធ្វើឲ្យអ្នកទាំងនោះមានភាពទទួលខុសត្រូវចំពោះសភាធម្មនុញ្ញ និងអង្គការរដ្ឋរបស់ជាតិ។ ការបោះឆ្នោតផ្ទាល់នៃសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាប្រជាជន ធ្វើឲ្យសហគមន៍អាចធ្វើឲ្យអ្នកដឹកនាំរបស់ខ្លួនមានភាពទទួលខុសត្រូវ ហើយក៏បង្កើតការចូលរួមក្នុងការសម្រេចចិត្ត និងអនុវត្ត

ផែនការអភិវឌ្ឍមូលដ្ឋាន។ បន្ថែមទៅលើច្បាប់ដែលបានដកស្រង់ខាងលើ ច្បាប់សំខាន់មួយទៀតគឺច្បាប់ដីក្នុងឆ្នាំ២០០៣ ដែលបានវាបញ្ជាក់ឲ្យឃើញថាប្រជាជនមានសិទ្ធិក្នុងការចូលរួម និងតាមដានដំណើរការ រៀបចំផែនការ។

ក-ការបរិយាយនិងដើមហេតុឲ្យកើតមានការអនុវត្តល្អ

ករណីរបស់ទីក្រុងវិញ រួមមានករណីទាំង១៤២ របស់ប្រជាជនក្រីក្រដែលតាំងទីលំនៅនៅតាមតំបន់ដែលគ្រប់គ្រងដោយក្រុមប្រឹក្សាប្រជាជនមូលដ្ឋានក្នុងទីក្រុង។ បេសកកម្មរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលគឺធ្វើឲ្យមានបំណាច់ប្តូរសហគមន៍ឲ្យចូលរួមក្នុងការអភិវឌ្ឍស្ថានភាពរស់នៅរបស់ជនក្រីក្រដែលតាំងលំនៅនៅទីនោះ។ គម្រោងនេះក៏ចាប់ផ្តើមភ្លាមដោយធ្វើលំនាំតាមវិធីសាស្ត្រអភិក្រមពីក្រោមឡើងលើ។ ក្រុមប្រឹក្សាមូលដ្ឋានបានជំរុញឲ្យសហគមន៍ចូលរួមក្នុងការធ្វើគម្រោងមូលដ្ឋានដើម្បីដឹងពីដែនកំណត់នៃដំណើរការធ្វើផែនការចាស់ៗ។ អ្នកទាំងនោះយល់ថាវិធីសាស្ត្រចាស់នៃការធ្វើគម្រោងពីមុនមានលក្ខណៈមិនគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហាដោយសារតែវាមិនអាចសម្របទៅនឹងការចាប់កើតថ្មីនៃសេដ្ឋកិច្ចវៀតណាមក្នុងទីផ្សារ។

ដូចគ្នាដែរវិធីសាស្ត្រចាស់មិនបានបំពេញនូវតម្រូវការរបស់សហគមន៍ និងការរំពឹងទុកខ្ពស់នៃអ្នកចូលរួមក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហា។ គោលបំណងរបស់គំរូមានដូចជា បង្កើននូវភាពទទួលខុសត្រូវរបស់សហគមន៍ ពង្រឹងនូវជំនឿទុកចិត្ត និងជំនួយរបស់សហគមន៍ បំណាច់ប្តូរធនធានឲ្យមានល្អប្រសើរ និងសំខាន់បំផុត ធ្វើឲ្យជីវិតរបស់ប្រជាពលរដ្ឋកាន់តែល្អប្រសើរ និងមានបង្កើតផែនការអភិវឌ្ឍទីក្រុងឲ្យមាននិរន្តរភាព។ ដំណើរការនៃការជួយសង្គ្រោះប្រជាជនក្រីក្រនៃទីក្រុងវិញ បានបង្កើតឡើងជាមួយការបង្កើតក្រុមប្រឹក្សាកណ្តាលដោយគណៈកម្មាធិការប្រជាជនរបស់ទីក្រុងវិញ។ សហគមន៍បានជ្រើសរើសអ្នកតំណាងក្នុងការប្រមូលថវិកាសម្រាប់គម្រោងដែលរួមទាំងមានមូលនិធិផ្តល់ឲ្យដោយសហព័ន្ធអាស៊ានសម្រាប់សិទ្ធិផ្នែកផ្ទះសំបែង។ គម្រោងដែលផ្តោតទៅលើការចូលរួមរបស់ប្រជាជនចាប់ផ្តើមដោយមានការប្រឹក្សាយោបល់ជារៀងៗរវាងក្រុមប្រឹក្សាប្រជាជនរបស់ទីក្រុង និងក្រុមប្រឹក្សាកណ្តាល។

រាល់ការប្រជុំនីមួយៗសមាជិកត្រូវតែចូលរួមក្នុងការពិភាក្សានៃគម្រោង ហើយ របាយការណ៍ត្រូវបានបង្ហាញ ។ ការទាមទារអប្បបរមាសំខាន់ត្រូវបានធ្វើតាមការណែនាំ ពីសំណាក់ខេត្ត ដំ អាន ដែលគ្របដណ្តប់ទីក្រុងវិញ។ គម្រោងនេះតំរូវទៅគ្រួសារចំនួន១១០ ដែលរស់នៅក្នុងផ្ទះទ្រុឌទ្រោម។ ប្រជាពលរដ្ឋភាគច្រើនជាអ្នកសំណង់ដែលមានប្រាក់ ចំណូលទាប។ ក៏ប៉ុន្តែសហគមន៍ទទួលរងឥទ្ធិពលមានតិចដើម្បីក្លាយជាតំបន់មុខព្រៃព្រួញ សម្រាប់ការអភិវឌ្ឍឡើងវិញតាមក្រិតក្រមរបស់ខេត្តដំ អាន។

ឆ្លងតាមការប្រឹក្សាជាមួយ គ្រួសារដែលទទួលរងឥទ្ធិពលបានយល់ព្រមក្នុងការតាំង លំនៅថ្មី និងក្នុងពេលជាមួយគ្នានេះដែរវិនិយោគក្នុងការកសាងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ និងលំនៅ ស្ថានរបស់ពួកគាត់ដោយមានជញ្ជាំងដាច់ពីគ្នានិងមានគ្រឹះ។ ការប្រតិបត្តិជោគជ័យនៃ គម្រោងនេះគឺជាលទ្ធផលនៃការសម្របសម្រួលរវាងរដ្ឋាភិបាល អង្គភាពសង្គមស៊ីវិល និងការ ចូលរួមដ៏សកម្មរបស់សហគមន៍។ ប្រើប្រាស់អភិក្រមពីក្រោមឡើងលើ សមាជិករបស់ សហគមន៍អាចតាមដាន ប្រតិបត្តិ និងអាចរួមចំណែកដោយផ្ទាល់ក្នុងភាពជោគជ័យនៃ គម្រោងនេះ។ តាមរយៈការសម្របសម្រួលផ្តល់ដោយក្រុមប្រឹក្សាប្រជាជនក្រុងវិញ ដែល ទទួលស្គាល់ការបង្កើតនៃគណកម្មាធិការកណ្តាល គម្រោងបានប្រព្រឹត្តទៅយ៉ាងជោគជ័យ ចាប់តាំងពីក្រុមប្រឹក្សាប្រជាជន មានទទួលស្គាល់សារៈសំខាន់ នៃការចូលរួមរបស់ សហគមន៍។ ការយល់ដឹងនេះបានធ្វើឲ្យមានគំនិតគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការដាក់ផែនការឲ្យទទួល បានការយល់ស្របពីអ្នកចូលរួមផ្សេងៗទៀត។

ទីក្រុងវិញមានប្រជាជនតាំងទីលំនៅជាង ២៩៥ ០០០នាក់ រស់នៅក្នុងទំហំដី ១០៤.៩៦គម^២។ ទីក្រុងនេះស្ថិតនៅប្រហែល៣០០គម ពីទីក្រុងហាណូយពីខាងជើង និង ១៤០០គមពីទីក្រុងហ្វូជីមិញពីខាងត្បូង។ សំរាប់ផ្នែករដ្ឋាភិបាល ទីក្រុងវិញ ត្រូវបានចាត់ទុក ជាទីក្រុងទី១នៃខេត្តដំ អាន។ ទីក្រុងវិញគឺជាមជ្ឈមណ្ឌលនយោបាយ រដ្ឋបាល សេដ្ឋកិច្ច និងវប្បធម៌នៃខេត្ត ដំ អាន និងស្ថិតនៅភាគខាងជើងនៃប្រទេសវៀតណាម។ ទីក្រុងមាន១៦ សង្កាត់ និង៩ឃុំ។

ខ - ឱកាស និង បញ្ហាប្រឈម

មានមេរៀនសំខាន់ជាច្រើនដែលអាចរៀនពីគំរូការអនុវត្តល្អបាន។ មេរៀនទី១ ផ្ដោតទៅលើសារៈសំខាន់នៃការធ្វើជាម្ចាស់នៃគម្រោងអភិវឌ្ឍមូលដ្ឋាន។ ក្រុមប្រឹក្សាប្រជាជន នៃទីក្រុងវិញមានអណត្តិផ្លូវច្បាប់ដើម្បីធ្វើការដោយខ្លួនឯងក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហាលំនៅ ស្ថាន យ៉ាងណាក៏ដោយពួកគេនៅតែសម្រេចចិត្តធ្វើការតាមយន្តការសម្របសម្រួលមួយ ដែលរួមមានអ្នកចូលរួមដែលបានទទួលរងឥទ្ធិពលនៃផែនការអភិវឌ្ឍ។ នៅពេលដែលបាន ដឹងពីផែនការណាត់ក្នុងដំណើរការផែនការ ក្រុមប្រឹក្សាទីក្រុងបានទទួលធ្វើជំហានដូចខាងក្រោម

- ១- សមាជិកក្រុមប្រឹក្សាបានបង្កើតគណៈកម្មការមួយដែលបានតួនាទីប្រឹក្សាយោបល់ ផ្ទាល់និងប្រមូលធនធានដើម្បីប្រតិបត្តិផែនការ។
- ២- គណៈកម្មការនេះបានផ្តល់ឲ្យអ្នកចូលរួមនូវកន្លែងសម្រាប់ធ្វើការប្រឹក្សាយោបល់ និងការសម្រេចចិត្ត។
- ៣- គណៈកម្មការបានស្នើសុំសមាជិកដើម្បីរួមចំណែកផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុក្នុងគម្រោង។
- ៤- គណៈកម្មការបានទទួលជោគជ័យក្នុងការទទួលបានធនធានសមស្របសម្រាប់ មូលនិធិតាមរយៈការរួមចំណែក ឬដោយស្ម័គ្រចិត្តក្នុងការកែលំអទំហំបន្ទប់ សម្រាប់ផ្ទះ និមួយៗ។
- ៥- ផែនការអភិវឌ្ឍបានក្លាយជាគម្រោងមូលដ្ឋានសម្រាប់សហគមន៍ពិតៗ ស្របពេល ជាមួយគ្នាដែរគម្រោងអាចបន្ថែមស្មារតីសហគមន៍ទៀតផង។ ការយល់ដឹងលើការជួយ ខ្លួនឯង គឺជាចរិតលក្ខណៈមួយដែលត្រូវបានបណ្តុះឲ្យមាននៅក្នុងប្រទេសវៀតណាម
- ៦- ក្រៅពីប្រព័ន្ធនយោបាយមជ្ឈការ ទំនាក់ទំនងជំរឿនមាំមួនសហគមន៍ត្រូវបាន សង្កាត់ប្រើប្រាស់ដោយគណៈកម្មការហើយអារម្មណ៍ផ្សារភ្ជាប់គ្នា នៅតែជ្រួតជ្រៀប ក្នុងសហគមន៍ទោះបីជាមានឧបសគ្គនៃភាពស៊ីវិលយក៏ដោយ។

គម្រោងនេះក៏បញ្ជាក់បានថា ការចូលរួមរបស់ប្រជាជនដោយប្រជាធិបតេយ្យពិតជា អាចធ្វើការរួមគ្នាជាមួយនឹងបេក្ខជនជាប់ឆ្នោតរបស់ក្រុមប្រឹក្សាប្រជាជន។ ដោយបានអនុវត្ត យ៉ាងល្អត្រឹមត្រូវ ប្រជាជនទាំងអស់ពិតជាអាចធ្វើជាភ្នាក់ងារនៃការអភិវឌ្ឍន៍ នៅពេល

ដែលគាត់បានទទួលនូវលទ្ធភាព ក្នុងការធ្វើការសម្រេចចិត្តរកអ្វីដែលល្អសម្រាប់សហគមន៍ ក្នុងបរិបទនៃយន្តការស្ថាប័នដ៏សមស្របមួយ។ ការអនុវត្តនូវអភិក្រមពីក្រោមឡើងលើសម្រេច បានលទ្ធផលដូចខាងក្រោម៖

- ១- វាបានបង្កើតនូវយន្តការប្រឹក្សាយោបល់អចិន្ត្រៃយ៍ ដែលអនុញ្ញាតឲ្យសហគមន៍ មិនត្រឹមតែទទួលបានការសម្របសម្រួលល្អនោះទេ ថែមទាំងធ្វើឲ្យគម្រោងមានតម្លាភាពដោយសារតាំងពីដំបូងឡើយពួកគាត់ មានសមត្ថភាពអាចមើលដឹងពីជំហាននៃការប្រតិបត្តិគម្រោង។
- ២- ដោយសារតែការខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់គណៈកម្មាការ ពួកគេអាចចរចាដើម្បីបញ្ចុះ តម្លៃគម្រោងពីក្រុមហ៊ុនសាងសង់។
- ៣- ការរួមចំណែករបស់អ្នកស្ម័គ្រចិត្តដែលរួមមានអ្នកធ្វើការ និងសំខាន់ជាងនេះទៅ ទៀតនោះគឺអ្នកគូររូបគម្រោង។
- ៤- គម្រោងនេះបានធ្វើឲ្យមានតុល្យភាពនូវចំនួនសមស្របពីសំណាក់សមាជិកជាច្រើន នៅក្នុងសហគមន៍។
- ៥- ការរួមចំណែកមិនត្រឹមតែជាថវិការ និងកម្លាំងអ្នកស្ម័គ្រចិត្តប៉ុណ្ណោះទេ។ អ្នកទទួល ផលក្នុងគម្រោងលំនៅស្ថានសំខាន់នោះមិនបានបដិសេធក្នុងការផ្លាស់ប្តូរទំហំដីរបស់ ពួកគេទេ ពីព្រោះពួកគេយល់ពីការរួមសហការជាមួយនឹងលក្ខខណ្ឌិកៈរបស់គម្រោង។ វាបានធ្វើឲ្យគណៈកម្មាការបង្កើតអភិក្រមពីក្រោមឡើងលើក្នុងការអនុវត្តផែនការ អភិវឌ្ឍន៍។
- ៦- វាក៏បានរឹតបន្តឹងភាពទុកចិត្តរវាងសមាជិកនៅក្នុងសហគមន៍ និងសមាជិកជាប់ ឆ្នោតនៃសហគមន៍ប្រជាជន ដែលអនុញ្ញាតឲ្យមានឱកាសសម្រាប់គម្រោងអនាគតដែល បង្កើនភាពសហការរវាងសហគមន៍ និងក្រុមប្រឹក្សាប្រជាជន នេះហើយដែលធ្វើឲ្យមាន ស្ថាប័នភ្ជាប់នីយកម្ម ការចូលរួមរបស់ប្រជាជននៅក្នុងទីក្រុងវិញ។

បញ្ហាលំបាកមួយក្នុងការធ្វើតាមគម្រោងដែលស្រដៀងគ្នានោះគឺ ការស្ម័គ្រចិត្តពីសហគមន៍ និងរដ្ឋជាច្រើនក្នុងការធ្វើការជាមួយគ្នា។ សម្រាប់ទីក្រុងវិញ ដោយសារតែបទពិសោធន៍នៃកិច្ចសហប្រតិបត្តិការមានលក្ខណៈនៅថ្មី ហើយសមត្ថភាពក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍កំពុងតែលូតលាស់ ភាពទុកចិត្តរវាងសហគមន៍ និងរដ្ឋមានកម្រិតខ្ពស់ដូចគ្នាដែរ បទពិសោធន៍នៃការបោះឆ្នោតផ្ទាល់របស់អ្នកនយោបាយមានលក្ខណៈថ្មី ដូចនេះសម្រាប់សហប្រតិបត្តិការមិនមានការជំរុញឲ្យមានការទទួលបានផលចំណេញទៅលើគម្រោងឡើយ។

សហគមន៍ក៏មានទំនុកចិត្តខ្ពស់ដោយអាចបង្ហាញបានតាមការស្ម័គ្រចិត្តក្នុងការចូលរួម និងស្ម័គ្រចិត្តចំណាយពេលវេលា និងថវិកាសម្រាប់សេចក្តីសម្រេចនូវភាពជោគជ័យរបស់គម្រោង។

ជាមួយគ្នានេះដែរក៏មាននូវអវត្តមាននៃកម្លាំងនយោបាយបែបប្រពៃណី ក្នុងសហគមន៍ដែលអាចរារាំងដល់ការអនុវត្តគម្រោង។ ការរិះគន់មួយដែលអាចប្រឆាំងនឹងការធ្វើតាមគម្រោងមានដូចខាងក្រោម៖

១- ទំហំនៃគម្រោងដែលមានត្រឹមតែ ១១៤គ្រួសារ អាចជាហេតុផលមួយ ដែលគម្រោងនេះមានភាពជោគជ័យ។ ដោយសារតែគ្រួសាររងគ្រោះមានចំនួនតិច ដូចនេះការបញ្ចុះបញ្ចូលក្រុមគាត់ឲ្យផ្លាស់ប្តូរតាមរយៈការពិភាក្សាមានលក្ខណៈងាយស្រួលជាងក្រុមធំដែលរស់នៅក្នុងតំបន់ដែលមានប្រជាជនរស់នៅកុះកុញ។

២- តំបន់ដែលបានរៀបរាប់ គឺជាតំបន់រៀបចំផ្ទះសំបែងសម្រាប់អ្នកជំរក។ ដូចនេះហើយ សហគមន៍ទាំងមូលសុទ្ធតែមានម្ចាស់កម្មសិទ្ធិទៅលើដីរបស់គាត់ ដោយសារតែវាត្រូវបានរៀបចំជាតំបន់រស់នៅរបស់គាត់ឲ្យមានលក្ខណៈស្របច្បាប់។ ករណីនេះប្រហែលជាមិនមានទេសម្រាប់ប្រទេសដែលការធ្វើម្ចាស់កម្មសិទ្ធិដីធ្លីមានការកំណត់ហើយក៏ត្រូវឲ្យមានដើមទុនខ្ពស់។

៣- ផ្នែកមួយទៀតដែលអាចចាត់ទុកថាជាឧបសគ្គ និងឱកាសគឺភាពងាយស្រួលនៃនីតិវិធីនៃការអនុវត្តគម្រោង។ ក្រិត្យក្រមវែងអន្លាយដែលមានច្រើនក្នុងតំបន់ ដែលនីតិវិធីរដ្ឋាភិបាលមជ្ឈការប្រើជានិយាម អាចប៉ះពាល់យ៉ាងពិសេសដល់គម្រោងរួម

ជាមួយនឹងការខ្វះខាតតម្លាភាពដែលអាចនាំឲ្យមានអំពើពុករលួយ។ យ៉ាងណាមិញ ដូចដែលបានរៀបរាប់ពីបញ្ហាខាងលើ ភាពសំខាន់របស់វាគឺគម្រោងនេះមានលទ្ធផលជោគជ័យថ្វីបើមានប្រពៃណីមជ្ឈការយូរណាស់ក៏ដោយនៅប្រទេសវៀតណាម។

គម្រោងនេះសរុបញ្ជាក់ថាដោយទទួលបានការគាំទ្រពីសំណាក់អាជ្ញាធរកណ្តាល និងមូលដ្ឋាន និងមានការរួមសហការពីអ្នកចូលរួមមូលដ្ឋានពីការបង្កើតឡើងនៃគម្រោងនេះ ផែនការអភិវឌ្ឍមជ្ឈមណ្ឌលប្រជាជនពិតប្រាកដអាចដំណើរការបាន ដែលធ្វើឲ្យគម្រោងនេះក្លាយជាគំរូមួយក្នុងតំបន់សម្រាប់ការចូលរួមរបស់ប្រជាជនក្នុងអភិបាលកិច្ចមូលដ្ឋាន។

យ៉ាងណាមិញ ក្រៅពីឧបសគ្គដែលអាចកើតឡើងក្នុងការចំណងគម្រោង បញ្ហាទាំងនោះមិនអាចជំនះបានឡើយ។ ដោយមានការវិភាគយ៉ាងល្អិតល្អន់ទៅលើសក្តានុពលភាពនៃគម្រោង យើងអាចឃើញភ្លាមៗថាមានកត្តាសំខាន់ៗចំនួនបួនដែលចាំបាច់សម្រាប់ទទួលបានជោគជ័យ៖

- ១- វត្តមាននៃមន្ត្រីរដ្ឋាភិបាលដែលមានការស្ម័គ្រចិត្តខ្ពស់ដើម្បីទទួលយកលក្ខណៈកំណែទម្រង់យកទៅអភិវឌ្ឍ។
- ២- មានការរៀបចំច្បាប់ត្រឹមត្រូវដើម្បីផ្តល់កំលាំងច្បាប់ទៅឲ្យកម្មវិធីណាដែលត្រូវបានធ្វើដោយក្រុមប្រឹក្សាមូលដ្ឋាន។
- ៣- វត្តមាននៃអង្គភាពសង្គមស៊ីវិលនិងអ្នកដឹកនាំសហគមន៍សកម្ម។
- ៤- ធនធានហិរញ្ញវត្ថុអប្បបរមាដែលផ្តល់ឲ្យសម្រាប់ការសម្របសម្រួលក្នុងពេលប្រជុំនិងបណ្តុះបណ្តាលអ្នកចូលរួមសំខាន់ៗ។ តម្រូវការហិរញ្ញវត្ថុអាចត្រូវបានបំពេញបន្ថែមដោយការគាំទ្រហិរញ្ញវត្ថុផ្ទាល់ពីជំនួយរបស់រដ្ឋាភិបាលកណ្តាល និងមូលនិធិអភិវឌ្ឍពីអង្គការក្នុងនិងក្រៅប្រទេស។ សំណេរព្រាងនៃសំណើគម្រោងដើម្បីស្នើសុំជំនួយហិរញ្ញវត្ថុពីអង្គការទាំងនោះធ្វើឡើងក្រោមកិច្ចសហការជាមួយនឹងរដ្ឋាភិបាលជាតិ។

**៣-២-២ ភាពជាដៃគូរវាងវិស័យសាធារណៈ ឯកជន និងប្រជាជននៅសង្កាត់
ទួលសង្កែបប្រទេសកម្ពុជា**

បរិបទនយោបាយ និងផ្លូវច្បាប់

វិមជ្ឈការប្រជាធិបតេយ្យនៃកម្ពុជាត្រូវបានចាប់ផ្តើមឡើងក្នុងឆ្នាំ២០០២ ជាមួយនឹងការបោះឆ្នោតផ្ទាល់នៃក្រុមប្រឹក្សាឃុំ សង្កាត់ទូទាំងប្រទេស។ ដោយទើបតែងើបឡើងពីសង្គ្រាមស៊ីវិលក្នុងទសវត្ស១៩៩០ ផលប៉ះពាល់វានៅតែឃើញមានច្រើននៅតាមតំបន់ជនបទ។ កម្ពុជាកំពុងតែទទួលរងការលំបាកពីគ្រាប់មីនរាប់ពាន់ និងសំណល់ពីសង្គ្រាមស៊ីវិលកំពុងតែជះឥទ្ធិពលដល់ជីវិតប្រចាំថ្ងៃរបស់ប្រជាជន។ យោងតាមស្ថានភាពទាំងនេះហើយ ទើបធ្វើឲ្យមានវត្តមានរបស់UNនៅក្នុងប្រទេស បើតាមការពិពណ៌នាការណែនាំបានបង្ហាញថាកម្ពុជាជាបេសកកម្មរបស់UNមួយក្នុងចំណោមបេសកកម្មធំជាងគេទូទាំងពិភពលោក។ កត្តាទាំងនេះធ្វើឲ្យស្ថានភាពកម្ពុជាត្រូវបានចាត់ទុកជាករណីពិសេស ដោយសារតែជាប្រទេសកំពុងតែងើបពីសង្គ្រាម និងកំពុងតែស្ថិតក្នុងដំណើរការក្រោយជម្លោះ។

ស្ថានភាពខាងលើបូករួមទាំងកង្វះសមត្ថភាព និងធនធានមានកំណត់នាំឲ្យស្ថាប័នរដ្ឋមានភាពទន់ខ្សោយ។ ទោះបីជាមានឧបសគ្គទាំងនេះ កម្ពុជានៅតែបន្តទៅមុខក្នុងការស្តារឡើងវិញនូវស្ថាប័ននយោបាយ។ បន្ទាប់ពីការចុះហត្ថលេខានៃសន្ធិសញ្ញាសន្តិភាពក្នុងឆ្នាំ១៩៩១ បញ្ចប់សង្គ្រាមស៊ីវិល កម្ពុជាបានចាប់ផ្តើមធ្វើស្ថាប័នភារូបនីយកម្មឡើងវិញជាបន្ទាន់នៃរចនាសម្ព័ន្ធរដ្ឋាភិបាល ដោយមានជំនួយពីអង្គការសហប្រជាជាតិ និងប្រទេសផ្តល់ជំនួយជាច្រើន។ ក្នុងឆ្នាំ២០០២ប្រទេសកម្ពុជាបានទទួលរងឥទ្ធិពលកំណែទម្រង់មួយទៀតនៅពេលដែលមានការបោះឆ្នោតសម្រាប់រដ្ឋបាលមូលដ្ឋាន។

តាមរយៈលោកOberndorf ក្នុងអត្ថបទបោះផ្សាយសម្រាប់គ្រឹះស្ថានធនធានអភិវឌ្ឍកម្ពុជា ការផ្តើមគំនិតវិមជ្ឈការកើតចេញពីដំណើរការសាកល្បងវិមជ្ឈការក្នុងកម្ពុជា។ ដំណើរការនោះកើតចេញពីកម្មវិធីសីលា "CARERE/SEILA" initiatives ដែលចាប់ផ្តើមក្នុងឆ្នាំ១៩៩៦ ក៏ដូចជា ជាមួយនឹងការអនុម័តច្បាប់ទៅលើការបោះឆ្នោតក្រុមប្រឹក្សាឃុំសង្កាត់ (១៩ កុម្ភៈ ២០០១) និងច្បាប់ស្តីពីការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាល (១៩ មិនា ២០០១) រដ្ឋាភិបាលបានដាក់

ដំណើរការវិមជ្ឈការជាផ្លូវការ។ ចំណុចសំខាន់ៗនៃច្បាប់នោះបានដាក់ឱ្យមានការបោះឆ្នោត ឃុំខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០០២ នៅពេលដែលក្រុមប្រឹក្សាឃុំចំនួន ១ ៦២១ត្រូវបានជាប់ឆ្នោត។ ការបោះ ឆ្នោតក្រុមប្រឹក្សាឃុំត្រូវបានចាត់ទុកជាជោគជ័យដ៏ធំមួយ និងត្រូវបានចាត់ទុកជាការបង្ហាញ ពីជំហានសំខាន់ដើម្បីទៅដល់គោលដៅនៃកំណែទម្រង់។

ក្រោយការបោះឆ្នោត ការងារជាច្រើនត្រូវបានធ្វើដោយរដ្ឋាភិបាលដើម្បីគាំទ្រដំណើរ ការវិមជ្ឈការ។ ការបោះឆ្នោតក្រុមប្រឹក្សាក្នុងឆ្នាំ២០០២មិនត្រឹមតែផ្តល់ប្រជាធិបតេយ្យភាព ដល់អភិបាលកិច្ចមូលដ្ឋានប៉ុណ្ណោះទេ ថែមទាំងធ្វើវិមជ្ឈការនយោបាយទៀតផង។ លទ្ធផលនៃការបោះឆ្នោតបានបង្ហាញថាកៅអីថ្នាក់ខ្ពស់ភាគច្រើនត្រូវបានទៅគណៈបក្ស ប្រជាជនកម្ពុជា ដែលត្រូវចែករំលែកអំណាចជាមួយគណបក្សសម រង្ស៊ី និងគណបក្ស ហ៊ុនស៊ីបុច។ ក្នុងបទពិសោធន៍វិមជ្ឈការនៃប្រទេសកម្ពុជា គេសង្កត់ធ្ងន់ទៅលើរដ្ឋបាលថ្នាក់ ក្រោមបំផុតដែលជាដ្ឋាភិបាលឃុំ រឺសង្កាត់។ ក្នុងថ្នាក់ឃុំសង្កាត់ ភាពអាចធ្វើទៅបាននៃការ ដូចផ្ដើមរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋានតាមរយៈការចូលរួមរបស់ប្រជាជនធ្វើឱ្យមានប្រតិបត្តិការចាប់ ផ្ដើមការអភិវឌ្ឍ។ ទោះជាដ្ឋបាលមូលដ្ឋានស្ថិតនៅក្រោមការគ្រប់គ្រងផ្ទាល់របស់ក្រសួង មហាផ្ទៃក៏ដោយ ក៏វិមជ្ឈការនៃរដ្ឋបាលសង្កាត់បានផ្តល់កន្លែងសម្រាប់ការចាប់កំណើតនៃ អភិបាលកិច្ចដោយផ្អែកទៅលើប្រជាជនផងដែរ។ ឧទាហរណ៍ដែលបានប្រើប្រាស់ក្នុង ការសិក្សានេះគឺជាបទពិសោធន៍នៃសង្កាត់ទួលសង្កែ។

ក- ការបរិយាយ និង មូលហេតុដែលនាំឱ្យមានការអនុវត្តល្អ

ភាពអស្ចារ្យនៃបទពិសោធរបស់ទួលសង្កែគឺស្ថិតនៅក្នុងតួនាទីរបស់ក្រុមប្រឹក្សាជាប់ឆ្នោត។ មុនពេលគម្រោងនេះត្រូវបានបង្កើតឡើង ក្រុមប្រឹក្សាផែនការមូលដ្ឋានពឹងផ្អែក ទាំងស្រុងទៅលើមូលនិធិដែលបានមកពីក្រសួងថ្នាក់ជាតិ។ មូលនិធិទាំងនេះមិនមាន ភាពគ្រប់គ្រាន់ឡើយដើម្បីឆ្លើយតបនឹងតម្រូវការរបស់សហគមន៍។ ក្រៅពីនេះ ដោយសារតែ ស្ថានភាពរងសម្ពាធនយោបាយខ្លាំងក្លា ដំណើរការធ្វើផែនការ និងប្រតិបត្តិការ ការបែងចែក

មូលនិធិទាំងនោះភាគច្រើនផ្ដោតសំខាន់ទៅលើការទទួលបានសម្លេងគាំទ្រសម្រាប់ការបោះឆ្នោតលើកក្រោយ ច្រើនជាងបំពេញជាមួយតម្រូវការជាក់ស្ដែងរបស់ប្រជាជន។

ក្រុមប្រឹក្សាសន្យានឹងធ្វើផែនការអភិវឌ្ឍន៍ប្រាំឆ្នាំ តាមរយៈការរួមសហការពីគណបក្សនយោបាយផ្សេងៗក្នុងក្រុមប្រឹក្សា។ លក្ខណៈសំខាន់នៃគម្រោងគឺការធ្វើស្ថាប័នការបន្ថែមកម្មបណ្តាញស្ម័គ្រចិត្តនៃការចូលរួមឯកជនក្នុងដំណាក់កាលទាំងអស់នៃវដ្តគម្រោង។ ចាប់ផ្ដើមពីការបណ្តុះគំនិត រហូតដល់ការប្រតិបត្តិ និងការរក្សាគម្រោង ដៃគូឯកជនត្រូវបានរក្សាទុកធ្វើឲ្យករណីនេះជាឧទាហរណ៍ដ៏ល្អនៃការចូលរួមរបស់ប្រជាជនក្នុងអភិបាលកិច្ចមូលដ្ឋាន។

ទូលសង្កែតគឺជាសង្កាត់មួយក្នុងចំណោមសង្កាត់ទាំង៧៦ក្នុងទីក្រុងភ្នំពេញ ដែលស្ថិតក្នុងកំរិតទី៤ ហើយក៏ជាថ្នាក់ក្រោមគេបង្អស់របស់រដ្ឋាភិបាលប្រទេសកម្ពុជា ហើយស្ថិតនៅក្នុងតំបន់ទើបតែអភិវឌ្ឍ។ ប្រហែល១០ឆ្នាំមុន សង្កាត់នេះមានដីទំនេរច្រើនតែជាតំបន់លិចទឹក។ ឥឡូវមានអាគារធំ តូចជាច្រើនអាគារផ្ទះស្នាក់នៅល្អៗ ក៏ដូចជាផ្លូវ ប្រព័ន្ធលូ ប្រព័ន្ធអគ្គិសនី និងប្រព័ន្ធទឹកម៉ាស៊ីន។ សង្កាត់នេះមានទីតាំងនៅខាងជើងនៃទីក្រុងភ្នំពេញ ហើយមានប្រជាជនចុះបញ្ជីសរុប ៤៩ ៦៣៦ (ប្រហែល១០០ ០០០ប្រជាជនពេលថ្ងៃដោយសារមានរោងចក្រកាត់ដេរជាច្រើន) នៅសង្កាត់ទូលសង្កែ។ សង្កាត់នេះត្រូវបានដឹកនាំដោយក្រុមប្រឹក្សាជាប់ឆ្នោត១១រូប ដែលត្រូវបានគាំទ្រដោយស្មៀនដែលក្រសួងមហាផ្ទៃចាត់តាំងមួយរូប (និងប៉ូលីសប៉ុស្តិ៍២០នាក់) និងបុគ្គលិកស្ម័គ្រចិត្ត១១រូប (២នាក់ជាស្រ្តី)។ ក្រុមប្រឹក្សា១១រូបរួមមាន៦នាក់ពីគណបក្សប្រជាជន (២ជានារី) និង ៥ពីគណបក្សសមរង្ស៊ី ដែលជាគណបក្សប្រឆាំង។

ខ- ឱកាស និងបញ្ហាប្រឈម

ដូចដែលបានរៀបរាប់ខាងលើ ចំនុចសំខាន់នៃភាពជោគជ័យនៃគម្រោងនេះពិសេសជាឧទាហរណ៍មួយនៃគម្រោងការចូលរួមរបស់ប្រជាជនប្រកបដោយជោគជ័យគឺឱកាសផ្តល់ឲ្យដោយការបោះឆ្នោត ក្នុងឆ្នាំ២០០២។ ទោះបីជា គណៈបក្សប្រជាជនមានសមាជិកច្រើនក្នុងក្រុមប្រឹក្សាសង្កាត់ វត្តមាននៃគណបក្សផ្សេងទៀតដូចជាសមរង្ស៊ី និង ហ្មឺនស៊ីនប៉ិច បានបង្កើតបរិយាកាសនយោបាយពហុនិយម។ ឱកាសទីពីរនៃការបោះឆ្នោតក្រុមប្រឹក្សាគឺការបង្កើតភាពជឿទុកចិត្តក្នុងអភិបាលកិច្ចនៃសង្កាត់។ ចាប់តាំងពីសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាបានជាប់ឆ្នោតសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាមានភាពទទួលខុសត្រូវ មិនត្រឹមតែជាមួយរដ្ឋកណ្តាលនោះទេ

តែសំខាន់បំផុតចំពោះអ្នកបោះឆ្នោតរបស់ពួកគេ។ ក្នុងបរិបទនៃបរិយាកាសនយោបាយ ពហុនិយមនេះ ក្រុមប្រឹក្សាសង្កាត់ត្រូវឆ្លងកាត់ដំណាក់កាលដូចខាងក្រោម៖

- ១- ក្រុមប្រឹក្សាក្រុមបានបង្កើតគណៈកម្មាធិការផែនការនិងថវិកា
- ២- បានក្លាយជាភ្នាក់ងារបឋមក្នុងការប្រតិបត្តិគម្រោង
- ៣- កិច្ចការក្នុងការបង្កើត រៀបចំផែនការ និងប្រតិបត្តិ និងតាមដានគម្រោង
- ៤- កិច្ចការក្នុងការបង្កើតប្រភពទុនបន្ថែមដើម្បីជួយមូលនិធិរបស់សង្កាត់
- ៥- ក្រុមប្រឹក្សាទូលសង្កែបានប្រើប្រាស់ការចូលរួមរបស់ប្រជាជនក្នុងការកំណត់ តម្រូវការរបស់សង្កាត់
- ៦- ក្រុមប្រឹក្សាបានកំណត់ និងជំរុញឲ្យមានការចូលរួមស្ម័គ្រចិត្តជាពិសេសក្នុង ចំណោមអ្នកធូរធារនៃសហគមន៍។ ប៉ុន្តែក៏បានស្វាគមន៍នូវគ្រប់ការចូលរួម ដែលត្រូវបានកត់ត្រាត្រឹមត្រូវក្នុងសហគមន៍។

គឺជាបទពិសោធន៍ដំបូងក្នុងការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ក្រុមប្រឹក្សារបស់ទូលសង្កែ។ ក្រៅពីការកំណត់មូលនិធិក្នុងការផ្តល់សម្រាប់តម្រូវការរបស់សហគមន៍ ការងារនេះបានផ្តល់ ដល់សហគមន៍ និងក្រុមប្រឹក្សានូវបទពិសោធន៍ក្នុងការប្រើប្រាស់មូលនិធិទាំងនោះសម្រាប់ ការអភិវឌ្ឍរបស់ខ្លួន។ ក្រោយពីទទួលស្គាល់នូវការកំណត់មូលនិធិ ក្រុមប្រឹក្សា បានពង្រីកអណត្តិផែនការមូលដ្ឋាន ដោយបញ្ចូលបន្ថែមបុគ្គលឯកជន និងក្រុមសង្គមស៊ីវិល ក្នុងវដ្តគម្រោងទាំងអស់នៃផែនការអភិវឌ្ឍ។ ការខំប្រឹងប្រែងរបស់ក្រុមប្រឹក្សាសង្កាត់បានធ្វើឲ្យ

- ១- គម្រោងបានធ្វើឲ្យមានការស្ម័គ្រចិត្តដែលផ្តើមចេញពីបុគ្គលឯកជន ដែលបាន លះបង់ពេលវេលា និងទ្រព្យធនក្នុងការអភិវឌ្ឍគម្រោង
- ២- យន្តការដែលដាក់បញ្ចូលបន្ថែមទៅក្នុងគណៈកម្មាធិការផែនការថវិកាបានអនុញ្ញាតិ ឲ្យមានតម្លាភាព និងគណនេយ្យភាពក្នុងការប្រតិបត្តិថវិកាគម្រោង និងធានាថវិកា ចាយវាយ មិនមានភាពមិនប្រក្រតីនោះទេ។

៣- ការបង្កើតភាពជាភក្តីសិទ្ធិទៅលើគម្រោងត្រូវបានបង្កើតដំបូងនៅពេលក្រុមប្រឹក្សាសង្កាត់អាចជំរុញឲ្យអ្នកចូលរួមនៃផ្នែកឯកជន និងCSO តាមរយៈការផ្តល់ភាពជាភក្តីសិទ្ធិរបស់សហគមន៍ក្នុងផែនការអភិវឌ្ឍ

៤- ក្រុមប្រឹក្សាទូលសង្កែ និងបុគ្គលិកអាចរក្សាបាននូវការកត់ត្រាច្បាស់នៃគម្រោងនីមួយៗ និងពង្រឹងរបាយការណ៍សម្រេចបានប្រចាំឆ្នាំចាប់ពីឆ្នាំ២០០២(ក្នុងអណត្តិទី១)។ ការរួមបញ្ចូលគ្នានៃមូលនិធិឃុំ សង្កាត់ និងបដិភាគចូលរួមស្ម័គ្រចិត្តបានបង្កើនហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធពី២០០៥ដល់២០០៩ ក្រោមការផ្ដើមគំនិតដែលរួមបញ្ចូលផ្លូវថ្នល់ស៊ីម៉ង់ ប្រព័ន្ធលូ ប្រឡាយ និងមានការថែរក្សានូវគម្រោងទាំងនោះ ប្រឡាយ និងមានការថែរក្សានូវគម្រោងទាំងនោះ។

ដោយឡែកមេរៀនពីការអនុវត្តខាងលើការរួមបញ្ចូលនូវបញ្ហាប្រឈមផងដែរ ដែលរួមមាន:

១- មេរៀនដ៏សំខាន់គឺវត្តមាននៃអ្នកនយោបាយដែលស្ម័គ្រចិត្តក្នុងការចាប់ផ្ដើមបង្កើតនូវភាពជាម្ចាស់ទៅលើគំរោងអភិវឌ្ឍ។ ជាទូទៅនៅក្នុងតំបន់អាស៊ាន គំរោងអភិវឌ្ឍគឺជាកិច្ចការពិលើមកក្រោម ដែលប្រមូលផ្តុំទៅដោយក្រុមនយោបាយជាន់ខ្ពស់ទោះជាក្នុងរាជធានីឬនៅសាលាក្រុង។ ពួកគេសុទ្ធតែមានចំណែកក្នុងការបង្កើតគំរោងអភិវឌ្ឍនេះ។

កត្តានេះជំរុញឲ្យមានភាពលំបាកសំរាប់ភាពជោគជ័យប្រសិនបើមានក្រុមនយោបាយច្រើនខុសគ្នាធ្វើការគ្រប់គ្រងទៅលើក្រុមប្រឹក្សាក្នុងមូលដ្ឋាន។

២- បទពិសោធន៍ដ៏គួរឲ្យកត់សំគាល់មួយដែលទូលសង្កែបានជួបប្រទះនោះគឺ ទោះបីជាមានការប៉ះទង្គិចគ្នាលើបញ្ហារវាងគណបក្សនយោបាយនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ក៏គណបក្សទាំងនោះបានរួបរួមសាមគ្គីគ្នាដើម្បីដោះស្រាយ បើទោះបីជាពួកគេមានទំនាស់នឹងគ្នាជាយូរឆ្នាំមកហើយ។ រុករកវិធីដើម្បីពង្រួបពង្រួមគណបក្សនយោបាយគឺជាឧបសគ្គមួយក៏ប៉ុន្តែយោងតាមឧទាហរណ៍ដែលបានកើតឡើងនៅទូលសង្កែ ប្រសិនបើពួកគេអាចរួបរួមគ្នាអភិវឌ្ឍប្រឆាំងនឹងសង្គ្រាមបានពួកគេក៏អាចក្លាយទៅជា

គណបក្សចំរុះមួយដែលពោរពេញទៅដោយអ្នកនយោបាយមកពីប្រភពខុសគ្នាដើម្បីធ្វើការអភិវឌ្ឍផងដែរ។

៣- កត្តាមួយទៀតដែលអាចនឹងមានផលប៉ះពាល់ទៅដល់គម្រោងនេះគឺវត្តមានតែមួយគត់នៃស្ថានភាពនយោបាយប្រទេសកម្ពុជា។ វត្តមាននៃភ្នាក់ងារអ្នកអភិវឌ្ឍដែលមានចំនួនច្រើនដែលសម្របសម្រួលដោយ United Nations អាចជួយភ្នាក់ងារ បរទេសទាំងនេះក្លាយជាអ្នកឃ្លាំមើលអចិន្ត្រៃយ៍ហើយវត្តមាននេះក៏ជួយផ្តល់នូវការលើកទឹកចិត្តយ៉ាងរឹងមាំសំរាប់សកម្មភាពធ្វើការរបស់ក្រុមប្រឹក្សាក្នុងមូលដ្ឋានផងដែរ។

៤- ភាពទន់ខ្សោយផ្នែកស្ថាប័ននយោបាយក្នុងមូលដ្ឋានជាបញ្ហាមួយដែលត្រូវតាមដានឃ្លាំមើលជិតជិតក្នុងការធ្វើស្ថាប័នការបន្តិយកម្ម ខ្សែគណនេយ្យភាពរវាងមន្ត្រីសាធារណៈនិងអ្នកបោះឆ្នោតក្នុងតំបន់។

៥- ទំនុកចិត្តពីសំណាក់ប្រជាជនក៏ជាកត្តាសំខាន់ដែរក្នុងការរួបរួមជាមួយក្រុមនយោបាយជាន់ខ្ពស់។ ប្រសិនបើអ្នកនយោបាយទាំងនោះមិនអាចបង្កើតឲ្យមាននូវការទុកចិត្តទៅលើអ្នកបោះឆ្នោតខ្លួនទេ ឧបសគ្គក្នុងការកោះហៅប្រជាជនឲ្យចូលរួមក្នុងការធ្វើគំរោងនឹងកើតមានឡើង។ ករណីនេះកើតឡើងនៅពេលដែលអ្នកបោះឆ្នោតទាំងអស់ត្រូវបានស្នើសុំអោយស្ម័គ្រចិត្តចូលរួមក្នុងការធ្វើគំរោងអភិវឌ្ឍដែលនឹងត្រូវត្រួតពិនិត្យឡើងវិញដោយគណៈកម្មការជាច្រើនរូប។

ទោះជាបញ្ហាប្រឈមយ៉ាងនេះក្តី សង្កាត់ទូលសង្កែបានមានលទ្ធភាពដើម្បីរៀបចំសមត្ថភាពពីអ្នកបោះឆ្នោតរបស់ខ្លួនក្នុងការចូលរួមដ៏មានអត្ថន័យ រកឃើញដំណោះស្រាយសមស្របចំពោះបញ្ហា ដែលជួបប្រទះក្នុងសហគមន៍។ ការបង្កើតឲ្យមានស្ថាប័ននិងយន្តការសម្រាប់បញ្ជូនតម្រូវការរបស់ប្រជាជនគឺជាគុណប្រយោជន៍មួយក្នុងចំណោមគុណប្រយោជន៍មួយចំនួនក្នុងប្រព័ន្ធ។ ជំនួសដោយការពឹងផ្អែកតែលើការដោះស្រាយបញ្ហាបែបបណ្តោះអាសន្ន ដំណើរការនោះបានក្លាយជាយន្តការអចិន្ត្រៃយ៍របស់សង្កាត់។ នោះជាផ្នែកមួយនៃដំណើរការនិងប្រព័ន្ធផ្លូវការរបស់រដ្ឋាភិបាល។

៣-២-៣ ការធ្វើគោលនយោបាយតាមបែបសហគមន៍ដឹកនាំ និងវិមជ្ឈការនៅទីក្រុង កងកែន ប្រទេសថៃឡង់

បរិបទនយោបាយ និងប្រវត្តិសាស្ត្រ

ចាប់តាំងពីរដ្ឋកាលនៃការត្រួតត្រាបែបរាជាធិបតេយ្យទាំងស្រុងមក ប្រទេសថៃត្រូវបានគ្រប់គ្រងដោយបែបមជ្ឈការ។ ដោយការបន្សល់ទុកនូវរបបរដ្ឋបាលអាណានិគមអង់គ្លេស រដ្ឋដ៏រឹងមាំនេះត្រូវបានរៀបចំដើម្បីត្រួតត្រាទៅលើខេត្តនានានៅក្នុងប្រទេស។ ការធ្វើមជ្ឈការផ្នែកខ្ពស់នេះនៅតែបន្តមានក្រោយការដួលរលំនៃរាជាធិបតេយ្យទាំងស្រុងនៅក្នុងឆ្នាំ១៩៣២ ការឈ្លានពានពីប្រទេសជប៉ុន កុបកម្មកុម្មុយនិស្ត និងរដ្ឋកុម្មុយនិស្តបែបឈ្លានពាន។ យ៉ាងណាក្តី ជាមួយនឹងការស្តារឡើងវិញនូវរបបរាជាធិបតេយ្យនៅឆ្នាំ១៩៩៧ កម្រិតថ្មីនៃវិមជ្ឈការត្រូវបានអនុវត្ត។ ទោះបីជាវិមជ្ឈការរបស់រដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋានត្រូវបានបង្ហាញទៅលើគ្រប់រដ្ឋធម្មនុញ្ញមុនៗ របស់ប្រទេសថៃក៏ដោយ ក៏រដ្ឋធម្មនុញ្ញក្នុងឆ្នាំ១៩៩៧មានការបរិយាយលម្អិត និងផ្ដោតទៅលើសារៈសំខាន់នៃការអភិវឌ្ឍរបស់រដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋាន។ យោងទៅតាមច្បាប់ធម្មនុញ្ញឆ្នាំ១៩៩៧ ធនធានហិរញ្ញវត្ថុច្រើនទៀត និងអំណាចស្របច្បាប់ត្រូវបានផ្តល់ឲ្យផ្នែករដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋាន។

ការរីកចម្រើនទាំងនេះត្រូវបានផ្តល់ឲ្យកាន់តែជ្រាលជ្រៅជាមួយនឹងផ្លូវនៃវិមជ្ឈការក្នុងឆ្នាំ១៩៩៩។ ក្រៅពីការអូសទាញដ៏ខ្លាំងក្លា ពីក្រសួងមហាផ្ទៃទៅកាន់មជ្ឈការ ការរីកចម្រើនកាន់តែបន្តក្នុងករណីដែលផ្នែករដ្ឋាភិបាលអាចអនុវត្តគំនិតផ្នែកប្រឌិតក្នុងការព្រាង និងអនុវត្តគម្រោងអភិវឌ្ឍ ដែលបន្តបញ្ជាក់ពីផលវិជ្ជមានក្នុងការផ្តល់អំណាចទៅឲ្យផ្នែករដ្ឋាភិបាលក្នុងប្រទេសថៃ។ ករណីខាងក្រោមនេះនឹងវិភាគនូវការអនុវត្តល្អពីការចូលរួមរបស់ប្រជាពលរដ្ឋក្នុងការធ្វើគម្រោង និងការអភិវឌ្ឍគម្រោងសារជាថ្មីជាមួយនឹងបរិបទនៃអភិបាលកិច្ចក្នុងទីក្រុងកងកែន។

សាលាក្រុងកងកែន ស្ថិតនៅក្នុងសង្កាត់មឿង ខេត្តកងកែន។ ទីក្រុងកងកែនគឺជាទីក្រុងសំខាន់មួយដែលស្ថិតក្រោមគម្រោងអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចជាតិរួមជាមួយនឹងឈៀងម៉ៃសង់ក្លា នាក់ខនរ៉ាត់ចាស៊ីម៉ា និង ឈុនបូរី។ សព្វថ្ងៃនេះទីក្រុងកងកែន គឺជាតំបន់

មជ្ឈមណ្ឌលសម្រាប់ការអប់រំ សេដ្ឋកិច្ច ភ្នាក់ងាររដ្ឋាភិបាល និងការដឹកជញ្ជូន។ ជាងនេះទៅទៀតសម្រាប់ចំនួនប្រជាជនដើមរបស់គេ ទីក្រុងកងកែន សំបូរទៅដោយប្រជាជនថៃកាត់ចិន។ ពួកគេរស់នៅជាសហគមន៍យ៉ាងធំ និងមានតួនាទីយ៉ាងសំខាន់សម្រាប់ការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចដូចនឹងប្រជាជនថៃ-វៀតណាម និងជនបរទេសដទៃទៀតដែលស្នាក់នៅក្នុងខេត្តកងកែន ។ សព្វថ្ងៃសន្ទុះនៃប្រជាជនក្នុងទីក្រុងកងកែន បានថយចុះជាពិសេសក្នុងកំឡុងឆ្នាំ២០០៣-២០០៦។ វាត្រូវបាននាំមកដោយការពង្រីកនៃតំបន់តាំងទីលំនៅដែលមានលក្ខណៈប្រហាក់ប្រហែលគ្នានឹងទំរង់សាងសង់លំនៅដ្ឋានទីប្រជុំជន។ សព្វថ្ងៃទីក្រុងកងកែនមានប្រជាជនសរុបចំនួនប្រហែល ៤៥០ ០០០នាក់។

ក- ការបរិយាយ និង មូលហេតុដែលនាំឲ្យមានការអនុវត្ត

ការអនុវត្តរបស់ទីក្រុងកងកែនវិលជុំវិញការអនុវត្តតាមផែនការដោយអ្នកប្រតិបត្តិការរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋាន។ វិធីសាស្ត្រផែនការនៃក្រុមប្រឹក្សាទីក្រុងកងកែនទាក់ទងនឹងជំហានដូចខាងក្រោម៖

- ១- ក្រុមប្រឹក្សាទីក្រុងបានបង្កើតសន្និសិទ្ធិសម្រាប់សាធារណៈជនអំពីការពិនិត្យឡើងវិញ និងការបញ្ចេញយោបល់ដើម្បីបង្កើតគម្រោងអភិវឌ្ឍផ្ទាល់សម្រាប់តម្រូវការផ្ទាល់ខ្លួនរបស់ពួកគេ។
- ២- ទីក្រុងតូចៗដែលស្ថិតនៅក្នុងទីក្រុងធំ ដោយឡែកគឺជាទម្រង់នៃការចូលរួមក្នុងផែនការអភិវឌ្ឍសហគមន៍ ដែលសមាជិករបស់សហគមន៍ត្រូវបានស្រូបយកដើម្បីបង្កើតគម្រោងអភិវឌ្ឍផ្ទាល់សម្រាប់តម្រូវការផ្ទាល់ខ្លួនរបស់ពួកគេ។
- ៣- ក្រុមប្រឹក្សាទីក្រុងបានរៀបចំការជួបប្រជុំនិងសិក្ខាសាលាជាច្រើន ដែលសមាជិកនៃសហគមន៍អាចចូលរួមយ៉ាងសកម្ម
- ៤- ក្រុមប្រឹក្សាទីក្រុងបានបង្កើតភ្នាក់ងារអចិន្ត្រៃយ៍នៅក្នុងក្រុមប្រឹក្សាទីក្រុងដើម្បីដើរតួជាភ្នាក់ងារសំខាន់នៃក្រុមប្រឹក្សាទីក្រុង និងការសម្របសម្រួលសហគមន៍។ វាបានបង្កើតការិយាល័យនៃការចូលរួម និងការបង្កើនអំណាចវិមជ្ឈការ

៥- ចៅហ្វាយក្រុងបានរៀបចំក្រុមឯកទេសដោយផ្ទាល់ក្នុងក្រុមប្រឹក្សាទីក្រុងក្នុងការសម្របសម្រួលផ្ទាល់ជាមួយអ្នកចូលរួមទីក្រុងមូលដ្ឋានជាច្រើនដែលរួមមាន អ្នកសិក្សាស្រាវជ្រាវ អង្គការសង្គមស៊ីវិល និងសមាជិកសហគមន៍

៦- បុគ្គលិករបស់ក្រុមប្រឹក្សាទីក្រុងចូលរួមយ៉ាងសកម្មក្នុងដំណាក់ផ្សេងៗនៃគម្រោង

៧- សាកលវិទ្យាល័យកងកែនបានក្លាយទៅជាប្រភពសម្រាប់អ្នកជំនាញ និងទីតាំងដែលសំបូរទៅដោយគំនិត និងយោបល់ពីសំណាក់សហគមន៍ និងក្រុមប្រឹក្សាទីក្រុង

៨- វិទ្យុសហគមន៍ក៏បានក្លាយទៅជាប្រភពសំខាន់មួយសម្រាប់ការផ្លាស់ប្តូរព័ត៌មាន និងផ្សព្វផ្សាយគំនិត។

ខ- ឱកាសនិងបញ្ហាប្រឈម

ភាពជោគជ័យនៃការអនុវត្តគម្រោងអភិវឌ្ឍសហគមន៍បានផ្តល់ឲ្យនូវការរីកចម្រើនជាច្រើនរួមមាន៖

១- ការបង្កើតនូវស្តុប សម្រាប់ច្រកចូលទីក្រុង និងតំបន់បៃតងដើម្បីបង្កើនការកំសាន្ត និងជាមួយគ្នានេះដែរបានដោះស្រាយ នូវបញ្ហាចរាចរណ៍

២- ក្រៅពីការមើលទៅលើលទ្ធផលទាំងនោះ ការរួមចំណែកយ៉ាងសំខាន់មួយនៃការអនុវត្តគម្រោងគឺ យន្តការនានាត្រូវបានបង្កើតឡើងដែលអនុញ្ញាតឲ្យប្រជាជន និងក្រុមសង្គមស៊ីវិល អាចចូលរួមយ៉ាងទៀងទាត់

៣- ករណីសិក្សាដំបូងទាក់ទងវិធីសាស្ត្រពីក្រោមមកលើក្នុងការស្វែងរកតម្រូវការរបស់ប្រជាជន។ ករណីនៃការចូលរួមរបស់ប្រជាជនក្នុងទីក្រុងកងកែន ជាប់ទាក់ទងនឹងការបង្កើតកិច្ចជួបប្រជុំ ដែលប្រជាពលរដ្ឋអាចចូលរួមបញ្ចេញជម្រើស មតិយោបល់ និងការពិនិត្យឡើងវិញទៅលើគោលការណ៍នានាដែលបានដាក់ឲ្យប្រើដោយទីក្រុង

៤- ការប្រែក្លាយដំណើរការសម្រេចចិត្តរបស់ក្រុងឲ្យក្លាយជាយន្តការមានលក្ខណៈចូលរួមរដ្ឋាភិបាលដែលប្រជាជនក្លាយជាផ្នែកនៃដំណើរការសម្រេចចិត្តពីការបង្កើតនៃគំនិតទាក់ទងនឹងគម្រោងជាច្រើនរហូតដល់ពេលដែលគម្រោងនោះត្រូវបានអនុវត្ត

៥- ករណីទីពីររួមមានការបង្កើតឡើងនូវការិយាល័យនៃការចូលរួម និងការបង្កើនអំណាចវិមជ្ឈការនៅក្នុងទីក្រុងកងកែន។ ការិយាល័យនេះគឺជាផ្នែកមួយនៃប្រព័ន្ធផ្លូវការរបស់រដ្ឋាភិបាល។

ជោគជ័យនៃការអនុវត្តល្អពីងផ្នែកទៅលើវត្តមាននៃកត្តាសំខាន់ៗ៤៖

១- ការដឹកនាំយ៉ាងសកម្មរបស់អ្នកប្រតិបត្តិការមូលដ្ឋាន

២- សមត្ថភាពគាំទ្ររបស់បុគ្គលិកនៅក្នុងការិយាល័យនានារបស់ទីក្រុង

៣- ការរួមសហការពីសំណាក់សហគមន៍មូលដ្ឋាន

៤- ភាពដែលអាចធ្វើបាននៃវិទ្យាស្ថានអប់រំបញ្ចុះបញ្ចូលស្រាវជ្រាវនៃមហាវិទ្យាល័យកងកែន។

ការប្រមូលផ្តុំការគាំទ្រពីសហគមន៍ដើម្បីចូលរួមក្នុងដំណាក់កាលការរៀបចំទៅកាន់ដំណាក់កាលការអនុវត្តគម្រោងគឺជាផលពិបាកបំផុតនៅក្នុងការអនុវត្តនេះ។ ការប្រមូលផ្តុំការគាំទ្រពីសហគមន៍នេះមានការពឹងផ្អែកទាំងស្រុងទៅលើការដឹកនាំរបស់ស្ថាប័នមូលដ្ឋាន។ ការអនុវត្តដែលបានរៀបរាប់ខាងលើនេះ គឺជាការរួមផ្សំគ្នារវាងការដឹកនាំយ៉ាងសកម្មជាមួយនឹងជំនួយរបស់ការិយាល័យការចូលរួម និងអំណាចការចូលរួម។ ការផ្ដួចផ្ដើមរបស់ក្រុមប្រឹក្សានេះបានធ្វើឲ្យកើតមាននូវការគាំទ្រជានិរន្តរ៍ពីសំណាក់សហគមន៍ទាំងអស់នៅក្នុងប្រទេស។

អាចជាផលពិបាកមួយដើម្បីអនុវត្តតាមលំនាំខាងលើក្នុងបរិបទមួយផ្សេងទៀតនៅពេលដែលមានការខុសគ្នាពីតម្រូវការសម្រាប់ការចូលរួមរបស់ប្រជាជន និងការទប់ស្កាត់ទៅលើបញ្ហានានាដែលអាចនឹងកើតមានឡើងពីការចូលរួមរបស់រដ្ឋាភិបាលទីក្រុង។ លើសពីនេះទៅទៀត ការស្វែងរកអ្នកដឹកនាំសកម្មពីមន្ត្រីដែលបានជាប់ឆ្នោត និងសមាជិករចនា

សម្ព័ន្ធ និងការសហការរបស់អង្គការសង្គមស៊ីវិលគឺជាកត្តាដែលត្រូវតែពិចារណាក្នុងការអនុវត្តតាមការអនុវត្តន៍នោះ។ ដោយមានការចូលរួមនៃអ្នកដឹកនាំ អ្នកផ្ដើមគំនិត និងការគាំទ្រពីសាធារណៈ ការអនុវត្តន៍នេះអាចធ្វើតាមបានដែលបង្កើតឲ្យមានប្រព័ន្ធសមស្របសម្រាប់ការចូលរួមរបស់ប្រជាជន។

៣-៣ កត្តាទាមទារសម្រាប់ការអនុវត្តតាមការអនុវត្តន៍នេះ

- បុគ្គលិក

វត្តមាននៃបុគ្គលិកដែលមានជំនាញសម្រាប់សម្រួលក្នុងការប្រជុំ និងការសម្របសម្រួលជាមួយក្រុម គឺជាភាពជោគជ័យយ៉ាងសំខាន់នៃកម្មវិធីការអនុវត្តន៍នេះ។ ក្នុងករណីសង្កាត់ទូលសង្កែ ភាពដឹកនាំនៃគណៈបក្សនយោបាយ៣សំខាន់ក្នុងក្រុមប្រឹក្សាសង្កាត់ក្នុងការផ្តល់ជំនាញខាងផ្នែកដឹកនាំដើម្បីជួយដល់ភាពជោគជ័យនៃគម្រោងរបស់ខ្លួន។ សមត្ថភាពនៃអង្គការសង្គមស៊ីវិល និងវត្តមាននៃអ្នកធ្វើការស្ម័គ្រចិត្តក្នុងសហគមន៍ក៏សំខាន់ដែរដោយសារការរួបរួមគ្នារវាងក្រុមប្រឹក្សា អង្គការសង្គមស៊ីវិល និងអ្នកស្ម័គ្រចិត្តបានបង្កើតនូវខ្លឹមសារនៃការអនុវត្តន៍នេះ។

- ការទទួលយកផ្នែកសង្គមនិងវប្បធម៌

ទំនុកចិត្តដ៏ជ្រាលជ្រៅតែងតែកើតមានក្នុងសហគមន៍មួយដោយសារតែពួកគេមានប្រពៃណី និងសារធាតុល្អដែលពួកគេតែងតែប្រកាន់ខ្ជាប់រួមគ្នា។ ទំនុកចិត្តនេះនៅតែមានទោះបីជាមានវត្តមាននៃស្ថានភាពនយោបាយដែលដឹកនាំដោយគណបក្សប្តីផ្សេងគ្នាក៏ដោយ។ មុនពេលដែលមានវិមជ្ឈការ គណបក្សនីមួយៗបានរក្សាឲ្យមាននូវគម្រោងផ្សេងៗសម្រាប់អ្នកគាំទ្ររបស់ពួកគេរៀងៗខ្លួន។ ស្ថានភាពនយោបាយដ៏ប្រកួតប្រជែងនេះបែរជាមិនមែនជាឧបសគ្គតែផ្ទុយទៅវិញជាវិធីសាស្ត្រមួយសម្រាប់កិច្ចសហប្រតិបត្តិការរបស់ក្រុមនយោបាយអ្នកដឹកនាំទៅវិញ។

- ការទាមទារចំពោះអង្គការសង្គមស៊ីវិល

អង្គការសង្គមស៊ីវិលគួរតែត្រៀមលក្ខណៈក្នុងការសហប្រតិបត្តិការជាមួយក្រុម
នយោបាយផ្សេងៗប្រសិនបើមានបំណងក្នុងការចូលរួមក្នុងការអនុវត្តន៍នេះ។ អង្គការសង្គម
ស៊ីវិល ត្រូវតែមានគំនិតបើកចំហដើម្បីទទួលយកនូវគំនិត និងមតិពីមជ្ឈដ្ឋាននានាអំពី
ការចូលរួមក្នុងគម្រោងនេះ។ អង្គការសង្គមស៊ីវិល ត្រូវតែចេះបត់បែនក្នុងការកែតម្រូវដើម្បី
កែប្រែឥរិយាបថ និងផែនការស្នើដោយអាជ្ញាធរក្រុមប្រឹក្សាមូលដ្ឋាន។

■ ការទាមទារផ្នែកភស្តុភារ

ទីកន្លែងសម្រាប់ប្រជុំ និងសិក្ខាសាលាត្រូវតែមានជាប្រចាំ។ ក្រុមប្រឹក្សាមូលដ្ឋានមាន
តួនាទីផ្តល់នូវថវិកាយ៉ាងតិចណាស់សម្រាប់ផ្គត់ផ្គង់សំភារៈសម្រាប់ការបណ្តុះបណ្តាល។ ក្រុម
ប្រឹក្សាក៏ត្រូវរៀបចំថវិកាសម្រាប់ថ្លៃដើមព័ត៌មានដែលត្រូវការចាំបាច់ក្នុងការសម្របសម្រួល
ការផ្សព្វផ្សាយនៃព័ត៌មានថ្មីៗស្តីពីគម្រោង។

■ ការទាមទារផ្នែកច្បាប់និងរដ្ឋបាល

អនុស្សាវរណៈនៃការយោគយល់មួយគួរតែត្រូវបានរៀបចំ និងកត់ត្រារវាងអ្នកចូលរួម
ទាំងអស់ក្រោយពីការបញ្ចប់នៃសិក្ខាសាលានីមួយៗ។ អនុស្សាវរណៈនេះគួរតែមានរៀបរាប់
នូវភាពទទួលខុសត្រូវរបស់ភាគីនីមួយៗក្នុងគម្រោង។ ក្រុមប្រឹក្សាត្រូវតែព្រាងដំណោះស្រាយ
មូលដ្ឋានក្នុងការគាំទ្រគម្រោងនេះដើម្បីផ្តល់សិទ្ធិស្របច្បាប់ទៅឲ្យអ្នកចូលរួមនីមួយៗក្នុង
គម្រោង។ អនុស្សាវរណៈ និងដំណោះស្រាយត្រូវតែអនុលោមតាមច្បាប់ជាតិទៅលើនីតិវិធី
រដ្ឋបាលរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋាន។

■ ការអនុវត្តតាមគំរូនានាសម្រាប់ការចូលរួមរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ

បំណងក្នុងការចំណងការអនុវត្តត្រូវបានរៀបរាប់ក្នុងជំពូកនេះ មានក្បួនច្បាប់សំខាន់
មួយចំនួនត្រូវបានយកមកពិចារណា។ ជាដំបូងស្ថានភាពច្បាប់នៃតំបន់មូលដ្ឋាន ទីពីរគឺ
ស្ថានភាពសេដ្ឋកិច្ចសង្គមរបស់ទីក្រុង និងអ្នកតាំងជំរក និងចុងបញ្ចប់គុណភាព និង
សមត្ថភាពនៃអ្នកចូលរួមក្នុងសហគមន៍ ដែលរួមមានជំនាញដឹកនាំនៃអ្នកប្រតិបត្តិការ និង
សមត្ថភាពនៃអ្នកបច្ចេកទេសសមត្ថភាពរបស់អង្គមិនមែនរដ្ឋាភិបាលនានានៅក្នុងតំបន់
ហើយសំខាន់នោះដែរគឺសមត្ថភាពនៃប្រជាជនដើម្បីចូលរួមយ៉ាងសកម្ម និងមានន័យពេញ

លេញក្នុងដំណើរការនៃការអភិវឌ្ឍ។ ទីក្រុងដែលមានបំណងក្នុងការចំណងដំណើរការនេះត្រូវឆ្លងកាត់សវនកម្មនៃសមត្ថភាព និងភាពខ្សោយជាមុនសិន។ បន្ទាប់មកមានដំណើរការដូចខាងក្រោមដែលអាចប្រើប្រាស់ក្នុងការជួយពេលអនុវត្តតាមការអភិវឌ្ឍនៃកម្មវិធីការចូលរួមរបស់ប្រជាជន៖

១- ជាដំបូងអ្នកប្រតិបត្តិជាមួយនឹងបុគ្គលិកការងារ អ្នកដឹកនាំអង្គការសង្គមស៊ីវិល និងសមាជិករបស់សហគមន៍ត្រូវតែធ្វើការវាយតម្លៃទៅលើធនធានរបស់ខ្លួនជាមុនសិន ដើម្បីដឹងច្បាស់ពីចំណុចខ្លាំង និងចំណុចខ្សោយរបស់ពួកគេ។ គោលបំណងនៃជំហាននេះគឺដើម្បីបង្កើតនូវការយល់ដឹងទៅវិញទៅមករវាងសមាជិករបស់សហគមន៍ និងមេដឹកនាំនៃរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋាន។ វាក៏អាចជួយសម្រួលនូវទំនាក់ទំនងល្អ និងទំនុកចិត្តខណៈពេលដែលពួកគេទាំងអស់ខិតខំប្រឹងប្រែងធ្វើសហប្រតិបត្តិការសម្រាប់ពេលអនាគត។

២- ជំហានដែលសំខាន់ទី២នោះគឺការពង្រឹងរួមគ្នានូវសមត្ថភាព និងធនធានរបស់ផ្នែកនីមួយៗរួមមានរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋានអង្គការសង្គមស៊ីវិលនិងសមាជិកទាំងអស់របស់សហគមន៍។ ថវិកាសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍនេះអាចបានមកពីរដ្ឋាភិបាលថ្នាក់ជាតិដែលជាអ្នកផ្តល់នូវការហ្វឹកហាត់ដល់សមាជិកមូលដ្ឋាន វិភាគការអភិវឌ្ឍនានា រីឯកពីរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋានផងដែរ ដែលពួកគេអាចធ្វើការហ្វឹកហាត់វិស្វកម្មសិលាតាមលំនៅស្ថានរបស់ពួកគេ ហើយអ្នកហ្វឹកហាត់អាចជួលមកពីស្ថាប័នមូលដ្ឋានផ្សេងៗ (មហាវិទ្យាល័យ សហគ្រិន -ល-។)។ ដៃគូទាំងអស់នៃគម្រោងត្រូវតែចូលរួមក្នុងសិក្ខាសាលាទាំងអស់នោះដើម្បីឲ្យមានសហប្រតិបត្តិការនេះកាន់តែស៊ីជម្រៅ។

៣- សិក្ខាសាលាត្រូវតែបានធ្វើការវាយតម្លៃទៅលើតម្រូវការរបស់សាលាក្រុង។ សេចក្តីវាយតម្លៃនេះត្រូវតែធ្វើរួមគ្នាជាមួយនឹងរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋាន និងអ្នកតំណាងក្រៅរដ្ឋាភិបាលរួមមានអង្គការសង្គមស៊ីវិល និងសមាជិករបស់សហគមន៍។ ដូចទៅនឹងករណីទាំង៣ ដែលបានដកស្រង់មកខាងលើ ភាពជោគជ័យរបស់គេគឺពឹងផ្អែកទាំងស្រុងទៅលើការរិះរកនូវបញ្ហារបស់សហគមន៍របស់ពួកគេ។ ក្រោយពីជ្រាបច្បាស់

ពីបញ្ហាហើយ ពួកគេនឹងអាចដឹងថាបញ្ហាណាដែលសំខាន់ និងអាចដោះស្រាយ បានយ៉ាងឆាប់ជាងមុន។

៤- ក្រោយពីកំណត់បញ្ហាហើយ ផែនការអភិវឌ្ឍដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាទាំងនោះ ត្រូវតែចាប់ផ្តើមបង្កើតឡើង។ ថវិកាដែលគ្រោងទុកក្នុងការធ្វើការសិក្សាទៅលើដំណោះ ស្រាយនោះអាចបានមកពីប្រភពជាច្រើន។ យោងតាមបទពិសោធន៍នៃករណីការ អនុវត្តលើការចូលរួមរបស់ប្រជាជន ជំនួយថវិកាអាចបានមកពីហិរញ្ញប្បទានរដ្ឋ (ដូចបានបង្ហាញដោយការអនុវត្តលើប្រទេសវៀតណាម កម្ពុជា និងថៃ) គំរប់បំពេញ ដោយអ្នកស្ម័គ្រចិត្តនានា (វៀតណាម និងកម្ពុជា) និងពីធនធានហិរញ្ញវត្ថុមូលដ្ឋាន របស់ទីក្រុង។

៥- ការអនុវត្តគម្រោងត្រូវតែមានការទទួលខុសត្រូវ និងតម្លាភាពចាប់តាំងពីពេលចាប់ ផ្តើម។ វាមានសារៈសំខាន់ណាស់ដែលការចំណាយ និងធនធានទាំងអស់ដែល ប្រើប្រាស់ទៅលើគម្រោងត្រូវបើកជាសាធារណៈសម្រាប់ការត្រួតពិនិត្យពីសំណាក់ មហាជន និងមានច្បាប់កំណត់ថាត្រូវតែមានគណនេយ្យសាធារណៈក្នុងការអនុវត្ត គម្រោង។ ព័ត៌មានលម្អិតទៅលើការចំណាយថវិការបស់ថ្នាក់ជាតិ និងថវិកាដែលបាន មកពីក្រុមអ្នកស្ម័គ្រចិត្ត (ដូចករណីទីក្រុងវិញ និងទូលសង្កែ) ត្រូវតែមានលក្ខណៈ បើកចំហសាធារណៈ។

៦- តួនាទីនៃភាពដឹកនាំសកម្មភាពមានសារៈសំខាន់ទាក់ទងរាល់សកម្មភាពទាំងអស់។ សហគមន៍ត្រូវតែអាចកំណត់សមត្ថភាពរបស់អ្នកដឹកនាំនៃប្រតិបត្តិការមូលដ្ឋាន។ កង្វះនៃភាពដឹកនាំនេះអាចបំពេញដោយការគាំទ្ររបស់សមាជិកនៃរដ្ឋាភិបាល មូលដ្ឋាន។ ករណីទីក្រុងកងកែនគឺជាឧទាហរណ៍ ដែលភាពជាអ្នកដឹកនាំនៃចៅហ្វាយ ក្រុងត្រូវបានបំពេញដោយសមត្ថភាពនៃការិយាល័យផែនការមូលដ្ឋាន។ អ្នកដឹកនាំ អង្គការសង្គមស៊ីវិល ពីសហគមន៍តែងតែអាចជួយក្នុងការអនុវត្តការអភិវឌ្ឍដោយផ្អែក លើប្រជាជន

៧- នយោបាយមូលដ្ឋានក៏ជាការពិចារណាសំខាន់ក្នុងការបោះឆ្នោតប្រជាធិបតេយ្យ សម្រាប់ថ្នាក់សហគមន៍មូលដ្ឋាន។ ពួកគេត្រូវតែអាចប្រើប្រាស់ចន្លោះសាធារណៈ រាល់ពេលដែលគេត្រូវបញ្ចេញមតិទាក់ទងនឹងបញ្ហាសហគមន៍។ ដោយបង្កើតការ ចាប់អារម្មណ៍ទៅលើបញ្ហាជាក់លាក់ក្នុងសហគមន៍ ក្រុមអាជ្ញាធរប្រតិបត្តិមូលដ្ឋានអាច នឹងមានសេចក្តីក្លាហាន ឬទំនុកចិត្តក្នុងការបំពេញកាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួនដោយស្របយក សភាគតិល្អនានារបស់មន្ត្រីសាធារណៈ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយសកម្មភាពរបស់ មន្ត្រីសាធារណៈក្នុងការកៀរគរការគាំទ្រសម្រាប់គាំទ្រកម្មវិធីណាមួយត្រូវតែធ្វើឡើង ដោយមានការពិចារណាទៅលើការកំណត់ផ្លូវច្បាប់ដើម្បីបញ្ចៀសនូវអំពើហឹង្សា និង ការបំភិតបំភ័យពីគូបដិបក្ខនៃកំណែទម្រង់ និងសូម្បីតែភ្នាក់ងារសុវត្ថិភាពមូលដ្ឋាន។

ជំពូកទី៣

ប្រធានបទទី២៖

អភិបាលកិច្ចស្ថាប័ន

-ទស្សនានិងការអនុវត្តន៍ល្អនានា-

ដោយ លោក មិន មុនី

ជំពូកទី៣

ប្រធានបទទី២៖ អភិបាលកិច្ចស្ថាប័ន

មាតិកា

- ៤ ប្រធានបទទី២៖ អភិបាលកិច្ចស្ថាប័ន
- ៤-១ ធាតុសំខាន់ៗនៃអភិបាលកិច្ចស្ថាប័ន
  - ៤-១-១ ក្របខណ្ឌជាគន្លឹះសម្រាប់អភិបាលកិច្ចស្ថាប័ននៅថ្នាក់ខេត្តនិងថ្នាក់ក្រុងក្នុងប្រទេសទាំង៥
  - ៤-១-២ ភាពសក្តិសិទ្ធិរបស់ស្ថាប័នដែលអាចសម្រេចបានសម្រាប់អភិបាលកិច្ចមូលដ្ឋាន និងប្រជាធិបតេយ្យ (អត្ថបទដើមរៀបរៀងដោយ បណ្ឌិត Gaudioso C. Sosmena, Jr.)
  - ៤-១-៣ អភិក្រមតាមបែបអ្នកពាក់ព័ន្ធច្រើន
  - ៤-១-៤ តម្លាភាព និង គណនេយ្យភាព ជាគោលការណ៍សំខាន់សម្រាប់ស្ថាប័នរដ្ឋ
- ៤-២ ការអនុវត្តន៍ក្នុងស្ថាប័នរដ្ឋក្នុងអាស៊ីអាគ្នេយ៍ (ករណីសិក្សា)
  - ៤-២-១ រដ្ឋាភិបាលអេឡិចត្រូនិចដើម្បីពង្រឹងការអនុវត្ត និងផ្តល់សេវារបស់ក្រុងយូកយ៉ាកាតាប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ី
  - ៤-២-២ អភិបាលកិច្ចតាមរយៈភាពជាដៃគូរវាងសាលាក្រុងនិងសហគមន៍ព្រឹកក្នុងប្រទេសថៃ
  - ៤-២-៣ ការរួមចំណែកក្នុងការធ្វើផែនការទីប្រជុំជន នៃខេត្តហ្គីម៉ាស

ប្រទេសហ្វីលីពីន

៤-២-៤ ការផ្ដួចផ្ដើមស្ថាប័នសាធារណៈនៅទីក្រុងឡាំងស៊ុន

ប្រទេសវៀតណាម

៤-២-៥ ការពង្រឹងរដ្ឋបាលថ្នាក់មូលដ្ឋានដោយខ្លួនឯង៖ ចំណូល និងថវិកាក្នុង

ខេត្តបាត់ដំបង ប្រទេសកម្ពុជា

៤-១ ធាតុសំខាន់ៗនៃអភិបាលកិច្ចស្ថាប័ន

អភិបាលកិច្ចស្ថាប័នក្នុងសៀវភៅនេះគឺសំដៅទៅលើការអនុវត្តកិច្ចការងារ មាន លក្ខណៈត្រឹមត្រូវមានភាពសក្តិសិទ្ធិរបស់ស្ថាប័ននានារបស់ទីក្រុង ក្នុងការផ្តល់សេវានានា ដើម្បីឆ្លើយតបបានទៅនឹងតម្រូវការរបស់ប្រជាជន ដែលកាន់តែកើនឡើងពីមួយថ្ងៃទៅមួយ ថ្ងៃ។ នៅក្នុងបរិបទនេះអភិបាលកិច្ចស្ថាប័ន ទាមទារអោយមានការផ្តល់សេវាដែល មានគុណភាព ប្រសិទ្ធភាព និងទាន់ពេលវេលា របស់រដ្ឋាភិបាលទីក្រុងតាមរយៈមធ្យោបាយ តាមបែបប្រជាធិបតេយ្យ។

៤-១-១ ក្របខណ្ឌជាតន្ត្រីសម្រាប់អភិបាលកិច្ចស្ថាប័ននៅថ្នាក់ខេត្តនិងថ្នាក់ក្រុង ក្នុងប្រទេសទាំង៥

ទោះបីជាប្រទេសនីមួយៗមានស្ថានភាពវប្បធម៌ ភូមិសាស្ត្រនិងចរិតលក្ខណៈរបស់ អង្គភាពរដ្ឋបាលទាំងនោះខុសៗគ្នា និងលើសពីនេះទៀតប្រទេសទាំងនោះស្ថិតនៅក្នុង ដំណាក់កាលកំណែទម្រង់វិមជ្ឈការមិនដូចគ្នាយ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏កំណែទម្រង់វិមជ្ឈការ និងអភិបាលកិច្ចមូលដ្ឋានហាក់មានមូលហេតុស្រដៀងគ្នា

"កាត់បន្ថយភាពមិនពេញចិត្តរបស់ប្រជាជនចំពោះប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រង តាមបែបមជ្ឈការ របស់រដ្ឋាភិបាល និងនាំមកនូវសំឡេងរបស់ប្រជាពលរដ្ឋនៅក្នុងដំណើរការ អភិបាលកិច្ច ក្នុងគោលបំណងលើកស្ទួយ ការឆ្លើយតបនិងគណនេយ្យភាពនៃស្ថាប័ន រដ្ឋាភិបាលនិងមន្ត្រីពាក់ព័ន្ធក្នុងការអនុវត្តមុខងាររបស់ខ្លួន"។

ក្នុងន័យនេះគោលដៅរួមនៃកំណែទម្រង់គឺ៖

- បង្កើតឡើងនូវវប្បធម៌ប្រជាធិបតេយ្យតាមបែបការចូលរួមនៅមូលដ្ឋានហើយ មានគណនេយ្យភាពចំពោះប្រជាពលរដ្ឋ
- កែលម្អសេវាសាធារណៈនិងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ
- នាំមកនូវការអភិវឌ្ឍន៍សង្គមកិច្ចនិងសេដ្ឋកិច្ច

- ចូលរួមកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ

គោលដៅដ៏មានមហិច្ឆតាទាំងនេះនឹងមិនអាចសម្រេចបាននោះទេ ប្រសិនមិនមាន រដ្ឋបាលមួយដ៏ត្រឹមត្រូវ។ រចនាសម្ព័ន្ធរបស់រដ្ឋបាលមួយចំនួនជាទូទៅគឺផ្អែកទៅលើទំហំ ភូមិសាស្ត្រនិងប្រជាសាស្ត្រ នៃមណ្ឌលបោះឆ្នោតរបស់ខ្លួន។ សម្រាប់ប្រទេសទាំង៥នៅក្នុង តំបន់អាស៊ីអាគ្នេយ៍ ក្រៅពីមានក្រុមប្រឹក្សាដែលបានបោះឆ្នោតដោយសកល ឬ អសកល រដ្ឋបាលទីក្រុងជាទូទៅមានរួមបញ្ចូលអភិបាលឬគណៈអភិបាលដែលបានបោះឆ្នោតដោយ ផ្ទាល់ឬអសកល ឬតែងតាំងឡើង និងមានបុគ្គលិក ដែលជាទូទៅជាមន្ត្រីសាធារណៈឬក៏ជា អ្នកបម្រើការជាអាជីព ឬ/និង បុគ្គលិកជាប់កិច្ចសន្យា។ ដោយតម្រូវការរបស់ប្រជាជនកាន់ តែកើនឡើងថ្នាក់គ្រប់គ្រងនិងមន្ត្រីដែលមានជំនាញនិងអាជីពខ្ពស់ចាំបាច់ត្រូវដាក់ពង្រាយ នៅថ្នាក់រដ្ឋបាលនេះ ដើម្បីទទួលយកកិច្ចការពាក់ព័ន្ធនឹងការផ្តល់សេវាសាធារណៈនានា ឆ្លើយតបទៅតាមតម្រូវការរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ហើយយោងទៅតាមគោលនយោបាយ ដំណោះស្រាយនិងការណែនាំនានានៅមូលដ្ឋាន។ ក្នុងន័យនេះយើងចាំបាច់ត្រូវស្វែងយល់ អំពីក្របខណ្ឌរចនាសម្ព័ន្ធនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិនៅប្រទេសទាំង៥។

កម្ពុជា

ក្រុមប្រឹក្សាឃុំសង្កាត់(ថ្នាក់ក្រោមបំផុតនៃរដ្ឋាភិបាល) ត្រូវបានបោះឆ្នោតដោយសកល តាមរយៈប្រព័ន្ធបោះឆ្នោតសមមាត្រ មានធនធានថវិកា តាមរយៈការផ្ទេរប្រចាំឆ្នាំពីថ្នាក់ជាតិ (អោយឈ្មោះថាមូលនិធិឃុំសង្កាត់) និង មានបុគ្គលិកមួយចំនួន (រួមបញ្ចូលទាំងស្មៀន ម្នាក់ដែលតែងតាំងដោយថ្នាក់ជាតិ)។ រហូតមកដល់បច្ចុប្បន្នក្រុមប្រឹក្សាដែលទទួលដោយការ បោះឆ្នោតនៅតែមានការទទួលខុសត្រូវសិទ្ធិអំណាច និងធនធានមានកំរិតនៅឡើយ។

ថ្នាក់ក្រុងស្រុករាជធានីខេត្ត ដែលមានរាជធានីចំនួនមួយ ខេត្តចំនួន២៣ ក្រុងចំនួន ២៦ស្រុកចំនួន១៥៦ខណ្ឌចំនួន៨(ខណ្ឌគឺជាស្រុកទីប្រជុំជននៅក្នុងរាជធានីភ្នំពេញ) ហើយ ដែលមានក្រុមប្រឹក្សាត្រូវបានបោះឆ្នោតឡើងកាលពីខែឧសភាឆ្នាំ២០០៩។ ការបោះឆ្នោត ជ្រើសរើសក្រុមប្រឹក្សាទាំងនោះបានធ្វើឡើងខុសពីការបោះឆ្នោតនៅឃុំសង្កាត់ ហើយដែល មានតែសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាឃុំសង្កាត់ (១១៣៥៣នាក់) ប៉ុណ្ណោះដែលមានសិទ្ធិបោះឆ្នោត

ជ្រើសរើសនៅក្រុមប្រឹក្សានៅថ្នាក់ខាងលើ។ ជាមួយនឹងគណៈអភិបាលដែលបានតែងតាំងដោយរដ្ឋាភិបាលថ្នាក់កណ្តាល ក្រុមប្រឹក្សានិងអភិបាលទាំងនោះជាតំណាងរបស់រដ្ឋាភិបាលនៅថ្នាក់រដ្ឋបាលរបស់ខ្លួន។

មុននឹងមានការបង្កើតឡើងនូវរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិទាំងនោះ ការផ្តល់សេវាសាធារណៈ របស់រដ្ឋាភិបាលត្រូវបានផ្តល់ដោយក្រសួងថ្នាក់ជាតិនិងតាមរយៈបុគ្គលិកបច្ចេកទេសរបស់ខ្លួនដែលមានទីតាំងនៅថ្នាក់ខេត្តនិងស្រុក(មិនមាននៅថ្នាក់ឃុំសង្កាត់ទេ)។ បច្ចុប្បន្ននេះរាជរដ្ឋាភិបាលស្ថិតនៅក្នុងដំណាក់កាលពិនិត្យឡើងវិញនូវមុខងារផ្តល់សេវាសាធារណៈទាំងនោះនិងកំពុងពិចារណាទៅលើការផ្ទេរមុខងារទៅថ្នាក់រដ្ឋបាលក្រោមជាតិទាំងនោះជាបណ្តើរៗ។

ប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ី

ប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ីជាសាធារណរដ្ឋបង្រួបបង្រួមមួយដោយរដ្ឋធម្មនុញ្ញ និងរដ្ឋបាលដែលបែងចែកជា៣៣ខេត្ត (រួមបញ្ចូលដោយខេត្តពិសេសចំនួន៣ និងទីក្រុងចាកាតា)។ ខេត្តត្រូវបានបែងចែកបន្តទៅជាស្រុកចំនួន៣៤៩ និងក្រុងចំនួន ៩១។ ភូមិជនបទ (ដេសា) ស្ថិតនៅក្រោមការត្រួតត្រារបស់ស្រុក និងភូមិទីប្រជុំជន(គេលូរាហាន) ស្ថិតនៅក្រោមការត្រួតត្រារបស់រដ្ឋបាលក្រុង។ អភិបាលខេត្ត ស្រុក និងរដ្ឋបាលក្រុងត្រូវបានបោះឆ្នោតដោយផ្ទាល់ ដែលមានលក្ខណៈស្រដៀងទៅនឹងប្រធានាធិបតី ឬអនុប្រធានាធិបតីរបស់ប្រទេសដែរ។ សក្តានុពលនៃសេវាសាធារណៈត្រូវបានគ្រប់គ្រងដោយរដ្ឋបាលស្រុក និងក្រុងតាមរយៈភ្នាក់ងារបច្ចេកទេសរដ្ឋបាលមូលដ្ឋាន។

ប្រទេសហ្វីលីពីន

រដ្ឋធម្មនុញ្ញឆ្នាំ១៩៨៧ បានផ្តល់ឱកាសដល់កំណែទម្រង់វិមជ្ឈការ និងស្វ័យភាពមូលដ្ឋាន។ រដ្ឋធម្មនុញ្ញនេះក៏ជាមូលដ្ឋានគ្រឹះសម្រាប់ច្បាប់រដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋានឆ្នាំ១៩៩១ផងដែរហើយក៏បានផ្តល់អង្គភាពរដ្ឋបាលមូលដ្ឋាននូវការទទួលខុសត្រូវទៅលើការផ្តល់សេវាសាធារណៈ មូលដ្ឋានមួយចំនួន និងកៀរគរចំណូលផ្ទាល់ សម្រាប់ការចំណាយ នៅមូលដ្ឋាន។ វិមជ្ឈការនៃការផ្ទេរអំណាចនិងសិទ្ធិសម្រេច ពីរដ្ឋាភិបាលថ្នាក់ជាតិទៅរដ្ឋាភិបាល

ថ្នាក់មូលដ្ឋានបានផ្តល់ឱកាសយ៉ាងធំធេងសម្រាប់ការអនុវត្តផ្ទាល់នូវថ្នាក់មូលដ្ឋានដែលខុសពីសម័យដែលមិនទាន់មានច្បាប់ស្តីពីវិមជ្ឈការ ដែលពេលនោះរដ្ឋាភិបាលថ្នាក់ជាតិឬថ្នាក់កណ្តាល ប្រើប្រាស់សិទ្ធិអំណាចក្នុងត្រួល ទៅលើស្ទើរតែគ្រប់ផ្នែកទាំងអស់នៃរដ្ឋបាល និងអភិបាលកិច្ចមូលដ្ឋាន។

ប្រទេសថៃឡង់

រដ្ឋាភិបាលថ្នាក់ក្រុងនៅប្រទេសថៃចែកចេញជាបីប្រភេទ គឺមានថ្នាក់ក្រុង ថ្នាក់ប្រវឹ និងថ្នាក់អនុស្រុក នៅថ្នាក់ក្រុងមានសភា និងអភិបាលដែលបោះឆ្នោតដោយផ្ទាល់ដែលមានអណត្តិ៤ឆ្នាំ ។ រហូតមកដល់បច្ចុប្បន្នចំនួនទីក្រុងមានប្រហែល១២២៩ (ថ្នាក់ក្រុងចំនួន២០ ទីប្រជុំជនចំនួន៨៤ ថ្នាក់អនុស្រុកចំនួន១០២៥) ។

ផ្អែកតាមប្រវត្តិសាស្ត្ររដ្ឋអំណាចមូលដ្ឋាននៅប្រទេសថៃមិនមានតួនាទីក្នុងការផ្តល់សេវាសាធារណៈនោះទេនៅមុនកំណែទម្រង់វិមជ្ឈការក្នុងទសវត្ស១៩៩០ បើប្រៀបធៀបទៅនឹងរដ្ឋាភិបាលកណ្តាលនិងការិយាល័យខ្សែរបណ្តោយរបស់ខ្លួន។ ក្នុងន័យនេះកំណែទម្រង់វិមជ្ឈការក្នុងប្រទេសថៃគឺជាការព្យាយាមដើម្បីផ្ទេរសេវារដ្ឋបាល និងធនធានមនុស្សនិងហិរញ្ញវត្ថុ ទៅដល់រដ្ឋអំណាចមូលដ្ឋានហើយជាបណ្តើរៗអភិវឌ្ឍសមត្ថភាពរដ្ឋបាលទាំងនោះក្នុងការផ្តល់សេវាសាធារណៈ។

ប្រទេសវៀតណាម

វៀតណាមថ្នាក់ក្រោមជាតិចែកចេញជាបីកំរិត គឺថ្នាក់ខេត្តស្រុកនិងឃុំ ថ្នាក់ទីមួយនៃរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិគឺថ្នាក់ខេត្តនិងក្រុង រហូតមកដល់២០០៥ វៀតណាមមានខេត្ត៥៩ខេត្តនិងទីក្រុងធំៗចំនួន៥ដែលស្ថិតនៅក្រោមការគ្រប់គ្រងដោយផ្ទាល់ពីថ្នាក់ជាតិ។ នៅថ្នាក់បន្ទាប់រួមមានស្រុកមានចំនួន៦៦២ស្រុកដែលរួមបញ្ចូលដោយទីរួមខេត្តចំនួន២៥ ស្រុកប្រជុំជនចំនួន៤២ ទីក្រុង(Town) ចំនួន៥៩ និងស្រុកជនបទចំនួន៥៣៦ ។ ថ្នាក់ទីបីគឺឃុំដែលមានចំនួន១០៧៧៦ ហើយក្នុងនោះមានឃុំទីប្រជុំជនចំនួន១១៨១(សង្កាត់) ចំនួន១១៨១ ទីរួមស្រុកចំនួន៥៨៣ និងឃុំជនបទ ចំនួន៩០១២។

ថ្នាក់និមួយៗ គឺមានតំណាងប្រជាពលរដ្ឋមួយដែលឲ្យឈ្មោះថាក្រុមប្រឹក្សាប្រជាជន។ ក្រុមប្រឹក្សាប្រជាជននៅថ្នាក់ទាំងបីខាងលើត្រូវបានបោះឆ្នោតឡើងដោយផ្ទាល់ពីអ្នកមានសិទ្ធិបោះឆ្នោតទាំងអស់នៅក្នុងមណ្ឌលបោះឆ្នោតនីមួយៗ។ ការបោះឆ្នោតនៅមូលដ្ឋានទាំងនោះអាចធ្វើឡើងក្នុងពេលខុសគ្នា។ យោងតាមច្បាប់ស្តីពីរដ្ឋបាលមូលដ្ឋាន ក្រុមប្រឹក្សាប្រជាជននៅក្នុងថ្នាក់និមួយៗត្រូវជ្រើសរើស ប្រធាន អនុប្រធាននិងសមាជិក គណកម្មការប្រជាជន (ដូចគ្នានឹងគណៈអភិបាល) និងប្រធាននិងសមាជិកគណកម្មការជំនាញនានារួមបញ្ចូលទាំងតុលាការប្រជាជនផងដែរ។ គណកម្មការប្រជាជនជាអង្គភាពប្រតិបត្តិដែលសម្របសម្រួលជាមួយការិយាល័យបច្ចេកទេសជំនាញទាំងអស់ក្នុងការផ្តល់សេវាសាធារណៈ។

៤-១-២ ភាពសក្តិសិទ្ធិរបស់ស្ថាប័នដែលអាចសម្រេចបានសម្រាប់អភិបាលកិច្ចមូលដ្ឋាន និងប្រជាធិបតេយ្យ (អត្ថបទដើមរៀបរៀងដោយ បណ្ឌិត Gaudioso C. Sosmena, Jr.)

ស្ថាប័ននានាត្រូវបានបង្កើតឡើងដើម្បីអនុវត្តមុខងារនិងបំពេញបំណងជាក់លាក់។ ដោយមូលហេតុថាស្ថាប័ននានាត្រូវសម្រេចបាននូវគោលដៅនិងគោលបំណងជាក់លាក់ ការគ្រប់គ្រងល្អគឺជាកត្តាកំណត់ដ៏ចាំបាច់សម្រាប់សម្រេចបាននូវប្រសិទ្ធភាពស្ថាប័ន។ ភាពផ្លាស់ប្តូរបរិយាកាសការងាររបស់ស្ថាប័នជាញឹកញយ។ ក៏ទាមទារអោយមានភាពបត់បែនរបស់អង្គការចាត់តាំងរបស់ស្ថាប័នផងដែរ។

ស្ថាប័ននិងភ្នាក់ងារសាធារណៈនៅមូលដ្ឋានដែលពាក់ព័ន្ធការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលមូលដ្ឋាននិងការអនុវត្តតាមបែបប្រជាធិបតេយ្យចាំបាច់ត្រូវមានភាពបត់បែននៃអង្គការចាត់តាំង ក៏ដូចជាសមត្ថភាពដែលអាចប្រមើលមើលទៅលើឱកាសនានាជាមុន ដើម្បីអភិវឌ្ឍនូវយុទ្ធសាស្ត្រចាំបាច់នានា ឈានដល់ការសម្រេចបាននូវគោលបំណងជាក់លាក់។ សេចក្តីណែនាំជាមូលដ្ឋានខាងក្រោមនេះដែលបញ្ជាក់ថាតើស្ថាប័នមួយ អាចអនុវត្តជាអតិបរមាដើម្បីសម្រេចបាននូវអណត្តិរបស់ខ្លួនត្រូវបានរៀបរៀងឡើងជាឧបករណ៍គ្រប់គ្រងមួយសម្រាប់រដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋាន ហើយអាចនឹងត្រូវធ្វើការពិនិត្យឡើងវិញអោយស្របតាមបរិបទដោយឡែកៗពីគ្នា។ ដូចគ្នាផងដែរ សេចក្តីណែនាំសម្រាប់ប្រសិទ្ធភាពស្ថាប័នទាំងនេះត្រូវបានរៀបចំឡើងជាពិសេស សម្រាប់ស្ថាប័នប្រជាធិបតេយ្យនៅមូលដ្ឋាន ដែលមានរួមបញ្ចូលរដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក

និងសមាគមន៍រដ្ឋបាលមូលដ្ឋាននានាដែលពាក់ព័ន្ធនឹងយុទ្ធសាស្ត្រគ្រប់គ្រងនៅមូលដ្ឋាន
ឈានដល់អភិបាលកិច្ចមូលដ្ឋានដែលមានប្រសិទ្ធភាព៖

ក- ការពិនិត្យឡើងវិញទៅលើអណត្តិផ្លូវច្បាប់ស្ថាប័ន

គោលបំណង៖ គឺដើម្បីបង្កើតឡើងនូវបង្គោលកំណត់មួយច្បាស់លាស់ ថាតើអ្វីជាការ
រំពឹងទុកនៅក្នុងការបង្កើតស្ថាប័ននេះជាឧទាហរណ៍ថាតើរដ្ឋាភិបាល ឬក៏ស្ថាប័នសាធារណៈ
មូលដ្ឋានត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ច្បាប់ ឬឯកសារគតិយុត្តផ្សេងៗទៀត។

វាជាការចាំបាច់ណាស់ដើម្បីអោយទាំងអស់គ្នាយល់ដឹងអំពីក្របខណ្ឌច្បាប់ នៃភារកិច្ច
របស់បុគ្គលិកទាំងអស់គ្នាហើយនឹងការសម្រាប់ដំណើរការធ្វើកម្មវិធីនានាផងដែរ។

ស្ថាប័នដូចជារដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋាននានា ចាំបាច់ត្រូវបង្កើតឡើងនឹងអនុវត្តមុខងារ យោង
ទៅតាមច្បាប់សាធារណៈ ឬរដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃប្រទេស។ ចំពោះប្រទេសទាំង៥ដែលកំពុង
ពិភាក្សានេះ អណត្តិផ្លូវច្បាប់រដ្ឋបាលក្រុងស្រុក ត្រូវបាននិយាយលំអិតក្នុងច្បាប់រៀបចំអង្គការ
វិមជ្ឈការ ឬក៏លិខិតគតិយុត្តស្តីពីរដ្ឋបាលមូលដ្ឋាននានា។

ខ- គោលការណ៍ក្នុងការគ្រប់គ្រងអង្គការចាត់តាំងតាមបែប "រចនាសម្ព័ន្ធទៅតាមមុខងារ"

គោលបំណង៖ គឺដើម្បីរំលឹកដល់ថ្នាក់ដឹកនាំរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋាននឹងអ្នកជំនាញផ្នែក
គ្រប់គ្រងថាចាំបាច់ត្រូវមានការយល់ដឹងអំពីអណត្តិជាផ្លូវការមុននឹងសម្រេចថាតើស្ថាប័ន
មូលដ្ឋានត្រូវរៀបចំរៀបចំដូចម្តេច ។ មានន័យថាទំហំការងារគឺជាកត្តាកំណត់ចំពោះទីចាត់ការ
និងអង្គភាពនានារបស់ស្ថាប័ន គោលបំណងមួយនៅក្នុងចំណោមគោលបំណងសំខាន់ៗនានា
ក្នុងការបង្កើតទីចាត់ការ និងអង្គភាពទាំងនោះគឺដើម្បីធានាថាតម្រូវការរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ
ត្រូវបានកំណត់ត្រឹមត្រូវ និងថារដ្ឋបាលរបស់ខ្លួនត្រូវបានរៀបចំទៅតាមផ្លូវដ៏ល្អបំផុតដើម្បី
ឆ្លើយតបទៅលើតំរូវការទាំងនោះ។

ទីក្រុង ទីចាត់ការ និងអង្គភាពនានាដែលកំពុងតែពិភាក្សានេះ មានអណត្តិដើម្បីផ្តល់នូវ
សេវាដែលមានគុណភាព និងទាន់ពេលវេលាទៅដល់ប្រជាពលរដ្ឋដោយមានភាពងាយស្រួល
ក្នុងការទទួលបាន មានតម្លាភាព ក៏ដូចជាមានលទ្ធភាពនិងតំលៃទាប។ ក្នុងន័យនេះថ្នាក់

ដឹកនាំទីក្រុងត្រូវចាំបាច់បង្កើតរចនាសម្ព័ន្ធ មុខងារដែលបានផ្ទេរទៅអោយទៅតាមទំហំ តម្រូវការរបស់ប្រជាជននិងធនធាន

គ- ការកំណត់គោលនយោបាយ គោលដៅនិងកម្មវិធីនានារបស់អង្គការចាត់តាំង

គោលបំណង៖ គឺដើម្បីផ្តល់ការចង្អុលបង្ហាញផ្នែកគោលនយោបាយ និងគោលដៅ របស់អង្គការចាត់តាំង រួមបញ្ចូលទាំងគម្រោងនិងសកម្មភាពនានាដែលបុគ្គលិកទទួលខុសត្រូវ ដើម្បីអនុវត្តនិងសម្រេច។

ការរៀបចំគោលនយោបាយនិងកម្មវិធីនានារបស់អង្គការចាត់តាំង/ស្ថាប័ន គឺជាជំហាន មួយដ៏ចាំបាច់ដើម្បីអនុញ្ញាតិអោយ រដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋានឬក៏អង្គការចាត់តាំងមូលដ្ឋាននានា អនុវត្តនូវកិច្ចការរបស់ខ្លួន មានប្រសិទ្ធភាព និងប្រសិទ្ធផលប្រសើរជាងមុន។ ទីក្រុងនានា នៃប្រទេសទាំង៥ បានឆ្លងកាត់នូវដំណើរការរៀបចំផែនការណ៍រយៈពេលវែងមធ្យមនិងប្រចាំ ឆ្នាំ រួមទាំងថវិការបស់ខ្លួនផងដែរ។ ដូច្នេះហើយទីក្រុងនានា ចាំបាច់ត្រូវតែទទួលបាននូវការ រំលឹកណែនាំស្តីអំពីដំណើរការធ្វើផែនការតាមបែបប្រជាធិបតេយ្យចូលរួមនៅពេលធ្វើការតាក់ តែងឬក៏ពិនិត្យឡើងវិញនូវផែនការទាំងនោះរបស់ខ្លួន។

ឃ- ការតាក់តែងកម្មវិធីពង្រឹងសមត្ថភាពដល់បុគ្គលិករដ្ឋាភិបាលស្ថាប័នមូលដ្ឋាននានា

គោលបំណង៖ គឺដើម្បីរក្សាបាននូវប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់បំផុត នឹងផលិតកម្មមួយដែល មានប្រសិទ្ធផលរបស់រដ្ឋាភិបាលនិងស្ថាប័នមូលដ្ឋានក៏ដូចជាដើម្បីអភិវឌ្ឍនូវវប្បធម៌ សម្រេច បាននូវស្មារតីខ្ពស់ក្នុងរដ្ឋបាលមូលដ្ឋាននៅក្នុងភាពជាអ្នកដឹកនាំនយោបាយ។

កម្មវិធីពង្រឹងសមត្ថភាពចាំបាច់ត្រូវរួមបញ្ចូលនូវការផ្តល់វគ្គបណ្តុះបណ្តាលផ្សេងៗ។

ទី១ការខិតខំផ្តល់សមត្ថភាពត្រូវផ្អែកលើមូលដ្ឋានចំណេះដឹង អ្នកអប់រំនានាតែងហៅ បញ្ហានេះថាជាលំហាត់បែបបញ្ញា និងការយល់ដឹង។ វាអាចជាចំណេះដឹងមួយជាក់លាក់ ដោយយោងទៅតាមតម្រូវការនៃតួនាទីមួយច្បាស់លាស់។ ឧទាហរណ៍សម្រាប់អ្នកដឹកនាំ រដ្ឋបាលមូលដ្ឋាន បញ្ហានេះគឺពាក់ព័ន្ធទៅនឹងភាពជាអ្នកដឹកនាំ និងនយោបាយតាមបែប វិជ្ជមាននៅមូលដ្ឋាន ។ សម្រាប់សមាជិកក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋបាលមូលដ្ឋានដែលអ្នកទាំងនោះមាន

ឧត្តមគតិនយោបាយខុសៗគ្នា ប្រធានបទពាក់ព័ន្ធនឹងការពិភាក្សានយោបាយតាមបែបស្ថាបនា ក្នុងការតាក់តែងគោលនយោបាយ ផែនការ និងថវិកាមូលដ្ឋាន គឺជាប្រធានបទដ៏សំខាន់មួយ ការពិភាក្សាបែបនេះចាំបាច់ត្រូវរួមបញ្ចូល នូវប្រធានបទស្តីពីការចូលរួមរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ និងការយកចិត្តទុកដាក់ជាពិសេសទៅដល់ក្រុមជនដែលងាយរងគ្រោះ និងក្រុមជនដែលមានការចាប់អារម្មណ៍ផ្សេងៗគ្នាផងដែរ។

ទី២ គឺការអភិវឌ្ឍជំនាញ គឺមានការពាក់ព័ន្ធនឹងជំនាញបច្ចេកទេសទាំងផ្លូវសតិបញ្ញា និងកំលាំងពលកម្ម ទៅតាមតម្រូវការនៃតួនាទីនីមួយៗ។ ឧទាហរណ៍ ជំនាញកុំព្យូទ័រ ឬជំនាញធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្តដែលមានប្រសិទ្ធភាព ហើយដែលការអភិវឌ្ឍជំនាញទាំងនោះ ជាការគាំទ្របន្ថែមទៅលើការបណ្តុះបណ្តាលបែបចំណេះដឹង។

ចំណុចទី៣ គឺជាការបណ្តុះបណ្តាលសំដៅទៅលើអកប្បកិរិយា និងការអនុវត្តផ្សេងៗ បញ្ហានេះគឺមានពាក់ព័ន្ធជាចំបងទៅលើការអភិវឌ្ឍ ប្រកាន់អកប្បកិរិយាបែបវិជ្ជមាននៃតួនាទីចាំបាច់នានា។ ការធ្វើការកែប្រែទំលាប់ធ្វើការងារគឺមានសារៈសំខាន់សម្រាប់អោយមន្ត្រីទាំងនោះបង្កើនសមត្ថភាពរបស់ខ្លួនសម្រាប់ផលិតការងារ ក្នុងស្ថានភាពដទៃផ្សេងទៀត បុគ្គលិកចាំបាច់ត្រូវប្រាស្រ័យជាមួយសហគមន៍ដើម្បីស្វែងយល់ពីការលំបាក និងតម្រូវការរបស់ពួកគាត់ចៀសជាងរងចាំប្រជាពលរដ្ឋមករកគាត់ជានិច្ចជាកាលដើម្បីសុំការផ្តល់សេវា។

ដើម្បីអោយបុគ្គលិកនីមួយៗអាចអនុវត្តកិច្ចការងារសម្រេចបានលទ្ធផលនឹងភាពពេញចិត្តខ្ពស់ចាំបាច់ត្រូវមានការទាមទារយ៉ាងតិច៥៖

- ចំណេះដឹងខ្ពស់និងទូលំទូលាយ
- មានការវិភាគ
- មានភាពអង់អាច
- មានភាពស្មោះត្រង់
- មានភាពសមញ្ញ

ង- ការផ្តល់ដល់បុគ្គលិកនូវការទទួលខុសត្រូវច្បាស់លាស់

គោលបំណង៖ គឺដើម្បីអនុញ្ញាតិអោយបុគ្គលិកនីមួយៗបានស្គាល់និងយល់អំពីតួនាទីរបស់ខ្លួន ក្នុងការចូលរួមសម្រេចអណត្តិរបស់រដ្ឋាភិបាលនិងស្ថាប័នមូលដ្ឋាននានា។

ដើម្បីអោយបុគ្គលិកនីមួយៗបំពេញការងារត្រឹមត្រូវចាំបាច់អោយមានការបរិយាយស្តីពីទំហំការងារ បានត្រឹមត្រូវ។ នៅពេលដែលបុគ្គលិកនីមួយៗស្គាល់ពីការងាររបស់ខ្លួនបានច្បាស់លាស់ ការផ្តល់ការណែនាំក៏នឹងថយចុះមកកំរិតអប្បបរមា ហើយនឹងផ្តល់ឱកាសអោយអ្នកដឹកនាំមានលទ្ធភាពដកឃ្លាមកពិចារណាវិះរកគំនិតច្នៃប្រឌិតនានាឬក៏មកគិតគូរទៅលើការធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្តផ្នែកគោលនយោបាយ ដោយមានការប្រឹក្សាយោបល់ជាមួយនឹងប្រជាពលរដ្ឋរបស់ខ្លួន។ ស្ថាប័ននិងអង្គការចាត់តាំងមួយចំនួនបានទាមទារអោយបុគ្គលិកទាំងអស់ចុះហត្ថលេខាលើឯកសារបរិយាយការងាររបស់ខ្លួនដើម្បីធានាថាបុគ្គលិកទាំងអស់នោះបានយល់ពីការងាររបស់ខ្លួនពេញលេញ។

ច- ការកំណត់ឧបករណ៍គ្រប់គ្រងចាំបាច់នានាសម្រាប់ស្ថាប័នរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋាន

គោលបំណង៖ គឺដើម្បីធ្វើអោយប្រសើរឡើងបច្ចេកវិទ្យា និងបច្ចេកទេសនានាទៅតាមសមត្ថកិច្ចរបស់រដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋាន។

ឧបករណ៍ឌីជីតលដូចជាកុំព្យូទ័រ ដឺគីអេស គឺជាឧបករណ៍សំខាន់ការធ្វើទំនើបកម្មនៃស្ថាប័នរដ្ឋបាលមូលដ្ឋានក្នុងការសិក្សានៅបណ្តាទីក្រុងនៃប្រទេសទាំង៥ ការធ្វើកុំព្យូទ័រនីយកម្មត្រូវបានជំរុញដោយថ្នាក់ដឹកនាំទីក្រុងនានា។ ឧទាហរណ៍នៅទីក្រុងយ៉ូកយាកាប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ីបុគ្គលិកទាំងអស់ត្រូវបានដាក់កំណត់អោយបុគ្គលិកទាំងអស់ត្រូវមានចំណេះដឹងកុំព្យូទ័រ។

ឆ- ការធ្វើវិមជ្ឈការមុខងារនិងអំណាចរបស់រដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋានទៅដល់អង្គភាព និងអង្គការចាត់តាំងនានារបស់ខ្លួន

គោលបំណង៖ គឺដើម្បីរៀបចំឋានានុក្រមនៃថ្នាក់ធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្តនានាដែលជាផ្នែកមួយក្នុងគោលការណ៍គ្រប់គ្រងល្អ។

ស្ថាប័នឬក៏រដ្ឋបាលមូលដ្ឋានមួយដែលមានការធ្វើវិមជ្ឈការនិងការផ្ទេរមុខងារនិង
អំណាចបានត្រឹមត្រូវ គឺធានាបាននូវប្រតិបត្តិការមួយដែលមានភាពរលូនរបស់ស្ថាប័ននោះ
បើទោះជាថ្នាក់ដឹកនាំការិយាល័យ ឬក៏រដ្ឋបាលមូលដ្ឋាននោះមិនបាននៅទីកន្លែងក៏ដោយ។

មុននឹងធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្តណាមួយចាំបាច់ត្រូវសួរសំណួរចំនួន៣ដូចខាងក្រោម៖

- តើការសម្រេចនេះស្របទៅតាមច្បាប់ឬក៏យោងទៅតាមក្រម លិខិតគតិយុត្តនានាដែរ
ឬទេ?
- តើការសម្រេចចិត្តនេះផ្អែកទៅលើគោលការណ៍សាធារណៈដែរឬទេ?
- តើការសម្រេចចិត្តនឹងទទួលបានការគាំទ្រដែរឬទេ?

ជ- ការកំណត់ទៅលើតម្រូវការនៃប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងព័ត៌មានរបស់ស្ថាប័នរដ្ឋបាល
មូលដ្ឋាន

គោលបំណង៖ គឺដើម្បីបង្កើតនូវប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងព័ត៌មាន។ ប្រព័ន្ធព័ត៌មានរបស់
ស្ថាប័នណាមួយគឺមានសារៈសំខាន់ណាស់សម្រាប់ធ្វើការសម្រេចចិត្តអោយមានប្រសិទ្ធភាព
រដ្ឋបាលមូលដ្ឋាននានាចាំបាច់ត្រូវអភិវឌ្ឍអំណាចដោយផ្អែកទៅលើព័ត៌មានរបស់ស្ថាប័នខ្លួន
ដែលកត្តានេះអាចធ្វើអោយរដ្ឋបាលមូលដ្ឋានទាំងនោះនឹងទទួលបានការកត់សំគាល់ជា
ពិសេស។

ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងព័ត៌មានដែលមានប្រសិទ្ធភាពកែលម្អដល់កេរ្តិ៍ឈ្មោះនៃរដ្ឋបាល
មូលដ្ឋាន និងធ្វើអោយរដ្ឋបាលមូលដ្ឋាននោះមានលក្ខណៈដោយឡែកខុសពីភ្នាក់ងារដទៃ
ទៀត។ រដ្ឋបាលទីក្រុងនានាក្នុងប្រទេសតែមួយតែងតែស្ថិតនៅក្នុងដំណាក់កាលផ្សេងៗគ្នាក្នុង
ដំណើរការអភិវឌ្ឍ។ ដូច្នេះហើយទីក្រុងនីមួយៗអាចសិក្សារៀនសូត្រពីគ្នាទៅវិញទៅមក។

ឈ- ការគ្រប់គ្រងថវិការបស់រដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋានអោយមានប្រសិទ្ធភាព

គោលបំណង៖ គឺដើម្បីគ្រប់គ្រងធនធានរបស់រដ្ឋបាលមូលដ្ឋានដែលមានតិចតួច
សម្រាប់លទ្ធផលខ្ពស់បំផុត។

ថវិការបស់រដ្ឋបាលមូលដ្ឋានណាមួយគឺជាឈាមរបស់រដ្ឋបាលមូលដ្ឋាននោះ។
ការកំណត់ថវិកាសម្រាប់គាំទ្រការអនុវត្តរបស់បុគ្គលិកនីមួយៗមានសារសំខាន់ក្នុងការគ្រប់គ្រងថវិកា និងការវិភាគចំណាយ។

ញ- ការអភិវឌ្ឍប្រព័ន្ធរៀបចំផែនការអនុវត្តរបស់រដ្ឋបាលមូលដ្ឋាន

គោលបំណង៖ គឺដើម្បីអាចមានលទ្ធភាពដឹងថាតើរដ្ឋបាលមូលដ្ឋានបានអនុវត្តការងារបានដូចម្តេច។

ដើម្បីធ្វើកិច្ចការនេះមានលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យមួយចំនួនអាចយកមកប្រើប្រាស់៖

- ភាពត្រឹមត្រូវ
- ការឆ្លើយតប
- សមធម៌
- ភាពទាន់ពេលវេលា
- ប្រសិទ្ធភាព
- ប្រសិទ្ធផល

ក្នុងន័យនេះរដ្ឋបាលមូលដ្ឋានអាចរៀបចំប្រព័ន្ធផ្តល់ការលើកទឹកចិត្ត ផ្តល់រង្វាន់ និងវិន័យផ្ទៃក្នុងរបស់ខ្លួន។ គោលបំណងក្នុងការរៀបចំនេះគឺដើម្បីផ្តល់ការលើកទឹកចិត្តផ្នែកសតិអារម្មណ៍នឹងហិរញ្ញវត្ថុដល់បុគ្គលិកណាដែលមានស្មារតីខ្ពស់។ ប្រព័ន្ធនេះក៏ដាក់ជាទោសទណ្ឌ ដល់បុគ្គលិកណាដែលមិនបានបំពេញតួនាទី និងមានគណនេយ្យភាពត្រឹមត្រូវផងដែរ។

ដ- ការអភិវឌ្ឍប្រព័ន្ធត្រួតពិនិត្យតាមដាននិងវាយតម្លៃ

គោលបំណង៖ គឺដើម្បីរៀបចំផែនការអនុវត្តរបស់ស្ថាប័ននិងចងក្រងជាការសម្រេចលទ្ធផល ឧទាហរណ៍ សូចនាករស្តីពីជោគជ័យឬការមិនសម្រេចបាននានា។

ប្រព័ន្ធត្រួតពិនិត្យតាមដាននិងវាយតម្លៃនេះផ្តល់នូវលទ្ធផលមួយសំខាន់ សម្រាប់ អោយមានការរៀបចំតាក់តែងនិងធ្វើផែនការណ៍ឡើងវិញ។

រដ្ឋបាលមូលដ្ឋានចាំបាច់ត្រូវបង្កើតប្រព័ន្ធនេះដើម្បីវាស់វែងការអនុវត្តស្ថាប័នរបស់ខ្លួន ការយល់ដឹងពីតម្លៃប្រតិបត្តិការរបស់ខ្លួន គឺជាការព្រួយបារម្ភណ៍ពីថវិកាមួយដ៏ស្របច្បាប់។ ប្រព័ន្ធតាមដាននិងត្រួតពិនិត្យក៏អនុញ្ញាតិអោយស្ថាប័ននោះមានការពិចារណាបាន ត្រឹមត្រូវទៅលើឱកាសផ្សេងៗទៀតនិងទៅលើផលលំបាកដែលជះមកលើខ្លួនជាដ្ឋបាល មូលដ្ឋាននោះផងដែរ។

ប- ការធ្វើសវនកម្មគ្រប់គ្រង

គោលបំណង៖ ដើម្បីវាយតម្លៃទៅលើប្រព័ន្ធផ្ទៃក្នុងរបស់ស្ថាប័ន និងកំណត់ថា តើអណាគ្គិរបស់ខ្លួនត្រូវបានសម្រេចដែរឬយ៉ាងណា?

ការធ្វើសវនកម្មគ្រប់គ្រងចាំបាច់ប្រព័ន្ធនិងនីតិវិធីរបស់រដ្ឋបាលឬស្ថាប័នប្រជាធិបតេយ្យ នៅមូលដ្ឋាន។ ក្នុងន័យនេះស្តង់ដារនៃការអនុវត្តរបស់បុគ្គលិកត្រូវបានធ្វើការវាយតម្លៃ ហើយការវិភាគទៅលើផលប្រយោជន៍ទៅលើចំណាយក៏នឹងត្រូវធ្វើឡើង ដើម្បីផ្តល់ពិន្ទុទៅ ដល់ស្ថាប័នអនុវត្តទាំងមូល។ ដំណើរការនេះនឹងអាចអោយរដ្ឋបាលមូលដ្ឋានស្ថិតក្នុងភាព ប្រុងប្រយ័ត្នជានិច្ច។

៤-១-៣ អភិក្រមតាមបែបអ្នកពាក់ព័ន្ធច្រើន

ក្នុងសៀវភៅនេះ អភិក្រមតាមបែបអ្នកពាក់ព័ន្ធច្រើនសំដៅទៅលើទំនាក់ទំនងមួយ ដែលទាមទារការចូលរួមពីសំណាក់បុគ្គលិករដ្ឋ ឬអ្នកផ្តល់សេវាពាក់ព័ន្ធនានាដើម្បីធ្វើការ ជាមួយគ្នាក្នុងការលើកស្ទួយនូវគុណភាព ប្រសិទ្ធភាពនិងការផ្តល់សេវាទាន់ពេលវេលារបស់ ទីក្រុង។ ក្នុងការធ្វើរបៀបនេះ ការិយាល័យនានារបស់ទីក្រុងនានាតម្រូវឲ្យធ្វើការក្រោមប្រព័ន្ធ រួមមួយ ដែលមានទាំងទម្រង់និងនីតិវិធីរួមហើយពេលខ្លះមានទាំងរចនាសម្ព័ន្ធគ្រប់គ្រងរួម ផងដែរ។

បណ្តាទីក្រុងនានានៅក្នុងប្រទេសទាំង៥នេះ ធ្លាប់ទទួលបាននូវបទពិសោធខុសៗ គ្នាជាមួយនឹងភ្នាក់ងាររដ្ឋាភិបាល ដើម្បីធ្វើការជាមួយគ្នាក្នុងការផ្តល់នូវសេវាសាធារណៈ។ ការផ្ដួចផ្ដើមគំនិតទាំងនេះមានទាំងការបង្កើតរដ្ឋាភិបាលអេឡិចត្រូនិច និងការិយាល័យ ច្រកចេញចូលតែមួយផងដែរ។ កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងទាំងនេះត្រូវបានធ្វើឡើងក្នុងទំរង់ ជាការសាកល្បងដោយផ្ដើមគំនិតផ្ទាល់ ហើយនឹងត្រូវលើកយកមកពិភាក្សាក្នុងជំពូកទី៤ ខាងក្រោម។

ក្រោមការធ្វើការជាមួយគ្នាក្នុងទំរង់និងប្រព័ន្ធតែមួយ ភ្នាក់ងារផ្សេងគ្នាមានលទ្ធភាព ផ្តល់នូវតំលៃទាបជាង និងទាន់ពេលវេលា ជាមួយនឹងតម្លាភាពលើបែបបទនានា។ ក្នុងពេល ជាមួយគ្នានេះផងដែរ ប្រជាពលរដ្ឋ និងអ្នកដែលទទួលសេវាកម្ម ចំណេញបាននូវពេលវេលា និងធនធានយ៉ាងច្រើន ក្នុងការស្វែងរក ឬទទួលបាននូវព័ត៌មានពីការិយាល័យរដ្ឋាភិបាល ផ្សេងៗគ្នា។

៤-១-៤ តម្លាភាព និង គណនេយ្យភាព ជាគោលការណ៍សំខាន់សម្រាប់ស្ថាប័នរដ្ឋ

តម្លាភាពក្នុងស្ថាប័នរដ្ឋទាមទារឲ្យការសម្រេចចិត្តទាំងអស់ និង ការដាក់ចេញនៃ ការអនុវត្តការសម្រេចចិត្តទាំងនោះដោយពឹងផ្អែកលើក្របខ័ណ្ឌច្បាប់ ដែលមានន័យថា រាល់ព័ត៌មានដែលទាក់ទងទៅនឹងដំណើរការនៃការធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្តត្រូវតែសាមញ្ញ និង ពិតប្រាកដ និងការចែករំលែកដោយបើកចំហរ និងងាយស្រួលទទួលបានជាសាធារណៈ ជាពិសេសសម្រាប់អ្នកដែលនឹងទទួលឥទ្ធិពលពីការធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្ត និងការអនុវត្តន៍ នោះ។

ពាក្យថា គណនេយ្យភាព មានន័យមន័យច្រើនយ៉ាងក្នុងន័យជាអន្តរជាតិ។ ទោះបី យ៉ាងណាក៏ដោយ គណនេយ្យភាព ក្នុងឯកសារការអនុវត្តនេះសំដៅលើភាពទទួល ខុសត្រូវរបស់អ្នកណាម្នាក់ និងសិទ្ធិអំណាចដើម្បីប្រតិបត្តិទៅតាមមុខងារ និងផលលំបាក ដែលទទួលបានពីការអនុវត្តមុខងារនោះ។ មានន័យថាស្ថាប័នរបស់ទីក្រុងប្រតិបត្តិមុខងារ របស់ខ្លួនតាមបែបវិមជ្ឈការ និងទទួលខុសត្រូវពេញលេញទៅលើការងាររបស់ខ្លួនតាមរយៈ ការធ្វើរបាយការណ៍ និងពន្យល់នូវហេតុផលសម្រាប់ការធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្ត។ ជនទាំងនោះ

ក៏ទទួលបាននូវផលលំបាកពីការងាររបស់ខ្លួនយ៉ាងពេញលេញផងដែរ។ គេត្រូវតែទទួលខុសត្រូវ និងមានគណនេយ្យភាពជាមួយអ្នកទទួលសេវា និងការជះឥទ្ធិពលពីសកម្មភាពរបស់ខ្លួនមកវិញ។

តម្លាភាព និងគណនេយ្យភាព ដែលបានផ្សព្វផ្សាយក្នុងទំរង់ផ្សេងៗនានា ក្នុងចំណោម៥ប្រទេសដែលបានប្រតិបត្តិមានស្ថានភាពនិងលក្ខណៈខុសគ្នាយ៉ាងខ្លាំង។ តាមរយៈការផ្តល់សេវាកម្មសាធារណៈរបស់ខ្លួន ដែលមានដូចជាច្បាប់បញ្ញត្តិ នៃប្រទេសទាំង៥ខាងលើបង្កើតបានជាមូលនិធិ និងក៏អាចផ្តល់ការលើកទឹកចិត្តដល់ទីក្រុងក្នុងការចែករំលែកនូវព័ត៌មានជំរុញឲ្យមានការចូលរួមពីប្រជាជន ការប្រឹក្សា ក៏ដូចជាការត្រួតពិនិត្យតាមដាន និងវាយតម្លៃទៅលើការងារនៃស្ថាប័នសាធារណៈ។ ដូច្នេះរដ្ឋាភិបាលក្រុងមួយគួរតែផ្តោតសំខាន់លើឧបករណ៍សមរម្យក្នុងការលើកកម្ពស់នូវតម្លាភាព និងគណនេយ្យភាពសម្រាប់ការផ្តល់នូវសេវាសាធារណៈរបស់ខ្លួន។ ឧបករណ៍ទាំងនោះមានដូចជា៖

- ការចែករំលែកនូវសេចក្តីព្រាងអំពីសេចក្តីសម្រេចដល់សាធារណៈជាមុន
- ការចែករំលែកឯកសារនានា និងរបាយការណ៍
- សិទ្ធិរបស់ប្រជាពលរដ្ឋក្នុងការស្វែងរកនិងទទួលបាននូវព័ត៌មាន និងការបង្ហាញនូវសេចក្តីសម្រេចរបស់ក្រុង (រួមមាន អត្រាសេវាកម្ម និងថ្លៃ)
- សាមាជ/ការប្រឹក្សា/ដំណើរការពិគ្រោះយោបល់
- ការចូលរួមក្នុងការធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្ត
- ការផ្តល់ព័ត៌មានពីការអនុវត្តការងារ
- ការពិភាក្សាជាសាធារណៈពីការងារប្រចាំឆ្នាំរបស់ការិយាល័យសាធារណៈ
- ការត្រួតពិនិត្យ ឬផ្តល់មតិគ្រលប់

ឯកសារស្តីពី"ការអនុវត្តតាមបែបការចូលរួមរបស់សហព័ន្ធទីក្រុងកាណាដា (FCM)" បានបរិយាយយ៉ាងលម្អិតពីឧបករណ៍អនុវត្តទាំង១៥ក្នុងការបង្កើននូវកំរិតនៃការយល់ដឹង

នៃការចេញផ្សាយពីផែនការ និងសេចក្តីសម្រេចរបស់សាលាក្រុងជា សាធារណៈដើម្បី ផ្តល់ដល់អ្នកដឹកនាំរដ្ឋបាលមូលដ្ឋានជាមួយនឹងដំណោះស្រាយដ៏ល្អសម្រាប់អាទិភាពជា សាធារណៈ ក៏ដូចជាជំរុញសាធារណៈឲ្យមានការ ពាក់ព័ន្ធកាន់តែខ្លាំងនៅក្នុងការងារ រដ្ឋាភិបាល។ សេចក្តីលំអិតអំពីវិធីរៀបចំ និងចាត់ចែងទាំងនេះមានដូចតទៅ៖

- ការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មាន
- មជ្ឈមណ្ឌលធនធានព័ត៌មាន
- ការធ្វើការប្រឹក្សាជាមួយសហគមន៍
- ការប្រកាសព័ត៌មានអេឡិចត្រូនិច
- ការប្រជុំសាធារណៈ
- ដំណឹងសាធារណៈ
- ការរៀបចំផ្ទះចំហរ
- សិក្ខាសាលា
- ការពិគ្រោះយោបល់លើផែនការដាក់លាក់ដោយឡែក
- ក្រុមគោលដៅ
- ការអង្កេត
- ការចូលរួមក្នុងកម្មវិធីទូរទស្សន៍
- ការចរចា
- ការបង្កើតក្រុមប្រជាជនផ្តល់ការពិគ្រោះយោបល់
- ការធ្វើប្រជាមតិ

ឧបករណ៍ទាំងនេះជាកូនសោរដ៏សំខាន់សម្រាប់រដ្ឋបាលក្រុង ក្នុងការផ្ដោតទៅលើការជំរុញឲ្យមានតម្លាភាព និងគណនេយ្យភាពក្នុងការិយាល័យសាធារណៈរបស់ខ្លួន។ សម្រាប់ប្រទេសទាំង៥ក្នុងតំបន់អាស៊ីអាគ្នេយ៍មានឧបករណ៍ខ្លះល្អជាងប្រទេសផ្សេងទៀត ហេតុនេះហើយគួរផ្ដោតការយកចិត្តទុកដាក់ទៅលើឧបករណ៍ទាំងនោះ។ បន្ថែមពីនេះទៀត ក៏មានឧទាហរណ៍ជាក់ស្ដែងនានាពីលក្ខណៈនៃឧបករណ៍ខ្លះ ដែលនឹងត្រូវយកមកពិភាក្សាក្នុងការអនុវត្តន៍ល្អរបស់ប្រទេសនីមួយៗនៅផ្នែកខាងក្រោម។

ដើម្បីលើកស្ទួយគណនេយ្យភាព និងធ្វើឲ្យប្រសើរឡើងនូវការផ្តល់សេវាប្រទេសខ្លះបានបង្ហាញ ពីការបង្កើតនូវប្រព័ន្ធបណ្តឹង/យន្តការមតិវិះគន់ ដែលមានអត្ថន័យផ្សេងៗគ្នាតាមរយៈប្រអប់មតិវិះគន់ ទូរស័ព្ទ ទូរសារ សារជាអក្សរ អ៊ីម៉ែល ឬការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋ។ ក្នុងន័យនេះដែរការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋ មានន័យថាបុគ្គលឬការិយាល័យ ឯករាជ្យដែលត្រូវបានផ្តល់ដោយរដ្ឋធម្មនុញ្ញរបស់ប្រទេស ឬដោយច្បាប់លិខិតគតិយុត្តិនានារបស់រដ្ឋាភិបាល អាចត្រូវបានតែងតាំងដោយក្រុមប្រឹក្សាបញ្ញត្តិ ឬត្រូវបានជ្រើសរើស ដោយក្រុមចម្រុះ (ដែលមាន ក្រុមប្រឹក្សាក្រុង តំណាងពីអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល និងក្រុមហ៊ុនពាណិជ្ជកម្ម) ដែលមានភារកិច្ចទទួលខុសត្រូវក្នុងការទទួលពាក្យបណ្តឹងពីជនរងគ្រោះពីសំណាក់មន្ត្រី និងបុគ្គលិកភ្នាក់ងារសាលាក្រុង។ ក្នុងករណីខ្លះ ការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋ មានអំណាចក្នុងការធ្វើអធិការកិច្ចទៅលើឯកសារសំខាន់ៗទាំងអស់ ផ្តល់មតិក្នុងការកែតម្រូវ ចេញនូវរបាយការណ៍ឯករាជ្យនានាដល់ ក្រុមប្រឹក្សាក្រុង រឺក៏អង្គការចាត់តាំងថ្នាក់លើ (មានដូចជា ក្រសួងមហាផ្ទៃ) ឬក៏ច្បាប់ជាមួយនឹងរដ្ឋបាលរបស់ក្រុង។

តាមរយៈការបកស្រាយខាងលើ យើងអាចធ្វើការសន្និដ្ឋានមួយថា ការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋ ថែរក្សាការពារ និងរក្សាភាពស្អាតស្អំរបស់រដ្ឋបាលក្រុងពីអំពើពុករលួយ និងការរំលោភសិទ្ធិអំណាច។ ក្នុងន័យនេះដែរការបង្កើតនូវមុខងាររបស់ការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋជួយដល់រដ្ឋបាលក្រុងក្នុងការលើកកម្ពស់នូវគុណភាព ប្រសិទ្ធភាព និងការផ្តល់សេវាសាធារណៈទាន់ពេលវេលាទៅតាមយុត្តាធិការរបស់ខ្លួន ហើយនេះជាមូលហេតុដែលធ្វើឲ្យភាពមិនពេញចិត្តពីសំណាក់ប្រជាពលរដ្ឋចំពោះរដ្ឋាភិបាលសាលាក្រុងមានភាពថយចុះ ។

៤-២ ការអនុវត្តល្អក្នុងស្ថាប័នរដ្ឋក្នុងអាស៊ីអាគ្នេយ៍ (ករណីសិក្សា)

ដូចដែលបានបកស្រាយក្នុងជំពូកមុនៗរួចមកហើយថា ប្រទេសទាំង៥ក្នុងតំបន់ អាស៊ីអាគ្នេយ៍នេះស្ថិតក្នុងដំណាក់កាលនៃវិវឌ្ឍការខុសៗគ្នា ដោយយោងទៅលើ ប្រវត្តិសាស្ត្រ ស្ថេរភាពនយោបាយ រដ្ឋបាល បរិបទសារពើពន្ធ និងលទ្ធភាពនៃឧស្សាហកម្ម រៀងៗខ្លួន។ ដោយយោងតាមរយៈភាពខុសគ្នាទាំងនេះ សៀវភៅនេះធ្វើការសិក្សាស្រាវជ្រាវ និងចងក្រងបាននូវការអនុវត្តល្អៗអំពីកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងដែលក្រុងនានាបានអនុវត្ត ក្នុង គោលដៅលើកស្ទួយនូវប្រសិទ្ធភាពស្ថាប័នពីក្នុងបណ្តាប្រទេសទាំង៥នេះ។ គំរូនៃការអនុវត្ត ល្អទាំងនេះមិនអាចធ្វើការប្រៀបធៀបគ្នាបានទេ (ដោយសារភាពខុសគ្នាដោយឡែកកើតមាន នៅក្នុងស្រុកទៅតាមនយោបាយនៃប្រទេសនីមួយៗ និងបរិបទនៃការអនុវត្តវិវឌ្ឍការ) ប៉ុន្តែ អាចផ្តល់នូវដំណោះស្រាយមួយដែលអាចទៅរួច និងគំនិតផ្តួចផ្តើមដល់ទីក្រុងនានាក៏ដូចជា អង្គការនានាដែលពាក់ព័ន្ធ ជាមួយនឹងស្ថានភាព នយោបាយ និងលទ្ធភាពខុសគ្នា ក្នុងការ ព្យាយាមធ្វើឲ្យប្រសើរនូវប្រសិទ្ធភាពនៃស្ថាប័នរដ្ឋ។

៤-២-១ រដ្ឋាភិបាលអេឡិចត្រូនិចដើម្បីពង្រឹងការអនុវត្ត និងផ្តល់សេវារបស់ ក្រុងយូកយ៉ាកាតាប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ី

យូកយ៉ាកាតា គឺជាតំបន់ទីរួមខេត្តមួយ និងមានទីតាំងនៅកណ្តាលតំបន់ពិសេស របស់ខេត្តយូកយ៉ាកាតា។ ខេត្តនេះមានស្រុកនិងក្រុងសរុបចំនួនបួន គឺ បានដុល ស្មេមាន ហ្វូណាំង គីខុល និងគូលុនប្រូហ្គោ។ ទីក្រុងយូកយ៉ាកាតា ស្ថិតនៅរយៈកំពស់ ១១៤ម៉ែត្រពីកំរិតនៃទឹកសមុទ្រ។ ទីក្រុងយូកយ៉ាកាតា មានទំហំ៣២,៥ គីឡូម៉ែត្រការ៉េ ឬ ១.០២៥ភាគរយនៃទំហំសរុបរបស់ខេត្តយូកយ៉ាកាតា។

យោងតាមការស្រង់ស្ថិតិប្រជាជននាឆ្នាំ២០១០ ទីក្រុងយូកយ៉ាកាតាមានប្រជាជន ចំនួនប្រហែល ៣៨៨,០៨៨ ឬ ១១.២ ភាគរយនៃតំបន់ពិសេសខេត្តយូកយ៉ាកាតាដែលមាន ចំនួនប្រជាជន ៣,៤៥២៣៩ លាន (ប្រុស=១,៧០៥,៤០៤ និង ស្ត្រី=១,៧៤៦,៩៨៦)។ សេដ្ឋកិច្ចទីក្រុងយូកយ៉ាកាតា ត្រូវបានពឹងផ្អែកលើផលិតផលមិនមែនជាធនធានប្រេង និង ឧស្ម័ន។ ទីក្រុងយូកយ៉ាកាតាបាននាំចេញផលិតផលមានតំលៃ២៩,៩៥២,៨៣៧.០៧ ក្នុងឆ្នាំ២០០៨។

រដ្ឋាភិបាល ឬរដ្ឋបាលអេឡិចត្រូនិច

រដ្ឋាភិបាលតាមបែបអេឡិចត្រូនិច គឺជាការបង្កើតឲ្យមានទំនាក់ទំនង ប្រកបដោយ ភាពងាយស្រួល តម្លាភាព និងមានតំលៃទាប រវាងរដ្ឋាភិបាល និងប្រជាពលរដ្ឋ រវាង រដ្ឋាភិបាល និងសហគ្រាស ក្រុមហ៊ុននានា រួមនឹងទំនាក់ទំនងរវាងភ្នាក់ងារនានា របស់ រដ្ឋាភិបាលខ្លួនឯងផងដែរ។ មិនតែប៉ុណ្ណោះ វិស័យ internet បានបង្កើតនូវឱកាសថ្មីៗជាច្រើន ដែលធ្វើឲ្យការធ្វើទំនាក់ទំនងរវាងរដ្ឋាភិបាលនិងអ្នកគ្រប់គ្រងតាមតំបន់ អាចឆ្លងឆ្លើយជាមួយ នឹងប្រជាជនរបស់ខ្លួនតែមានភាពងាយស្រួល។ អាជ្ញាធរមូលដ្ឋានជាច្រើនទាំងទីក្រុងក្នុង ប្រទេសអភិវឌ្ឍនិងកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ បានបង្កើតនូវគេហទំព័រសម្រាប់ ប្រទេសរបស់ខ្លួន។ ប្រទេសខ្លះថែមទាំងប្រើប្រព័ន្ធអ៊ីនធឺណិតសម្រាប់ធ្វើប្រតិបត្តិការលើសេវាជាច្រើនជាមួយនឹង អ្នកទទួលសេវា និងប្រជាពលរដ្ឋទូទៅ ក្នុងពេលដែលប្រទេសខ្លះស្ថិតនៅក្នុងដំណាក់កាល បង្កើតនូវគោលការណ៍និងការអនុវត្តរដ្ឋបាលបែបអេឡិចត្រូនិចនេះ។ ភាពខុសគ្នានេះបញ្ជាក់ ឲ្យឃើញថាការអនុវត្តនេះមិនអាចបើកទូលាយឲ្យប្រទេសដែលមានប្រព័ន្ធុinternet មាន កំណត់នោះទេក៏ប៉ុន្តែវាក៏ជាសញ្ញាណមួយនៃការបង្កបង្កើតគំនិតនិងបរិបទការងារថ្មីផងដែរ។

រដ្ឋបាលតាមបែបអេឡិចត្រូនិច ជាទូទៅអាចអនុវត្តបានលុះត្រាណាតែប្រជាពលរដ្ឋក្នុង សហគមន៍អាចប្រើប្រាស់អ៊ីនធឺណិតរបស់ខ្លួនបាន ក្នុងន័យចូលរួមលើកស្ទួយតម្លាភាព និង ការតាមដានការអនុវត្តនានា។

រាល់ព័ត៌មានដែលបង្ហោះទៅលើអ៊ីនធឺណិតត្រូវផ្តល់ភាពងាយស្រួលឲ្យប្រជាពលរដ្ឋ ទាំងអស់អាចចូលអានបាន។ ជាការពិតណាស់ ត្រូវមានការឆ្លងកាត់ជាមុនសិន ក្នុងការ សម្រេចចិត្តផ្នែកនយោបាយ ដើម្បីដាក់ព័ត៌មានទាំងនោះជាសាធារណៈ។ ការផ្តល់ឲ្យនូវ ព័ត៌មាន ទាំងផ្នែកទូទៅ ឬជាក់លាក់ណាមួយទៅក្នុងគេហទំព័រ នឹងអាចពង្រឹងទំនាក់ទំនង រួមទាំងការជឿទុកចិត្តរវាងអ្នកចូលរួម និងភ្នាក់ងារសាធារណៈ ហើយការធ្វើបែបនេះ នឹង

ចូលរួមបង្កើតឲ្យមានប្រជាពលរដ្ឋប្រកបដោយចំណេះដឹង និងសហគមន៍មួយប្រកប ដោយ តម្លាភាព។

វត្ថុបំណង

- ដើម្បីបង្កើនបរិមាណព័ត៌មានស្តីពីសកម្មភាពរបស់រដ្ឋបាលមូលដ្ឋានជូនដល់ សាធារណជន
- ដើម្បីបង្កើនប្រសិទ្ធភាពជាអតិបរមាក្នុងការភ្ជាប់បណ្តាញជាមួយប្រជាពលរដ្ឋ (ពង្រីកសក្តានុពលភាពបណ្តាញទំនាក់ទំនង និងធ្វើឲ្យមានការប្រាស្រ័យទាក់ទងគ្នា រវាងសាធារណៈទូទៅនិងភ្នាក់ងារនានាមានល្បឿនលឿន)

ធាតុសំខាន់ៗ

រដ្ឋបាលតាមបែបអេឡិចត្រូនិច ប្រើប្រាស់internetក្នុងការចែករំលែកព័ត៌មាន។ ជាដំបូង គេត្រូវការឲ្យមានការប្តេជ្ញាចិត្ត ដោយរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋាន ឬអង្គភាព ដែលដាក់បង្ហាញ ព័ត៌មានក្នុងគេហទំព័រ និងរក្សាឲ្យមានគេហទំព័រទាន់ហេតុការណ៍។ ដូច្នេះ គេត្រូវការធនធាន មនុស្ស និងហិរញ្ញវត្ថុ ក៏ដូចជាគ្រឿងអេឡិចត្រូនិចពីអង្គភាពទទួលខុសត្រូវ។ ដើម្បី ធ្វើឲ្យវិធីសាស្ត្រនេះអាចដំណើរការបាន និង ដើម្បីឲ្យមានលទ្ធផលល្អក្នុងទីក្រុងណាមួយ ក្រុង សង្កាត់ ឬភូមិ ត្រូវបានគូរនាទីក្នុងការផ្សព្វផ្សាយចំណេះដឹង ផ្នែកកុំព្យូទ័រ និងភាពងាយស្រួល ក្នុងការចូលទៅកាន់internet សម្រាប់ប្រជាជនក្នុងតំបន់។ រដ្ឋបាលតាមបែបអេឡិចត្រូនិច អាចប្រើប្រាស់បានសម្រាប់៖

- ផ្តល់ព័ត៌មានទូទៅក្នុងក្រុង
- ត្រួតពិនិត្យការបោះឆ្នោតមូលដ្ឋាន
- ផ្សាយជាសាធារណៈពីការជួបប្រជុំ ឬការដោះស្រាយ ។ល។
- រាយការណ៍ពីការប្តឹង ការព្រួយបារម្ភ និងគ្រោះអាសន្នរបស់សហគមន៍មូលដ្ឋាន
- ការរក្សាទុកនូវលិខិតអនុញ្ញាតនានាពីសំណាក់ប្រជាជនក្នុងតំបន់
- បើកឲ្យមាននីតិវិធី និងការដេញថ្លៃ ឬការស្នើសុំផ្នែកស៊ីវិលនានា ។ល។

ករណីរដ្ឋបាលតាមបែបអេឡិចត្រូនិក ក្រុងយូកយ៉ាកាតាប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ី

គោលបំណងរបស់ក្រុងយូកយ៉ាកាតាក្នុងការបង្កើត និងអនុវត្តការអនុវត្តន៍នៃរដ្ឋបាលអេឡិចត្រូនិកនេះគឺ៖

- ប្រើប្រាស់បច្ចេកវិទ្យាដើម្បីបង្ហាញពីតម្លាភាព រដ្ឋបាលរបស់រដ្ឋាភិបាល
- បង្កើតឲ្យមានការចូលរួមពីសំណាក់សាធារណជនតាមរយៈសកម្មភាពអភិវឌ្ឍន៍របស់រដ្ឋាភិបាលគ្រប់ដំណាក់កាលទាំងអស់តាំងពីដំណាក់កាលរៀបចំធ្វើផែនការ ការអនុវត្ត រហូតដល់ដំណាក់កាលវាយតម្លៃ
- ពង្រីកបន្ថែមរាល់ទម្រង់ការងាររបស់រដ្ឋបាលក្រុងសម្រាប់ការផ្តល់សេវាសាធារណៈ
សមាសធាតុនានានៃរដ្ឋបាលតាមបែបអេឡិចត្រូនិក ក្រុងយូកយ៉ាកាតា

រដ្ឋបាលអេឡិចត្រូនិក និងច្រកចេញចូលតែមួយដែលមានប្រព័ន្ធរដ្ឋបាលដូចគ្នា

តាមរយៈវិធីសាស្ត្រនេះ ប្រជាពលរដ្ឋម្នាក់ៗអាចបញ្ចប់ការងារដែលពាក់ព័ន្ធនឹងរដ្ឋបាលរៀងៗខ្លួនក្នុងពេលជាមួយគ្នាតាមរយៈព័ត៌មានកាន់តែច្បាស់ តំលៃសមរម្យ និងទាន់ពេលវេលា។ បន្ទាប់មកទីក្រុងយូកយ៉ាកាតាបានទទួលយកប្រព័ន្ធនេះដាក់ចូលជាសេវាមួយក្នុងរដ្ឋាភិបាលអេឡិចត្រូនិកសម្រាប់បំរើដល់សាធារណជន។

- ពន្ធតាមប្រព័ន្ធអេឡិចត្រូនិក៖ ជាមួយនឹងប្រព័ន្ធ online នេះប្រជាពលរដ្ឋដែលរស់នៅក្នុងទីក្រុងនេះ ឥឡូវ អាចស្វែងរកព័ត៌មានពីពន្ធដី និងផ្ទះដែលវាស្ថិតនៅក្រោមសិទ្ធិអំណាចរបស់ក្រុងយូកយ៉ាកាតា និងយល់ដឹងពីប្រភេទពន្ធអាករផ្សេងៗទៀត។

- អាជ្ញាប័ណ្ណអេឡិចត្រូនិក

ក្នុងឆ្នាំ២០០៦ក្រុងយូកយ៉ាកាតា បានសម្រេចក្នុងការរៀបចំនូវសេចក្តីអនុញ្ញាតនានាដែលពាក់ព័ន្ធគ្រប់សេវាទាំងអស់ ស្ថិតនៅក្រោមស្ថាប័នមួយដែលមានឈ្មោះថាការិយាល័យអាជ្ញាប័ណ្ណ ដែលប្រើប្រាស់ដោយប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន។ ក្រោយមកប្រជាពលរដ្ឋក្នុងទីក្រុងយូកយ៉ាកាតាអាចដាក់ពាក្យ

និងស្វែងរកបាននូវអាជ្ញាប័ណ្ណជាច្រើនប្រភេទដែលមាននៅក្នុងគេហទំព័ររបស់ក្រុង។ រហូតមកដល់បច្ចុប្បន្ននេះមានអាជ្ញាប័ណ្ណចំនួន២៩ដែលទាក់ទងនឹងការគ្រប់គ្រងនិងប្រើប្រាស់សម្បទានសាធារណៈនៅក្នុងទីក្រុងយូកយ៉ាកាតា។ សេវាទាំងនេះរួមមាន ការចុះបញ្ជីក្រុមហ៊ុន បណ្ណាគារ ការដាក់ពាក្យខ្ចីប្រាក់ និងធ្វើអត្តសញ្ញាណប័ណ្ណ។ល។

- ការផ្តល់ប្រឹក្សាពីការរៀនសូត្រដល់សិស្សនិស្សិតតាមប្រព័ន្ធអ៊ីនធឺណែតនេះគឺជាការផ្តល់ការប្រឹក្សាសិក្សាតាមអ៊ីនធឺណែតសម្រាប់សិស្សអនុវិទ្យាល័យនិងវិទ្យាល័យ ដែលសិស្សទាំងនោះអាចចូលទៅក្នុងគេហទំព័រ www.jogjakota.go.id ឬតាមលេខទូរស័ព្ទពិសេស និងអ៊ីមែលផងដែរ។ ការផ្តល់ប្រឹក្សាជារបៀបមួយដែលអនុញ្ញាតឲ្យសិស្សទាំងអស់ពិភាក្សាអំពីប្រធានបទនានា ឬទិដ្ឋភាពនានាជាមួយគ្រូទទួលបន្ទុកចំនួន២នាក់ (កាលវិភាគត្រូវបានរៀបចំដោយរដ្ឋាភិបាល) ដែលមិនប៉ះពាល់ដល់ម៉ោងសិក្សារបស់សិស្សទាំងនោះឡើយ។
- ទំនាក់ទំនងអន្តរនាយកដ្ឋាន៖ នាយកដ្ឋាន និងផ្នែកផ្សេងៗទៀតទាក់ទងគ្នាទៅវិញទៅមកតាមរយៈគេហទំព័រមួយ ដែលអាចចែករំលែកព័ត៌មានពីគ្នាទៅវិញទៅមក សំណូមពរ ពាក្យបណ្តឹងនានាដែលខ្លួនទទួលបាន។ សម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋវិញ អន្តរទំនាក់ទំនងនេះធ្វើឲ្យគាត់ទទួលបានព័ត៌មានពីក្នុងបណ្តាញរដ្ឋបាលក្រុងកាន់តែប្រសើរជាងមុន ។

ប្រព័ន្ធអេឡិចត្រូនិចសម្រាប់កិច្ចការផ្ទៃក្នុង រួមមាន

- ការជ្រើសរើសបុគ្គលិកតាមប្រព័ន្ធអេឡិចត្រូនិច
- ការធ្វើលទ្ធកម្មតាមប្រព័ន្ធអេឡិចត្រូនិច

ផ្នែកទំនាក់ទំនងសាធារណៈតាមបែបអេឡិចត្រូនិច រួមមាន

- វេទិកាប្រជាពលរដ្ឋតាមប្រព័ន្ធអ៊ីនធឺណែត

- សេវាកម្មព័ត៌មាន និងផ្នែកទទួលពាក្យបណ្តឹង

លទ្ធផលសង្ខេប

កំណែទម្រង់ថ្មី និងប្រតិបត្តិការពីរដ្ឋបាលអេឡិចត្រូនិចរបស់ទីក្រុងយូកយ៉ាកាតា បានបង្ហាញឲ្យឃើញនូវលទ្ធផលដ៏ជាក់ស្តែង និងជះឥទ្ធិពលទៅលើជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាពលរដ្ឋដូចជា៖

លទ្ធផលដែលបានមកពីកម្មវិធី "On-line Student Learning Consultation" មានសាលារាប់ពាន់ដែលក្នុងកំរិតពីថ្នាក់បឋមរហូតដល់វិទ្យាល័យមានលទ្ធភាពទទួលបាននូវកន្លែងសម្រាប់វឌ្ឍនភាពនៃការសិក្សាតាមរយៈ Student Learning Consultation នេះ។ នេះគឺជាវិធីដោះស្រាយតាមអ៊ិនធឺណែតមួយដែលអនុញ្ញាតឲ្យសិស្សរៀនសូត្រពីគ្នាទៅវិញទៅមកតាមអ៊ិនធឺណែតដោយពិភាក្សាពីសំណួរសម្រាប់ប្រលងនៅសាលាជាច្រើនទៀត។

The on-line procurement system ពាក់ព័ន្ធជាមួយនឹងការបង្កើតក្រុមការងារចំនួន៧ក្រុមដែលមានសិទ្ធិក្នុងការជ្រើសរើស និងសម្រេចទៅលើពាក្យស្នើសុំដេញថ្លៃ។ ដើម្បីចៀសវាងកុំឱ្យការសម្រេចនោះពឹងលើមនុស្សតែម្នាក់ក្នុងដំណើរការដេញថ្លៃ ដូចនេះE-Procurement System បានជួយកាត់បន្ថយការស្លុកប៉ាន់ទៅលើមន្ត្រីរដ្ឋាភិបាលក្រុង។

ចំណែកឯតម្លាភាពវិញ អាជ្ញាប័ណ្ណខ្លះដែលកាលពីមុនប្រើរយៈពេលក្នុងកិច្ចដំណើរការអស់១៤ថ្ងៃ ដែលឥលូវនេះអាចបញ្ចប់ក្នុងរយៈពេលតែ២ឬ៣ថ្ងៃប៉ុណ្ណោះ។ សាធារណជនអាចតាមដាននូវស្ថានភាពនៃការសុំអាជ្ញាប័ណ្ណរបស់ខ្លួនយ៉ាងងាយស្រួល។ មន្ត្រីរដ្ឋបាលក្រុងមិនអាចទាញលើសខុសពីច្បាប់ក្នុងទម្រង់ "enveloped money" បានទៀតទេចាប់តាំងពីរាល់តំលៃទាំងអស់ត្រូវបានដាក់បង្ហាញជាសាធារណៈនៅក្នុងគេហទំព័ររបស់ក្រុងមក។ ការអង្កេតពីសំណាក់ក្រុមហ៊ុនហិរញ្ញវត្ថុអន្តរជាតិមួយក្នុងឆ្នាំ២០០៩ បានឲ្យពិន្ទុទីក្រុងយូកយ៉ាកាតាជាប់ចំណាត់ថ្នាក់លេខ៥ខាង Investment-Friendly ក្នុងចំណោម១៨៣ទីក្រុងទៀតក្នុងពិភពលោក។

ក្នុងករណីខ្លះ គេហទំព័រក៏មានឥទ្ធិពលក្នុងការទាក់ទាញការវិនិយោគដល់ក្រុងយូកយ៉ាកាតាផងដែរ។ ជាក់ស្តែងនៅក្នុងឆ្នាំ២០០៩ ទីក្រុងនេះបានទទួលរង្វាន់

ដែលមានឈ្មោះថា "ទីក្រុងទទួលបានដើមទុនវិនិយោគទុនច្រើនជាងគេប្រចាំឆ្នាំ២០០៩" ដោយផ្តល់ដោយNational Coordinating Body Capital Investment (BKPM)។ ទីក្រុងយូកយ៉ាភាគីបានឈ្នះពានរង្វាន់ទីមួយក្រោមប្រធានបទពីរគឺ: ប្រសិទ្ធភាពពេលវេលា និងការកាត់បន្ថយ លុយក្រោមតុ សម្រាប់ដំណើរការអាជ្ញាប័ណ្ណ។

៤-២-២ អភិបាលកិច្ចតាមរយៈភាពជាដៃគូរវាងសាលាក្រុង និងសហគមន៍ព្រឹកក្នុងប្រទេសថៃ

ក- ការអនុវត្តវិធានការពីសាលាក្រុងព្រឹក

សាលាក្រុងព្រឹកមានទីតាំងស្ថិតនៅឃុំព្រឹក ស្រុកសាដាវ ខេត្តសង្កាភាគខាងត្បូងនៃប្រទេសថៃ។ ក្រុងនេះស្ថិតជាប់នឹងព្រំប្រទល់ថៃ-ម៉ាឡេស៊ីក្នុងចំងាយតែ៨គីឡូម៉ែត្រប៉ុណ្ណោះដែលមានប្រជាជនចំនួន ៦១១៤នាក់ និង១៤១២គ្រួសារក្នុងឆ្នាំ២០០៩។ ទីក្រុងព្រឹកមាន៧សហគមន៍ដែលមាន សហគមន៍ព្រឹកទុក សហគមន៍ វ៉ានណៃ សហគមន៍ ថាឡាដ តៃបានក្លាង សហគមន៍ ថាឡាដព្រឹក សហគមន៍ ថុងអោក សហគមន៍ សោនម៉ូ និងសហគមន៍ព្រឹកតៃ ដែលសកម្មភាពសំខាន់ៗរបស់ពួកគេ គឺសកម្មភាពសាសនា និងមុខរបរប្រចាំក្រុម។

- សហគមន៍ព្រឹកទុកបានបង្កើតឡើងតាំងពីឆ្នាំ១៩៣៨ និងមានប្រជាជន រស់នៅក្នុងសហគមន៍នេះចំនួន៨៨៩ ដែលក្នុងនោះមានប្រុស៤៨៧ និងស្ត្រី៤០២ (តាមទិន្នន័យខែមិនាឆ្នាំ២០១០)។ មុខរបរចម្បងប្រចាំក្រុមនៅក្នុងសហគមន៍នោះគឺបំពង់ខ្លឹមបារាំង និងចិញ្ចឹមត្រីឆ្កែ។

- សហគមន៍ វ៉ានណៃ ដែលមានឈ្មោះពីមុនគេហៅថា បានថាឡាដនក (ស្ថិតនៅខាងក្រៅផ្សារ) ហើយមានប្រជាជនចំនួន៦៣២ ប្រុស៣១២ និងស្ត្រីចំនួន ៣២០ (តាមទិន្នន័យ ខែមិនាឆ្នាំ២០១០)។ មុខរបរប្រចាំក្រុមនៅក្នុងសហគមន៍ វ៉ានណៃ នេះគឺ ធ្វើបង្អែមប្រពៃណីថៃ។

- សហគមន៍ ថាឡាដតែបានក្លាង កើតចេញមកពីតំបន់ភាគខាងត្បូងនៃ សហគមន៍ថាឡាដទុក (ថាឡាដតែ) ហើយសហគមន៍នេះមានទីតាំងនៅចំកណ្តាល ទីក្រុងព្រឹក (បានក្លាង)។ ក្នុងអំឡុងសង្គ្រាមលោកលើកទី២ សហគមន៍នេះបានក្លាយជាជំរុំ សម្រាប់ទ័ពជប៉ុន។ ដែលមានប្រជាជនរស់នៅចំនួន១០៥៦ ប្រុស៥២៨ និងស្ត្រី៥២៨ (តាម ទិន្នន័យខែមិនាឆ្នាំ២០១០)។ មុខរបរចម្បងប្រចាំក្រុមរបស់សហគមន៍នេះគឺ ធ្វើបង្អែម និង ទឹកម្ទេស។ លើសពីនេះទៀតការធ្វើធនាគារកែច្នៃសម្រាមបានចាប់ផ្តើមពីសហគមន៍នេះឯង។

- សហគមន៍ ថាឡាដព្រឹក ធ្លាប់ជាតំបន់សំខាន់សម្រាប់សហគមន៍ផ្សារ។ ប្រជាពលរដ្ឋខ្លះក្នុងតំបន់នេះបានធ្វើចំណាកពីសហគមន៍ដោយសារឧសភាពនៃសេដ្ឋកិច្ច។ ប៉ុន្តែបន្ទាប់ពីសហគមន៍នេះទទួលបានសន្តិភាពឡើងវិញ ប្រជាជនទាំងនោះក៏បានវិលត្រលប់ មករស់នៅទីនេះវិញ។ សហគមន៍នេះមានប្រជាពលរដ្ឋរស់នៅទាំងអស់៩៣៣នាក់ ហើយក្នុង មានប្រុស៣៧៦ ស្ត្រី ៥៥៧នាក់ ដែលក្នុងនោះភាគច្រើនជាជនជាតិថៃកាត់ចិន (តាម ទិន្នន័យខែមិនាឆ្នាំ២០១០)។ មុខរបរចម្បងប្រចាំក្រុមគឺដាំផ្កាស្រស់។

- សហគមន៍ ថុងអោក បានតាំងលំនៅលើតំបន់សំខាន់ៗចំនួន២ គឺ (១) តំបន់ វាលស្មៅ និង(២) តំបន់ខ្ពង់រាប ដែលគេហៅថា " គោកអ៊ុំរាំង " ។ សហគមន៍នេះមាន ប្រជាពលរដ្ឋចំនួន ៩០០ ដែលមានប្រុស ៤៥៩ និងស្ត្រី ៤៤១ (តាមទិន្នន័យខែមិនា ឆ្នាំ២០១០)។ មុខរបរប្រចាំក្រុមក្នុងសហគមន៍នេះគឺធ្វើខ្ទិះដូងស្រស់។

- សហគមន៍ សោនម៉ុ គឺជាតំបន់ដែលសំបូរទៅដោយដើមដូង និងដើមឆ្នោត ប្រេង ដែលត្រូវបានគេដាំក្នុងសហគមន៍នេះ រួមទាំងដើមឆ្នោតប្រេងមុនដំបូងគេដែលបានដាំ នៅក្នុងទីក្រុងព្រឹក ហើយនៅតែមានរហូតមកដល់សព្វថ្ងៃនេះ។ ក្នុងសហគមន៍នេះមាន ប្រជាពលរដ្ឋចំនួន១៣២០ ប្រុស៦៦៣ ស្ត្រី៦៥៧ (តាមទិន្នន័យខែមិនាឆ្នាំ២០១០)។ មុខរបរ ប្រចាំក្រុមគឺធ្វើទឹកកាវី និង កាត់ដេរ។

- សហគមន៍ ព្រឹកតែ មានប្រជាពលរដ្ឋចំនួន ៣៧៩នាក់ ប្រុស១៨០ ស្ត្រី១៩៩ (តាមទិន្នន័យខែមិនាឆ្នាំ២០១០)។ ប្រជាជនដែលមករស់នៅក្នុងសហគមន៍នេះគឺជា

អ្នកដែលធ្វើអន្តោប្រវេសន៍ពីតំបន់ដទៃទៀតជិតតំបន់នេះមានដូចជា ស្រុកហាត់យ៉ៃ ស្រុក ក្លងហែ និង ស្រុក ក្លងវ៉ែន។ មុខរបរប្រចាំក្រុមរួមមាន ក្រុមចិញ្ចឹមត្រីឆ្លាំង និងក្រុមកាត់ដេរ។

ខ- ការបរិយាយនិងដើមហេតុឲ្យកើតមានការអនុវត្តល្អ

ទីក្រុងព្រឹកបានដាក់ទស្សនទានលើអភិបាលកិច្ចល្អតាមរយៈភាពជាដៃគូដែលស្ថិតនៅ ក្រៅដែនសមត្ថកិច្ចរដ្ឋបាលនៃអនុស្រុកដែលមានសុខភាពល្អ(តាំបូន)។ ទីក្រុងបានព្យាយាម ធ្វើការដោយយកភាពជាដៃគូជាគោល និងផ្ទេរពីគោលការណ៍រដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋាន ទៅជា គោលការណ៍អភិបាលកិច្ចមូលដ្ឋាន។

សមាសធាតុនៃការផ្ដួចផ្ដើមដែលបានបង្ហាញនៅក្នុងគំរូការអនុវត្តល្អមានដូចជា (១) សមាសធាតុទាំងអស់របស់អភិបាលកិច្ចត្រូវពាក់ព័ន្ធ (២) បែបផែនរដ្ឋបាលត្រូវមាន ភាពបត់បែន គេហៅថា "ប្រព័ន្ធរដ្ឋបាលទីក្រុងព្រឹក" ដែលត្រូវបានយកមកអនុវត្ត (៣) គម្រោងសុខភាព តាំបូន ឆ្ពោះទៅកាន់សហគមន៍និរន្តរភាព និងជីវភាពដែលអាស្រ័យលើ ទស្សនអភិបាលកិច្ចល្អ។

គ- ការរៀបចំចាត់ចែង

ការរៀបចំឲ្យមានសមាជិកស្នូលរបស់សហគមន៍គឺផ្អែកលើអភិក្រមបែបចូលរួមសកម្ម ក្នុងការផ្តល់សេវាជាមូលដ្ឋានរបស់រដ្ឋាភិបាល។ ចាប់តាំងពីរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋាន មានទំនាក់ ទំនងច្រើនជាមួយប្រជាជនដើម្បីជាមូលដ្ឋានផ្តល់សេវាមក ពួកគេពិតជាត្រូវការបណ្តាញ ដែលស្ថិតនៅថ្នាក់ប្រជាជនក្នុងការអនុវត្តការងារនេះឲ្យមានប្រសិទ្ធភាព។

មុខរបរប្រចាំក្រុមបានប្រមូលផ្តុំពួកគេ និង ក្លាយជា "មជ្ឈមណ្ឌលសិក្សាមួយ " សម្រាប់ទីក្រុងផ្សេងទៀត។ ក្រុមទាំងនោះមាន ក្រុមធ្វើទឹកកាវី ក្រុមធ្វើខ្ទិះដូង ក្រុមដុតនំប្រពៃណីថៃ ក្រុមកាត់ដេរ ក្រុមដាំផ្កាស្រស់ និងក្រុម ធ្វើបង្អែម។

ក្រុមប្រឹក្សារៀបចំសហគមន៍ត្រូវបានចាត់ចែងឡើងក្នុងឆ្នាំ២០០៨ដែលធ្វើការក្នុង ទិសដៅស្របគ្នាជាមួយនឹងក្រុមប្រឹក្សាក្រុងដើម្បីធ្វើអធិការកិច្ច និងជំរះបញ្ជីទៅលើការអនុវត្ត

សិទ្ធិអំណាចរបស់ក្រុង។ បន្ថែមពីលើនេះមានទាំងតួនាទីនៃក្រុមសាលាថ្នាក់មូលដ្ឋាន មេដឹកនាំសាសនា និងមេដឹកនាំធម្មជាតិ។

ឃ- ការបង្កើតភ្នាក់ងារ និងដៃគូ

ទស្សនវិស័យមួយរបស់ទីក្រុងគឺ ការអភិវឌ្ឍដោយផ្ដោតលើមនុស្ស ដូច្នេះហើយទើបក្នុងឆ្នាំ ១៩៩៩ លោកអភិបាលក្រុងដាក់គោលនយោបាយនេះឲ្យប្រើប្រាស់ ហើយក៏បានជួលបណ្តាញបុគ្គលិកក្នុងដែលរួមមាន វិទ្យាស្ថានសិក្សា និងអង្គការខាងក្រៅ ដូចជា អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល អង្គការវិស័យសាធារណៈ និងអាជ្ញាធរមូលដ្ឋាននានា។ បច្ចុប្បន្ននេះទីក្រុងព្រឹកធ្វើការដោយយកគោលការណ៍បណ្តាញជាមូលដ្ឋានជាមួយនឹងអង្គការគ្រប់កំរិតថ្នាក់រួមមាន ថ្នាក់ខេត្ត អង្គការនានាដែលមានដូចខាងលើ ព្រមទាំងអង្គការថ្នាក់ជាតិដូចជាមូលនិធិលើកស្ទួយសុខភាពប្រជាជនថៃជាដើម។

ចាប់តាំងពីឆ្នាំ ១៩៩៩ មកមានអង្គការអន្តរជាតិដំបូងគេ គឺអង្គការមូលនិធិHanns Seidel បានចូលរួមសហការជាមួយនឹងទីក្រុងព្រឹក។ បន្ទាប់មកទៀត មានអង្គការផ្សេងទៀតដូចជាជំនាញការថ្នាក់ជាតិ ឧទាហរណ៍៖ LDI និង អង្គការក្នុងស្រុកនានាបានបង្កើតគម្រោងផ្សេងៗសម្រាប់គាំទ្រសហគមន៍ឲ្យនៅតែមាននៅក្នុងទីក្រុងព្រឹក។

ង- បុគ្គលិក

ក្នុងទីក្រុងព្រឹកបានជ្រើសរើសក្រុមការងារពិសេសប្រចាំតំបន់ ហើយការងាររបស់ពួកគេគឺការគ្រប់គ្រងធនធាន។ គម្រោងនេះអនុញ្ញាតឲ្យប្រជាជនក្នុងសហគមន៍កាន់កាប់ការងារដោយពួកគេផ្ទាល់ ហើយមន្ត្រីសាលាក្រុងក៏បានចូលរួមដូចសមាជិកក្រុមពិសេសដែរ។ The PTT (អាជ្ញាធរប្រេងកាតរបស់ថៃ) ថ្នាក់តំបន់ និង មន្ត្រីតំបន់បានធ្វើការជាមួយគ្នាយ៉ាងជិតស្និទ្ធ និងគ្រប់គ្រងក្រុមពិសេសរបស់សហគមន៍ដើម្បីដំណើរការគម្រោងទៅតាមរបទនៃសេដ្ឋកិច្ចបរិបូណ៌។

មន្ត្រីសាលាក្រុងត្រូវកាន់កាប់មុខងារសំខាន់ៗក្នុងសាលាក្រុងដែលក្នុងនោះគេចែកចេញជា៨ផ្នែក៖

១- ការិយាល័យស្មៀនក្រុងគឺជាកន្លែងដែលទទួលខុសត្រូវលើកិច្ចការរដ្ឋបាលគោលនយោបាយ និងផែនការរបស់ក្រុង។ ការិយាល័យនេះដើរតួដូចក្រុមប្រឹក្សាក្រុងដែរ ចំណែកឯមន្ត្រីស្មៀនរបស់លោកអភិបាលវិញទទួលបន្ទុកផ្នែកកិច្ចការរដ្ឋបាល ការងារបុគ្គលិក ការងារប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងគ្រោះមហន្តរាយ និងកិច្ចការចុះបញ្ជីស្នាម ។ល។ ដែលកិច្ចការទាំងអស់នោះត្រូវបានចាត់ទៅតាមផ្នែកដោយឡែកៗពីគ្នា។

២- ផ្នែកកិច្ចការសាធារណៈ គឺទទួលបន្ទុកកិច្ចការពាក់ព័ន្ធទៅនឹងការសាងសង់ និងជួសជុល មានដូចជា ផ្លូវអាគារត្រួតពិនិត្យ ការចេញអាជ្ញាប័ណ្ណ និងជួសជុល ថែទាំប្រព័ន្ធបង្ហូរទឹក ជាដើម។

៣- ផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុគឺជាផ្នែកទទួលខុសត្រូវលើកិច្ចការហិរញ្ញវត្ថុ និងការគ្រប់គ្រងគណនេយ្យ ដូចជាការប្រមូលចំណូល ប្រាក់បង់ពន្ធ និងការចុះបញ្ជីទ្រព្យសម្បត្តិ។

៤- ផ្នែកសុខមាលភាពសង្គម គឺជាផ្នែកទទួលខុសត្រូវលើសេវាសុខមាលភាពសង្គមជាពិសេសមាតា និងទារក សេវាយុវ័យ និងការអភិវឌ្ឍន៍សហគមន៍។

៥- ផ្នែកអនាម័យ និងបរិស្ថាន គឺទទួលខុសត្រូវលើរដ្ឋបាលសុខភាពសាធារណៈ លើកស្ទួយសុខភាពសាធារណៈ រៀបចំមជ្ឈមណ្ឌលគាំពារសុខភាពសាធារណៈ ការសំអាតទីក្រុង ការថែរក្សាអនាម័យការចិញ្ចឹមសត្វពាហនៈ ការការពារជំងឺរ៉ាំរ៉ៃ ព្រមទាំងត្រួតពិនិត្យ និង ដាក់ផ្លាកសាធារណៈពីការយល់ដឹងពីសុខភាព ។ល។

៦- ផ្នែកបច្ចេកទេស និងផែនការ គឺជាផ្នែកទទួលខុសត្រូវលើគោលនយោបាយ និងវិភាគពីផែនការការស្រាវជ្រាវ និងវាយតម្លៃពីគោលនយោបាយ និងផែនការណ៍របស់ក្រុង កិច្ចការងារផ្លូវច្បាប់ ការកំណត់ថវិកា និងសេវាព័ត៌មានសាធារណៈ។ល។

៧- ផ្នែកអប់រំ គឺជាផ្នែកទទួលខុសត្រូវលើប្រតិបត្តិការ និង អភិវឌ្ឍសាលាបឋម និងអនុវិទ្យាល័យនានានៅក្នុងក្រុង។ ផ្នែកនេះក៏បានធ្វើការទៅលើការអប់រំក្រៅកម្មវិធីសិក្សាសាសនា វប្បធម៌ និងសកម្មភាពកំសាន្តនានា។

៨- ផ្នែកកិច្ចការរដ្ឋករ គឺទទួលខុសត្រូវលើសេវារដ្ឋករសាធារណៈ

ច- ប្រព័ន្ធ និងទម្រង់ការ

ទីក្រុងព្រឹក មានរចនាបថនៃរដ្ឋបាលផ្ទាល់ខ្លួន រួមមានគម្រោងហ្វឹកហ្វឺន ការកសាង ការយោគយល់គ្នា ចំណេះដឹង និងទស្សនៈយល់ដឹង។ គម្រោងហ្វឹកហ្វឺនគឺសំដៅលើការ បន្តការអភិវឌ្ឍន៍ធនធានមនុស្ស តាមរយៈទស្សនៈមូលដ្ឋានគ្រឹះ ដែលការអភិវឌ្ឍន៍នោះអាច ធ្វើឲ្យប្រសើរឡើងសម្រាប់មនុស្សជាតិទាំងអស់។ ទស្សនៈ "Learning Organization" នេះត្រូវ បានបង្កើតឡើងនៅពេលដែលជោគជ័យទាំងអស់បានមកពីការសិក្សារួមគ្នាពីសំណាក់ សមាជិកអង្គភាពទាំងអស់។

ការកសាងការយោគយល់គ្នា ចំណេះដឹង និងទស្សនៈនៃការយល់ដឹង គឺសំដៅលើការ កែលំអមន្ត្រីសាលាក្រុង ក្នុងការផ្លាស់ប្តូររចនាបថការងារ ពីបែបការិយាធិបតេយ្យទៅជា បែបមានភាពបត់បែនកាន់តែច្រើន។

ឆ- សេវាកម្ម

- ក្រុងព្រឹកបានបង្កើតមជ្ឈមណ្ឌលសិក្សាសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងបរិស្ថាន និងការធ្វើថាមពលឲ្យមានឡើងវិញ ដោយមានការផ្តល់នូវការបង្រៀន នឹងផ្ដោតសំខាន់ទៅលើ ការផលិតដី អ៊ីអិម (E.M) ការផលិតធុងឧស សាបូដីវសាស្ត្រ ហ្គាសដីវសាស្ត្រ សាបូ និងការបែងចែកសម្រាម តាមគ្រួសារនីមួយៗ។ល។
- សហគមន៍សេដ្ឋកិច្ច សុខមាលភាព និង ប្រព័ន្ធកសិកម្ម មានសុវត្ថិភាព ដែលមានផ្តល់នូវការបង្រៀន និងការបង្ហាញសកម្មភាពនានាតាមរយៈ ការបង្ហាញពីមុខរបរជាក្រុម ឬការសន្សំប្រាក់ជាក្រុម ដូចជាការធ្វើផ្កា ថ្នាំបុរាណថៃ ធ្វើនំនិងបង្អែមបែបថៃ ការធ្វើទឹកម្ទេស ខ្ទឹះដូង ទឹកកាវី កាត់ដេរ និងបង្អែម ក្នុងស្រុកថៃ។
- ទីក្រុងព្រឹកក៏បានបង្កើតនូវមជ្ឈមណ្ឌលសិក្សាសម្រាប់អ្នករៀនដោយខ្លួនឯង និងប្រព័ន្ធអប់រំ ដែលមានផ្តល់នូវការបង្រៀន

និងការបង្ហាញដោយសិស្សក្នុងការផលិតនូវដី អ៊ីអឹម (E.M) ការផលិត សាប៊ូដីសាស្ត្រ ប្លាស្ទិកដីសាស្ត្រ សាប៊ូ និង ដំណើរការធនាគារឡើងវិញ។

- ប្រព័ន្ធចែកចាយសុខភាពស្ម័គ្រចិត្តៈ សកម្មភាពដែលចំបងគឺការផ្តល់មេរៀន និងការបង្ហាញពីវិធីក្នុងការចែកចាយជាក់ស្តែងជាមួយក្រុមប្រជាជន ក៏ដូចជាមួយអ្នកជំងឺដោយផ្ទាល់។
- ប្រព័ន្ធទំនាក់ទំនងៈ សកម្មភាពដែលសំខាន់នោះគឺវិទ្យុសហគមន៍រួមមាន ការផ្តល់នូវអត្ថបទ និងការបង្ហាញពីការដំណើរការកម្មវិធីដូចជា D.J.

៨- គុណសម្បត្តិ

គ្រប់មជ្ឈមណ្ឌលសិក្សាទាំងអស់ខាងលើមានគោលបំណងដូចតទៅ៖

- អាចឲ្យអ្នកចូលរួមចែករំលែក និងរៀនសូត្រពីការគ្រប់គ្រងសម្រាម ការបង្កើតនូវការយល់ដឹងរបស់អ្នកចូលរួម និងអនុវត្តក្នុងករណីរបស់ ពួកគេផ្ទាល់ ក៏ដូចជាការផ្តល់នូវជំរើសជាច្រើនសម្រាប់ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងសម្រាម និងផ្តល់តំលៃជាអតិបរមាដល់សម្រាម។
- ផ្តល់នូវទស្សនៈគ្រឹះ និងឧទាហរណ៍ក្នុងការបង្កើតទម្រង់ក្រុម និងការបង្កើតឲ្យ មានសកម្មភាពប្រចាំក្រុម ចំពោះក្រុមសហគមន៍ ក៏ដូចជាមុខរបរប្រចាំក្រុម ផងដែរ។
- អាចឲ្យអ្នកចូលរួមសិក្សាយល់ដឹងពីការបង្កើតប្រព័ន្ធអប់រំដើម្បីបំរើការ សហគមន៍មូលដ្ឋាន ជាពិសេសសង្គមអ៊ីស្លាម ដែលបានផ្តល់នូវគោលការណ៍ ណែនាំពីការអនុវត្តមូលដ្ឋានគតិបណ្ឌិត និងមាគ៌ាឆ្ពោះទៅរកសេដ្ឋកិច្ចបរិបូណ៌ ការបង្រួបបង្រួមប្រព័ន្ធការសិក្សារវាងសាលារៀន និងសហគមន៍ ក៏ដូចជាការ ផ្តល់នូវការយល់ដឹង និងចំណេះដឹងសម្រាប់អ្នកចូលរួមទាំងអស់តាមរយៈការ អប់រំសម្រាប់គ្រប់វ័យ។

- ផ្តល់សេវាថែរក្សាសុខភាពដល់ក្រុមប្រជាពលរដ្ឋមួយចំនួន ឧទាហរណ៍ ក្រុមអសមត្ថភាព មាតានិងទារក ស្ត្រីមានផ្ទៃពោះ ចាស់ជរា និងអ្នកជំងឺរ៉ាំរ៉ៃ។
- ដើម្បីទទួលបានការចូលរួមពីសិស្ស និងសិក្ស ដូចជាក្រុមស្ម័គ្រចិត្តបឋមដើម្បី បង្កើនការយល់ដឹងការងាររបស់ពួកគេសម្រាប់ជួយដល់ក្រុមជន ងាយរងគ្រោះ។
- ផ្តល់ទស្សនៈគ្រឹះនិងបណ្តាញឧទាហរណ៍សម្រាប់ជាការទំនាក់ទំនងពីរផ្លូវ

ឈ- អ្នកទទួលផលប្រយោជន៍

ជាបឋមដំណើរការកសាងសមត្ថភាពរបស់មន្ត្រីសាលាក្រុងត្រូវតែប្រាកដថាពួកគេ យល់ និងអាចធ្វើការក្នុងកំរិតសហគមន៍ដើម្បីឲ្យទៅដល់ប្រជាពលរដ្ឋក្នុងសហគមន៍នោះ បាន។ ទាំងនេះនឹងដឹកនាំពួកគេឲ្យមានគំនិតជាអ្នកផ្តល់សេវា និងលះបង់សម្រាប់ទឹកដី កំណើតរបស់ពួកគេផ្ទាល់។ ជាបន្ទាប់មកទៀត មន្ត្រីសាលាក្រុងដែលនៅក្នុងក្រុមពិសេស របស់សហគមន៍នឹងត្រូវបានចាត់ឲ្យធ្វើការទៅតាមសហគមន៍នីមួយៗក្នុងនាមជា "អ្នកសម្រប សម្រួលក្នុងសហគមន៍" ។ តួនាទីរបស់ពួកគេគឺត្រូវធ្វើការយ៉ាងជិតស្និទ្ធជាមួយប្រជាពលរដ្ឋ ក្នុងសហគមន៍ដើម្បីឲ្យគម្រោងមានដំណើរការបាន។ ដូច្នេះនេះជាការប្រាកដថាការប្រើប្រាស់ សិទ្ធិអំណាចរបស់ក្រុងតាមរយៈមន្ត្រីទាំងនេះ គឺជាបណ្តាញតភ្ជាប់រវាងរដ្ឋបាលមូលដ្ឋាន ជាមួយនឹងប្រជាពលរដ្ឋក្នុងសហគមន៍។ នៅក្នុងកម្មវិធីកិច្ចពិភាក្សាទីក្រុងព្រឹក ក្រុមមន្ត្រីខ្លះ ត្រូវបានគេដាក់ចូលទៅក្នុងមជ្ឈមណ្ឌលសិក្សាដែលគេហៅថា "ភ្នាក់ងារផ្លាស់ប្តូរអ្នកដឹកនាំ សហគមន៍" ។ ឥលូវនេះពួកគេបានក្លាយទៅជាអ្នកជំនាញក្នុងការគាំទ្រសកម្មភាពរបស់ គម្រោងអនុស្សូកដែលមានសុខភាពល្អ។ ហើយចុងក្រោយ និន្នាការនៃសិទ្ធិអំណាចរបស់ក្រុង គឺការផ្តល់នូវការកសាងសមត្ថភាពដល់ប្រជាពលរដ្ឋក្នុងមូលដ្ឋាន។ ដោយមានការកើតឡើងពី ដំណើរការការអភិវឌ្ឍន៍នៃការចូលរួម និង ការចែករំលែក ព្រមទាំងសកម្មភាពសិក្សាមូលដ្ឋាន គ្រឹះផងដែរ។

ញ- កត្តានិរន្តរភាព

គំរូនេះអាចទទួលបាននូវនិរន្តរភាពព្រោះថាទីក្រុងនេះត្រូវបានប្រើជា "មជ្ឈមណ្ឌលសិក្សារៀនសូត្រ" សម្រាប់អ្នកខាងក្រៅ ដែលយ៉ាងហោចណាស់ក្នុងមួយខែៗ មានរដ្ឋបាលមូលដ្ឋានផ្សេងទៀតជាង១០បានមកធ្វើទស្សនកិច្ចនៅទីក្រុងព្រឹកនេះជាប្រចាំ។ ចាប់តាំងពីឆ្នាំ២០០៩មក មូលនិធិលើកកម្ពស់សុខភាពប្រជាជនថៃបានលើកយកទីក្រុងព្រឹកជាតំបន់សាកល្បងសម្រាប់គម្រោង " បណ្តាញអនុស្រុកដែលមានសុខភាពល្អ " ដែលមានន័យថាទីក្រុងព្រឹកនិង សហគមន៍របស់ខ្លួនត្រូវតែមានតួនាទីមួយទៀតក្នុងនាមជាគំរូសម្រាប់អង្គការរដ្ឋបាលតំបន់(TAOs) មកពីភាគខាងជើងនៃប្រទេសថៃដើម្បីរៀនសូត្រតាម។ ក្នុងនោះមាន៖

- ធនធានរបស់ទីក្រុងព្រឹកអាចមើលឃើញជាធនធានរបស់សហគមន៍ដែលក្នុងនោះមាន បរិស្ថានវិទ្យា ហិរញ្ញវត្ថុ ធនធានមនុស្ស និងទីក្រុងឧត្តមគតិ។
- សម្រាប់ធនធានផ្នែកបរិស្ថានវិទ្យាគឺជាកត្តាអំណោយផលផ្នែកភូមិសាស្ត្រ ដែលអាចឲ្យប្រជាពលរដ្ឋភាគច្រើនធ្វើចំការកៅស៊ូ និងចំការផ្កាអំរីដេ ដែលនាំអោយចំណូលកាន់តែប្រសើរជាងមុន។
- សម្រាប់ធនធានហិរញ្ញវត្ថុវិញ មិនមែនដោយសារប្រជាពលរដ្ឋក្នុងស្រុកនៃទីក្រុងព្រឹកប្រកបរបរដោយពឹងលើកសិកម្មតែមួយមុខហើយធ្វើឲ្យពួកគាត់អាចបន្តទទួលបានកំរៃនោះទេ ប៉ុន្តែវាអាស្រ័យដោយសកម្មភាពជាច្រើនទៀតរបស់សហគមន៍ដែលបង្កើតបានជាចំណូលនិងប្រាក់សន្សំ។
- ធនធានសង្គមអាចត្រូវបានមើលឃើញតាមរយៈទំនាក់ទំនងក្នុងបណ្តាសហគមន៍នានាក្នុងមូលដ្ឋាន។ ដោយសារតែ៩០ភាគរយនៃប្រជាពលរដ្ឋមូលដ្ឋានគឺជាជនជាតិអ៊ីស្លាម ដូចនេះធនធានសង្គមគឺត្រូវពឹងលើបណ្តាញភាពជាសាច់ញាតិ និងវប្បធម៌ក្នុងស្រុក។
- ធនធានមនុស្សអាចបង្ហាញតាមរយៈក្រុមពិសេសរបស់សហគមន៍ដែលបាននឹងកំពុងបន្តការអភិវឌ្ឍន៍នូវដំណើរការសិក្សារបស់គាត់។
- ទីក្រុងឧត្តមគតិ, ចាប់តាំងពីក្រុមពិសេសរបស់សហគមន៍មូលដ្ឋានត្រូវបានពង្រឹងមក ពួកគេបានដាក់សមត្ថភាពពួកគេចូលទៅក្នុងការអនុវត្ត។ ជាក់ស្តែងក្រុម

ការងារពិសេសរបស់សហគមន៍គឺជាអ្នកនាំពាក្យពីមជ្ឈមណ្ឌលសិក្សាសម្រាប់
សហគមន៍។

ដោយឡែកក្រៅពីធនធានសហគមន៍ មានកត្តាដទៃទៀតដែលជួយឲ្យជោគជ័យ
ហើយកត្តាទាំងនោះមានតួនាទីសមាជិកនៃក្រុមការងារពិសេសរបស់សហគមន៍ តួនាទី
របស់អភិបាលក្រុង និងមន្ត្រីពាក់ព័ន្ធ ព្រមទាំងតួនាទីនៃភ្នាក់ងារខាងក្រៅក្នុងការគាំទ្រ
សាលាក្រុង និងសកម្មភាពសហគមន៍ ក៏ដូចជាគម្រោងនានាផងដែរ។

៤-២-៣ ការរួមចំណែកក្នុងការធ្វើផែនការទីប្រជុំជន នៃខេត្តហ្គីម៉ាវ៉ាស ប្រទេសហ្វីលីពីន

ក- ខេត្តហ្គីម៉ាវ៉ាស

ហ្គីម៉ាវ៉ាសគឺជាខេត្តកោះមួយដែលលាតសន្ធឹងនៅទិសអាគ្នេយ៍ជាប់នឹងកោះ ប៉ាណៃ
ហើយភាគឥសានជាប់នឹងកោះនីគ្រុស។ កោះនេះត្រូវដាច់ចេញពីកោះប៉ាណៃដោយ
ដៃសមុទ្រអ៊ុលរឡូ និងញែកចេញពីខេត្តនីគ្រុសដោយដៃសមុទ្រហ្គីម៉ាវ៉ាស។

ខេត្តផ្សំដោយទីក្រុងចំនួន៥ដែលមានឈ្មោះ៖ បូណារីស្តា ជដាន់ ណាវ៉ា-វ៉ាលីនស្យា
សាន់-ឡូរិនហ្សូ និង ស៊ីបូណាង។ ទីក្រុងសំខាន់ជាងគេគឺទីក្រុងជដាន់។ កាលពីដើមខេត្ត
នេះត្រូវបានផ្សំឡើងដោយទីក្រុងចំនួនបីប៉ុណ្ណោះ។ ទីក្រុងសាន់-ឡូរិនហ្សូ និង ស៊ីបូណាងជា
ទីក្រុងទើបតែបង្កើតថ្មីក្នុងឆ្នាំ១៩៩៥។ ហ្គីម៉ាវ៉ាសមានបារាងហ្គាយ ចំនួនសរុប ៩៨ មានទំហំ
៦០៤៥៧ ហិកតា ដែលជិតស្មើនឹង៣ភាគរយនៃ២,០០២,៣២០ហិកតាតំបន់សរុប។ ដីចំនួន
៥៩,៦០០ហិកតាមានអ៊ុណាំប៊ូឡូហ្គាន ប៉ាណូប៊ូឡូន និងកោះហ្វូរ៉ានន ដែលក្នុងនោះដីសល់
៨៥៧ហិកតាទៀតបានក្លាយជាដីកោះដែលនៅទំនេរ។

ប្រជាជននៅក្នុងខេត្តនេះមានចំនួន១៤១,៤៥០នាក់ ដោយយោងទៅតាមការជំរឿនក្នុង
ឆ្នាំ២០០០ ដែលនេះជាការជំរឿនលើកចុងក្រោយបំផុតដែលគេបានធ្វើ។ ចំនួនសរុបមាន
២៧,៤៦៥គ្រួសារក្នុងឆ្នាំ២០០០។ ក្នុងចំណោមទីក្រុងទាំង៥ក្នុងហ្គីម៉ាវ៉ាស មានទីក្រុង
បូណារីស្តា គឺជាទីក្រុងដែលមានចំនួនប្រជាជនច្រើនជាងគេ ពោលគឺមាន២៩.៥ភាគរយ
នៃចំនួនប្រជាជនសរុបក្នុងខេត្តទាំងមូល។ នៅថ្នាក់ជាតិហ្គីម៉ាវ៉ាសមានចំនួន ០.១៨ភាគរយ
ប៉ុណ្ណោះបើធៀបទៅនឹងចំនួនប្រជាជន ៧៦.៥ លាននៃចំនួនប្រជាជនហ្វីលីពីន ទាំងអស់។

សេដ្ឋកិច្ចរបស់ហ្គីម៉ាសត្រូវបានពឹងផ្អែកទាំងស្រុងទៅលើវិស័យសំខាន់ជាងគេគឺ វិស័យកសិកម្ម ដែលក្នុងនោះមាន កសិកម្ម នេសាទ និងព្រៃឈើ។ ការនាំចេញផ្លែស្វាយ គឺជាឱកាសនៃសេដ្ឋកិច្ចសំខាន់ជាងគេដែលក្នុងនាមជាខេត្តមួយជាអ្នកនាំចេញនូវផ្លែស្វាយ ដែលមានគុណភាពនៃប្រទេសហ្វីលីពីន ទៅកាន់សហរដ្ឋអាមេរិក។ ក្រៅពីការនាំចេញ ផ្លែស្វាយ ហ្គីម៉ាសត្រូវបានគេស្គាល់ថាជាតំបន់ឆ្នេរសមុទ្របុរាណ និងជាតំបន់ទាក់ទាញ ទេសចរណ៍ដែលមានស្រាប់ក៏ដូចជាតំបន់ដែលមានសក្តានុពលទេសចរណ៍ដែលគេអាច អភិវឌ្ឍអោយក្លាយជាទីកន្លែងកំរិតពិភពលោក។

ខេត្តនេះដឹកនាំដោយលោកអភិបាលម្នាក់ដែលគាត់ក៏ជាអ្នកដឹកនាំនៅក្រុមប្រឹក្សា អភិវឌ្ឍខេត្តដែរ (PDC) ។ សហការីដែលនៅធ្វើការជាមួយលោកអភិបាលគឺជាសមាជិករបស់ PDC។ អភិបាលនៃទីក្រុងទាំងអស់ប្រធាននៃគណៈកម្មាធិការនានា ព្រឹទ្ធសភា ឬតំណាង និង តំណាងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលជាសមាជិកយ៉ាងតិចមួយភាគបួននៃក្រុមប្រឹក្សា(PDC)។

ខ- សមាសធាតុថ្មីនៃការអនុវត្តល្អ

ដំណើរការនៃការធ្វើផែនការណ៍របស់ ហ្គីម៉ាសត្រូវចាត់ទុកជាការអនុវត្តល្អព្រោះថា វាគឺជាមូលដ្ឋានគ្រឹះបំផុត។ វាពិតជាចាប់ផ្តើមពីផែនការល្អនិងស្រុះស្រួលគ្នាបំផុត ដោយ គ្រប់គ្នាគ្នាយល់ពីអ្វីដែលខេត្ត និងរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋានស្រមៃចង់ធ្វើក្នុងពេល៣០ឆ្នាំខាងមុខ។ ក្នុងករណីនេះវាបានក្លាយទៅជាផែនការ៣០ឆ្នាំរបស់ខេត្ត(PPFP)។ (PPFP) នឹងធ្វើការផ្លាស់ ប្តូរទៅតាមគំនិតថ្មីណាមួយដែលបានផុសឡើង ក្នុងកំឡុងពេលដំណើរការនេះបីជាក្នុង រយៈពេលខ្លី ឬមធ្យមក៏ដោយ។

មានលក្ខណៈជាច្រើននៃដំណើរការនៃការធ្វើផែនការណ៍ដែលអាចចាត់ទុកជាការ អនុវត្តល្អបាន មានដូចតទៅ៖

- វាគឺជាផែនការមួយដែលអាចឈានទៅដល់ការយល់ព្រមមួយ រវាងថ្នាក់ ខេត្តជាមួយនឹងបណ្តាទីក្រុងទាំង៥ ជាពិសេសទៅលើមុខងារ តួនាទីរបស់ ទីក្រុងនីមួយៗ។ ដំណើរការនៃការធ្វើផែនការនេះក៏មានភាពស៊ីគ្នាទៅនឹង

ផែនការរបស់ទីក្រុងនីមួយៗផងដែរ។ ហើយទីក្រុងនីមួយៗក៏យល់ព្រមក្នុងការដើរតួទៅតាមមុខងាររបស់ពួកគេរៀងៗខ្លួន។

- គម្រោងការណ៍នេះរួមបញ្ចូលផ្នែកទេសចរណ៍ និងកសិកម្ម ដែលជាចលនាសេដ្ឋកិច្ចចម្បងរបស់ខេត្ត។ ការអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ចគឺជាកំណត់ដំបូងមួយ ដែលជាហេតុធ្វើឲ្យផែនការថ្នាក់ខេត្តនិងក្រុងទទួលយកទេសចរណ៍បែបកសិកម្ម។
- ផែនការនេះគឺជាផែនការណ៍ដ៏ល្អិតល្អន់មួយសម្រាប់ខេត្តកោះជាមួយនឹងនិរន្តរភាពស្របនឹងគោលដៅដំបូងដែលវាមិនមានផលប៉ះពាល់ដល់បរិស្ថានកោះនេះ។
- ដំណើរការនៃការធ្វើផែនការនេះផ្តល់នូវអត្ថន័យថ្មីមួយសម្រាប់ពាក្យថាពិគ្រោះយោបល់។ នៅក្នុងដំណើរការនៃការធ្វើផែនការរបស់ខេត្ត ការពិគ្រោះយោបល់ត្រូវបានគេបញ្ចូលតាំងពីដំណាក់កាលដំបូងនៃការវិភាគទិន្នន័យម្ល៉េះ ហើយក្នុងការកើតឡើងនូវជម្រើសអភិវឌ្ឍនានា។
- ដំណើរការនៃការធ្វើផែនការនេះនាំឲ្យអ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ទទួលបានអារម្មណ៍ថាពួកគាត់ជាម្ចាស់លើគម្រោងការនេះ។ អ្នកពាក់ព័ន្ធនានាបានចូលរួមក្នុងផែនការដែលនាំឲ្យគ្រលប់ទៅរកបទបញ្ញត្តិនៃគម្រោងជាច្រើនរបស់ពួកគាត់។ ក្នុងករណីនេះពួកគាត់មានរបស់ជាបន្ទាល់សម្រាប់ការពារអះអាងពីលទ្ធផលរបស់ខ្លួន។ បន្ថែមពីនេះទៅទៀតព្រឹត្តិការណ៍ដែលគួរចាប់អារម្មណ៍នោះគឺអ្នកដែលបានមកពាក់ព័ន្ធចាប់តាំងពីដំណាក់កាលដំបូងនៃការធ្វើផែនការនេះនឹងនៅតែជាបន្តការគាំទ្រយ៉ាងពេញទំហឹងរហូតមកដល់សព្វថ្ងៃនេះ ទោះបីជាពួកគាត់បានផ្លាស់ប្តូរតំណែង និងការិយាល័យក៏ដោយ។

គ- ដំណាក់កាលអនុវត្ត

សកម្មភាពដំបូងនៃកម្មវិធីនេះគឺជាការបង្ហាញឲ្យស្គាល់ និងការចាត់ចែងនៃរចនាសម្ព័ន្ធផែនការមូលដ្ឋាន ដែលចាប់ផ្តើមធ្វើក្នុងខែធ្នូ ឆ្នាំ២០០៤។ នេះជាលើកទីមួយដែលគម្រោងត្រូវបានណែនាំឲ្យស្គាល់ ក្នុងសិក្ខាសាលានៃការចាប់ផ្តើមដំបូងស្តីពីការរៀបចំនិង

វិភាគទិន្នន័យផែនការដែលធ្វើតាមរយៈអាជ្ញាធរអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ចជាតិ ដែលហៅកាត់ថា NEDA។

បន្ទាប់ពីបទបង្ហាញ និងសិក្ខាសាលាថ្នាក់ដំបូងមក សកម្មភាពដែលបង្កើនសន្ទុះឆ្ពោះទៅកាន់ការកសាងសមត្ថភាពត្រូវបានធ្វើសម្រាប់សមាសភាពអ្នកបច្ចេកទេសនៃរចនាសម្ព័ន្ធនៃផែនការមូលដ្ឋានដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការផ្តល់ទីប្រឹក្សាបញ្ចូលក្នុងទម្រង់ចាំបាច់នៃក្របខ័ណ្ឌទស្សនៈទាន និង ឧបករណ៍សិក្សាវិភាគជាមួយនឹងបច្ចេកទេសនានា លំហាត់គំរូ និងកិច្ចការរយៈពេលយូរ តាមរយៈកិច្ចប្រជុំសិក្ខាសាលាផ្សេងៗ។ ឆ្លងតាមវិធីសាស្ត្រនេះ អ្នកពាក់ព័ន្ធផ្ទាល់ជាអ្នកទទួលខុសត្រូវលើការផលិតនូវរាល់ទិន្នផលអន្តរការី និងទិន្នផលសម្រេច។ មានការផ្តល់ការប្រឹក្សាដើម្បីធានាពីគុណភាពនៃទិន្នផលតាមរយៈដំណើរការហ្វឹកហ្វឺន និងទិន្នផលដែលបានទទួលការទិៀនកែលំអ្វីហើយតាមវិធីសាស្ត្រថ្មីនេះផងដែរ។

មួយវិញទៀត ដំណើរការនៃការចូលរួម និងការផ្តល់ប្រឹក្សាត្រូវបានប្រើជាយុទ្ធភាពសម្រាប់ទទួលបានការចូលរួមពីសំណាក់អ្នកនយោបាយ និងអ្នកមានសិទ្ធិសម្រេចចិត្តនានាផងដែរ។ គោលបំណងកិច្ចពិភាក្សាសាធារណៈត្រូវបានគេធ្វើឡើងយ៉ាងល្អិតល្អន់ក្នុងជំនួបដែលបានកំណត់ច្បាស់ក្នុងដំណើរការផែនការនេះ។

ឃ- បុគ្គលិក

- ដំណើរការផែនការណ៍ចាប់ផ្តើមនិងត្រូវបានបញ្ចប់ទៅវិញក្នុងអណត្តិចៅហ្វាយខេត្ត គឺលោក JC Rahman Nava ហើយបច្ចុប្បន្នជាសមាជិកសភា។ លោកអភិបាល ណាវ៉ា មេដឹកនាំអ្នកធ្វើផែនការក្នុងដំណើរការផែនការនេះ។ អភិបាលខេត្តបច្ចុប្បន្នគឺលោកអភិបាល Felipe Hilan Nava គាត់ជាអភិបាលក្រុងជរដាន់ពីមុន។
- ការិយាល័យផែនការថ្នាក់ខេត្តនិងអភិវឌ្ឍន៍ PPDO បានសម្របសម្រួលកាលវិភាគសកម្មភាពជាមួយនឹងអ្នកពាក់ព័ន្ធនានា ដើម្បីធានាថាសកម្មភាពទាំងអស់ត្រូវបានធ្វើយ៉ាងល្អ។ ជាងនេះទៅទៀត ការិយាល័យនេះត្រូវទទួល

ខុសត្រូវក្នុងការធ្វើសេចក្តីព្រាងរបាយការណ៍ និងដាក់វត្ថុធាតុដើមបញ្ចូលគ្នា ដើម្បីបោះពុម្ព។

- សមាជិក SP បានបង្ហាញពីការមមាញឹកជាមួយនឹងកិច្ចប្រជុំស្តីពីគោលដៅ បញ្ញត្តិតាមរយៈការជ្រើសរើសយុទ្ធសាស្ត្រដែលចង់បានជាង និងល្អបំផុត សម្រាប់ខេត្ត ក្នុងបញ្ញត្តិគោលនយោបាយប្រើប្រាស់ដីនិងទឹក។
- ផ្តល់នូវគោលការណ៍នៃគម្រោងវិមជ្ឈការដែលក្នុងនោះមន្ត្រីសាលាក្រុង និង ខេត្តដើរតួយ៉ាងសំខាន់ក្នុងដំណើរការផែនការនេះ។ អ្នកសម្របសម្រួលក្នុង បណ្តាការិយាល័យផែនការក្រុងនិងអភិវឌ្ឍន៍ទាំងអស់ត្រូវរ៉ាប់រងការអញ្ជើញ មន្ត្រីខ្លួនឯង និងតំណាងពីវិស័យផ្សេងៗទៀតចូលរួមកិច្ចប្រជុំដើម្បីផ្តល់មតិខុសៗ គ្នានិងក្នុងកិច្ចពិភាក្សាសាធារណៈផងដែរ។ ក្រុងនិមួយៗបានទទួល ធ្វើសិក្ខាសាលាតាមកាលវិភាគក្នុងតំបន់ដែលពួកគេទទួលខុសត្រូវ។
- អភិបាលរងនិមួយៗក៏ជាតួអង្គយ៉ាងសកម្មក្នុងដំណើរការផែនការនេះដោយ សារស្ថិរភាពនៃវត្តមាននិងការចូលរួមរបស់ពួកគាត់។
- ចាប់តាំងពីផែនការនេះទទួលយកអ្នកពាក់ព័ន្ធចម្រុះ អ្នកចូលរួមផ្សេង និង ការប្រឹក្សាសាធារណៈមកធ្វើឲ្យមានការទាក់ទិនយ៉ាងខ្លាំងពីសំណាក់ អ្នកពាក់ព័ន្ធជាច្រើននៅក្នុងខេត្តហ្នឹងម៉ាវ៉ាសនេះក្នុងការវាយតម្លៃទៅលើការ បង្ហាញជំរើសយុទ្ធសាស្ត្រជាច្រើន។ សកម្មភាពពាក់ព័ន្ធមិនមែនគ្រាន់តែជា ការបោះឆ្នោតថ្នាក់ក្រុងនិងខេត្ត តែងតាំងមន្ត្រី និងភ្នាក់ងាររដ្ឋាភិបាលថ្នាក់ជាតិ ប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែក៏មានការពាក់ព័ន្ធជាមួយនឹងអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល អង្គការ របស់ប្រជាពលរដ្ឋ និងវិស័យសាសនាផងដែរ។

ង- បែបបទ និងទម្រង់ការ

ដំណើរការផែនការត្រូវបានរចនាឡើងទៅតាមកម្មវិធីកម្មសិក្សាមាន៤ម៉ូឌុលដែល ស្របទៅតាមវិធីសាស្ត្រកសាងសមត្ថភាព។ សេចក្តីសង្ខេបតាមម៉ូឌុលនិមួយៗត្រូវបាន បកស្រាយទៅតាមសកម្មភាព ធនធាន និងទិន្នផល ដូចខាងក្រោម៖

- ម៉ូឌុលទី១ - បង្កើតទិន្នន័យផែនការដែលក្នុងនោះមានស្ថិតិ និងផែនទី ឧបករណ៍វិភាគ ជ្រើសរើសការដាក់ពាក្យ និងបច្ចេកទេសសម្រាប់អនុវត្តឲ្យ ទៅជាសូចនាករជាច្រើន ការអភិវឌ្ឍ និង បញ្ហាប្រឈម និងឱកាសសម្រាប់ អភិវឌ្ឍន៍ផងដែរ។

ទិន្នផលរបស់ក្រុមនេះរួមមានវឌ្ឍនភាពនៃការមើលឃើញពីបរិស្ថានវិទ្យា ស្ថិតិនៃការសាងសង់ត្រួសត្រួស និងតារាងដំណោះស្រាយពេញលេញមួយ។

- ម៉ូឌុលទី២ - រៀបចំគោលដៅថ្មីៗយ៉ាងជាក់លាក់ ឬធ្វើឲ្យមានសុពលភាព ឡើងវិញ និង/ឬកែលម្អទស្សនៈវិស័យដែលមានស្រាប់។ លទ្ធផលដែលចេញ ពីម៉ូឌុលនេះគឺការកែតម្រូវឡើងវិញនូវទស្សនទានធាតុផ្សេងៗរបស់ផែនការ សូចនាករនិងគោលដៅនានា។
- ម៉ូឌុលទី៣ - រៀបចំPPFPសម្រាប់ខេត្ត និងCLUPសម្រាប់ក្រុង។ នៅក្នុងម៉ូឌុល នេះមានសកម្មភាពសំខាន់ៗបីគឺ (១) ទាញយកយុទ្ធសាស្ត្រចេញពីដំរើសចូល ទៅក្នុងគណនេយ្យ លំហយុទ្ធសាស្ត្ររបស់ថ្នាក់តំបន់ និងថ្នាក់ខេត្ត និងជ្រើស រើសដំរើសណាដែលត្រូវការជាងគេសម្រាប់ខេត្ត និងក្រុង (២) រៀបចំគោល នយោបាយស្តីពីការស្នាក់នៅ ផលិតកម្ម ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ និងតំបន់ដែលត្រូវ ការការពារដែលស្របទៅតាមយុទ្ធសាស្ត្ររៀបចំដែនដី និង នយោបាយជាតិ (៣)រៀបចំឧបករណ៍ប្រតិបត្តិ។
- ម៉ូឌុលទី៤ - រៀបចំនូវកម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍វិនិយោគទុនមូលដ្ឋានសម្រាប់ រយៈពេល ៣ឆ្នាំ (LDIP) តាមក្រុងនីមួយៗ។

ច- សេវាកម្ម - លទ្ធផលចំលងចេញពីផែនការ

ក្នុងនាមជាខេត្តកោះមួយ ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធគមនាគមន៍ដែលសំខាន់ជាងគេនៅក្នុង ហ្គីម៉ាវ៉ាសគឺទាក់ទងនឹងផ្លូវទឹក។ ខេត្តកោះនេះក៏ត្រូវបានប្រើប្រាស់ជាស្ពានឆ្លងរវាងកោះដែល មានទំហំធំៗជាងកោះនេះគឺកោះប៉ាណា និងកោះនីគ្រូស។អញ្ចឹងហើយ ការធ្វើស្ពានលើកដាក់ បាន គឺជាបញ្ហាហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដ៏សំខាន់។ នៅភាគខាងលិច ត្រូវបានគេសម្រេចថាដែររបស់

ក្រុងជរដាន់ និង បូណារីស្តាត្រូវបានអភិវឌ្ឍឲ្យក្លាយទៅជាផែតែមួយក្នុងរយៈពេលវែង។ នៅភាគខាងកើតវិញ ទីក្រុងសាន់ឡូរីនស្សូ និង ស៊ីបូណាង បានយល់ព្រមចែករំលែកមុខងារ RORO រវាងពួកគេជាមួយនឹងការផ្តល់ស្បៀងអាហារ របស់សាន់ឡូរីនស្សូដើម្បីសម្រាល ចរាចររបស់អ្នកដំណើរក្នុងខណៈដែលទីក្រុងស៊ីបូណាងមានសេវាកម្មសម្រាប់នាវាធំៗ ទំនិញធ្ងន់ៗ។

សម្រាប់កំពង់ផែវិញការធ្វើផែអូសសណ្តោងមិនជាជម្រើសល្អនោះទេ ហើយទីក្រុង ជរដាន់ និង នូរ៉ា វាលិនស្សា បានសម្រេចបង្កើតឡើងមួយម្នាក់នៅទីក្រុងឡាវី និង កាបាឡាណាន់។

ឆ- គុណសម្បត្តិ

ក្នុងនាមជាកន្លែងសំបូរអង្ករ និងត្រីតែមួយមុខមិនអាចធ្វើឲ្យប្រជាពលរដ្ឋនៃហ្គីម៉ាវ៉ាស មានភាពសុខសាន្តពេញលេញទេ។ ទើបគេសម្រេចបង្កើននូវកំរិតការបំពេញឲ្យគ្រប់គ្រាន់ ទៅលើគ្រឿងបរិភោគ ដូចជា មើម បន្លែ និងសាច់ជាដើម។ ការសំអាតដីឲ្យទូលាយ ជាច្រើនកន្លែងត្រូវបានគេយកចិត្តទុកដាក់ធ្វើដើម្បីគាំទ្រក្នុងការពង្រីកឧស្សាហកម្មបសុសត្វ។ គ្រប់ទីក្រុងទាំងអស់ក៏ត្រូវបានគេលើកទឹកចិត្តដើម្បី ចិញ្ចឹមមានបក្សី ដោយសារទីផ្សារ អាហារសរីរាង្គមានការរីកដុះដាល និងដើម្បីគាំទ្រលើឧស្សាហកម្មទេសចរណ៍ផង។

ក្នុងហ្គីម៉ាវ៉ាស សកម្មភាពផលិតកម្មដែលមានទំនាស់ជាងគេគឺការដឹកយកវ៉ែច្នកំបោរ ហើយមានការជំទាស់ ក្នុងការរុករកជនដែលហេតុផលចំបងនេះគឺក្នុងការប្រឆាំងជាមួយនឹង សកម្មភាពនេះដោយសារមានផលប៉ះពាល់លើបរិស្ថាន។

ជ- កត្តានិរន្តរភាព

រដ្ឋាភិបាលថ្នាក់ខេត្តបានបង្ហាញពីការសុខចិត្តបន្តនូវការអនុវត្តផែនការ និងទទួលយក ទិន្នផល ក៏ដូចជាលទ្ធផលដែលបានដំណើរការមកជាយូរហើយនេះ។ ទោះជាយ៉ាងណា ក៏ដោយ អ្នកពាក់ព័ន្ធសំខាន់ៗបានកំណត់កត្តាខ្លះៗ ទៅលើកត្តានិរន្តរភាពនៃផែនការ និងដំណើរការផែនការនេះដូចជា ស្ថិរភាពនយោបាយ ការយល់ដឹងជាមុនរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ កត្តាខាងក្រៅ និងកំលាំងជំរុញ។

ទាក់ទិននឹងស្ថិរភាពនយោបាយ នេះគឺជាការគំរាមគំហែងមួយដែលថាទស្សនៈបង្រួបបង្រួមមិនត្រូវបានគេទទួលយកក្នុងខណៈដែលគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍ទទួលបានលទ្ធផលពីផែនការនោះមិនត្រូវបានសម្រេចដោយអ្នកនយោបាយនៅជំនាន់ថ្មី។ ការសម្រេចចិត្តបានធ្វើរួចហើយ វានឹងអាស្រ័យលើការសម្រេចរបស់អ្នកដឹកនាំថ្នាក់ខេត្តនៅអណត្តិបន្ទាប់ទៀតថានឹងរក្សាផែនការនេះឬអត់នោះទេ។ ដូចនេះគួរតែមានការគិត ទៅលើមនសិការខិតខំប្រឹងប្រែងក្នុងចំណោមអ្នកដឹកនាំកំណត់អាទិភាពសញ្ញាបរិស្ថាន មុននឹងសញ្ញាវិនិយោគទុនដើម្បីផ្តល់នូវការត្រួតពិនិត្យការអភិវឌ្ឍប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព។

ក្នុងស្ថានភាពយល់ដឹងរបស់ប្រជាពលរដ្ឋហ្គីម៉ាវ៉ាស ស្តីពីសារៈសំខាន់នៃការចូលរួមក្នុងការការពារបរិស្ថានរបស់ពួកគេត្រូវបានអនុវត្តរួចហើយ។ ករណីជាក់ស្តែងគឺថាប្រជាពលរដ្ឋបានប្រឆាំងភ្លាមៗនៅពេលមានការស្នើសុំរុករករ៉ែ។ ជាងនេះទៅទៀត កត្តាខាងក្រៅមាននយោបាយថ្នាក់ជាតិដែលអាចធ្វើឲ្យមានហានិភ័យដល់ការព្រួយបារម្ភនៅថ្នាក់មូលដ្ឋាន។ ឧទាហរណ៍មួយដែលអាចជាបទពិសោធន៍សំខាន់នោះគឺការបង្ខូរប្រែព្រោះថាគ្មាននយោបាយថ្នាក់ជាតិណាមួយដែលកំណត់ឲ្យច្បាស់ពីប្រភេទនាវាណាដែលអាចដឹកតាមដៃសមុទ្រហ្គីម៉ាវ៉ាសឬដៃសមុទ្រអ៊ុយយឡូទេ គេចាត់ទុកថានេះជាតំបន់ងាយប៉ះទង្គិច។

នយោបាយដទៃទៀតដែលអាចជះឥទ្ធិពលច្រើនទៅលើផែនការនេះគឺនយោបាយទេសចរណ៍ និងបញ្ហាសន្តិសុខ។ ដោយយោងទៅលើការិយាល័យផែនការថ្នាក់ខេត្តនិងអភិវឌ្ឍន៍គ្រប់បណ្តាទីក្រុងទាំងអស់គួរតែដឹងពីបញ្ញត្តិដែលត្រូវបានបង្កើត ក៏ដូចជាខ្លឹមសារមានចែងនៅក្នុងបញ្ញត្តិទាំងអស់នោះផងដែរ។ មន្ត្រីសាលាក្រុងគួរតែយល់ថាពួកគេក៏ជាកងកំលាំងមួយក្នុងកិច្ចដំណើរការនេះ។

ភាពជោគជ័យនៃផែនការបង្រួបបង្រួម និងដំណើរការផែនការត្រូវបានគេសន្មត់ថាជាលទ្ធផលមកពីកត្តាជាច្រើនរួមមានឆន្ទៈរបស់អ្នកដឹកនាំនយោបាយ សមត្ថភាពរបស់អ្នកពាក់ព័ន្ធនានា និងការលើកទឹកចិត្តបន្តរបស់ហ្គីម៉ាវ៉ាស។ ទាក់ទិនទៅនឹងឆន្ទៈរបស់ថ្នាក់ដឹកនាំនយោបាយក្នុងហ្គីម៉ាវ៉ាស គឺលោកអភិបាល និងអភិបាលរងគឺពួកគាត់ចំណាយពេលច្រើនម៉ោងក្នុងកិច្ចពិភាក្សា និងចូលរួមសរសេរនៅលើ ក្រដាសតូចៗ ក្នុងការប្រមូលគំនិតនានាក្នុងសិក្ខាសាលាផ្សេងៗ។ ពួកគាត់គឺជាអ្នកគិតពីផែនការដំបូងគេ និងមិនអាចពឹង

លើក្រុមបច្ចេកទេសរបស់ពួកគាត់ឲ្យធ្វើកិច្ចការនេះម្នាក់ឯងបានទេ។ សកម្មភាពជាច្រើននៅក្នុងការវិវត្តន៍នៃដំណើរការផែនការនេះគឺផ្ដោតទៅលើការកសាងសមត្ថភាពដោយមិនមែនសម្រាប់តែមន្ត្រីប៉ុណ្ណោះទេពោលគឺសម្រាប់អ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ផងដែរ។

ការផ្សព្វផ្សាយពីផែនការថ្នាក់ខេត្តមិនធ្វើតែក្នុងប្រទេសហ្នឹងប៉ុណ្ណោះទេ ក៏មានផ្សព្វផ្សាយទៅក្រៅប្រទេសផងដែរ នេះជាការត្រួសត្រាយផ្លូវសម្រាប់ការទទួលបានមូលនិធិនិងទទួលបាននូវអភ័យឯកសិទ្ធិដ៏រឹងមាំមួយ ក៏ដូចជាដៃគូមូលនិធិមកពីស្ថាប័នផ្សេងៗជាច្រើន។ ជាមួយនឹងការបន្តនូវការផ្សព្វផ្សាយនេះ ស្ថាប័នមូលនិធិនានាអាចធ្វើការកត់ចំណាំពីអ្វីដែលហ្នឹងម៉ាស៊ីនបានផ្តល់ឲ្យ និងជាសក្តានុពលរបស់ខេត្ត។

៤-២-៤ ការផ្ដើមស្ថាប័នសាធារណៈនៅទីក្រុងឡាំងស៊ិន ប្រទេសវៀតណាម

ទីប្រជុំជនឡាំងស៊ិនត្រូវបានបង្កើតឡើងក្នុងឆ្នាំ១៩២៥ ប៉ុន្តែត្រូវបានគេទទួលស្គាល់ឈ្មោះជាទីក្រុងឡាំងស៊ិន ជាទីក្រុងរបស់ខេត្តឡាំងស៊ិន នៅក្នុងឆ្នាំ២០០២។ ទីក្រុងនេះមានចំងាយ១៥៤គីឡូម៉ែត្រពីទីក្រុងហាណូយ និងមានទំហំ ៧៩.១៨គីឡូម៉ែត្រការ៉េ មានប្រជាជនប្រហែល១៤០,០០០នាក់ រួមមានក្រុមជនជាតិភាគតិចចំនួន៤ក្រុម (គិញ តាយ នុង និង ហោ) និងមានក្រុមជនជាតិភាគតិចផ្សេងទៀត (កោឡាន ដៅ សានដុយ ។ល។)។

សេដ្ឋកិច្ចរបស់ទីក្រុងភាគច្រើនពឹងផ្អែកទៅលើទេសចរណ៍ និងសេវាកម្ម ជាពិសេសគឺវិស័យពាណិជ្ជកម្ម។ កំរិតGDPស្មើនឹង១,២០០ដុល្លារក្នុងប្រជាជនម្នាក់ ជាមួយនឹងសេចក្តីថ្លែងការពីការរីកចម្រើនកើនឡើងនូវខ្ទង់ថវិកា ពី៣៣,៩៣៩លានដុល្លារ ក្នុងឆ្នាំ២០០២ ទៅ១២២កោដិដុល្លារក្នុងឆ្នាំ២០០៧។

ក្នុងទំហំដីទីក្រុងចំនួន៧៩.១៨គីឡូម៉ែត្រការ៉េ ក្នុងនោះមានដីកសិកម្មចំនួន១៥.៦៦% និងព្រៃឈើចំនួន២២.៧៨%។ ធនធានរ៉ែរបស់ទីក្រុងឡាំងស៊ិនសំខាន់នោះគឺ ថ្មកំបោរដែល

ល្អសម្រាប់ផលិតជាស៊ីម៉ង់ និងផលិតនូវវត្ថុធាតុដើមសម្រាប់សំណង់នានា មាន ដីឥដ្ឋ ខ្សាច់ និងគ្រួសតូច ធំជាដើម។

ខ- ការបរិយាយនិងដើមហេតុឲ្យកើតមានការអនុវត្តល្អ

រដ្ឋាភិបាលវៀតណាមបានដាក់កម្មវិធីកែទម្រង់រដ្ឋបាលសាធារណៈក្នុងរយៈពេល ១០ឆ្នាំ(PAR) គម្រោងមេ២០០១-២០១០ ដែលមានបំណងចង់សាងសង់នូវលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ សុខភាព និរន្តរភាព វិជ្ជាជីវៈ ប្រសិទ្ធភាព និងសុពលភាពរដ្ឋបាល ប្រកបដោយគុណភាព និងបុគ្គលិកដែលមានសមត្ថភាពឲ្យស្របជាមួយនឹងការកើនឡើងតម្រូវការនៃដំណើរការអភិវឌ្ឍន៍ក្រុង។ នេះគឺជាផ្នែកមួយនៃកម្មវិធី (PAR) ទីក្រុងឡាំងស៊ិនត្រូវបានទទួលស្គាល់ និងបានទទួលរង្វាន់ ISO 9001:2000 សម្រាប់២ផ្នែកៈ (១) ការិយាល័យច្រកចេញចូលតែមួយ ម៉ូដែល "នាយកដ្ឋានទទួលនិងផ្តល់" និងម៉ូដែល "ការអភិវឌ្ឍវិស័យអេឡិចត្រូនិច"។

One stop shop model បានផ្ដួចផ្ដើមឡើងក្នុងឆ្នាំ២០០៤ក្នុងគោលបំណងៈ

- កាត់បន្ថយផលវិបាកសម្រាប់បុគ្គល អង្គការ និងស្ថាប័នជំនួញនានាក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហាដែលពាក់ព័ន្ធនឹងគោលការណ៍រដ្ឋបាលសាធារណៈ
- ជំរុញការប្រឆាំងនឹងការិយាធិបតេយ្យ និងអំពើពុករលួយ
- កែលំអរគុណភាពសេវា ចំណេះដឹងពីរបៀបវិន័យ ក៏ដូចជាការទទួលដឹងនិងអកប្បកិរិយារបស់ប្រជាពលរដ្ឋដែលប្រើសេវា ហើយនាយកដ្ឋាន និងផ្នែកនិមួយៗមានតួនាទីនិងការទទួលខុសត្រូវច្បាស់លាស់នៅពេលដែលធ្វើការពាក់ព័ន្ធនឹងបញ្ហានានារបស់ប្រជាពលរដ្ឋ
- ផ្តល់នូវបុគ្គលិកដែលមានសមត្ថភាពប្រសើរជាងមុន កំណែទម្រង់ភ្នាក់ងារអង្គការរដ្ឋបាលសាធារណៈក្នុងលក្ខណៈវិភាគបន្តិច ប្រសិទ្ធភាព និងរបៀបរបបប្រកបដោយសុពលភាព

ផ្នែកអភិវឌ្ឍន៍វិស័យអេឡិចត្រូនិច បានចាប់ផ្តើមអនុវត្តតាមលក្ខខណ្ឌប្រព័ន្ធគ្រូតពិនិត្យ គុណភាព ISO 9001:2000 ក្នុងគោលបំណង:

- ផ្តល់ព័ត៌មានដល់ប្រជាពលរដ្ឋក្នុងមូលដ្ឋានអំពីអាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន ភ្នាក់ងារ និងនាយកដ្ឋាន ផ្នែកក្រោមបង្គាប់ មជ្ឈមណ្ឌលបោះឆ្នោត និងឃុំ
- ផ្តល់ព័ត៌មានសំខាន់ៗដល់ប្រជាពលរដ្ឋអំពីសេវាសាធារណៈ ដែលពាក់ព័ន្ធ ជាមួយនឹងយន្តការរបស់ One stop shop ដែលបានដាក់ចូលក្នុងវិស័យនេះ ឲ្យអនុវត្តនៅនាយកដ្ឋានទទួលនិងបញ្ជូនតបវិញរបស់គណៈកម្មការ ប្រជាពលរដ្ឋក្រុង មជ្ឈមណ្ឌលបោះឆ្នោត និងឃុំ
- ផ្សព្វផ្សាយពីរូបភាពរបស់ទីក្រុងឡាំងស៊ិន និងសក្តានុពលទេសចរណ៍របស់ ទីក្រុង ការធ្វើពាណិជ្ជកម្ម និងបង្កើតវេទិកាសម្រាប់វិស័យពាណិជ្ជកម្មនេះ
- ចាប់ផ្តើមពីការប្រើកុំព្យូទ័រក្នុងការគ្រប់គ្រងរបស់រដ្ឋទៅជាការអនុវត្តគម្រោង រដ្ឋាភិបាលអេឡិចត្រូនិចប្រកបដោយជោគជ័យ

ខ- គន្លឹះនៃដំណើរការការអនុវត្ត

ដើម្បីដំណើរការការងារនេះបានយ៉ាងរលូន ចាំបាច់ទីក្រុងត្រូវតែដើរតាមសកម្មភាព មួយចំនួនដូចតទៅ:

- បើកវគ្គបណ្តុះបណ្តាលដល់ថ្នាក់ដឹកនាំ និងអ្នកបំរើការងារក្នុងវិស័យសាធារណៈ ទាំងអស់នៅក្នុងទីក្រុង ដែលនេះជាតម្រូវការមូលដ្ឋានដែល មិនអាចខ្វះបាន និងជាមាតិការបស់កម្មវិធី PAR
- បទបញ្ញត្តិនៃផែនការប្រចាំឆ្នាំរបស់ PAR សម្រាប់ទីក្រុង
- ដាក់ចេញនូវការណែនាំនានាក្នុងគោលបំណងពង្រឹងការអនុវត្តកម្មវិធី PAR គោរពតាមក្រមនិងវិន័យរដ្ឋបាល និងរៀបចំអង្គការចាត់តាំងនិងដាក់ឲ្យ ដំណើរការនាយកដ្ឋានទទួលនិងប្រគល់។

- បង្កើតកន្លែង សាងសង់អាគារជាមួយនឹងឧបករណ៍សម្រាប់ប្រើប្រាស់ក្នុង នាយកដ្ឋាន
- ចាត់តាំងមន្ត្រីដែលមានជំនាញបច្ចេកទេសដើម្បីធ្វើការក្នុង ឃុំ និង មជ្ឈមណ្ឌល បោះឆ្នោត
- ចុះផ្ទាល់ និង ធ្វើទស្សនកិច្ចសិក្សា ទៅទីក្រុង ណាដែលមានអនុវត្តនូវ គោលនយោបាយ One stop shop នេះមុន
- បើកវគ្គបណ្តុះបណ្តាលលើមុខជំនាញពាក់ព័ន្ធដើម្បីអនុវត្ត One stop shop
- បង្កើតនូវកម្មវិធីបច្ចេកវិទ្យាដោយយោងទៅលើយន្តការរបស់ One stop shop
- ចុះត្រួតពិនិត្យ និងវាយតម្លៃដើម្បីវាស់កំរិតសមិទ្ធផលដែលសម្រេចបាន
- ដាក់បញ្ចូលនូវប្រព័ន្ធត្រួតពិនិត្យគុណភាព ISO 9001:2000 ទៅក្នុងការប្រតិបត្តិ របស់ភ្នាក់ងាររដ្ឋបាលសាធារណៈក្នុងខេត្តឡាំងស៊ិន ក្នុងកំឡុងឆ្នាំ២០០៧- ២០១០
- បង្កើត e-portal, LAN, អ៊ិនធឺណែត រវាងនាយកដ្ឋានមជ្ឈមណ្ឌលបោះឆ្នោត និងឃុំដែលស្ថិតនៅក្រោមគណៈកម្មាធិការប្រជាពលរដ្ឋក្រុង ព្រមជាមួយនឹង ការដាក់ការវិនិយោគទៅលើឧបករណ៍បច្ចេកវិទ្យា និងដាក់កម្មវិធីប្រើប្រាស់ ក្នុងប្រព័ន្ធកុំព្យូទ័រទៅក្នុងការគ្រប់គ្រង។

គ- អ្នកពាក់ព័ន្ធនានា

គណកម្មាធិការប្រជាពលរដ្ឋក្រុងគឺជាតួអង្គគម្រោងទាំងមូលក្នុងការគ្រប់គ្រងក្នុងគំរូ នេះ និងបង្កើតគម្រោងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការរវាងអង្គការជាច្រើន និងផ្នែកនានាក្នុងទីក្រុង។ អង្គការនិងផ្នែកដែលពាក់ព័ន្ធរួមមានស្ថានីយវិទ្យុក្រុង នាយកដ្ឋានវប្បធម៌ ការយោសាសនានិង ព័ត៌មាន គណៈកម្មាធិការប្រជាពលរដ្ឋក្នុងមជ្ឈមណ្ឌលបោះឆ្នោត និងឃុំ។

ដំណោះស្រាយទំនាក់ទំនងមានភាពចម្រុះប្រទាក់ក្រឡាគ្នា ដូចជាតាមរយៈការជួបប្រជុំនៅតាមភ្នាក់ងារ អង្គការ និងផ្នែកនីមួយៗ សកម្មភាពជាមួយនឹងក្រុមតាមផ្លូវ តាមរយៈប្រព័ន្ធព័ត៌មានទ្រង់ទ្រាយធំដូចជា វីទ្យុនិងទូរទស្សន៍ក្រុង។ កិច្ចប្រជុំជាមួយអង្គការធំៗនានា កិច្ចប្រជុំជាមួយនឹងសហព័ន្ធយុវជន សមាគមន៍ស្ត្រី អ្នកសង្គ្រាមជើងចាស់ ។ល។ ក៏ត្រូវបានធ្វើផងដែរ។

ជាមួយនឹងសមាគមន៍ទីក្រុងនៃប្រទេសវៀតណាម (ACVN) និងវិទ្យាស្ថានជាតិនៃរដ្ឋបាលសាធារណៈក្នុងទីក្រុងឡាំងស៊ិនដែលជ្រើសរើសដោយ Net-com AG ជាក្រុមហ៊ុនរបស់អាណ្លីម៉ង់ដែលបានអនុវត្តគម្រោងមួយក្នុងការដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធអេឡិចត្រូនិកក្នុងការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលសាធារណៈ និងធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវការផ្តល់សេវាសាធារណៈ។

នាយកដ្ឋានទទួលបានកសាងនិងផ្តល់លទ្ធផល ដឹកនាំដោយប្រធានម្នាក់ និងអ្នកជំនាញ៥នាក់ទៀតហើយស្ថិតនៅក្រោមការគ្រប់គ្រងដោយផ្ទាល់ពីការិយាល័យក្រុមប្រឹក្សាប្រជាពលរដ្ឋនិងគណកម្មការប្រជាពលរដ្ឋក្រុង។ មន្ត្រីជំនាញទាំង៥នោះទទួលខុសត្រូវលើការទទួលនិងបញ្ជូនលទ្ធផលត្រលប់ទៅវិញដែលពាក់ព័ន្ធនឹងផ្នែកចុះបញ្ជីពាណិជ្ជកម្មចេញវិញ្ញាបន្តប័ត្រ និងច្បាប់អនុញ្ញាតិឱ្យសាងសង់។ The E-portal ប្រតិបត្តិនិងផ្តល់នូវព័ត៌មានពីគោលការណ៍ណែនាំចុងក្រោយបង្អស់និងគោលនយោបាយរបស់គណបក្សនិងរដ្ឋ គណកម្មការគណបក្ស និងអាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន ក៏ដូចជាព័ត៌មានពីប្រតិបត្តិការតាមនាយកដ្ឋានរបស់រដ្ឋាភិបាលនីមួយៗ អង្គការនានា មជ្ឈមណ្ឌលបោះឆ្នោត និងតាមបណ្តាឃុំផងដែរ។

យ- ថវិកា

ដើមទុនសម្រាប់វិនិយោគរបស់គំរូ២នេះគឺ ២.៤៩៧កោដិដុល្លារវៀតណាម។ ចំណាយទាំងនេះសម្រាប់ថ្លៃការសាងសង់អាគារ និងបរិក្ខារ ឧបករណ៍បច្ចេកវិទ្យាសម្រាប់ប្រព័ន្ធកុំព្យូទ័រ រួមមានអ្នកបំរើសេវាកម្ម កន្លែងធ្វើការ ម៉ាស៊ីនស្តុន ម៉ាស៊ីនកុំព្យូទ័រ ម៉ាស៊ីនហ្វូតូកូពី ម៉ាស៊ីនដាក់បង្ហាញបែបទំនើបសម្រាប់ផ្សព្វផ្សាយពីនីតិវិធីនានាប្រព័ន្ធបន្ទុកស្វ័យប្រវត្តិនិង ម៉ាស៊ីនថត និងឧបករណ៍ជាច្រើនទៀត។

ការបង្កើត E-portal តាមរយៈហិរញ្ញប្បទានដោយក្រុមហ៊ុន The Net-Com AG ។ ក្រុមហ៊ុនផ្តល់ការគាំទ្រដល់ការគូរឃ្លង់ដំបូង និងការអភិវឌ្ឍ ចំណែករាល់ការចំណាយសម្រាប់ប្រតិបត្តិការនិងការជុសជុលPortal ជាបន្ទុករបស់ថវិការដ្ឋដែលឲ្យទៅក្រុង។

ង- សមិទ្ធផលសំខាន់ៗ និងផលប៉ះពាល់ដល់ជីវិតប្រចាំថ្ងៃរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ

ការអនុវត្តកំណែទម្រង់រដ្ឋបាលក្នុងទីក្រុងឡាំងស៊ីនបានទទួលលទ្ធផលសម្រេចល្អ និងផលប៉ះពាល់វិជ្ជមានទៅលើប្រជាជន និងអង្គការនានាក្នុងទីក្រុងនេះ។

ក្នុងផ្នែកច្រកចេញចូលតែមួយ ឯកសារផ្លូវច្បាប់ តាមលំដាប់លំដោយ ពេលវេលាថ្លៃសេវាកម្ម ត្រូវបានប្រកាសពីតម្លាភាព។ ភាពងាយស្រួលនៃច្បាប់រដ្ឋបាលមានភាពច្បាស់លាស់ សមញ្ញ បើកចំហរ និងត្រឹមត្រូវតាមនីតិវិធី ត្រូវបានសម្របសម្រួលដោយមានឯកសារភស្តុតាង និងភាពងាយស្រួលដល់ប្រជាពលរដ្ឋ និងអង្គការផ្សេងៗ។ ទាំងអស់នេះបានធ្វើឲ្យប្រជាពលរដ្ឋក្នុងមូលដ្ឋានមានការសប្បាយចិត្តយ៉ាងខ្លាំងនិងពេញចិត្តចំពោះការគ្រប់គ្រងរបស់ក្រុង។

អន្តរវិស័យយន្តការ One stop shop បានអភិវឌ្ឍគុណភាពសេវាកម្ម បំពេញតាមតម្រូវការរបស់ប្រជាពលរដ្ឋក្នុងមូលដ្ឋាន ទៅលើសេវាសាធារណៈ សេវាឆ្លើយតបកាន់តែប្រសើរ និងការពង្រីកនូវរូបភាពនៃអាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន កាត់បន្ថយគម្លាតរវាងអាជ្ញាធរមូលដ្ឋាននិងប្រជាពលរដ្ឋមូលដ្ឋាន កាត់បន្ថយការរំខាន និង ការបញ្ជាក់របស់មន្ត្រី និងអ្នកបំរើការស៊ីវិល។

លក្ខខណ្ឌសង្គមសេដ្ឋកិច្ចរបស់ទីក្រុងមានភាពអភិវឌ្ឍកើនឡើងដោយសារបុគ្គលនិងអង្គការនិមួយៗអាចផ្តល់ឲ្យនូវភាពច្បាស់លាស់ និង ព័ត៌មានប្រាកដប្រជា និងគោលការណ៍ណែនាំ អំពើខុសច្បាប់ និងកាត់បន្ថយករណីសាងសង់ដោយគ្មានការអនុញ្ញាតិ ។

ករណីអវិជ្ជមានដូចជា អំពើពុករលួយត្រូវបានកាត់បន្ថយយ៉ាងខ្លាំងក្លាបំផុត។ ប្រជាពលរដ្ឋមូលដ្ឋានគាំទ្រកម្មវិធីPAR និងជឿជាក់ទៅលើគោលការណ៍ណែនាំ និងគោលនយោបាយរបស់គណបក្សនៃរដ្ឋ ក៏ដូចជាអាជ្ញាធរមូលដ្ឋានដែរ។

ច- កត្តាគន្លឹះសម្រាប់ជោគជ័យ

កត្តាសំខាន់ៗក្នុងការកំណត់កត្តាជោគជ័យក្នុងគំរូ PAR នៃទីក្រុងឡាំងស៊ុន មានដូចតទៅ៖

- ភាពច្បាស់លាស់ គោលការណ៍ណែនាំត្រឹមត្រូវក្នុងការធ្វើកំណែទម្រង់ជាថ្មី ពីសំណាក់រដ្ឋាភិបាលវៀតណាម
- គណកម្មការគណបក្ស អាជ្ញាធរទីក្រុងឡាំងស៊ុន ការឆ្លើយតបរបស់ ប្រជាពលរដ្ឋរស់នៅអចិន្ត្រៃយ៍ ការគាំទ្រវិជ្ជាមានសម្រាប់ ការធ្វើកំណែទម្រង់ ទៅលើគោលការណ៍ណែនាំនេះឡើងវិញ
- ភាពស្វាហាប់ ភាពរស់រវើក និងការកំណត់ប្រតិបត្តិការរបស់រដ្ឋាភិបាល ទីក្រុងគំរូនេះ និងដោះស្រាយបញ្ហាក្នុងកំឡុងពេលអនុវត្តការងារ
- ពិនិត្យជាប្រចាំ ត្រួតពិនិត្យក្នុងកំឡុងពេលប្រតិបត្តិការ
- យកចិត្តទុកដាក់និងការបណ្តុះបណ្តាល ហ្វឹកហ្វឺនរំលឹកឡើងវិញសម្រាប់ គ្រូបង្ហាត់ និងមន្ត្រីរដ្ឋាភិបាល
- បន្ថែមល្បឿនជាប្រចាំ ទំនើបកម្ម យុត្តិកម្ម គ្រប់សកម្មភាពដែលបានធ្វើក្នុង ប្រតិបត្តិការ
- និន្នាការចែករំលែកព័ត៌មាន និងការផ្សព្វផ្សាយយោសនា ទៅដល់ក្រុមគ្រូបង្ហាត់ និងមន្ត្រីរដ្ឋាភិបាលក៏ដូចជាគណកម្មការនិមួយៗផងដែរ។
- ដាក់ចេញនូវអង្គការសង្គមស៊ីវិល គណកម្មការអចិន្ត្រៃយ៍ដែលជាចំណែកមួយ ក្នុងកិច្ចដំណើរការប្រតិបត្តិ ការចូលរួម ក្នុងការត្រួតពិនិត្យ
- សិក្សាបទពិសោធន៍ពីបណ្តាទីក្រុងក្នុងវិសាលភាពជាតិ ក្នុងការដាក់បញ្ចូល យ៉ាងត្រឹមត្រូវទៅក្នុងលក្ខខណ្ឌមូលដ្ឋាន

- ពង្រឹងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការជាអន្តរជាតិ ទទួលយកអត្ថប្រយោជន៍ពីការគាំទ្រពីសំណាក់អង្គការអន្តរជាតិនានា

ឆ- បញ្ហាប្រឈម

បញ្ហាប្រឈមដ៏ធំបំផុតសម្រាប់តម្រូវការការកសាងប្រសិទ្ធភាព តម្លាភាព ប្រព័ន្ធអំណាចរដ្ឋបាល គឺភាពទុរខ្សោយនៃបរិបទរដ្ឋបាលនានា អំពើពុករលួយ និងការធ្វើឲ្យបាត់បង់នូវសីលធម៌ពីសំណាក់មន្ត្រីរដ្ឋាភិបាល។ មាត្រដ្ឋាន និងទំហំដ៏មហិមាណៃកំណែទម្រង់រដ្ឋបាលនេះតម្រូវឲ្យបន្តការប្រតិបត្តិជាមួយនឹងការសម្រេចចិត្តដ៏ខ្ពស់ សិក្សា និងអនុវត្តដំណាលគ្នា ការសាកល្បង និងគូសវាសបទពិសោធន៍ពីគំរូនៃការគ្រប់គ្រងឲ្យបានច្បាស់លាស់។ ការិយាល័យរដ្ឋបាលរបស់រដ្ឋាភិបាលត្រូវការការព្យាយាមក្នុងការកែលំអឡើងវិញ កំណែទម្រង់ដោយខ្លួនឯងដើម្បីទទួលបាននូវគោលដៅមួយក្នុងការកសាងរដ្ឋបាលបែបលិទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ និងឈានទៅរកទំនើបកម្មដោយសន្សឹមៗ ទទួលស្គាល់សិទ្ធិ ប្រជាជនជាធំ ពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់ ក្នុងរបបសង្គមនិយមបែបសេដ្ឋកិច្ចទីផ្សារ។

និចលភាពនៃមជ្ឈការ និងរបៀបរបបការិយាល័យធិបតេយ្យមានឥទ្ធិពលគ្របដណ្តប់យ៉ាងខ្លាំងក្លាទៅលើរចនាបថនៃការគិតនិងបែបផែនការរបស់មន្ត្រី និងអ្នកបំរើការស៊ីវិលជាច្រើន ក្នុងខណៈដែលកំណែទម្រង់ត្រូវបានគេធ្វើឡើងក្នុងលក្ខខណ្ឌមួយដែលគ្មានបទពិសោធន៍ ចំណេះដឹងនិងសមត្ថភាពនៅមានកំណត់នៅឡើយពាក់ព័ន្ធទៅនឹងយន្តការសេដ្ឋកិច្ចបែបថ្មីនេះ។ នេះជាការប្រឈមមុខនឹងតម្រូវការការកសាងលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ និងប្រព័ន្ធរដ្ឋបាលសាធារណៈបែបទំនើប។

បុគ្គលិកការងារក្នុង The One Stop Shop ត្រូវបានគេចាត់មកពីនាយកដ្ឋាននានាដែលមានប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងបុគ្គលិកខុសៗគ្នា។ ដូចនេះជាការពិបាកណាស់ក្នុងការគ្រប់គ្រងនិងត្រួតពិនិត្យរាល់ការងាររបស់ពួកគាត់ និងធានាថាបានទទួលអត្ថប្រយោជន៍ដូចៗគ្នាក្នុងពេលធ្វើការសម្រាប់ The One Stop Shop។ ផ្ទុយទៅវិញបុគ្គលិកមិនត្រូវបានគេបណ្តុះបណ្តាល ជាប្រចាំដើម្បីបំពេញសមត្ថភាពបំពេញការងាររបស់ពួកគេទេ ហេតុដូច្នេះ

ពេលខ្លះមន្ត្រីនៅក្នុងនាយកដ្ឋាននេះមិនអាចផ្តល់ការពន្យល់ច្បាស់លាស់ណាមួយដល់ប្រជាពលរដ្ឋពីបញ្ហាពន្យារពេល និងបញ្ហានានាដែលទាក់ទងដទៃទៀត។

ការត្រួតពិនិត្យពីការវិវត្តនៃឯកសារទូទៅមិនត្រូវបានរួមបញ្ចូលទៅក្នុងប្រព័ន្ធប្រើប្រាស់ដោយកុំព្យូទ័រនោះទេ។ ISO9001-2000 បានធ្វើការពិនិត្យឡើងវិញពីការងារដំណើរការបន្តរបស់រដ្ឋបាលសាធារណៈនេះ ហើយគេប្រើអេក្រង់របស់កម្មវិធីប្រើប្រាស់ដោយប្រព័ន្ធកុំព្យូទ័រដើម្បីស្វែងរកភាពមិនសុក្រិតជាមួយនឹងប្រព័ន្ធដែលមិនត្រូវបានបង្ហាញជាសាធារណៈ។ ដើមទុនវិនិយោគសម្រាប់មជ្ឈមណ្ឌល និងបរិក្ខាសម្រាប់ផ្នែកនេះក៏មិនគ្រប់គ្រាន់។

ឆ- ផ្ដោតទៅលើនិរន្តរភាព

សម្រាប់បណ្តាទីក្រុងសាកល្បងណាដែលមានបំណងអនុវត្តតាមការអនុវត្តល្អនេះ គួរយកចិត្តទុកដាក់លើកិច្ចការដូចខាងក្រោម៖

- ការប្រើប្រាស់ One stop shop និង The e-portal អាចមានប្រសិទ្ធភាពអតិបរមា និងមាននិរន្តរភាពលុះត្រាតែគ្រប់ប្រភេទសេវាទាំងអស់ជាតម្រូវការពិតប្រាកដរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ។ ដូចនេះទីក្រុងសាកល្បងគួរតែអភិវឌ្ឍន៍អត្ថន័យដើម្បីកំណត់ពីសេវាអ្វីដែលប្រជាពលរដ្ឋត្រូវការបំផុត ព្រមទាំងទទួលបានមុខងារទាំងនោះបន្ថែមពីថ្នាក់លើនៃរដ្ឋាភិបាលដោយសន្សឹមៗ។
- ការផ្តល់សេវាកាន់តែច្រើននៅកំរិតនេះ ការខិតខំទៅរកការត្រួតពិនិត្យ និងការធ្វេសប្រហែសទៅលើគំនិតនេះអាចក្លាយជាបន្ទុកកាន់តែធ្ងន់សម្រាប់ការគ្រប់គ្រងរបស់ក្រុង។ ដូចនេះកត្តាដែលសំខាន់សំដៅលើយន្តការដូចជាការធ្វើសវនកម្មសង្គម, បើកវេទិកាជាប្រចាំ និងដាក់ប្រព័ន្ធពាក្យបណ្តឹងផ្សេងៗនៅកន្លែងមួយដែលអាចរក្សាការពារបាន និងបង្ហាញពីការខកខានមិនទាន់បានចាត់ការទៅលើឯកសារណាមួយព្រមទាំងមានការដាក់ទោសដល់មន្ត្រីនិងផ្នែកដែលពាក់ព័ន្ធទៀតផង។

- វាស្រដៀងនឹងការអនុវត្តល្អពីរដ្ឋាភិបាលអេឡិចត្រូនិច ក្នុងក្រុងយូកយ៉ាកាតា ដែលត្រូវតែមានការជួសជុលថែទាំ និងធ្វើឲ្យប្រសើរឡើងនូវប្រព័ន្ធប្រើប្រាស់ កុំព្យូទ័រ។ ដូចនេះទីក្រុងសាកល្បងគួរតែចាត់ចែងទុកថវិកាមួយចំណែកសម្រាប់ បំរើគោលបំណងនេះ និងផ្តល់វគ្គបណ្តុះបណ្តាលសំខាន់ៗដល់មន្ត្រីពាក់ព័ន្ធ ក៏ដូចជា លើកទឹកចិត្តដល់ការយល់ដឹងរបស់សាធារណៈជនពីការប្រើប្រាស់ ប្រព័ន្ធថ្មីនេះ។

៤-២-៥ ការពង្រឹងរដ្ឋបាលថ្នាក់មូលដ្ឋានដោយខ្លួនឯង៖ ចំណូល និងថវិកាក្នុង ខេត្តបាត់ដំបង ប្រទេសកម្ពុជា

ទីក្រុងបាត់ដំបងស្ថិតនៅចំកណ្តាលនៃខេត្តបាត់ដំបង ដែលមានចំងាយប្រហែលជា ៣១០គីឡូម៉ែតពីរាជធានីភ្នំពេញ ហើយស្ថិតនៅភាគខាងលិចនៃប្រទេស។ ទីក្រុងនេះ គ្របដណ្តប់ដោយដីទំហំ១១,៥៤៤ហិកតា និងមានប្រជាជនសរុបចំនួន ១៥១,៦៥៦នាក់ (ឆ្នាំ ២០០៨)។ ជាមួយនឹងចំនួនប្រជាជនយ៉ាងច្រើន និងមានទីតាំងនៅចំកណ្តាលខេត្តបាត់ដំបង ដូចនេះហើយទើបធ្វើទីក្រុងឈានទៅរកសម័យនគរូបនីយកម្មយ៉ាងរហ័ស និងក្លាយទៅជា ទីប្រជុំជនមួយយ៉ាងធំដែលអាចផ្តល់ការស្នាក់នៅ ដល់បណ្តាអ្នកស្នាក់អាស្រ័យដើម្បីបន្ត ចំណេះដឹង ទទួលសេវាសុខភាព វប្បធម៌ និងសេវាសេដ្ឋកិច្ច ដែលពួកគេមកពីបណ្តាខេត្ត ជិតខាងទៀតផង។ ក្រោមច្បាប់រៀបចំអង្គការ ទីក្រុងនេះត្រូវបានគ្រប់គ្រងដោយសមាជិកក្រុម ប្រឹក្សាចំនួន១៥នាក់ (ស្ត្រីម្នាក់) និង គណៈអភិបាលក្រុងចំនួន៥នាក់ទៀត។ អ្នកបំរើការងារ ស៊ីវិលនិងមន្ត្រីជាប់កិច្ចសន្យាចំនួន៧៨នាក់ (ស្ត្រី២០នាក់) ដែលស្ថិតក្រោមការត្រួតត្រាដោយ ផ្ទាល់ពីរដ្ឋបាលក្រុង។

ក- ការបរិយាយនិងដើមហេតុឲ្យកើតមានការអនុវត្តល្អច្រកចេញចូលតែមួយ

កម្មវិធីសាកល្បងដែលមានឈ្មោះថាច្រកចេញចូលតែមួយត្រូវបានផ្តួចផ្តើម និងបង្កើត ឡើងដោយអនុក្រឹត្យលេខ៤៧ ចុះថ្ងៃទី១១ មិថុនា ២០០៣ និងបានដាក់ឲ្យអនុវត្តសាកល្បង ក្នុងក្រុងបាត់ដំបង និងក្រុងសៀមរាប(ដែលពីមុនគេហៅថាស្រុក) ក្នុងឆ្នាំ២០០៥។ សារៈសំខាន់ចំបងនៃកម្មវិធីសាកល្បងនេះគេធ្វើឡើងដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍លើ៖

- ក្របខ័ណ្ឌច្បាប់សំខាន់លើប្រព័ន្ធចំណូលសម្រាប់គម្រោងសាកល្បងក្នុង ស្រុកប្រជុំជន និងទទួលបានបទពិសោធន៍ និងមេរៀនត្រលប់សម្រាប់កំណែ ទម្រង់វិមជ្ឈការក្នុងកំរិតនេះ
- គោលការណ៍ច្បាប់ថវិកាដែលមានស្រាប់ សម្រាប់ទីក្រុងសាកល្បងនេះផ្ដោត ទៅលើតួនាទីមុខងារល្អៗ និងប្រព័ន្ធគម្រោងថវិកាប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព ការប្រតិបត្តិ ការត្រួតពិនិត្យតាមដាន ក្នុងមូលដ្ឋាន។
- សមត្ថភាព និងការផ្លាស់ប្តូរឥរិយាបថរបស់ថ្នាក់រដ្ឋបាលកំរិតទី៣ដើម្បីមាន ភាពឱនលំទោនជាងមុន។ ការគ្រប់គ្រង និងការប្រើប្រាស់ច្បាប់ថ្មីមានភាព សកម្មសម្រាប់អភិបាលកិច្ចល្អ ការចូលរួមពីប្រជាជនក្នុងនាមជាគំរូលទ្ធិ ប្រជាធិបតេយ្យថ្នាក់មូលដ្ឋានក្នុងប្រទេសកម្ពុជា និងការខិតខំទៅកាន់តែជិត សាធារណជន ព្រមជាមួយនឹងប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយក្នុងស្រុកដើម្បីផ្តល់ព័ត៌មានពី រដ្ឋបាលក្រុង។

ការិយាល័យច្រកចេញចូលតែមួយ (OWSO) ទទួលខុសត្រូវលើកិច្ចការរដ្ឋបាល និងការផ្តល់សេវាសាធារណៈដល់ប្រជាពលរដ្ឋ។ ការិយាល័យនេះមានមន្ត្រីនៅជួរមុខ (៣- ៦នាក់) ដែលជាអ្នកទទួលខុសត្រូវលើការបំរើសេវាដល់អតិថិជន និងមន្ត្រីនៅជួរក្រោយ (៥- ១០នាក់) ជាអ្នកទទួលខុសត្រូវសម្រាប់រៀបចំ និងដំណើរការការងារតាមតម្រូវការរបស់ អតិថិជន។ ទីក្រុងផ្តល់នូវសេវាដូចជា៖

- វប្បធម៌ និងវិចិត្រសិល្បៈ (សម្រាប់ផ្តល់នូវអាជ្ញាប័ណ្ណដល់ជាងចត្វបផ្សេងៗ ឬហាងជួលថតវីដេអូជាដើម)
- ទេសចរណ៍ (ក្នុងការផ្តល់នូវអាជ្ញាប័ណ្ណដល់បណ្តាផ្ទះសំណាក់ដែលមានគ្រែ៥ និងភោជនីយដ្ឋានត្រឹម៥០កៅអី)
- គមនាគមន៍ (ការចុះបញ្ជីម្ចាស់និងយានជំនិះផ្សេងៗ)

- វិស័យឧស្សាហកម្មរ៉ែ និងថាមពល (ក្នុងការចុះបញ្ជីកាន់កាប់លើហាងសិប្បកម្ម និងមុខជំនួញក្នុងវិស័យឧស្សាហកម្ម)
- ពាណិជ្ជកម្ម (ការចុះបញ្ជីពាណិជ្ជកម្មខ្នាតតូច)
- អាជ្ញាប័ណ្ណសំណង់ សម្រាប់ផ្ទះស្នាក់នៅក្នុងទំហំមិនលើសពី៥០០ម៉ែត្រការេ

រហូតមកដល់ឆ្នាំ២០០៩ OWSO ក្នុងទីក្រុងបាត់ដំបងមានលទ្ធភាពផ្តល់នូវសេវាប្រហែល៤៨ប្រភេទខុសៗគ្នាដែលពាក់ព័ន្ធជាមួយវិស័យនានាខាងលើ ក្នុងខណៈដែលបច្ចុប្បន្ននេះក្នុងជួរស្ថាប័នក្រសួងកំពុងស្ថិតក្នុងដំណើរការពិនិត្យឡើងវិញ និងផ្តល់មុខងារបន្ថែមមកដល់គម្រោងនេះផងដែរ។

ខ- ការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋ

ដើម្បីជាការលើកទឹកចិត្តដល់អភិបាលកិច្ចក្នុងការអនុវត្តOWSO ទីក្រុងបានបង្កើត **ការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋ** ដែលមានសិទ្ធិក្នុងការទទួលពាក្យគួញផ្ទៃ និងផ្តល់ព័ត៌មានដល់ប្រជាពលរដ្ឋ អ្នកជំនួញ អ្នកផ្តល់សេវា សហគ្រាសតូចៗ និង អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល ក្នុងករណីណាដែលមានភាពមិនត្រឹមត្រូវ ឬកំហុសកើតឡើងដោយចេតនាពីសំណាក់មន្ត្រី/បុគ្គលិកដែលធ្វើការងារក្នុងរដ្ឋបាលក្រុង/ស្រុក។

ការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋ គឺជាការិយាល័យអព្យាក្រឹត្យសម្រាប់ទទួលពាក្យបណ្តឹងរបស់ប្រជាពលរដ្ឋអំពីកិច្ចការរដ្ឋបាល ហើយមានតួនាទីជាអ្នករៀបចំទុកដាក់ពាក្យបណ្តឹងទាំងអស់នោះ ពិនិត្យរាល់ការព្រួយបារម្ភរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ កសាងទំនាក់ទំនងល្អជាមួយអ្នកជំនួញ សង្គមស៊ីវិល និងរដ្ឋបាល។ ប្រធានការិយាល័យត្រូវបានបោះឆ្នោតដោយគណៈកម្មការមួយ ដែលគាត់អាចជ្រើសរើសយកអ្នកណាដែលមានប្រជាប្រិយភាព និងគួរឲ្យគោរព សុចរិត និងមានកេរ្តិ៍ឈ្មោះល្អពីក្នុងសហគមន៍របស់គាត់។ គាត់ត្រូវតែមិនមែនជាបុគ្គលណាម្នាក់ដែលស្ថិតក្នុងរចនាសម្ព័ន្ធគ្រប់គ្រងរបស់គណៈបក្សនយោបាយណាមួយ ហើយជាមនុស្សដែលមានចំណេះដឹង និងបទពិសោធន៍ល្អ មានការយោគយល់ចេះអាជ្ញាស្រ័យ ជាអ្នកមានសុភវិនិច្ឆ័យក្នុងរដ្ឋបាលក្រុង/ស្រុកទៀតផង។

ប្រធានត្រូវទទួលបានការបោះឆ្នោតដោយគណៈកម្មការបោះឆ្នោតមូលដ្ឋាន ដែលរួមមាន អភិបាលក្រុង/ស្រុក សមាជិកក្រុមប្រឹក្សាក្រុង/ស្រុកទាំងអស់ អ្នកតំណាងមកពីក្រុមអ្នកជំនួញ៣នាក់ អ្នកតំណាងមកពីអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល និងអង្គការសង្គមស៊ីវិល៣នាក់។

គោលបំណងសំខាន់ក្នុងការបង្កើត **ការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋ** គឺដើម្បី៖

- ធ្វើឲ្យរដ្ឋបាលកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាព តម្លាភាព គណនេយ្យភាព កាត់បន្ថយអំពើពុករលួយ កាន់តែទទួលបានការជឿជាក់ និងពេញចិត្តពីសំណាក់ប្រជាពលរដ្ឋលើរដ្ឋបាលនេះ។
- បង្កើនការចូលរួមនិងផ្តល់ឱកាសដល់ប្រជាពលរដ្ឋ ដើម្បីឲ្យសំឡេងគាត់បានលឺដល់ថ្នាក់គ្រប់គ្រង

- ផ្តល់ឲ្យប្រជាពលរដ្ឋនូវអ្នកសម្របសម្រួលអព្យាក្រឹត្យមួយដែលអាចជួយគាត់ដើម្បីដោះស្រាយពាក្យបណ្តឹង និងទំនាស់ជាមួយថ្នាក់គ្រប់គ្រង

គ- ការវាយតម្លៃនៃការអនុវត្តល្អ

សេវានានាក្នុង OWSO ដែលមាននៅក្នុងទីក្រុងបាត់ដំបងត្រូវបានគេសំគាល់ឃើញថាមានភាពខុសគ្នាពីប្រព័ន្ធចាស់ ហើយលក្ខណៈខុសគ្នាមានដូចជា៖ (១) ផ្ទៃឈ្នួលសម្រាប់សេវាចម្រុះនៅការិយាល័យនេះ ត្រូវបានដាក់បង្ហាញឲ្យឃើញ(ផ្សព្វផ្សាយឲ្យមើលនៅការិយាល័យផ្ទាល់) និង (២) សេវាត្រូវបានផ្តល់ឲ្យទាន់ពេលវេលា និងសុក្រឹត្យ។ តាមរយៈការអនុវត្តនូវការផ្តល់ប្រភេទសេវាទាំងនេះ ទីក្រុងមានលទ្ធភាពប្រមូលបានប្រភពចំណូលប្រចាំឆ្នាំផ្ទាល់ខ្លួនផងដែរ។

ការសាកល្បងទៅលើ OWSO និង ការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋមិនមែនជាឧបករណ៍សម្រាប់ចាក់ចូលទៅជ្រៅ និងគ្របដណ្តប់លើកំណែទម្រង់វិមជ្ឈការ និងវិសហមជ្ឈការ D&D នោះទេ ប៉ុន្តែវាជាការចូលរួមចំណែកមួយក្នុងការគាំទ្រដល់រដ្ឋាភិបាលដើម្បីធ្វើឲ្យការផ្តល់សេវាមានគុណភាពកាន់តែប្រសើរឡើង ព្រមទាំងនាំយកសេវាកម្មទាំងនេះទៅកាន់តែជិតប្រជាជន។ នេះជាការលើកទឹកចិត្តដល់គោលការណ៍អភិបាលកិច្ចល្អជាច្រើនយ៉ាងដូចជា គម្លាភាព គណនេយ្យភាព ប្រសិទ្ធភាព និងដាក់រង្វាស់ត្រឹមត្រូវដើម្បីប្រឆាំងនឹងអំពើពុករលួយ ព្រមជាមួយនឹងការដាក់ទោសទណ្ឌផងដែរ។ ខាងក្រោមនេះជាការសង្ខេបពីលទ្ធផលនៃអនុវត្តសាកល្បង៖

- ការបង្កើតរចនាសម្ព័ន្ធគាំទ្រលើការិយាល័យច្រកចេញចូលតែមួយបានផ្តល់ ឲ្យទីក្រុងបាត់ដំបងទទួលបានសិទ្ធិតាមផ្លូវច្បាប់ក្នុងការសម្របសម្រួលជាមួយផ្នែកពាក់ព័ន្ធនានាក្នុងការផ្តល់សេវាសាធារណៈនិងនាំយកនូវអំណាចតាមមុខងារនីមួយៗរបស់ក្រសួងពាក់ព័ន្ធផងដែរ។
- ការបង្កើតការិយាល័យប្រជាជនគឺមានប្រយោជន៍ណាស់។ ការិយាល័យនេះមិនត្រឹមតែដើរតួនាទីជាអាជ្ញាកណ្តាល ក្នុងការដោះស្រាយវិវាទរវាងប្រជាពលរដ្ឋ និង រដ្ឋបាលក្រុងប៉ុណ្ណោះទេ ពោលគឺការិយាល័យនេះក៏បានជួយ

ក្នុងការធ្វើឲ្យគុណភាព តម្លាភាព និងគណនេយ្យភាពកាន់តែប្រសើរឡើង ព្រមទាំងលើកទឹកចិត្តឲ្យមានការចូលរួមពីប្រជាពលរដ្ឋ និងធ្វើឲ្យប្រជាពលរដ្ឋ មានការជឿជាក់លើការផ្តល់សេវាសាធារណៈរបស់សាលាក្រុងផងដែរ។

- ការបង្កើតនូវ **OWSO** ផ្តល់នូវឧទាហរណ៍សម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋដើម្បី ទទួលបានសេវាសាធារណៈនានាដែលបានមកពីរដ្ឋបាលក្រុងជាមួយនឹង ប្រសិទ្ធភាព និងតម្លាភាពកាន់តែប្រសើរច្រើនជាងមុន។
- មានក្រុមប្រឹក្សាក្រុងដើម្បីកែលម្អគម្រោងថវិកាប្រចាំឆ្នាំ និងត្រួតពិនិត្យតាម ដានការអនុវត្តគម្រោងថវិកាប្រចាំឆ្នាំ នេះគឺជាយន្តការមួយប្រកបដោយ ប្រសិទ្ធភាពសម្រាប់ពិនិត្យ/តុល្យភាពនៃការប្រើប្រាស់ធនធានសាធារណៈ
- តាមរយៈ **OWSO** ទីក្រុងបាត់ដំបងមានលទ្ធភាពក្នុងការបង្កើនចំណូលរបស់ ខ្លួនជិត៨ដងក្នុងឆ្នាំ២០០៩ ពោលគឺពី២៧លានរៀលក្នុងឆ្នាំ២០០៥ កើនដល់ ២០៥លានរៀល (ឬប្រហែល៥០,០០០ដុល្លារអាមេរិក) ក្នុងឆ្នាំ២០០៩ នៅខណៈដែលគោលដៅរដ្ឋាភិបាលដាក់ចេញសម្រាប់ការិយាល័យនេះមានត្រឹម ៨៧លានរៀលប៉ុណ្ណោះ។ នេះជាសមិទ្ធផលសម្រេចមួយលើប្រភពចំណូល ហើយនេះក៏ជាភស្តុតាងមួយយ៉ាងច្បាស់លាស់សម្រាប់រដ្ឋាភិបាល ថ្នាក់ជាតិក្នុងការធ្វើកំណែទម្រង់បន្ថែមទៀតលើ **D&D**។

ដោយយោងលើលទ្ធផលវិជ្ជមាននៃគំរូនេះ រដ្ឋាភិបាលនៃប្រទេសកម្ពុជាបានសម្រេច ពង្រីកគំរូនេះទៅក្នុងការអនុវត្តលើ២២ក្រុង/ស្រុកក្នុង៤ឆ្នាំបន្ទាប់ទៀត។ ការពង្រីកគំរូនេះត្រូវ អនុវត្តដោយគណៈកម្មការជាតិសម្រាប់ការអនុវត្តតាមបែបប្រជាធិបតេយ្យនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ **NCDD** ក្រោមការដឹកនាំរបស់ក្រសួងមហាផ្ទៃ ជាមួយនឹងការគាំទ្រហិរញ្ញវត្ថុដោយធនាគារ ពិភពលោកសម្រាប់គម្រោងអភិបាលកិច្ចល្អ (DfGG)។

យ- បញ្ហាប្រឈម និងកត្តានិរន្តរភាព

គោលដៅចម្បងនៃ**OWSO** ក្នុងនាមជាកម្មវិធីសាកល្បងមួយសម្រាប់ការផ្ទេរអំណាច មុខងារសេវាសាធារណៈពីថ្នាក់ក្រសួងទៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ។ តាំងពីយូរមកហើយ មានក្រសួង

ចំនួន៦ដែលបានផ្ទេរអំណាចមុខងារឲ្យទៅOWSO ហើយក្រសួងទាំងនោះមានដូចជា ក្រសួងគ្រប់គ្រងដែនដីនគរូបនីយកម្ម ក្រសួងវប្បធម៌និងវិចិត្រសិល្បៈ ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម ក្រសួងឧស្សាហកម្មរ៉ែ និងថាមពល ក្រសួងទេសចរណ៍។ បទពិសោធន៍បានមក ពីការសាកល្បងក្នុងទីក្រុងបាត់ដំបងបញ្ជាក់ថា បណ្តាក្រសួងដែលពាក់ព័ន្ធមានភាព ទើសទាល់ក្នុងការផ្ទេរមុខងារពេញលេញរបស់ខ្លួនទៅឲ្យថ្នាក់ក្រោមជាតិ ។

ពេលខ្លះក្រសួងផ្ទេរមុខងារណាដែលជាមុខងារបន្ទាប់បន្សំ ឬជាមុខងារផ្សេងៗដែល លើសតម្រូវការទៅឲ្យOWSOថ្នាក់ស្រុក ដូចជាដំណើរការនៃការចេញអាជ្ញាប័ណ្ណទៅឲ្យ ផ្ទះសំណាក់និងភោជនីយដ្ឋានតូចៗដែលមុខងារទាំងនេះមិនមែនជាតម្រូវការសាធារណៈនៅ ក្នុងក្រុង/ស្រុកឡើយ។

មន្ត្រីនិងបុគ្គលិកដែលត្រូវបានជ្រើសរើស និងចាត់ចែងឲ្យចុះទៅធ្វើការក្នុង ការិយាល័យOWSO ជាមន្ត្រីដែលមានជំនាញបច្ចេកទេសមិនសមស្របទៅតាមមុខងារ នីមួយៗដែលថ្នាក់លើបានផ្ទេរមកឲ្យ។ ស្របពេលជាមួយគ្នានេះដែរ ក្រសួងពាក់ព័ន្ធនានា មិនផ្តល់ការពង្រឹងសមត្ថភាពគ្រប់គ្រាន់ដល់មន្ត្រីរបស់ខ្លួនដែលបានចាត់ឲ្យមកធ្វើការក្នុង OWSO ឡើយ។ ផ្ទុយទៅវិញ អ្នកដែលមានសមត្ថភាព និងជំនាញពេញលេញនោះមិនចង់ ធ្វើការក្នុង OWSOទេព្រោះថាប្រាក់លើកទឹកចិត្ត និងប្រាក់ខែមានកំរិតទាប។

ការិយាល័យOWSO ត្រូវបានរៀបចំឲ្យមានលក្ខណៈរាក់ទាក់ទទួលភ្ញៀវ ដែលបង្កឲ្យ មានភាពងាយស្រួលដល់ប្រជាពលរដ្ឋ ហើយពួកគាត់ត្រូវបានគេទទួលស្វាគមន៍ដោយ រាក់ទាក់និងគួរសម។ បន្ថែមពីនេះមន្ត្រីត្រូវចាំបាច់យល់ដឹងពីបច្ចេកទេស និងគោលការណ៍ ក្នុងការផ្តល់សេវា។ ការអនុវត្តសាកល្បងបានបង្ហាញថាបញ្ហាសមត្ថភាពទាំងពីរជំនាញ ខាងលើនៅមានការខ្វះខាតនិងជាបញ្ហាប្រឈមនៅឡើយ។

ជំពូកទី៣

ទស្សនទានស្តីពីសេវាកម្ម សាធារណៈទីក្រុងដោយផ្ដោតលើ បញ្ហាបរិស្ថានទីប្រជុំជន

-ទស្សនទាននិងការអនុវត្តន៍ល្អនានា-

ដោយលោកបណ្ឌិត Paul Chamniern< Ma. Zenia M. Rodriguez, and Professor Edmund
Tayao

ជំពូកទី៣

ប្រធានបទទី៥៖ សេវាកម្មសាធារណៈទីក្រុងដោយ ឆ្ពោះទៅរកបញ្ហាបរិស្ថានទីក្រុង

មាតិកា

៥-១ ធាតុនៃការអភិវឌ្ឍទីក្រុង

៥-១-១ បញ្ហាបរិស្ថានទីក្រុងនៅអាស៊ីអាគ្នេយ៍

៥-១-២ យុទ្ធសាស្ត្រទាំង១០ សម្រាប់ការគ្រប់គ្រងការអភិវឌ្ឍន៍បរិស្ថានទីក្រុង

៥-១-៣ ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងនៃបរិស្ថានទីក្រុង

៥-១-៤ អភិក្រមចម្រុះឈានទៅដោះស្រាយបញ្ហាបរិស្ថានទីក្រុង

៥-២ ការអភិវឌ្ឍសម្រាប់បរិស្ថានទីក្រុង

៥-២-១ គម្រោងសង្គ្រោះបរិស្ថានម៉ារីគីណា (ទីក្រុងMarikina, ហ្វីលីពីន)

៥-២-២ ក្រុមប្រឹក្សាការសម្របសម្រួលគ្រោះមហន្តរាយទីក្រុងOLONGAPO
(ទីក្រុងOlongap, ហ្វីលីពីន)

៥-២-៣ ការគ្រប់គ្រងតំបន់ដីសើមសម្រាប់កែលម្អទឹកកខ្វក់របស់ទីក្រុង
ឧដុងថានី ប្រទេសថៃ

៥-២-៤ ទីក្រុងដែលមានជាតិកាបូនទាប (ម្លងក្លាងMuangklang ប្រទេសថៃ)

៥.១ ធាតុនៃការអភិវឌ្ឍទីក្រុង

៥.១.១ បញ្ហាបរិស្ថានទីក្រុងនៅអាស៊ីអាគ្នេយ៍

ក្នុងសតវត្សទី២១ គេឃើញមានការរីកចម្រើននៃទីក្រុងទំនើបៗនិងធំៗដោយជាង ពាក់កណ្តាលនៃប្រជាជនទូទាំងពិភពលោកបច្ចុប្បន្ននេះកំពុងរស់នៅតំបន់ទីក្រុង។ ទន្ទឹមនឹង សកលភាវូបនីយកម្ម ការកើនឡើងចំនួនប្រជាជន កំណើនសេដ្ឋកិច្ចឆាប់រហ័ស និង ការរីកចម្រើនផ្នែកបច្ចេកវិទ្យា បាននឹងកំពុងធ្វើឲ្យមានបញ្ហាបរិស្ថានច្រើនសណ្ឋាន ជាពិសេស ភាគច្រើនគឺនៅក្នុងតំបន់នគរូបនីយកម្មក្នុងទ្វីបអាស៊ី។ បញ្ហាទាំងនេះបានជះឥទ្ធិពលដោយ ផ្ទាល់និងយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរដល់អាយុជីវិតមនុស្ស។ នគរូបនីយកម្មដែលមានលក្ខណៈធំទូលាយនិង ឆាប់រហ័សប៉ុន្តែគ្មានលំនឹងផ្នែកអភិវឌ្ឍន៍ដែលនាំឲ្យមានបញ្ហាផ្នែកបរិស្ថានដូចជា ការបំពុល ទឹក ខ្យល់ និងសំលេង សំនល់រឹងនិងមានគ្រោះថ្នាក់ ការកកស្ទះចរាចរណ៍ និងការធ្វើឲ្យមាន ឡើងនូវតំបន់អណាធិបតេយ្យ គឺគ្រាន់តែជាលទ្ធផលរូបសាស្ត្រខ្លះៗប៉ុណ្ណោះ។ បញ្ហាផ្នែក សង្គមនិងវប្បធម៌គឺរីកតែសំខាន់។

សឹងតែគ្រប់ទីក្រុងក្នុងបណ្តាប្រទេសអាស៊ីអាគ្នេយ៍ បញ្ហាបរិស្ថានក្នុងទីប្រជុំជនបាន ក្លាយជាមានលក្ខណៈធ្ងន់ធ្ងរនិងហួសឆ្ងាយពីសមត្ថភាពនៃរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋានភាគច្រើន ក្នុង ការដោះស្រាយដោយខ្លួនឯងនិងទាន់ពេលវេលា ហើយអភិបាលកិច្ចតាមមូលដ្ឋានបាន ក្លាយជាគោលដៅមួយក្នុងចំណោមគោលដៅដែលប្រកបដោយឧបសគ្គសម្រាប់ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ ទីក្រុងនិងប្រជាពលរដ្ឋ។

សាលាក្រុងឬរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋានគឺជាភ្នាក់ងាររដ្ឋបាលមូលដ្ឋានដែលទទួលខុសត្រូវ ដោយផ្ទាល់នូវការអភិវឌ្ឍ ការផ្តល់និងការថែរក្សានូវអត្ថប្រយោជន៍សាធារណៈ ហេដ្ឋារចនា- សម្ព័ន្ធ និងសេវាមូលដ្ឋានដល់ប្រជាជនប្រកបដោយគុណភាពល្អ ធ្វើឲ្យពួកគេអាចរស់នៅក្នុង

បរិស្ថានប្រកបដោយសុខភាពនិងទីបញ្ចប់សម្រេចបានការអភិវឌ្ឍប្រកបដោយនិរន្តរភាព។ គ្រប់សាលាក្រុងឬរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋានគឺជានាដការចម្បងនិងអ្នកសម្របសម្រួលសំខាន់ ជាមួយនិងភ្នាក់ងារផ្សេងៗទៀតក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហាបរិស្ថាននិងការអភិវឌ្ឍ។ ទោះជា យ៉ាងណាក៏ដោយ រដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋានភាគច្រើនជួបប្រទះភាពមានកំហិតនិងឧបសគ្គមួយ ចំនួនក្នុងការសម្រេចបាននូវគោលដៅទាំងនេះ ដោយមូលហេតុដូចជា៖

- ភាពខ្វះខាតនូវទស្សនវិស័យយូរអង្វែងនិងយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ពីអ្នកធ្វើសេចក្តី សម្រេចនៃរដ្ឋបាលមូលដ្ឋានក្នុងការសម្រេចបាននូវគោលដៅទីក្រុងដែលមាន និរន្តរភាព
- សមត្ថភាពសម្របសម្រួលនិងប្រសិទ្ធភាពនៃរដ្ឋបាលមូលដ្ឋានជាមួយនឹង ភ្នាក់ងារនិងដៃគូដទៃដែលស្ថិតក្នុងនិងក្រៅដែនសមត្ថកិច្ចខ្លួនគឺនៅមានកំណត់
- អភិក្រមអភិវឌ្ឍន៍តាមបែបភាពជាដៃគូ ជាទូទៅមិនមានការរួមបញ្ចូលគ្នាជាមួយ ដំណើរការនៃការអភិវឌ្ឍទីក្រុងទេ
- ចំណេះដឹងបច្ចេកទេសនិងសមត្ថភាពដឹកនាំខាងផ្នែករដ្ឋបាលមូលដ្ឋាន គឺនៅមានកម្រិត
- ព័ត៌មាននិងទិន្នន័យសំខាន់ពីស្ថានភាពទូទៅនៅថ្នាក់មូលដ្ឋានគឺមិនមាន ភាពគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការគាំទ្រដល់គម្រោងអភិវឌ្ឍន៍ប្រកបដោយស្ថេរភាព
- វិធានការការរៀបចំផែនការនិងការអភិវឌ្ឍន៍ ដូចជាគម្រោងការអភិវឌ្ឍន៍ មូលដ្ឋាននិងគម្រោងការការប្រើប្រាស់ដីប្រកបដោយភាពឆ្លាតវៃ គឺមិនមានការ ទទួលស្គាល់ពេញលេញនិងប្រតិបត្តិដោយមានប្រសិទ្ធភាព។

ដើម្បីដោះស្រាយភាពមានកំហិតនិងកម្រិតនៃរដ្ឋបាលមូលដ្ឋានភាគច្រើន យុទ្ធសាស្ត្រ គ្រប់គ្រងបរិស្ថានទីក្រុងចំនួន១០ខាងក្រោមនេះត្រូវបានស្នើដូចតទៅ៖

៥.១.២ យុទ្ធសាស្ត្រទាំង១០ សម្រាប់ការគ្រប់គ្រងការអភិវឌ្ឍបរិស្ថានទីក្រុង

យុទ្ធសាស្ត្រទាំង១០ខាងក្រោមនេះគឺជាសេចក្តីណែនាំដើម្បីទទួលបាននូវការគ្រប់គ្រង ការអភិវឌ្ឍបរិស្ថានទីក្រុងមួយប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព។ យុទ្ធសាស្ត្រដែលបានស្នើទាំងនេះ

មិនគួរអនុវត្តដោយឡែកៗពីគ្នានោះទេ ផ្ទុយទៅវិញសាលាក្រុងគួរគិតគូរនិងរួមបញ្ចូលគោលការណ៍ទាំងនេះទៅក្នុងដំណើរការនៃសកម្មភាពធ្វើផែនការនិងការអភិវឌ្ឍ។

១) ភាពសម្រេចដោយខ្លួនឯង

ការគ្រប់គ្រងការអភិវឌ្ឍបរិស្ថានទីក្រុង គឺជាការទទួលខុសត្រូវចម្បងមួយរបស់សាលាក្រុង។ បញ្ហាពីថ្នាក់លើ ឬការគាំទ្រពីរដ្ឋាភិបាលកណ្តាលគឺមិនគ្រប់គ្រាន់ទេ។ សាលាក្រុងគួរគិតគូរនិងចាប់ផ្តើមប្រកបដោយភាពច្នៃប្រឌិតដើម្បីដោះស្រាយតម្រូវការនិងបញ្ហា។

២) ឯករាជភាព

ការគ្រប់គ្រងការអភិវឌ្ឍបរិស្ថានទីក្រុង គឺជាការទទួលខុសត្រូវរួមនិងទាមទារឲ្យមានការសហការគ្នាពីសំណាក់បណ្តារដ្ឋបាលមូលដ្ឋានពាក់ព័ន្ធទាំងឡាយ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ រដ្ឋាភិបាលកណ្តាលគួរតែជាប្រភពនៃជំនាញការនិងហិរញ្ញវត្ថុមួយចំនួន ប៉ុន្តែមិនមែនជាអ្នកផ្តល់សេវានោះទេ។

៣) ការអភិវឌ្ឍសមត្ថភាព

បញ្ហាបរិស្ថានបានក្លាយជាមានលក្ខណៈលំបាកឡើង ស្មុគស្មាញឡើង និងធ្ងន់ធ្ងរឡើង។ ហេតុនេះ ដើម្បីឲ្យមានការដោះស្រាយបញ្ហាប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព ការលើកកម្ពស់សមត្ថភាពនិងឱកាសបណ្តុះបណ្តាលជាលំដាប់សម្រាប់បុគ្គលិកនិងអ្នកសម្រេចចិត្តនៃអាជ្ញាធរក្រុងគួរតែត្រូវបានគាំទ្រនិងពង្រឹងបន្ថែម។

៤) ការប្រមូលទិន្នន័យ

ការផ្គត់ផ្គង់សេវាកម្មក្នុងស្រុកប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព គឺមិនអាចទៅរួចទេប្រសិនបើមិនមានព័ត៌មានចាំបាច់ពីស្ថានភាពបច្ចុប្បន្ននិងមូលហេតុនៃបញ្ហា។ ឯកសារគួរតែត្រូវបានវិភាគនិងកែលម្អទៅតាមព័ត៌មានថ្មីជាបន្តបន្ទាប់។

៥) ភាពជាដៃគូនៃអ្នកពាក់ព័ន្ធ

វាគឺជារឿងសមគួរក្នុងការប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រផ្សេងៗពីគ្នាដើម្បីជំរុញការគាំទ្រនិងការចូលរួមពីសំណាក់ស្ថាប័នក្នុងស្រុកដែលមានស្រាប់ដូចជាវិស័យពាណិជ្ជកម្ម ក្រុមសហគមន៍ អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល និងសង្គមស៊ីវិល ដើម្បីជួយនិងគាំទ្រក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហា។

៦) ការទំនាក់ទំនង

ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព សំខាន់បំផុតនោះគឺការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានដល់អ្នកចូលរួមទាំងអស់។ ប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយជាច្រើនត្រូវបានលើកទឹកចិត្តឲ្យប្រើប្រាស់និងដោយសេរីដើម្បីជាមធ្យោបាយទំនាក់ទំនងរវាងសាលាក្រុងនិងក្រុមអ្នកពាក់ព័ន្ធនានា។

៧) ផ្តល់សិទ្ធិអំណាចដល់សហគមន៍មូលដ្ឋាន

វិធានការដ៏ល្អមួយសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងបរិស្ថានគឺការបង្កើតឲ្យមានអង្គការសហគមន៍មូលដ្ឋានមួយដែលរឹងមាំដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាក្នុងស្រុក។ សាលាក្រុងអាចគាំទ្រក្រុមសហគមន៍ទាំងនេះដោយការអប់រំសហគមន៍ បណ្តុះបណ្តាលចំណេះដឹង និងផ្តល់ធនធានហិរញ្ញវត្ថុដែលចាំបាច់។

៨) ការសម្របសម្រួល និង សមាហរណកម្ម

ការកៀរគរធនធានបានត្រឹមត្រូវ ការអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ និងការធ្វើឲ្យប្រសើរឡើងនៃសហគមន៍ សាលាក្រុងដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការសម្របសម្រួលភាគីជាប់ពាក់ព័ន្ធមិនត្រឹមតែក្នុងផ្នែកធ្វើផែនការប៉ុណ្ណោះទេ តែក៏ជួយសម្របសម្រួលក្នុងផ្នែកប្រតិបត្តិការផងដែរ។ សេវាបរិស្ថាននិងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធភាគច្រើនគឺមានលក្ខណៈឯករាជ្យរីងការរួមបញ្ចូលគ្នានៃអ្នកផ្គត់ផ្គង់និងផ្តល់សេវាក្នុងតំបន់គឺជាកិច្ចការមួយក្នុងចំណោមកិច្ចការសំខាន់ៗរបស់សាលាក្រុង។

៩) កែសម្រួល និង តាមដាន

សាលាក្រុងត្រូវធ្វើការកំណត់ឲ្យច្បាស់នូវគោលដៅបរិស្ថាន និងធ្វើការយ៉ាងជាប់លាប់តាមដំណើរការនៃការប្រតិបត្តិគម្រោងការគ្រប់គ្រងបរិស្ថាន។ ជាញឹកញយការវាយតម្លៃនៃសមិទ្ធផលត្រូវធ្វើឡើងដើម្បីសកម្មភាពអនាគត។

១០) ក្របខ័ណ្ឌច្បាប់ និងការអនុវត្ត

សាលាក្រុងត្រូវតែមានការគាំទ្រផ្នែកវិធានការតាមច្បាប់ឲ្យច្បាស់លាស់ដែលអាចប្រព្រឹត្តិទៅបានសម្រាប់គោលនយោបាយបរិស្ថានក្នុងស្រុក។ វិធានឬលក្ខន្តិកៈសំខាន់ៗ គួរតែអនុម័តដោយក្រុមប្រឹក្សាអាជ្ញាធរក្រុង និងត្រូវដាក់ឲ្យអនុវត្តតាមយ៉ាងតឹងរឹង។

៥.១.៣ ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងនៃបរិស្ថានទីក្រុង

យុទ្ធសាស្ត្រការគ្រប់គ្រងបរិស្ថានទាំង១០គឺជាគោលការណ៍ណែនាំការប្រតិបត្តិដែលត្រូវការការគាំទ្រនិងដឹកនាំដោយប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងដែលល្អមួយ។ ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងបរិស្ថានទីក្រុងដែលល្អមួយគួរតែមានចរិតលក្ខណៈដូចខាងក្រោម៖

- ជាប្រព័ន្ធមួយដែលអាចយល់និងទទួលស្គាល់ជាទូទៅ
- ជាប្រព័ន្ធមួយដែលឆ្លើយតបយ៉ាងល្អទៅនឹងគោលនយោបាយដែលបានលើកឡើង
- ជាប្រព័ន្ធមួយដែលផ្ដោតទៅលើវិធានការការពារជាជាងការព្យាបាល
- ជាប្រព័ន្ធមួយដែលមានភាពបត់បែនទៅតាមស្ថានភាពបច្ចុប្បន្ន។

ធាតុទាំង៤នៃប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងបរិស្ថានទីក្រុង៖

១) គោលនយោបាយបរិស្ថានទីក្រុង	២) រចនាសម្ព័ន្ធអង្គការ បុគ្គលិក និងធនធានហិរញ្ញវត្ថុ
មគ្គុទេសន៍អាជ្ញាធរក្រុងគួរអភិវឌ្ឍគោលនយោបាយពួកគេដោយមានគោលដៅច្បាស់លាស់ដែលត្រូវបានយល់ព្រមពីក្រុមប្រឹក្សាអាជ្ញាធរក្រុងនិងទទួលយក	សាលាក្រុងត្រូវរៀបចំខ្លួនឲ្យជាមជ្ឈមណ្ឌលដើម្បីសម្របសម្រួលសកម្មភាពគ្រប់បែបយ៉ាងដែលមានបំណងចង់បង្កើតបរិស្ថានទីក្រុងមួយដែល

ដោយបុគ្គលិកអាជ្ញាធរក្រុង។	មានជាសុខភាពនិងគួរជាទីពេញចិត្ត។ ដើម្បីសម្រេចបំណងនេះ ការអភិវឌ្ឍនិង ប្រើប្រាស់បុគ្គលិក ទុននិងហិរញ្ញវត្ថុផ្ទាល់ ខ្លួនរបស់សាលាក្រុងជាកត្តាសំខាន់ ណាស់។
៣) គម្រោងសកម្មភាពបរិស្ថាន គម្រោងសកម្មភាពគឺការសំដែង ចេញយ៉ាងច្បាស់លាស់នៃ គោលនយោបាយដែលបានដាក់ចេញ និងស្របតាមរចនាសម្ព័ន្ធរដ្ឋបាល ថវិកា និងធនធានមនុស្សដែលមាន។ ដំណើរការធ្វើផែនការត្រូវចាប់ផ្តើមពី តម្រូវការនៃសហគមន៍ និងរួមបញ្ចូល សហគមន៍ក្នុងការសម្រេចចិត្ត។ គម្រោងសកម្មភាពរដ្ឋាភិបាលក្នុងស្រុក គួរតែត្រូវបានរចនាឡើងនិងស្របតាម គម្រោងអភិវឌ្ឍន៍ជាតិនិងខេត្ត។	៤) វិធានការតាមច្បាប់ ច្បាប់ វិធាន បទបញ្ញត្តិ និងលក្ខន្តិកៈ គឺ សុទ្ធតែជាវិធានការសំខាន់ក្នុងការបង្កាប់ ការដាក់ឱ្យប្រតិបត្តិគោលនយោបាយ ដែលបានដាក់ចេញនិងគម្រោង សកម្មភាពដែលបានយល់ស្រប ហើយ ក៏មានសារៈសំខាន់ក្នុងការ ធ្វើឱ្យដំណើរការការប្រមូលថ្លៃសេវាកម្ម ស្វែងរកនិងបញ្ឈប់អ្នករំលោភបទបញ្ញត្តិ បរិស្ថាន។

៥.១.៤ អភិក្រមចំរុះឈានទៅដំណោះស្រាយបញ្ហាបរិស្ថានទីប្រជុំជន

ការធ្វើឱ្យទីក្រុងមួយមានលក្ខណៈសមគួរសម្រាប់ការរស់នៅនិងមាននិរន្តរភាពគឺជា
គោលដៅចុងក្រោយនៃអ្នករដ្ឋការគ្រប់ទីក្រុងទាំងអស់។ គោលដៅនេះគួរតែស្តែងចេញ
តាមរយៈកម្មវត្ថុទាំងរយៈពេលវែងនិងខ្លីក្នុងដំណើរការធ្វើផែនការនិងអភិវឌ្ឍន៍នៃសកម្មភាព
ក្នុងគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ទីក្រុងដែលសមនឹងរស់នៅនិងមាន
និរន្តរភាពគួរបញ្ចូលធាតុសំខាន់៣ គឺសុខុមាលភាពរបស់មនុស្ស សន្តិសុខសង្គម និង

មានបរិស្ថានដែលសមនឹងរស់នៅ។ ធាតុទាំងបីនេះគួរត្រូវផ្អែកលើគោលជំហរពីរគឺចំណេះដឹង និងអភិបាលកិច្ចល្អ។

បញ្ហាបរិស្ថានទីក្រុងអាចបែងចែកចេញជាពីរបៀបវារៈ២ គឺរបៀបវារៈពណ៌ត្នោត និងពណ៌បៃតង។

របៀបវារៈពណ៌ត្នោតមាន៖

១. ការគ្រប់គ្រងការបំពុលទឹក
២. ការបង្កើនទឹកល្អ
៣. ការគ្រប់គ្រងសំណល់រឹង
៤. ការគ្រប់គ្រងសំណល់គ្រោះថ្នាក់
៥. ការគ្រប់គ្រងការបំពុលខ្យល់
៦. សុខភាពបរិស្ថាន

បញ្ហារបៀបវារៈពណ៌ត្នោតភាគច្រើនគឺត្រូវការឲ្យដោះស្រាយភ្លាមៗឬក៏ក្នុងរយៈពេលខ្លីដោយអនុវត្តបច្ចេកទេសដែលស្គាល់និងដោយវិធីគ្រប់គ្រងសាមញ្ញៗ។ ទោះជាយ៉ាងណា របៀបវារៈទាំងនេះនៅតែជាបញ្ហាសំខាន់សម្រាប់ទីក្រុងភាគច្រើននៃទីក្រុងប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍ។

របៀបវារៈពណ៌បៃតងមាន៖

១. ការដឹកជញ្ជូននិងចរាចរ
២. ការធ្វើឲ្យទីក្រុងមានពណ៌បៃតង
៣. បរិស្ថានដែលបានកសាង (ដូចជា ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ និងទេសភាព)
៤. ការកែលម្អសំណង់អនាធិបតេយ្យ

៥. ការរៀបចំផែនការសម្រាប់ការប្រើប្រាស់ដី

៦. ការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ

៧. ការគ្រប់គ្រងថាមពលនិងបរិស្ថានសិប្បនិម្មិត

របៀបវារៈពណ៌បៃតងគឺមានលក្ខណៈស្មុគស្មាញនិងទាមទារឲ្យមានការប្តេជ្ញាក្នុងការគិតបែបវែងឆ្ងាយជាមួយនឹងការយល់ស៊ីជម្រៅអំពីបុព្វហេតុនៃបញ្ហាបរិស្ថានក្នុង របៀបវារៈពណ៌ត្នោត” ។ ម៉្យាងវិញទៀត ប្រសិនបើរបៀបវារៈពណ៌បៃតងត្រូវបានគ្រោងនិងប្រតិបត្តិបញ្ហាពត៌ត្នោត នឹងកើតឡើងតិចតួច។

បញ្ហាដែលបានលើកឡើងទាំងអស់មានទំនាក់ទំនងគ្នានិងបំពេញគ្នាទៅវិញទៅមកហេតុនេះ សាលាក្រុងត្រូវដោះស្រាយបញ្ហាតាមលក្ខណៈប្រព័ន្ធនិងស្វែងរកចំណុចទាក់ទងគ្នាពីបញ្ហាមួយទៅបញ្ហាមួយ ទាំងក្នុងរយៈពេលវែងនិងខ្លី។ របៀបវារៈទាំងពណ៌ត្នោតនិងបៃតងមិនគួរត្រូវដោះស្រាយដោយដាច់ពីគ្នានោះទេ។ ភាពជាប់ពាក់ព័ន្ធគ្នាគឺមានរវាងនិងក្នុងចំណោមបញ្ហាទាំងឡាយ ។ ការចាត់ថ្នាក់នៃបញ្ហាទាំងនេះត្រូវបានធ្វើឡើងដោយការគ្រប់គ្រងប្រកបដោយភាពប៉ិនប្រសប់និងមានឯកទេសខ្ពស់។ យ៉ាងណាក៏ដោយ ក្នុងដំណើរការគ្រោងការនិងអភិវឌ្ឍន៍ វាមានសារៈសំខាន់ណាស់សម្រាប់សាលាក្រុងនិងសហគមន៍ក្នុងការគិតគូរយ៉ាងល្អិតល្អន់និងដោយឥតលំអៀង ជាមួយនឹងទស្សនវិស័យជាងមុននិងក្នុងផ្លូវរួមមួយ។ បច្ចុប្បន្ននេះ របៀបវារៈការប្រែប្រួលអាកាសធាតុបានគ្រប់ដណ្តប់លើវិសាលភាពនៃសកម្មភាពអភិវឌ្ឍន៍ដែលជាពិសេសពាក់ព័ន្ធនឹងដំណើរការការអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធនិងការផ្គត់ផ្គង់សេវាកម្មសាធារណៈ ដែលតាមរយៈអ្វីទាំងនេះធ្វើឲ្យការពឹងផ្អែកគ្នាទៅវិញទៅមកក៏ដូចជាផលប៉ះពាល់នៃបញ្ហា“ពណ៌ត្នោត” និង“ពណ៌បៃតង” កាន់តែមានសារៈសំខាន់ថែមទៀត។

ការអនុវត្តទាំង៤សម្រាប់បរិស្ថានទីក្រុងដែលត្រូវបានប្រមូលនិងបង្ហាញក្នុងផ្នែកខាងក្រោយគឺគ្រាន់តែជាបទពិសោធន៍ខ្លះៗពីដីកានិងសកម្មភាពផ្សេងៗនៃទីក្រុងមួយចំនួនក្នុងតំបន់ដែលត្រូវបានជ្រើសរើសសម្រាប់ភ្នាក់ងារផ្លាស់ប្តូរដើម្បីចែករំលែកនិងធ្វើការសិក្សា។ គេគួរតែធ្វើការប្រៀបធៀបការអនុវត្តមួយជាមួយការអនុវត្តមួយទៀតដើម្បី

កំណត់ពីទំនាក់ទំនងនិងឥទ្ធិពល។ ជាមួយគ្នាផងដែរ គេក៏គួរតែញែកបញ្ហាបរិស្ថានចេញពីបញ្ហាដទៃទៀតដូចជាការគ្រប់គ្រងល្អជាដើម។ ទីបំផុត បរិស្ថានទីក្រុងដែលមានសុខភាពនិងការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព គួរតែពឹងផ្អែកទៅលើស្ថាប័នអភិបាលកិច្ចមូលដ្ឋានដែលអាចធ្វើបាន ព្រមទាំងដៃគូនិងការចូលរួមពីប្រជាពលរដ្ឋ។

៥.២ ការអភិវឌ្ឍល្អសម្រាប់បរិស្ថានទីក្រុង

៥.២.១ គម្រោងសង្គ្រោះបរិស្ថានម៉ារីគីណា (ទីក្រុងMarikina, ហ្វីលីពីន)

ទីក្រុងម៉ារីគីណា (Marikina) ផ្ដោតទៅលើគម្រោងកែច្នៃជាថ្មីតាមរបៀបបញ្ចូលថ្មីដែលលើកកម្ពស់វប្បធម៌នៃគោលការណ៍ក្នុងចំណោមយុវជនតាមរយៈការគ្រប់គ្រងសំណល់រឹងនៃបរិស្ថានវិទ្យា។

កម្មវិធីនេះរួមបញ្ចូលធាតុសំខាន់ៗដូចខាងក្រោម៖

- ការគ្រប់គ្រងសំណល់នៅនឹងកន្លែង
កម្មវិធីនេះទាមទារឲ្យសិស្សានុសិស្សនាំយកសំរាមដែលអាចកែច្នៃជាថ្មីបានពីផ្ទះរបស់ពួកគេមកសាលាក្នុងថ្ងៃបរិស្ថាន ជាថ្ងៃដែលសម្រាមនឹងត្រូវថ្លឹងនិងវាយតម្លៃដាក់ចូលក្នុងបញ្ជីសង្គ្រោះបរិស្ថានរបស់ពួកគេ។
- ផ្តល់សិទ្ធិអំណាចដល់សិស្សបឋមសិក្សាក្នុងការគ្រប់គ្រងសំណល់រឹងបរិស្ថាន
សិស្សបឋមសិក្សានៅសាលារៀនសាធារណៈទីក្រុងម៉ារីគីណា ត្រូវបានផ្តល់ឲ្យនូវឱកាសដើម្បីរួមចំណែកនិងបង្កើតឥទ្ធិពលដែលមានអត្ថន័យទៅដល់យុវជនតំណាលគ្នាក្នុងការប្រតិបត្តិវិធីក្នុងការគ្រប់គ្រងសំណល់រឹងបរិស្ថានដោយទាញយកមកនូវសម្ភារៈដែលអាចធ្វើការកែច្នៃបានពីសំណល់ក្រុមគ្រួសារ។
- ការលើកកម្ពស់នៃប្រយោជន៍សេដ្ឋកិច្ចបានពីរបស់ដែលអាចកែច្នៃជាថ្មីបាន
- សិស្សនឹងទទួលបានពិន្ទុសម្រាប់សម្ភារៈដែលពួកគេបានយកទៅសាលា។
សម្រាមដែលអាចកែច្នៃឡើងវិញបានត្រូវបានវាយតម្លៃទៅតាមតម្លៃទីផ្សារ ដូចជា $PhP1.00 = 1 \text{ point}$ ។ ពិន្ទុដែលទទួលបានផ្តល់សិទ្ធិដល់សិស្សក្នុងការជ្រើសរើសនៅក្នុងរថយន្តអ្នកសង្គ្រោះបរិស្ថានដែលមានដឹកជញ្ជូនសម្ភារៈសិក្សាដូចជាវេចនានុក្រម

សៀវភៅ សម្ភារៈសាលានិងគ្រឿងក្មេងលេងមានលក្ខណៈអប់រំ និងទំនិញចាំបាច់ ដូចជាស្ករ ម្សៅស្វិត ឡា និងអង្ករ។

- គម្រោងលើកទឹកចិត្តតាមរយៈបញ្ជីអ្នកសង្គ្រោះបរិស្ថាន
សៀវភៅបញ្ជីEco-passbookនឹងបោះពុម្ពដល់សិស្សម្នាក់ៗនៅដើមឆ្នាំ។ ពិន្ទុដែលបាន ពីការនាំយកសំណល់អាចកែច្នៃបានមកសាលារបស់សិស្សនីមួយៗនឹងត្រូវកត់ត្រាក្នុង សៀវភៅបញ្ជីនេះ។ អ្នកសង្គ្រោះបរិស្ថានដែលប្រាថ្នាចង់ជាទំនិញក្នុងរថយន្តសង្គ្រោះ បរិស្ថានគ្រាន់តែត្រូវបង្ហាញសៀវភៅនេះដែលវាផ្តល់សិទ្ធិឲ្យពួកគេផ្លាស់ប្តូរពិន្ទុ របស់ពួកគេជាមួយនឹងទំនិញណាមួយ។
- ការប្រើប្រាស់រថយន្តសង្គ្រោះបរិស្ថាន
- រថយន្តសង្គ្រោះបរិស្ថានឬក៏ហាងចល័តជាបរិក្ខាររដ្ឋាភិបាលទីក្រុងដែលផ្ទុកសម្ភារៈអប់រំ ដូចជាវចនានុក្រម សៀវភៅរឿង សម្ភារៈសិក្សា និង គ្រឿងក្មេងលេង មានលក្ខណៈអប់រំ និងទំនិញចាំបាច់ដូចជាស្ករ ម្សៅស្វិត ឡា និងអង្ករជាដើម។ ទំនិញទាំងនេះអាចផ្លាស់ប្តូរបានជាមួយនឹងពិន្ទុដែលសន្សំដោយសិស្សពីសំណល់អាច កែច្នៃបានដែលពួកគេយកទៅសាលា។

កត្តាជោគជ័យ

- ដោយផ្អែកលើការគ្រប់គ្រងសំណល់នៅនឹងកន្លែង កម្មវិធីសង្គ្រោះបរិស្ថាននេះបាន នាំមកនូវវប្បធម៌ទំនួលខុសត្រូវនៃសហគមន៍ និងការយល់ដឹងពីសារៈសំខាន់នៃការ សន្សំ។ កម្មវិធីនេះលើកស្ទួយការយល់ដឹងរបស់សហគមន៍ ហេតុដូច្នេះលើកកម្ពស់ ការបែងចែកសំណល់និងការអនុវត្តកំណែច្នៃឡើងវិញនៅតាមគេហដ្ឋាន។ ឪពុកម្តាយ របស់សិស្សានុសិស្សបានចូលរួមជាទៀងទាត់ជាមួយលោកគ្រូអ្នកគ្រូនិងអង្គភាព រដ្ឋាភិបាលក្រុង។ នេះគឺមានសារៈសំខាន់ណាស់ក្នុងការជំនះភាពស្ទាក់ស្ទើរនៃអ្នកត្រូវ រួមចំណែកជាពិសេសឪពុកម្តាយ ដើម្បីទៅចូលរួមក្នុងកម្មវិធីនេះពីព្រោះជំនួសឲ្យការ ចំណាយ កម្មវិធីនេះបានជួយចេញថ្លៃលើសម្ភារៈសិក្សាដែលពួកគេត្រូវបានអនុញ្ញាត ឲ្យប្រើពិន្ទុនោះ។ ជាលទ្ធផល កម្មវិធីនេះបង្កើតការជះឥទ្ធិពលផ្នែកសេដ្ឋកិច្ចហើយ ដោយរបៀបនេះ ហើយដែលការកែច្នៃឡើងវិញគឺមានផលប្រយោជន៍។

- ចាប់តាំងពីកម្មវិធីនេះបានបង្កើតឡើងមក ចំណូលពីសម្ភារៈដែលអាចកែច្នៃបាន បានកើនដល់ P1.3 million. ហើយបានជួយបន្ថែមបន្ថយភាពពឹងផ្អែកនៃទីក្រុងទៅលើការបែងចែកប្រាក់ចំណូលផ្ទៃក្នុង។ លើសពីនេះទៅទៀត ចំណាយរបស់រដ្ឋាភិបាលក្នុងក្នុងការទុកដាក់សំណល់រឹងក៏បានកាត់បន្ថយ។ វាបានផ្តល់ឲ្យហាងវត្ថុសំណល់នូវអតិថិជនជាទៀងទាត់ ដែលនេះកត្តាជំរុញសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ចមួយចំណែកផងដែរ។ ចំពោះទស្សនៈមាតាបិតា អ្នកសង្គ្រោះបរិស្ថានផ្តល់នូវអត្ថប្រយោជន៍មួយថែមទៀត៖ វាជួយចេញជាជំនួយនូវថ្លៃចំណាយទៅលើសម្ភារៈសិក្សាតាមរយៈការសន្សំផ្ទាល់ខ្លួនឬតាមរយៈពិន្ទុដែលរកបានដោយសិស្ស។
- ការិយាល័យគ្រប់គ្រងសំណល់ប្រកបដោយសមត្ថភាពរបស់រដ្ឋាភិបាលទីក្រុងដោយប្រតិបត្តិតាមប្រព័ន្ធការគ្រប់គ្រងសំណល់ប្រកបដោយសមត្ថភាពនិងប្រសិទ្ធភាពដោយមានមូលដ្ឋាននៅសាលា កម្មវិធីនេះបានផ្តល់ភាពបត់បែនធំជាងមុនក្នុងការទទួលយកយុទ្ធសាស្ត្រដើម្បីកាត់បន្ថយនិងកែច្នៃសំណល់។ ដោយកម្មវិធីនេះតម្រូវឲ្យមានប្រតិបត្តិការនិងការងារស្ងៀនជាច្រើនសម្រាប់ការប្រមូលឯកសារ វាបានបង្កើតការងារបន្ថែមដល់ការិយាល័យ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ការិយាល័យគ្រប់គ្រងសំណល់ គិតថាវាសមគួរណាស់ក្នុងការប្រតិបត្តិការយុទ្ធសាស្ត្រនៃកម្មវិធីនេះព្រោះវាអនុញ្ញាតឲ្យការិយាល័យសម្រេចបានគោលដៅនៃការបង្វែរសំណល់២៥% ឬក៏លើសពីនេះទៅទៀត។
- កម្មវិធីនេះក៏បានផ្តល់ការបង្ការបន្ថែមទៅលើសុខភាពនិងបរិស្ថានរបស់សហគមន៍។ បរិមាណគួរឲ្យកត់សម្គាល់មួយនៃសំណល់ដែលត្រូវបានបង្វែរចេញពីទីលានចាក់សំរាមបានជួយឲ្យបរិយាកាសនិងដីមានការប្រសើរឡើង។ ដូចគ្នាដែរ ចំនួនដងដែលឡានសំរាមត្រូវយកសំរាមទៅចាក់ចោលត្រូវបានកាត់បន្ថយ បានធ្វើឲ្យការកកស្ទះចរាចរមានការប្រសើរឡើង ការបំពុលខ្យល់មានការថយចុះ ព្រមជាមួយនឹងការរក្សាថាមពលទៀតផង។
- កម្មវិធីនេះបានក្លាយទៅជាវិធីដែលប្រជាជនទទួលបានអារម្មណ៍ពីវត្តមាននៃរដ្ឋាភិបាលក្រុង។ វាក៏បង្ហាញផងដែរនូវឆន្ទៈនយោបាយដ៏រឹងមាំនៃរដ្ឋាភិបាលក្រុងក្នុងការប្រតិបត្តិកម្មវិធីដែលក្លាហាននិងមានគំនិតច្នៃប្រឌិតក្នុងគោលបំណងទទួលបាន

ការយល់ព្រមទាំងស្រុងតាមច្បាប់។ ដោយសារតែកម្មវិធីដែលប្រកបដោយការ ថ្លៃប្រឌិតថ្មីហើយប្លែកក្នុងការបោះជំហានទៅកាន់ភាពយល់ដឹងខាងផ្នែកបរិស្ថាន វាបានក្លាយជាគម្រប្រៀបធៀបសម្រាប់អង្គការរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋានផ្សេងទៀតក្នុងការ អភិវឌ្ឍកម្មវិធីរបស់ពួកគេផ្ទាល់ ជាពិសេសក្នុងកំឡុងទស្សនកិច្ចសិក្សារបស់ពួកគេ។

- ការទំនុកបម្រុងផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុពីអ្នកវិភាគទានអន្តរជាតិនិងពីវិស័យឯកជន
- នៅពេលដំបូងនៃកម្មវិធី ភាពជាដៃគូបរិស្ថានUNDP/Africa-Asiaបានឧបត្ថម្ភការផលិត សៀវភៅបញ្ជីសម្រាប់កូនសិស្ស។ វិស័យពាណិជ្ជកម្មក៏បានជួយដល់ការធ្វើឲ្យមាននូវ ឧបករណ៍គ្រប់គ្រាន់សម្រាប់អ្នកសិក្សាសម្ភារៈអាចកែច្នៃបានផងដែរ។

ឧបសគ្គចម្បង និងការលំបាក

- ភាពជាអ្នកដឹកនាំនៃរដ្ឋាភិបាលក្រុងគួរតែបន្តជាលំដាប់ៗលើការប្រតិបត្តិនិង ជៀសវាងការរុញច្នៃទៅៗនៃផលប្រយោជន៍ដែលអាចមានក្នុងកម្មវិធីនេះដោយ សារតែអាកប្បកិរិយាចូលរួមមិនបានយូរអង្វែង។ ប្រសិនបើធ្វើបានបែបនេះ អ្នកចូលរួមដែលបានកំណត់ទុកនៃកម្មវិធីនេះនឹងរក្សាទំនុកចិត្តរបស់គេក្នុង រដ្ឋាភិបាលនិងការពាក់ព័ន្ធដ៏សកម្មថែមទៀត។
- គ្មាននិរន្តរភាពពីការចូលរួមរបស់សិស្សវិទ្យាល័យ
- តម្រូវការការងារការិយាល័យដ៏ច្រើន ដូចជា ការកត់ត្រា ការគណនាលេខ ការត្រួតពិនិត្យ ។ល។

ការចម្លងតាមនៃគំរូដែល

ដោយសារតែភាពសាមញ្ញនិងភាពជោគជ័យជាបន្តបន្ទាប់របស់កម្មវិធីនេះ វាត្រូវបាន ចម្លងតាមនិងអនុវត្តដោយតំបន់ដទៃ តាមរយៈការបណ្តើមគំនិតដោយឯកជនឬរដ្ឋ។ នេះនឹង ជួយនិងជំរុញក្រុមរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋានដទៃទៀតឲ្យស្វែងរកផ្លូវសម្រាប់សម្រេចគោលដៅ ការកាត់បន្ថយសំណល់និងការបង្វែរសំណល់ក្នុងរយៈពេលខ្លី។

៥.២.២ ក្រុមប្រឹក្សាការសម្របសម្រួលគ្រោះមន្តរាយទីក្រុងOLONGAPO

(ទីក្រុងOlongap, ហ្វីលីពីន)

រដ្ឋបាលមូលដ្ឋានបានផ្ដោតទៅលើការបង្កើត ក្រុមប្រឹក្សាការសម្របសម្រួល គ្រោះមហន្តរាយ(CDCC) ទីក្រុងOLONGAPO ដែលមានមុខងារដូចខាងក្រោម៖

១) ជាក្រុមត្រួតពិនិត្យ សម្របសម្រួលនិងសម្រេចចិត្តលើគោលនយោបាយដែលខ្ពស់បំផុត សម្រាប់គ្រប់គ្រងគ្រោះមហន្តរាយនៅកម្រិតមូលដ្ឋាន

២) ផ្តល់យោបល់ដល់ចៅហ្វាយក្រុងអំពីការត្រៀមខ្លួនសម្រាប់គ្រោះមហន្តរាយក្នុងតំបន់និង គម្រោងការគ្រប់គ្រង

៣) ផ្តល់យោបល់ដល់ចៅហ្វាយក្រុងអំពីការប្រកាសពីស្ថានភាពនៃគ្រោះមហន្តរាយ (Sate of Calamity) និងបញ្ចេញមូលនិធិសម្រាប់គ្រោះមហន្តរាយ (Calamity Fund) ដើម្បីគាំទ្រដល់ សកម្មភាពក្នុងត្រាអាសន្ននិងបន្ទាន់។

ទីក្រុងអូឡងប៉ូ Olongapo តែងតែមើលឃើញភាពចាំបាច់នៃផ្នែករបស់ខ្លួនដើម្បី “រៀបចំ, ការពារ, ឆ្លើយតប, និងងើបឡើងវិញពីគ្រោះមហន្តរាយ” (DMO) ។ ទាំងនេះនៅទីបំផុតក្លាយជាបេសកកម្មបន្ទាប់ពីការបង្កើតការិយាល័យគ្រប់គ្រងគ្រោះមហន្តរាយ មួយជាអចិន្ត្រៃយ៍សម្រាប់ពង្រឹងវត្តមានCDCC ។ ការបង្កើតDMO អាចទៅរួចតាមរយៈ សេចក្តីសម្រេចដោយក្រុមប្រឹក្សាក្រុង លេខ៥៤, អនុក្រមនៃឆ្នាំ២០០២។

DMOត្រូវបានបង្កើតឡើងជាផ្នែកប្រតិបត្តិការនិងលេខា នៃ Olongapo CDCC។ DMO មានការទទួលខុសត្រូវចម្បងក្នុងការសម្របសម្រួលសកម្មភាពនិងមុខងារនៃភ្នាក់ងារ រដ្ឋាភិបាលសំខាន់ៗ ស្ថាប័នឯកជន អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល និងអង្គការនៃពលរដ្ឋសម្រាប់ការ ការពារនិងការថែរក្សានៃជីវិតនិងភាពត្រីភ្នកក្នុងកំឡុងពេលមានគ្រោះមហន្តរាយនិងអាសន្ន។ វាក៏បំពេញតួនាទីដូចខាងក្រោមដែរ៖

១. សម្របសម្រួលប្រតិបត្តិការCDCCជាមួយនឹងភ្នាក់ងាររដ្ឋាភិបាលក្នុងស្រុក ក្រុមប្រឹក្សា សម្របសម្រួលគ្រោះមហន្តរាយbarangay (BDCCs) និងភ្នាក់ងារទំនុកបម្រុងដទៃទៀត និង អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល។

២. បង្កើតនិងសម្របសម្រួលកម្មវិធីសម្រាប់ព័ត៌មាន ការអប់រំនិងការហ្វឹកហាត់សម្រាប់ អនុប្រជាក្នុងស្រុក អ្នកធ្វើការស្ម័គ្រចិត្ត ។ល។

៣. បង្កើតផែនការនិងគោលនយោបាយសម្រាប់ការការពារនិងអភិរក្សសុខុមាលភាពនៃអនុប្រជាភូមិក្នុងស្រុកនៅពេលដែលមានគ្រោះនិងពេលណាផ្សេងដែលមានអាសន្ន។
៤. ប្រតិបត្តិច្បាប់ គម្រោងការនិងកម្មវិធីដែលជាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងការទប់ស្កាត់គ្រោះថ្នាក់មហន្តរាយ ការប្រុងប្រៀបជាមុន ការសម្រាលផលប៉ះពាល់ ការឆ្លើយតបនិងការស្ថាបនាឡើងវិញ។
៥. ផ្តល់នូវសេវាកម្មដែលប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពនិងគុណភាពល្អព្រមទាំងមានភាពសន្សំសំចៃទៅក្រុមជនរងគ្រោះនិងអ្នកអាចជាជនរងគ្រោះនៃគ្រោះមហន្តរាយទាំងក្នុងនិងក្រៅដែនសមត្ថកិច្ច (AOR).
៦. ត្រួតពិនិត្យនិងគ្រប់គ្រងដំណើរការប្រតិបត្តិការការងារប្រចាំឆ្នាំនៃក្រុមប្រឹក្សាសម្របសម្រួលគ្រោះមហន្តរាយនិងផែនការហិរញ្ញវត្ថុ។

លក្ខណៈបង្កើតថ្មីនៃCDCC/DMOមានដូចជា៖

១. ដំណោះស្រាយប្រកបដោយយុទ្ធសាស្ត្រនិងមានលក្ខណៈល្អិតល្អន់សម្រាប់ការគ្រប់គ្រងគ្រោះមហន្តរាយដោយការបន្ត ការរៀបចំទុកជាមុន ការឆ្លើយតបនិងបុរេនីតិសម្បទាន
២. ក្រុមរុករកនិងសង្គ្រោះអគ្គិភ័យទីក្រុងអូឡងប៉ូ Olongapo ដ៏សកម្ម
៣. សេវាឯកទេសគ្រោះមហន្តរាយ
៤. ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងគ្រោះមហន្តរាយដែលមានមូលដ្ឋានក្នុងសហគមន៍

កត្តាជោគជ័យ

- **ស្មារតីនៃការស្ម័គ្រចិត្ត**

ក្នុងចំណោមកត្តាជោគជ័យដែលគួរឲ្យកត់សម្គាល់ជាងគេក្នុងការទទួលបានការទទួលស្គាល់និងជោគជ័យ គឺស្មារតីនៃការស្ម័គ្រចិត្ត តាំងពីថ្នាក់ដឹកនាំទីក្រុងរហូតដល់ប្រជាពលរដ្ឋ។ ក៏ដោយសារតែស្មារតីស្ម័គ្រចិត្តនេះហើយដែលបានសង្គ្រោះទីក្រុងនេះ

ពីការគ្រាំគ្រងក្នុងសេចក្តីលំបាកទាំងផ្នែករាងកាយនិងថវិកាដែលបណ្តាលមកពីគ្រោះមហន្តរាយក្នុងទសវត្ស១៩៩០។ CDCC/DMO ត្រូវបានបង្កើតឡើងដើម្បីបម្រើដល់ប្រជាពលរដ្ឋនៃក្រុងអូឡងប៉ូ Olongapo ហើយវាក៏ជាកត្តាគន្លឹះក្នុងការទទួលបានភាពជោគជ័យនៃវត្តមានរបស់វាផងដែរ។ ចលនាការស្ម័គ្រចិត្តមានភាពរីកចម្រើនក្នុងចំណោមប្រជាជនទីក្រុង។ ការប្តេជ្ញាពីប្រជាជនក្នុងការគាំទ្រ CDCC/DMO គឺជាសមិទ្ធផលមួយទៅហើយ។

- **មគ្គុទ្ទេសភាពដែលមានភាពរីកចម្រើន**
ទីក្រុងអូឡងប៉ូ Olongapo មានលទ្ធភាពអាចបង្កើតប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងគ្រោះមហន្តរាយដែលមានប្រសិទ្ធភាពស្របជាមួយនឹងផលប្រយោជន៍ជាសាធារណៈនៃសមាសភាពរបស់វា។ CDCC/DMO ទទួលបានការគាំទ្រគួរឲ្យកត់សម្គាល់ផ្នែកនយោបាយ ហិរញ្ញវត្ថុនិងរដ្ឋបាលទីក្រុង ជាមួយនឹងអំណះអំណាងពិសេសពីសំណាក់ការិយាល័យលោកអភិបាលក្រុងផងដែរ។ លើសពីនេះទៅទៀត ទោះបីជាទទួលបានការកោតសរសើររួចទៅហើយក៏ថ្នាក់ដឹកនាំរដ្ឋាភិបាលក្នុងស្រុកនៅតែជំរុញឲ្យមានការខិតខំប្រឹងប្រែងកែលម្អតទៅទៀតដើម្បីទទួលបានភាពល្អប្រសើរក្នុងការគ្រប់គ្រងគ្រោះមហន្តរាយ។
- ទំនាក់ទំនងនិងភាពជាដៃគូនៃភ្នាក់ងាររដ្ឋាភិបាលនិងវិស័យឯកជន—CDCC/DMO បានប្រើប្រាស់ទំនាក់ទំនងដ៏ធំទូលាយរបស់ខ្លួនក្នុងរដ្ឋាភិបាលក្នុងស្រុកក៏ដូចជាក្នុងវិស័យឯកជននិងភ្នាក់ងារជាតិដទៃទៀតដើម្បីលើកស្ទួយនិងអនុវត្តកម្មវិធីនិងសកម្មភាពរបស់ខ្លួន។
- វិភាគទាននិងការបរិច្ចាគពីក្រុមឯកជន។ វិភាគទានជាសម្ភារៈដែលបានមកពីក្រុមទាំងនេះមិនអាចមើលរំលងបានទេ។ ប្រសិនបើគ្មានការបរិច្ចាគទាំងនេះទេ CDCC/DMO ទំនងជាមិនអាចដំណើរការល្អនិងរហ័សយ៉ាងនេះទេ។ ក្នុងពេលយូរអង្វែង CDCC មានភាពជឿជាក់ក្នុងការទ្រទ្រង់ប្រតិបត្តិការគ្រប់គ្រងគ្រោះមហន្តរាយដោយសារតែសម្ភារៈនិងបរិក្ខារទំនើបៗរបស់ខ្លួន។

ឧបសគ្គចម្បងនិងការលំបាក

១. ការអត់ធន

យុទ្ធនាការអប់រំនិងផ្តល់ព័ត៌មាននៃCDCCគឺមានភាពលំបាកក្នុងស្ថានភាពគ្រប់យ៉ាង ហើយក្រុមការងារក៏ធ្វើការងារក្នុងកំហិតដែលប្រជាជនមួយចំនួនពុំព្រមសហការនិងមិនចង់ ដឹងចង់លឺពីសេចក្តីសំខាន់នៃការខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់CDCC។ ប៉ុន្តែដោយសារតែឧបសគ្គ ទាំងនេះហើយធ្វើឲ្យCDCCកាន់តែខិតខំប្រឹងប្រែងបន្តគំនិតរបស់ខ្លួនពីព្រោះខ្លួនយល់ថា ទង្វើនេះគឺធ្វើឡើងដើម្បីផលប្រយោជន៍ទូទៅនៃប្រជាជនទីក្រុងទាំងមូល។

២. សហគមន៍ឥតរបៀប

ពីដំបូងទីក្រុងOlongapoបានជួបជាមួយនឹងបញ្ហាក្នុងការរៀបចំសហគមន៍របស់ខ្លួនឲ្យ ធ្វើការជាមួយគ្នាដើម្បីគោលដៅរួមមួយគឺឈានទៅរកឧត្តមភាព។ អភិបាលក្រុងនៃOlongapo ជាបន្តបន្ទាប់បានខិតខំប្រឹងប្រែងក្នុងការរៀបចំអង្គភាពរដ្ឋាភិបាលក្នុងស្រុកដោយកំណត់ តួនាទីនិងបែងចែកទំនួលខុសត្រូវទៅឲ្យសមាជិក--ពីអ្នកបើកបររថយន្តដល់សំអាតថ្នល់។ ទីក្រុងOlongapoបានជំនះរាល់ការលំបាកក្នុងការរៀបចំទីក្រុង។ ជាលទ្ធផលវាមានភាពស្រួល ជាងនេះក្នុងការអំពាវនាវឲ្យចូលរួមក្នុងការប្រជុំ។

៣. កំហិតហិរញ្ញវត្ថុ

DMOមិនបានទទួលការអនុញ្ញាតពីDBMក្នុងការតម្លើងខ្លួនទៅជានាយកដ្ឋានឯករាជ្យ មួយនៃរដ្ឋាភិបាលក្រុងទេ។ ហេតុនេះ ត្រូវតែរកមធ្យោបាយសម្រាប់ទ្រទ្រង់ដល់ការ ប្រតិបត្តិការរបស់ខ្លួននិងកម្មវិធីពង្រឹងសមត្ថភាពសម្រាប់បុគ្គលិក។ DMOគឺជាគោលដៅរួម មួយនៃសមាជិកCDCC ទាំងអស់ក្នុងការសម្រេចចិត្តដ៏មាំមួនក្នុងការបង្កើតDMOដែលជួយ ពួកគេក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហានេះ។ ចំណែក៥%នៃមូលនិធិគ្រោះមហន្តរាយក្នុងស្រុកត្រូវ ប្រើប្រាស់ទៅលើការចំណាយក្នុងDMO។

៤. ការទទួលបាននៃបរិក្ខារនិងឧបករណ៍

ក្នុងកំឡុងដំណាក់កាលដំបូងនៃការបង្កើតក្រុមឆ្លើយតបនឹងភាពអាសន្នចម្បងរបស់
DMO ពួកគេមានការលំបាកក្នុងការអនុវត្តសកម្មភាពនានាដែលទាក់ទងទៅនឹងគ្រោះ
មហន្តរាយដោយមូលហេតុធនធានមានកំណត់។ ប៉ុន្តែដោយសារតែការប្តេជ្ញាចិត្តបន្តនិងកែលម្អ
កម្មវិធីគ្រប់គ្រងគ្រោះមហន្តរាយទីក្រុង អភិបាលដែលកំពុងកាន់តំណែងបានបន្តបង្កើត
សហប្រតិបត្តិការនិងទំនាក់ទំនងជាមួយនឹងភ្នាក់ងារផ្សេងៗដែលទំនងជាអាចបរិច្ចាគធនធាន
របស់ពួកគេក្នុងទម្រង់ជាបរិក្ខារនិងឧបករណ៍។

៥. លក្ខណៈភូមិសាស្ត្រនៃដី

ឧបសគ្គធំមួយទៀតគឺលក្ខណៈភូមិសាស្ត្រនៃទីក្រុងអូឡងប៉ូ Olongapo។ មានតែ
១២% នៃផ្ទៃដីនេះប៉ុណ្ណោះដែលកកកុញទៅដោយប្រជាជនទីក្រុង។ វាមានការលំបាកជ្រៀត
ចូលទៅក្នុងតំបន់ភ្នំនិងធ្វើឲ្យវាងាយស្រួលសម្រាប់ការរស់នៅ។ ហេតុនេះហើយនៅពេល
ដែលមានគ្រោះមហន្តរាយចំកន្លែងដែលណែនតាន់តាប់នៃទីក្រុងអូឡងប៉ូ Olongapo ផល
ប៉ះពាល់នឹងមានលក្ខណៈផ្តុំហើយជះឥទ្ធិពលខ្លាំងទៅលើប្រជាជនជាច្រើន។ ដើម្បីដោះ
ស្រាយបញ្ហានេះអភិបាលក្រុងបច្ចុប្បន្ននេះកំពុងរៀបចំផែនការស្វែងរកកន្លែងតាំងទីលំនៅថ្មី។
ផ្ដើមចេញពីនេះ ក៏មានបណ្តាញផ្លូវនឹងត្រូវបានរៀបចំពីទីក្រុងរណបទៅក្នុងជ្រលងភ្នំដែល
ជាទីអាចបង្កើតសហគមន៍មួយទៀតបាន។ អភិបាលក្រុងបាននិយាយថាការបែងចែកតំបន់
ត្រឹមត្រូវគឺជាដំណោះស្រាយគន្លឹះមួយសម្រាប់ប្រជាជនដែលរស់នៅតំបន់ដែលងាយរងគ្រោះ
ដោយគ្រោះមហន្តរាយឬដោយការបាក់ស្រុតដីដោយពួកគេនឹងត្រូវបានផ្លាស់ទៅកន្លែងដែល
មានសុវត្ថិភាពជាង។

ការធ្វើតាមនៃគំរូដែល

កម្មវិធីគ្រប់គ្រងគ្រោះមហន្តរាយទីក្រុងអូឡងប៉ូ Olongapo អាចធ្វើតាមបាន
ដោយសារគ្រោះមហន្តរាយមិនមានគាំទ្រទៅលើជាតិ អាយុ ជំនឿសាសនា ឋានៈក្នុងសង្គមឬ
ក៏សម្ព័ន្ធមិត្តនយោបាយណាមួយទេ។ នៅពេលដែលគ្រោះមហន្តរាយកើតឡើង ផលប៉ះពាល់
នឹងកើតមានដល់គ្រប់គ្នារស់នៅតំបន់នោះ តំបន់ជិតខាង ហើយនិងតំបន់ដទៃទៀតដែលពឹង
ផ្អែកលើធនធានសេដ្ឋកិច្ចពីតំបន់នោះ។

ប្រសិនបើមានការប្តេជ្ញាចិត្ត សមាគមន៍រដ្ឋបាលមូលដ្ឋានណាក៏ដោយក៏អាចបង្កើត ការិយាល័យការគ្រប់គ្រងគ្រោះមហន្តរាយដែលមានសេវាកម្រិតខ្ពស់ដូចការិយាល័យនេះ ដែរ។ ក្នុងការធ្វើតាម សមាគមន៍រដ្ឋបាលមូលដ្ឋានគួរតែខិតខំឈានឲ្យដល់គោលដៅរួមនៃ ការសម្រេចបានការបាត់បង់ជីវិតក្នុងកម្រិតសូន្យក្នុងពេលមានគ្រោះនិងធានាថាអ្នកជាប់ ពាក់ព័ន្ធអនុវត្តមុខងាររបស់ខ្លួនក្នុងការរក្សាដំណើរការឲ្យទៅតាមផែនការសកម្មភាពដែលបាន គ្រោងពីខាងដើម។ គំរូមួយដែលនោះមានសមាសភាពនៃអ្នកពាក់ព័ន្ធដ៏សាមញ្ញ និងការពឹងពាក់ គ្នាទៅវិញទៅមកនៃតួនាទីហើយវានឹងជោគជ័យប្រសិនបើមុខងារទាំងអស់ត្រូវបានបំពេញ ប្រកបដោយការទទួលខុសត្រូវ។

ជាងនេះទៅទៀត ក្រុមកំលាំងឆ្លើយតបនៃការិយាល័យគ្រប់គ្រងគ្រោះមហន្តរាយដែល អនុវត្តតាមគួរតែសមរម្យនិងមានសមត្ថភាពក្នុងការប្រឈមមុខនឹងឧបសគ្គមួយចំនួនក្នុងពេល គ្រោះមហន្តរាយជិតមកដល់។

ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ សមត្ថភាព ឧបករណ៍ និងធនធានដែលមានគឺនៅមាន កំណត់បើប្រៀបធៀបទៅនឹងស្ថានភាពគ្រោះថ្នាក់នៃគ្រោះមហន្តរាយជាទូទៅនៃប្រទេស ហ្វីលីពីន។ ជាឧទាហរណ៍ លោកអភិបាលក្រុង ជដានGordonបានលើកឡើងពី “ប្រតិបត្តិការ ជំនួយតាមបែបហ្វីលីពីន” មួយក្នុងការឆ្លើយតបទៅនឹងការវាយប្រហារដោយគ្រោះមហន្តរាយ ទៅលើខេត្តមួយចំនួនជាមួយនឹងជំនួយដែលមានក្នុងដៃស្រាប់។ ប្រតិបត្តិការCDCCអាចយក ធ្វើជាគំរូមួយបានប៉ុន្តែវាខ្វះខាតហាមឃាត់ជាក់លាក់ដែលថាយុទ្ធសាស្ត្រទាំងនេះអាចសក្តិសម ទៅនឹងអង្គភាពរដ្ឋាភិបាលឬក្រុងដទៃទៀតជាពិសេសនៅក្រៅប្រទេស។ ការលំបាកនៃការ ចម្លងតាមកម្មវិធីរបស់ទីក្រុង Olongapo CDCC គឺស្ថិតលើការបង្កើតឲ្យមានផែនការឆ្លើយតប នឹងភាពអាសន្ននិងសកម្មភាពគ្រប់គ្រងគ្រោះមហន្តរាយដែលមានគោលបំណងដោះស្រាយ តម្រូវការនៃបណ្តាសមាគមន៍រដ្ឋបាលមូលដ្ឋាននានា។

៥.២.៣ ការគ្រប់គ្រងតំបន់ដីសើមសម្រាប់កែលំអរទឹកកខ្វក់របស់ទីក្រុងឧដុង្គថាសីប្រទេសថៃ

សេចក្តីសង្ខេប

ឆ្លើយតបទៅនឹងការកើនឡើងចំនួនប្រជាជននិង នគរូបនីយកម្មភាពយ៉ាងឆាប់រហ័ស នាំឲ្យមានការកើនឡើងនៃទឹកសំអុយនិងការបំពុល សាលាក្រុងឧដុង្គថាសីUdonthani បាន ផ្ដើមគំនិតធ្វើប្រព័ន្ធប្រព្រឹត្តិកម្មទឹកសំអុយដោយប្រែក្លាយផ្លូវទឹកដែលមានស្រាប់ គឺពីលូទឹក សំអុយទៅជាប្រព័ន្ធប្រព្រឹត្តិកម្មធម្មជាតិ (ដីភក់សិប្បនិម្មិត constructed wetland) ។ គំរូមួយដែល នៃការអនុវត្តនេះត្រូវបានធ្វើឡើងជាប្រព័ន្ធបំពេញបន្ថែមទៅនឹងប្រព្រឹត្តិកម្មទឹកសំអុយរបស់ ក្រុង។ ឧដុង្គថាសីUdonthani មានបន្ទុកខាងផ្នែកទឹកសំអុយពី៤៧,៨២៨គ្រួសារ ផ្សារចំនួន១១ និងរោងចក្រឧស្សាហកម្មចំនួន៤០០ដែលបញ្ចេញសំណល់គិតសរុបគឺ៥០,០០០ម៉ែតគីបក្នុង មួយថ្ងៃ។ ឧដុង្គថាសីUdonthani មានលទ្ធភាពអាចកាត់បន្ថយសមាសធាតុសរីរាង្គ អាសូត ហ្វូសហ្វ័រ លោហៈធាតុ និងមេរោគពីក្នុងទឹក ស្របពេលជាមួយគ្នាដែរបង្កើតជាទីធ្លាលំហែ កម្សាន្តសម្រាប់ប្រជាជននៅតាមដងទន្លេ។

ផលប្រយោជន៍នៃគម្រោងអនុវត្តគឺអាចពន្យល់បានដោយខ្លួនឯង៖

- វាងាយស្រួលក្នុងការតំឡើងនិងអាចប្រែប្រួលទៅតាមស្ថានភាពបរិស្ថាននិង គោលបំណង។
- វាមានភាពសន្សំសំចៃដោយសារតែសមត្ថភាពធម្មជាតិរបស់វាក្នុងការសំអាត ទឹកបានមានប្រសិទ្ធភាព តែមានតម្លៃល្មម តម្លៃថែទាំទាប និងភាពពឹងផ្អែកផ្នែក បច្ចេកវិទ្យាទាប។
- វាមានស្ថេរភាពដោយការប្រើប្រាស់ធនធានធម្មជាតិដើម្បីសំអាតទឹកលូទីក្រុង និងកាត់បន្ថយការបំពុល។
- ការប្រែក្លាយទៅជាដីភក់សិប្បនិម្មិត ទីធ្លាសាធារណៈមួយជាមួយនឹងទេសភាព គួរឲ្យរីករាយ (សួនច្បារ ទីធ្លាបៃតង) និង ទីធ្លាកម្សាន្តសម្រាប់ប្រជាជនត្រូវបាន បង្កើត។

រោងចក្រប្រព្រឹត្តិកម្មទឹកក្នុងព្រែក Huay Mak Khaeng គឺជាការខិតខំប្រឹងប្រែងរួមមួយ រវាងសាលាក្រុងឧដុងថានីUdonthani មហាវិទ្យាល័យវិស្វករ និងមហាវិទ្យាល័យស្ថាបត្យកម្ម នៃសកលវិទ្យាល័យកនកែនKhon Kaen ដែលត្រូវបានដាក់ឱ្យធ្វើកិច្ចការស្ទង់មតិមហាជន សិក្សាស្រាវជ្រាវ និងរៀបចំគម្រោងសាងសង់ ក្រោមការត្រួតពិនិត្យ/សម្របសម្រួលនៃ អង្គភាពកិច្ចការអនាម័យនៃទីក្រុង។ កិច្ចការនេះក៏ជាការរួមចំណែកជាមួយការិយាល័យ សុខមាលភាពសង្គមដែលបានសម្របសម្រួលការខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់ខ្លួនជាមួយនឹង សហគមន៍ក្នុងស្រុក និងការិយាល័យសុខភាពសាធារណៈនិងបរិស្ថាន ដែលជាអ្នកត្រួតពិនិត្យ សុខភាពនិងគុណភាពបរិស្ថានក្នុងទីប្រជុំជន។

ប្រវត្តិនិងវត្ថុបំណង

សាលាក្រុងឧដុងថានីUdonthani ស្ថិតក្នុងខេត្តឧដុងថានីUdonthani ដែលត្រូវបាន គេចាត់ទុកថាជាចំណុចកណ្តាលនៃប្រទេសថៃភាគខាងឥសាន(ខាងជើងឈានខាងកើត)។ យោងតាមទិន្នន័យស្ថិតិក្នុងឆ្នាំ២០១០ខែមករា ឧដុងថានីUdonthani មានអ្នករស់នៅ ១៤១,៦៥៣នាក់ក្នុងសហគមន៍ចំនួន១០០។ ប្រព័ន្ធគមនាគមន៍រួមមានអាកាស ផ្លូវដែកនិង មហាវិថីនានាជាដើម។ ក្រុងនេះមានព្រែកពីរ៖ គឺព្រែកហ្វូម៉ាកខៃងHuay Mak Khaeng និង ហ្វូម៉ុងHuay Mung ។ ព្រែកទាំងពីរនេះបម្រើជាច្រកបង្ហូរទឹកចេញតាមបែបធម្មជាតិ។ មាន អាងទឹកពីរសម្រាប់ផលិតទឹកដែលអាចប្រើប្រាស់បាន៖ នងប្រាចាក់សុប៉ាខនNong Prajak Silpakom និង នងសីមNong Sim ។

ជាមួយនឹងប្រាក់ចំណូលចំនួនមួយពាន់លានបាតក្នុងមួយឆ្នាំ ឧដុងថានីUdonthani គឺ ជាក្រុងជាប់លំដាប់ទី៣ខាងផ្នែកកំណើនសេដ្ឋកិច្ចខ្ពស់ជាងគេក្នុងប្រទេសថៃភាគឥសាន(ខាង ជើងឈៀងខាងកើត)។ យោងតាមគណៈកម្មការអភិវឌ្ឍន៍សង្គមនិងសេដ្ឋកិច្ចជាតិ ឧដុងថានី មានសក្តានុពលក្លាយជាអ្នកផ្តល់សេវាដ៏សំខាន់មួយនៃអនុតំបន់មេគង្គ(GMS)។ វាអាចបម្រើ ជាមជ្ឈមណ្ឌលពាណិជ្ជកម្មនិងហិរញ្ញវត្ថុតភ្ជាប់ជាមួយប្រទេសឡាវ ចិន និងវៀតណាម។ វាក៏អាចក្លាយជាបណ្តាញអាកាសយានណ៍មានលក្ខណៈនាំចេញតភ្ជាប់ទៅតំបន់ឥណ្ឌូចិន ផងដែរ។

ភាពជោគជ័យនៃការតម្លើងប្រព័ន្ធប្រព្រឹត្តិកម្មទឹកសំអុយជាមួយនឹងអនុផលរបស់វា ដែលបាននាំឲ្យមានការស្ថាបនាឡើងវិញនៃផ្លូវទឹកទីក្រុងបានធ្វើឲ្យឧដុងថានីUdonthani ក្លាយ ជាទីក្រុងគម្រូមួយក្នុងចំណោមទីក្រុងដែលមាននិរន្តរភាពខាងអភិវឌ្ឍន៍ក្នុងប្រទេសនិងក្នុង តំបន់។

ក- ធាតុការបង្កើតថ្មី

ដឹកនាំសិប្បនិមិត្តដែលចម្លងតាមប្រព័ន្ធបរិស្ថានវិទ្យាអាចប្រើប្រាស់ដាច់តែឯក័បានឬក៏ ប្រើប្រាស់ជាមួយប្រព័ន្ធដទៃទៀតដើម្បីកែលម្អគុណភាពទឹក។ ដឹកនាំសិប្បនិមិត្តគឺជាប្រព័ន្ធ បន្ថែមធៀបនឹងប្រព័ន្ធប្រព្រឹត្តិកម្មទឹកសំអុយរបស់ក្រុងក្នុងការដោះស្រាយជាមួយនឹងបន្ទុក ដែលប្រែប្រួល គុណភាពដែលការហូរចូលនៃទឹកសំអុយ និងការផ្លាស់ប្តូរជាមួយ ធាតុអាកាស។

- ក្រុងស្វ័យតម្រូវនេះបាននាំចូលមកនូវបច្ចេកទេសប្រព្រឹត្តិកម្មដែលសក្តិសមនិងមាន លក្ខណៈថ្មីក្នុងការកាត់បន្ថយថ្លៃដោយស្រះបីប្រភេទ៖
- ស្រះទឹករាក់(ស្រះចំនួនមួយ) គឺត្រូវដាំនូវស្មៅទឹក ដើម្បីកាត់បន្ថយល្បឿនទឹកហូរនិង កម្ទាត់ចោលនូវរូបធាតុសរីរាង្គក្នុងទឹក។ សមាសធាតុប្រូតេអ៊ីនត្រូវបានប្រែក្លាយ ទៅជាអាម៉ូញាក់។
- ស្រះទឹកជ្រៅត្រូវបានដាំជាមួយនឹងឈូកនិងរុក្ខជាតិក្រោមទឹកដើម្បីប្រែក្លាយ អាម៉ូញាក់ ក្នុងស្រះទឹករាក់ទៅជានីត្រាត (ក្នុងប្រតិកម្មមួយដែលគេហៅថា នីត្រាតកម្ម)
- ស្រះទឹករាក់(ស្រះចំនួនពីរ) ត្រូវបានដាំជាមួយនឹងស្មៅ ដើម្បីប្រែក្លាយនីត្រាតទៅជា អាសូត (ប្រតិកម្មបំបែកនីត្រាតកម្ម) និងបំបែកចូលទៅក្នុងខ្យល់។ ការបញ្ចេញ ក្នុងវគ្គនេះគឺត្រូវបានប្រើប្រាស់ក្នុងគោលដៅនេសាទ។

ថ្លៃចំណាយទៅលើការប្រតិបត្តិគឺមានចំនួនទាបគួរសម ចំណែកឯផលប្រយោជន៍វិញគឺ គួរឲ្យពេញចិត្ត៖

- ការយកតំបន់ដីភក់សិប្បនិម្មិតធ្វើជាប្រព័ន្ធប្រព្រឹត្តិកម្មទឹកសំអុយគឺជាការផ្ដួចផ្ដើមមួយដែលប្រើប្រាស់រុក្ខជាតិធម្មជាតិដែលមានគុណភាពដើម្បីកែលម្អគុណភាពទឹកសំអុយ។ ប្រតិបត្តិការរបស់វាគឺពឹងផ្អែកទៅលើសក្ដានុពលនៃប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីក្នុងទឹកជាមួយនឹងសមត្ថភាពផ្ទុកដែលអាស្រ័យទៅតាមបរិមាណបន្ទុក។ វាចំណាយអស់តិចប៉ុន្តែមានប្រសិទ្ធភាព។
- ប្រជាជនអាចរីករាយជាមួយទីធ្លាមានពណ៌បៃតងដែលមានច្រើនជាងមុននិងសួនដែលធំជាងមុន។ ដោយដាក់ដាំដើមរុក្ខជាតិក្នុងទឹកនៅតាមដងព្រែកទាំងសងខាងនិងនៅក្នុងទឹកធ្វើឲ្យមានទីធ្លាសួនច្រើនជាងមុន។ ប្រជាជនអាចប្រើប្រាស់ទីធ្លាដែលអភិវឌ្ឍនេះសម្រាប់សកម្មភាពសម្រាកកម្សាន្ត។
- ដីភក់សិប្បនិម្មិតគឺជាប្រព័ន្ធបន្ថែមមួយទៅលើប្រព្រឹត្តិកម្មទឹកសំអុយរបស់ក្រុងដើម្បីធ្វើឲ្យប្រព្រឹត្តិកម្មនៃក្រុងមានប្រសិទ្ធភាពជាងមុន។ បន្ទុកគឺបានមកពីក្រុមគ្រួសារចំនួន៤៧,៨២៨ ទីផ្សារចំនួន១១ និងរោងចក្រឧស្សាហកម្មចំនួន៤០០ដែលបញ្ចេញសំណល់ជាសរុប៥០,០០០ម៉ែត្រគូបក្នុងមួយថ្ងៃ។ ដីភក់សិប្បនិម្មិតអាចជួយកាត់បន្ថយសមាសធាតុសរីរាង្គ អាសូត ផូស្វ័រ ធាតុលោហៈនិងមេរោគ។

ខ. ការចូលរួមនិងសកម្មភាព

អ្នកតាំងទីលំនៅនៅតាមដងព្រែកទាំងសងខាងបានចូលរួមក្នុងការប្រកាសជាសាធារណៈដែលធ្វើឡើងនៅមុនពេលការចាប់កំណើតនៃគម្រោងការនេះ។ បច្ចុប្បន្ននេះ ពួកគេគឺជាអ្នកជួយថែរក្សានិងទទួលបានផលប្រយោជន៍នៃតំបន់ជិតខាងនៃព្រែកទាំងនេះសម្រាប់គោលបំណងលំហែកម្សាន្ត។ អ្នកតាំងទីលំនៅផ្សេងទៀតនៃឧដុងថានីUdonthani ជួយដោយមិនបោះ ចាក់ ឬបញ្ចេញសម្រាមឬក៏ទឹកសំអុយចូលទៅក្នុងព្រែក។ ពួកគេក៏ទទួលបានផលប្រយោជន៍ពីសួនថ្មីដែលជាទីកន្លែងសម្រាប់សកម្មភាពកម្សាន្តដូចជាវត្តភ្នំនិងជិះកង់ជាដើម។ ពួកគេក៏មកកាន់សួនទាំងនេះម្តងម្កាលសម្រាប់សកម្មភាពសង្គមវប្បធម៌ ដូចជាបុណ្យLoy Kratong ឬការសម្តែងសិល្បៈនិងចម្រៀង។ ផលប្រយោជន៍ដែលមានលើសពីអ្វីដែលគ្រោងទុកដំបូងគឺសម្បូរបែបណាស់។

ប្រតិបត្តិការដាក់ស្តែងនៃគម្រោងនេះមានដូចខាងក្រោម៖

- មុនពេលបញ្ចេញចោលទឹកពីតំបន់ទីក្រុងចូលក្នុងព្រែក វាបានរងប្រព្រឹត្តិកម្មមួយ ចំនួនដោយដឹកសិប្បនិម្មិត តាមរយៈការប្រើប្រាស់រុក្ខជាតិក្នុងទឹកដូចជាស្មៅ ទឹក។ សមាសភាពបុរេប្រវត្តិកម្មនេះក៏បម្រើដល់ការគោលបំណងលម្អផងដែរ។ កំលាំងទាញនៃទឹកធ្លាក់ត្រូវបានដាក់បន្ថែមដើម្បីបញ្ចូលអុកស៊ីសែនទៅក្នុងទឹកនិង ធ្វើឲ្យទេសភាពស្រស់ស្អាត។
- សមត្ថភាពនៃប្រព័ន្ធធម្មជាតិសម្រាប់ប្រព្រឹត្តិកម្មទឹកគឺមានកំណត់។ ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហានេះ លំហូរព្រែកនិងសួនជលជាតិត្រូវបានបែងចែក។ វាក៏បានរៀបចំ ដើម្បីការពារទឹកជន់នៅក្នុងរដូវភ្លៀងផងដែរ។

គ. និរន្តរភាពនិងការចម្លងតាម

តំបន់ដឹកដែលត្រូវបានស្ថាបនាឡើងនេះចម្លងតាមប្រព័ន្ធធម្មជាតិដោយប្រើប្រាស់ រុក្ខជាតិជលជាតិក្នុងស្រុកដើម្បីស្រូបយកសារធាតុគីមី ស្របពេលជាមួយគ្នាគ្រោងការណ៍ ជលវិទ្យាមួយដែលរៀបចំបានយ៉ាងល្អធានាបាននូវចរន្តទឹក។ រុក្ខជាតិជលជាតិច្រើនប្រភេទ មិនត្រឹមតែជួយស្រូបយកសារធាតុលោហៈធ្ងន់និងសមាសធាតុសរីរាង្គប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែថែម ទាំងគាំទ្រដល់ប្រព័ន្ធផង់នេះឲ្យមាននិរន្តរភាពនិងមានភាពឆាប់ត្រឡប់មកសភាពដើម។

មិនត្រឹមតែជាប្រព័ន្ធប្រព្រឹត្តិកម្មទឹកប៉ុណ្ណោះទេ ព្រែកនិងផ្លូវទឹកទាំងនោះជួយបង្កើន តំបន់ពណ៌បៃតងនិងលម្អទេសភាពទីក្រុងទៀតផង។ ពួកគេអាចត្រូវបានប្រើជាទឹកកន្លែងលំហែ កម្សាន្តនិងកន្លែងលំហាត់ប្រាណសម្រាប់ប្រជាជនទីក្រុង។

ប្រព័ន្ធនេះទាមទារឲ្យមានចំណាយថែរក្សាតិចតួចព្រោះមិនមានឧបករណ៍ស្មុគស្មាញអ្វី ត្រូវប្រើ។ មិនមានការតម្រូវណាមួយសម្រាប់ការជួយឬក៏ជួសជុល។ អ្វីដែលតម្រូវឲ្យមានគឺ មានតែការរក្សាបរិមាណប្រសើរបំផុតនិងភាពផ្សេងៗគ្នានៃរុក្ខជាតិនិងការពារការជាប់គាំងខាង ក្នុង។ គម្រូនេះគឺមានលក្ខណៈនិរន្តរភាពនិងអាចត្រូវបានអនុវត្តតាមក្នុងកម្រិតធំក្នុងពេល អនាគត។

ការចម្លងតាមនៃប្រព័ន្ធនេះនៅទីក្រុងផ្សេងៗគឺមិនមែនជាកិច្ចការអ្វីធំដុំនោះទេប្រសិន បើក្រុមគ្រប់គ្រងនៅទីក្រុងអាចកំណត់បាននូវកន្លែងដែលមានការបំពុលទឹកនិងកន្លែងដែល មានសក្តានុពលក្នុងការស្ថាបនាប្រព័ន្ធប្រព្រឹត្តិកម្មដឹកសម្រាប់ធ្វើប្រតិបត្តិការ។ មានការ

ទាមទារឲ្យមានការពិគ្រោះយោបល់និងការចូលរួមពីសហគមន៍មុនពេល កំឡុងពេលនិង ក្រោយពេលសំណង់ ទោះបីជាការវិនិយោគនិងការថែរក្សាប្រព័ន្ធនេះមិនថ្លៃក៏ដោយ។

៥.២.៤ ទីក្រុងដែលមានជាតិកាបូនទាប (ម្ខាងក្នុងMuangklang ប្រទេសថៃ)

សេចក្តីសង្ខេប

ជាមួយនឹងថវិកាត្រឹមតែ១០០០អ៊ឺរ៉ូ អភិបាលក្រុងម្ខាងក្នុង Muangklang បានផ្តើមធ្វើ កម្មវិធីគ្រប់គ្រងសំណល់រឹងមួយដែលនាំមកនូវការកើនឡើងគួរឲ្យកត់សម្គាល់នៃលក្ខខណ្ឌក្នុង ការរស់នៅនៃប្រជាជនក្នុងស្រុកនិងបានប្រែក្លាយទីក្រុងនេះទៅជាទីក្រុងដែលមានបរិស្ថាន ដែលគួរឲ្យចង់រស់នៅ។

របៀបបញ្ចូលថ្មីដូចខាងក្រោមត្រូវបានអនុវត្ត៖

- ការគ្រប់គ្រងសំណល់រឹងមួយត្រូវបានបង្កើតឡើង។ ជំនួសឲ្យការសាងសង់អាគារមួយ ដែលពេញលេញជាមួយនឹងឡដុតសម្រាមដ៏ស្មុគស្មាញ ដែលមានខ្សែពានបញ្ជូន សម្រាមនៅទីវាលខាងក្រៅដ៏សាមញ្ញមួយត្រូវបានយកមកប្រើប្រាស់។ សំណល់ សរីរាង្គដែលអាចបែងចែកបានត្រូវបានយកមកផលិតកំប៉ុស្ត។ តាមរយៈវិធីនេះ បរិមាណជាច្រើននៃសម្រាមដែលត្រូវបោះចោលប្រចាំថ្ងៃត្រូវបានកាត់បន្ថយ។
- លំនាំចូលនៃឈាសឧស្ម័នធម្មជាតិ (NGV)។ រថយន្តក្នុងដែលមានរូបរាងស្រដៀងនឹង រថអគ្គីសនីបានជំរុញប្រជាជនឲ្យប្រើប្រាស់តមនាគមន៍សាធារណៈក្នុងក្រុងជាជាង ការប្រើប្រាស់រថយន្តផ្ទាល់ខ្លួន។ វិធីនេះជាទូទៅអាចជួយកាត់បន្ថយនូវការបញ្ចេញ ផ្សែង ពុលបានយ៉ាងមានប្រសិទ្ធភាព។
- ការកែលម្អគុណភាពទឹក
  - ក្នុងទីផ្សារក្រុង បន្លែនិងផ្លែឈើដែលត្រូវបានបោះចោលត្រូវបានប្រមូលដើម្បី ផលិត E.M. (សរីរាង្គមីក្រូដែលមានប្រសិទ្ធភាព)ខាប់។ ក្រោយមក សារធាតុរាវខាប់នេះត្រូវបានគេយកមកកែលម្អគុណភាពទឹកនៃទឹកទន្លេ ដោយដាក់បញ្ចូលវាចូលទៅក្នុងលូទឹកស្អុយនៅកន្លែងផ្សេងៗគ្នា។ សល់

ពីនេះវាអាចយកទៅធ្វើជាចំណីសត្វនៅក្នុងកសិដ្ឋាន។ អាចម៍របស់ពួកវានឹងត្រូវប្រមូលនិងដាក់លក់។

- សាលាក្រុងក៏បានណែនាំឲ្យតម្លើងតម្រងប្រេងនិងខ្លាញ់ នៅតាមផ្ទះនិងហាងដែលស្ថិតតាមដងទន្លេនិងនៅក្នុងទីក្រុង។ តម្រងប្រេងនិងខ្លាញ់ នឹងកាត់បន្ថយបន្ទុកសារធាតុសរីរាង្គក្នុងទឹកទន្លេ ដូចនេះនាំឲ្យមានការកែលំអគុណភាពទឹកជាទូទៅនៃទឹកទន្លេ។ សារធាតុខ្លាញ់ដែលបានប្រមូលត្រូវបានប្រែក្លាយទៅជាជុំតន្ទនៈ ដែលប្រើជាជំនួយក្នុងទីសត្វឃាត និងកាត់បន្ថយការប្រើប្រាស់អុស។

សកម្មភាពទាំងនេះច្រើនតែត្រូវបានឧបត្ថម្ភដោយថវិកាប្រចាំឆ្នាំដោយរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋាន និងវិភាគទានមួយចំនួន (ហិរញ្ញវត្ថុនិងសម្ភារៈ) ពីក្រុមហ៊ុនឯកជនដូចជាក្រុមហ៊ុននិងតំបន់ជិតខាងដូចជាខេត្តរ៉ាក់យ៉ង ដែលបានគាំទ្រការតម្លើងតម្រងប្រេងនិងខ្លាញ់ ក្នុងផ្ទះសម្រាប់សាលាក្រុងម្លូងក្លាង Muangklang ។

ប្រវត្តិនិងវត្ថុបំណង

ស្ថិតនៅចំងាយ២៦៩គីឡូម៉ែត្រពីទីផ្លូវហាយវេភាគខាងលិចនៃទីក្រុងបាងកក សាលាក្រុងម្លូងក្លាង Muangklang មានប្រជាជនចំនួន១៧,១៩៧ឬ ក្រុមគ្រួសារចំនួន៣,៣០៩។ ជាសរុបវាមានសហគមន៍ចំនួន១៣ និងគ្របដណ្តប់ទៅលើផ្ទៃដី១៤.៥គីឡូម៉ែត្រការ៉េ។ គោលបំណងនៃអភិបាលសាលាក្រុងគឺអភិវឌ្ឍក្រុងមួយដែលមានលក្ខណៈនិរន្តរភាពផ្នែកបរិស្ថាន ភាពអាចរស់នៅបានរួមទាំងផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច និងភាពចូលរួមពីសង្គម។ វិធីរបស់អភិបាលក្រុងគឺការប្រើប្រាស់ធនធាននិងសក្តានុពលដែលមានស្រាប់ និងការកាត់បន្ថយការឃើតយាវផ្នែកការងារការិយាល័យតាមដែលអាចធ្វើទៅបាន។ តាមការពិត លោកអភិបាលក្រុងចង់កែប្រែមធ្យោបាយប្រើប្រាស់របស់ប្រជាជនដើម្បីឲ្យពួកគេមានផលិតភាពខ្ពស់និងអាចបំពេញតម្រូវការខ្លួនឯងបាន។

អ្នករស់នៅក្នុង ម្លូងក្លាង Muangklangបានទទួលផលប្រយោជន៍ពីការកែប្រែគុណភាពនៃទន្លេ គមនាគមន៍សាធារណៈ និងភាពសម្បូរបែបនៃបន្លែសរីរាង្គក្នុងស្រុក ដី និងដីកំប៉ុសព្រមជាមួយនឹងការកើនឡើងនៃតំបន់មានពណ៌បៃតងក្នុងក្រុង។ អាជ្ញាធរក្នុងស្រុកជាច្រើនក្នុង

ប្រទេសថៃបានធ្វើទស្សនកិច្ចទៅសាលាក្រុងមូងក្លាង Muangklang ដើម្បីសិក្សាថាគឺ ការអនុវត្តត្រូវបានប្រតិបត្តិការយ៉ាងដូចម្តេច។

យ. ធាតុការបង្កើតថ្មី

ក្រុងមូងក្លាង បានបង្កើតគម្រោងការគ្រប់គ្រងសំណល់រឹងមួយដែលមានទឹកប្រាក់ចំនួន តែ១០០០អ៊ឺរ៉ូប៉ុណ្ណោះ។ មានការបង្កើតថ្មីមួយចំនួនក្នុងការធ្វើឲ្យប្រសើរឡើងនូវការគ្រប់គ្រង សំណល់រឹងដូចខាងក្រោម៖

១. ការគ្រប់គ្រងសំណល់រឹង។ ជំនួសឲ្យការសាងសង់អាគារទាំងមូលដែលផ្ទុកដោយ ឡូដុតសម្រាមដ៏ស្មុគស្មាញ ជាការប្រើដោយខ្សែពានបញ្ជូនសម្រាមនៅទីវាលខាងក្រៅ ដ៏សាមញ្ញមួយ។ សំណល់ដែលប្រមូលបានជាប្រចាំថ្ងៃត្រូវបានដាក់ទៅលើ ខ្សែពាន បញ្ជូនសម្រាមនៅទីវាលខាងក្រៅ ដែលនៅទីនេះកម្មករនឹងរើសវត្ថុដែលអាចកែច្នៃ បាន។ សំណល់សរីរាង្គដែលអាចបំបែកបានក៏ត្រូវបានគេយកមកធ្វើកំប៉ុសកម្ម។ នេះជា វិធីកាត់បន្ថយសម្រាមបានយ៉ាងច្រើនជាងធម្មតាដែលត្រូវយកទៅបោះចោលនៅកន្លែង ចាក់សម្រាម។

២. ការកែលម្អគុណភាពទឹក។ ក្នុងទីផ្សារក្រុង បន្លែផ្លែឈើដែលត្រូវបានគេបោះចោល ត្រូវបានប្រមូលនិងផលិតទៅជា E.M. (Effective Micro organism)ខាប់ដែលត្រូវបាន គេប្រើប្រាស់ដើម្បីកែលម្អគុណភាពទឹកក្នុងទន្លេដោយបន្ថែមវាបន្តិចចូលទៅក្នុងលូទឹក ស្អុយត្រង់កន្លែងខុសៗគ្នា។ ហើយចំណែកនៅសល់គឺប្រើសម្រាប់ផ្តល់ចំណីទៅឲ្យសត្វ ដូចជាពពែ ជ្រូក ទា ទន្សាយ ធៀបដូចជន្លេនក្នុងការដ្ឋានក្រុង។ អាចម៍របស់ពួកគេនឹង ត្រូវបានប្រមូលនិងដាក់លក់។

៣. តម្រងប្រេងនិងខ្លាញ់នៅពេលដំបូង សាលាក្រុងបានណែនាំនិងផ្តល់ តម្រងប្រេង និងខ្លាញ់ដើម្បីតម្លើងនៅតាមផ្ទះនិងនៅតាមដងទន្លេនិងក្នុងទីក្រុង។ បច្ចុប្បន្ននេះ ការ អនុវត្តបែបនេះត្រូវបានដាក់ឲ្យប្រតិបត្តិដោយច្បាប់របស់ក្រុង។

តម្រងប្រេងនិងខ្លាញ់កាត់បន្ថយបន្ទុកសារធាតុសរីរាង្គនៃទន្លេ ហេតុនេះវាជួយកែលម្អ យ៉ាងប្រសើរទៅលើគុណភាពទូទៅក្នុងទន្លេ។ សារធាតុខ្លាញ់ដែលប្រមូលបានគឺនឹង

ប្រែក្លាយទៅជាដុំឥន្ធនៈ (Fuel Bars) ដែលបម្រើជាឥន្ធនៈបន្ថែមក្នុងទីសក្តិយាត ហើយនិងកាត់បន្ថយការប្រើប្រាស់ធុងថ្ម។

៤. គមនាគមន៍សាធារណៈ

រថយន្តសាធារណៈដែលស្រដៀងគ្នានឹងរថអគ្គីសនី ប្រើប្រាស់ថាមពល NGV ត្រូវបាន ណែនាំឲ្យទៅដឹកជញ្ជូនក្នុងសាលាមនុស្សចាស់និងអ្នកងទៀតទៅសាលារៀននិងទៅអាគារ កីឡាក្រុងជំនួសឲ្យការប្រើប្រាស់រថយន្តឯកជន។ ទាំងនេះគឺជាកត្តានឹងកាត់បន្ថយឥន្ធនៈកម្ម និងឧស្ម័នកាបូន ក្នុងទីក្រុង។

គំនិតដូចផ្ដើមថ្មីដែលត្រូវបានណែនាំក្នុងកម្មវិធីនេះបានផ្តល់អត្ថប្រយោជន៍ដូចខាង ក្រោមទៅដល់សហគមន៍ក្នុងស្រុកនិងសាលាក្រុងខ្លួនផ្ទាល់។

ការគ្រប់គ្រងសំណល់រឹងបានកាត់បន្ថយសំណល់ដែលជាលទ្ធផលពីការកែច្នៃជាថ្មីនិងការ ប្រើប្រាស់ឡើងវិញ ហេតុនេះវាបានកាត់បន្ថយជើងធ្វើដំណើរនៃរថយន្តដឹកសម្រាមក្នុងការដឹក ជញ្ជូនសម្រាមទៅកន្លែងចាក់សម្រាម។ ដូចនេះ សាលាក្រុងបានសន្សំយ៉ាងច្រើនលើការ ចំណាយប្រេងសាំងនិងកន្លែងចាក់សម្រាមអាចប្រើប្រាស់បានយូរជាងមុន។

ជីកំប៉ុសក៏កំពុងតែរកបានចំណូលហើយវាសន្សំសំចៃថែមទៀតសម្រាប់ក្រុង។ ឧស្ម័ន មេតានដែលបានមកពីពេលធ្វើកំប៉ុសកម្មជំនួសឲ្យធនធានឥន្ធនៈធម្មតានៅក្នុងទីសក្តិយាត ក្នុងក្រុង។ ជីកំប៉ុសនិងសារធាតុរាវE.M.គឺមានតម្រូវការខ្ពស់ពីសំណាក់អ្នកដាំផ្លែឈើ។

- គុណភាពទឹកទន្លេមានការប្រសើរឡើងគួរឲ្យកត់សម្គាល់។ សារធាតុរាវE.M. ខាប់ត្រូវបានដាក់ក្នុងទឹកល្អក្នុងនៅត្រូវទឹកកន្លែងផ្សេងៗគ្នាដែលនេះធ្វើឲ្យទឹក ត្រូវបានសំអាតជូនកាលមុនពេលវាហូរចូលទន្លេទៀត។
- គុណភាពខ្យល់បានប្រសើរឡើង។ ការកាត់បន្ថយរថយន្តឯកជននៅលើផ្លូវ ចង្អៀតនៃម្ខាង Muangklangមានន័យថានឹងកាត់បន្ថយការស្ទះចរាចរ កាត់បន្ថយពេលវេលាធ្វើដំណើរ និងកាត់បន្ថយការបញ្ចេញសំណល់ពីបំពង់ បញ្ចេញផ្សេងៗ។

- ការដាំដើមឈើក្នុងតំបន់ដែលត្រូវបោះបង់ចោលត្រូវបានកើនឡើង ព្រមទាំងតំបន់បៃតងនៃទីក្រុងផងដែរ។ ទីក្រុងនេះក៏បានណែនាំជាកសិកម្មទីក្រុងដូចនេះប្រជាជនអាចដាំបន្លែសម្រាប់ការប្រើប្រាស់ប្រចាំថ្ងៃ។ កសិដ្ឋានសរីរាង្គកំពុងតែត្រូវបានគេណែនាំ និងលើកកម្ពស់ទៅកាន់កសិករក្នុងស្រុក។

ង- ការពាក់ព័ន្ធនិងសកម្មភាព

សកម្មភាពទាំងនេះត្រូវបានទទួលយកបានយ៉ាងល្អនៅក្នុងសហគមន៍។ ជាមួយនឹងផលប្រយោជន៍ភ្លាមៗនិងប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព ប្រជាជនមានការត្រៀមលក្ខណៈច្រើនជាងមុនដើម្បីធ្វើការជាមួយនឹងរដ្ឋាភិបាលក្រុងក្នុងការអនុវត្តសកម្មភាពដែលជាផ្នែកមួយនៃគម្រោងការអនុវត្ត។ អ្នកលក់តាមផ្សារមានសេចក្តីសោមនស្សក្នុងការប្រមូលនិងបែងចែកបន្លែនិងផ្លែឈើដែលត្រូវបានបោះចោល ជាសំណាមកវិញ ពួកគេមានសារធាតុរាវE.M. កំប៉ុសនិងបរិស្ថាននិងផ្សារប្រកបដោយអនាម័យ។ តាមរយៈទំនប់សម្រាមសាលា ការគ្រប់គ្រងសាលាតម្លើងថ្លៃនៃអត្រាប្តូរព្រោះរាល់សំណល់អាចកែច្នៃបានដែលត្រូវបានប្រមូលមួយគឺឡូក្រាមមានតម្លៃស្មើនឹង១បាតសម្រាប់សកម្មភាពអភិវឌ្ឍន៍សាលា។ ដូចគ្នាដែរ ម្ចាស់ផ្ទះ បានកំពុងប្រើប្រាស់Grease Trapsក្នុងផ្ទះរបស់ពួកគេកាន់តែច្រើនឡើងៗ។

លោកអភិបាលក្រុងស៊ឹមថៃ ចារីយ៉ាចារីន Somchai Chariyacharoen បម្រើការងារនៅសាលាក្រុងក្លាងKlang ចំនួនបីអាណត្តិហើយ។ ជោគជ័យការបោះឆ្នោតលើកចុងក្រោយនេះរបស់លោកដោយគ្មានបេក្ខជនប្រកួតប្រជែងណាបានបញ្ជាក់ពីការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចនិងបរិស្ថានដោយមានតុល្យភាពនិងរួមបញ្ចូលគ្នា និងការចូលរួមពីប្រជាពលរដ្ឋ គឺជាកត្តាគន្លឹះនៃការជោគជ័យ។ អាណត្តិថ្មីនេះអនុញ្ញាតឲ្យគាត់ណែនាំគំនិតថ្មីៗនិងសកម្មភាពក្នុងការកែលម្អអ្វីដែលមាននិងស្វែងរកអ្វីៗថ្មីទៀតដូចជា កសិកម្មទីក្រុង ជីវៈចម្រុះទីក្រុង សុខភាពនិងបរិស្ថាន ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្នុងបរិបទវប្បធម៌ទីក្រុង។

ច- និរន្តរភាព និងការអនុវត្ត

កត្តាខាងក្រោមនេះធានាដល់ការគាំទ្រនៃកម្មវិធីនេះ៖

- **ភាពអាចពឹងផ្អែកលើខ្លួនឯងបាន។** គម្រូបប្រតិបត្តិការនេះគឺហាក់បីដូចជាមានទំហំតូចបន្តិច ដែលការគ្រប់គ្រងសំណល់រឹងនេះមានប្រសិទ្ធភាពចំពោះតែទីក្រុងណាដែលមានប្រជាជនមិនលើសពី២០,០០០នាក់។ ទោះបីធ្វើការដោយឯករាជ្យ ក្រុមគ្រប់គ្រងសំណល់ខ្សែក្រវ៉ាត់ដឹកនាំ នៅតែស្ថិតនៅក្រោមការត្រួតពិនិត្យយ៉ាងជិតជិតពីអភិបាលក្រុង។ ការលក់អនុផលនៃប្រតិបត្តិការដូចជាដឹកប៉ុស សារធាតុរាវEM សម្ភារៈអាចកែច្នៃបាន និងបន្លែសរីរាង្គដែលត្រូវបានដាំក្នុងស្រុក ក្រុមនេះរកបានចំណូលគ្រាន់បើសម្រាប់ថ្លៃដើមនៃការធ្វើប្រតិបត្តិការនិងគ្រឿងលើកទឹកចិត្តកម្មករ។ ក្នុងឋានៈជាមជ្ឈមណ្ឌលសិក្សាអំពីបរិស្ថានទីក្រុង១ក្នុងចំណោម៥នៃតំបន់ klang ក៏បានថែរក្សាសកម្មភាពសិក្សាតាមរយៈការបរិច្ចាគថ្លៃចូលដែលបានប្រមូលពីក្រុមអ្នកដែលមកទស្សនានៅប្រទេសថៃ។
- **ការអប់រំសម្រាប់អ្នកជំនាន់ក្រោយ។** កម្មវិធីការកែប្រែសម្រាប់ត្រូវបានគេពង្រីកទៅដល់សាលាច្រើន។ ការគ្រប់គ្រងសំណល់រឹងគឺមិនត្រឹមតែត្រូវបានបង្រៀននោះទេ សិស្សនៅត្រូវបានលើកទឹកចិត្តឲ្យអនុវត្តជាប្រចាំនៅឯផ្ទះ។ កត្តានេះធ្វើឲ្យពួកគេមើលឃើញផ្ទាល់នូវលទ្ធផលល្អដែលមានការកាត់បន្ថយសម្រាមនិងផលប្រយោជន៍នៃការកើនឡើងនៃប្រាក់ចំណូល។ អ្នកហ្វឹកហាត់ស្ម័គ្រចិត្តដែលមកពីសាលាក្រុងដើរជុំវិញសាលារៀនដើម្បីអប់រំនិងលើកទឹកចិត្តសិស្សានុសិស្សឲ្យអនុវត្តការគ្រប់គ្រងសំណល់រឹង។
- **ទំនាក់ទំនងសាធារណៈ និងគមនាគមន៍។** អភិបាលក្រុងបានទាញភ្ជាប់គ្រឿងផ្សាយព័ត៌មានឲ្យផ្សព្វផ្សាយពីគម្រូបការអនុវត្តល្អ។ លោកបានប្រាស្រ័យទាក់ទងជាទៀងទាត់ជាមួយប្រជាជនតាមរយៈវីទ្យុFMក្នុងស្រុក។ ព័ត៌មាននិងទិន្នន័យដែលមានគុណភាពខ្ពស់នៃគេហទំព័ររបស់សាលាក្រុង (muangklang.com) បានក្លាយជាកន្លែងសម្រាប់ចែករំលែកនិងរៀនសូត្រដែលទទួលបានប្រជាប្រិយភាពកាន់តែច្រើនឡើងៗ។

ថ្មីៗនេះ សាលាក្រុងក្លាងKlangបានក្លាយជាមជ្ឈមណ្ឌលល្បីមួយសម្រាប់សិក្សារៀនសូត្រអំពីការអនុវត្តល្អៗមួយចំនួន ជាពិសេសគឺទៅលើបញ្ហាការគ្រប់គ្រងបរិស្ថានទីក្រុង។

ប្រជាជនមួយចំនួនធំ ភ្នាក់ងាររដ្ឋាភិបាលកណ្តាលនិងក្នុងស្រុក អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលនិងសហគមន៍បានធ្វើទស្សនកិច្ចនិងមើលឃើញពីការអនុវត្តន៍នៃក្លាងKlang ប៉ុន្តែមានតិចតួចណាស់ដែលអាចអនុវត្តតាមបាន។ មានកត្តាមូលដ្ឋានមួយចំនួនជួយឲ្យក្លាងKlangទទួលបានជោគជ័យ តែមិនបានលើកឡើង។ នេះគឺជាកត្តាមួយចំនួនដែលអ្នកអនុវត្តគួរតែយកមកគិតពិចារណា៖

- បច្ចេកវិទ្យានិងមធ្យោបាយត្រឹមត្រូវ។ បច្ចេកវិទ្យាប្រហែលជាក្លាយជាភាពមានកម្រិតខាងបច្ចេកវិទ្យានិងបន្ទុកហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់រដ្ឋាភិបាលក្នុងស្រុក។ បច្ចេកវិទ្យាឬមធ្យោបាយសមរម្យគួរតែមិនបំផ្លាញប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីទេ។ ផ្ទុយទៅវិញវាគួរតែអភិរក្សនិងការពារអេកូឡូស៊ី។ ដូចដែលបានរៀបរាប់រួចក្លាងKlangបានប្រើប្រាស់សំណល់សរីរាង្គទាំងអស់ដើម្បីផលិតជីសម្រាប់ផលិតកម្មកសិកម្ម ចំណីអាហារសត្វ និងសម្រាប់សម្អាតទន្លេ។ ខ្សែពានបញ្ជូនសម្រាម ដ៏សាមញ្ញមួយប្រើសម្រាប់ញែកសំណល់។
- គ្រឿងលើកទឹកចិត្តដ៏ត្រឹមត្រូវ។ ការអនុវត្តគឺជាលទ្ធផលនៃការជំរុញទឹកចិត្តនិងគ្រឿងលើកទឹកចិត្តដ៏ត្រឹមត្រូវ។ ក្លាងKlangមានក្រុមល្អមួយជាមួយនិងការជំរុញទឹកចិត្តត្រឹមត្រូវនិងគោលបំណងល្អដើម្បីធ្វើឲ្យក្លាងKlangក្លាយជាទីក្រុងដែលសមនឹងរស់នៅ។ គ្រឿងលើកទឹកចិត្តផ្នែកសេដ្ឋកិច្ចនិងផ្នែកស្មារតីត្រូវបានលើកឡើង ហើយវាបានជំរុញទឹកចិត្តដល់បុគ្គលិកសាលាក្រុងអ្នកលក់ដូរ និងសមាជិកសហគមន៍។ ការកាត់បន្ថយថ្លៃនិងការបង្កើតចំណូលនៃសកម្មភាពអភិវឌ្ឍន៍ទាំងអស់គឺជាគ្រឿងលើកទឹកចិត្តដែលអាចសម្រេចបាន។

ជំពូកទី៣

ប្រធានបទ:

ការគ្រប់គ្រងសារពើពន្ធ

-ទស្សនទាននិងការអនុវត្តប្រតិបត្តិ-

ដោយលោក ហ៊ុំលីប៊ុត ឡានតូ និង លោកអានតូនីញ៉ូ អាវីឡា

ជំពូកទី៣

ប្រធានបទទី៦៖ ការគ្រប់គ្រងសារពើពន្ធ

មាតិកា

- ៦-១ តួនាទីនៃរដ្ឋាភិបាលក្នុងការគ្រប់គ្រងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចក្នុងស្រុក៖ គំនិតសំខាន់
  - ៦-១-១ វិមជ្ឈការនិងការដើរតួដ៏សកម្ម នៃរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋាន ក្នុងការអភិវឌ្ឍវិស័យសេដ្ឋកិច្ចមូលដ្ឋាន
  - ៦-១-២ ការលើកទឹកចិត្ត វិស័យសេដ្ឋកិច្ច និងវិស័យនយោបាយ សម្រាប់ការផ្ដួចផ្ដើមអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចក្នុងស្រុក
  - ៦-១-៣ បង្កើតឲ្យមានសេចក្ដីផ្ដើមគំនិតអភិវឌ្ឍមូលដ្ឋាននៅក្នុងផែនការអភិវឌ្ឍតំបន់និងជាតិ
  - ៦-១-៤ ផ្សារភ្ជាប់អ្នករួមចំណែកក្នុងស្រុកតាមរយៈមធ្យោបាយរួមចំណែក (កសិករ អ្នកនេសាទ អ្នកលក់ដូរនៅផ្សារ ពាណិជ្ជករឬសហគ្រិនក្នុងស្រុក និងសង្គមស៊ីវិល)
  - ៦-១-៥ ភាពជាដៃគូឯកជន-សាធារណៈសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចមូលដ្ឋាន
- ៦-២ គ្រប់គ្រងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចក្នុងស្រុកនិងការជំរុញការវិនិយោគ ក្នុងប្រទេសប្រាំនៅអាស៊ីអាគ្នេយ៍
  - ៦-២-១ គម្រោងសមុទ្រវិប្បកម្ម Tubigon ៖ គ្រប់គ្រងសេដ្ឋកិច្ចនិងបរិស្ថានក្នុងស្រុក

- ៦-២-២ រៀបចំអ្នកលក់ដូរតាមដងផ្លូវនៅក្នុងទីក្រុងសូឡូ -
យុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ទីក្រុង
- ៦-២-៣ វិនិយោគសារជាថ្មីលើក្រុងភូកេតចាស់៖ ទេសចរណ៍វប្បធម៌ជា
យុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍

៦

ប្រធានបទទី៤ - ការគ្រប់គ្រងសារពើពន្ធ

៦-១ តួនាទីនៃរដ្ឋាភិបាលក្នុងការគ្រប់គ្រងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចក្នុងស្រុក៖ គំនិតសំខាន់

ជំពូកនេះផ្តល់នូវវិធាននៃគោលគំនិតសម្រាប់ខ្លឹមសារសំខាន់ៗអំពីការលើកទឹកចិត្តការគ្រប់គ្រងនិងការវិនិយោគ។ វាសង្កត់ធ្ងន់ទៅលើតួនាទីសំខាន់ៗដែលរដ្ឋាភិបាលក្នុងស្រុកអាចដើរតួក្នុងការគ្រប់គ្រងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចក្នុងស្រុក។ គោលគំនិតទាំងនោះមានដូចជា៖

១.ការកើនឡើងនៃការដើរតួ របស់រដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋានក្នុងបរិបទការចែករំលែកអំណាចពីថ្នាក់ខ្ពស់មកថ្នាក់ទាបវិមជ្ឈការ។

២.ការលើកទឹកចិត្តដល់វិស័យសេដ្ឋកិច្ច និងនយោបាយដើម្បីការចាប់ផ្តើមអភិវឌ្ឍវិស័យសេដ្ឋកិច្ចមូលដ្ឋាន។

៣.បង្កើតការចាប់ផ្តើមអភិវឌ្ឍមូលដ្ឋាន លើគម្រោងអភិវឌ្ឍសាសនាក្នុងតំបន់ឬជាតិទាំងមូល។

៤. គ្រប់គ្រងអ្នករួមចំណែកដោយការចូលរួម។

៥. ភាពជាដៃគូនៃរដ្ឋឯកជនដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ចមូលដ្ឋាន។

៦-១-១ វិមជ្ឈការនិងការដើរតួសកម្ម នៃរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋាន ក្នុងការអភិវឌ្ឍវិស័យសេដ្ឋកិច្ចមូលដ្ឋាន

វិមជ្ឈការត្រូវបានអនុវត្តដោយប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍមួយចំនួនដើម្បីនាំមកនូវភាពអាចទទួលខុសត្រូវបាននិងអភិបាលកិច្ចដែលល្អប្រសើរជាងមុន ហើយការផ្តល់នូវសេវាកម្មនិងផលិតផលសាធារណៈមកកាន់តំបន់មូលដ្ឋានឲ្យបានល្អជាងមុនផងដែរ។ ទំនួលខុសត្រូវលើការអភិវឌ្ឍតាមតំបន់ និងការនាំយកផលិតផល និងសេវាកម្មមូលដ្ឋានសាធារណៈបានផ្ទេរពី

រដ្ឋាភិបាលកណ្តាលមកកាន់រដ្ឋាភិបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិដែលត្រូវបានគេហៅជាទូទៅថា រដ្ឋបាលមូលដ្ឋាន។

តាមរយៈគំនិតដែលចូលទៅជិតប្រជាពលរដ្ឋតាមគោលការណ៍ជាកន្លែងដែលអាច ឆ្លើយតបនឹងការពេញចិត្តរបស់ប្រជាជនតាមរយៈផលិតផលរដ្ឋ រដ្ឋបាលមូលដ្ឋានទទួលនឹង ស្ថិតនៅចំណុចប្រសើរក្នុងការវាយតម្លៃទៅលើការស្ម័គ្រចិត្តចំណាយនិងក្នុងការកំណត់ សេវាឲ្យត្រូវនឹងប្រជាជន។ ក្នុងប្រទេសដែលធ្វើវិមជ្ឈការខ្លះ រដ្ឋបាលមូលដ្ឋានកំពុងដឹកនាំ ការរៀបចំវិធានការច្នៃប្រឌិតថ្មីៗ ដើម្បីអោយការចំណាយរបស់រដ្ឋកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាព។ ឧទាហរណ៍ នៅប្រទេសអេស្ប៉ាញ កម្មវិធីសម្រាប់សាកល្បងតាមតំបន់ខ្លះដែលផ្តោតលើការ ចំណាយផ្នែកឧសថ និងការកាត់បន្ថយតារាងការរង់ចាំសេវាពីមន្ទីរពេទ្យសាធារណៈ ហើយ កម្មវិធីនេះបានបង្ហាញពីលទ្ធផលដែលនឹងទទួលបានជោគជ័យ។

ប្រទេស៥នៅអាស៊ីអាគ្នេយ៍ក្នុងគម្រោងនេះ ស្ថិតក្នុងស្ថានភាពផ្សេងគ្នានៃការធ្វើ វិមជ្ឈការ ប៉ុន្តែមានបំណងប្រាថ្នាជួយមួយគឺកែលម្អសុខុមាលភាពនៃសហគមន៍មូលដ្ឋានរបស់ គេរៀងខ្លួនតាមរយៈការផ្តល់នូវភាពប្រសើរជាងមុននូវសេវានិងតម្លាភាពក្នុងទំនួលខុសត្រូវ រដ្ឋបាលមូលដ្ឋាន។

ក្នុងប្រទេសហ្វីលីពីន ក្នុងឆ្នាំ១៩៩១ ក្រុមរដ្ឋបាលមូលដ្ឋានបានផ្តល់អង្គភាពរដ្ឋាភិបាល មូលដ្ឋាននូវទំនួលខុសត្រូវក្នុងការនាំយកសេវាក្នុងតំបន់និងមូលដ្ឋានសាធារណៈ និងលើក កម្ពស់ប្រាក់ចំណូលមូលដ្ឋានឬប្រាក់ចំណូលដែលរកបានដោយខ្លួនឯងសម្រាប់ផ្គត់ផ្គង់ ចំណាយលើកិច្ចការខ្លួន។ ការធ្វើវិមជ្ឈការនិងប្រតិភូកម្មនៃអំណាចនិងអាជ្ញាធរពីរដ្ឋាភិបាល កណ្តាលមករដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋានបានបង្កើតឱកាសជាច្រើនសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍខ្លួនឯង តាមកម្រិតមូលដ្ឋានដែលមានការខុសគ្នាពីអំឡុងពេលវេលាមុនការប្រកាសច្បាប់វិមជ្ឈការ នៅពេលរដ្ឋាភិបាលកណ្តាលឬថ្នាក់ជាតិ បានបញ្ចូលការគ្រប់គ្រងស្ទើរតែគ្រប់ផ្នែកនៃរដ្ឋបាល មូលដ្ឋាននិងអភិបាលកិច្ច។

ថ្វីបើប្រទេសទាំង៥មានការខុសគ្នាលើទីតាំងភូមិសាស្ត្រ វប្បធម៌ នយោបាយ និង ការអភិវឌ្ឍវិទ្យាសាស្ត្រសង្គមសេដ្ឋកិច្ច តែកំណែទម្រង់លើវិមជ្ឈការ និងការគ្រប់គ្រង តាមតំបន់ ហាក់បីដូចជាសមហេតុផលដូចគ្នា៖ “កាត់បន្ថយការមិនពេញចិត្តលើប្រព័ន្ធ

គ្រប់គ្រងមជ្ឈការ និងការនាំយកសំលេងរបស់ប្រជាជនទៅក្នុងដំណើរការអភិបាលកិច្ច ក្នុងបំណងលើកស្ទួយការឆ្លើយតប និងការទទួលខុសត្រូវរបស់ស្ថាប័នរដ្ឋាភិបាលនិងមន្ត្រី ក្នុងការបំពេញតួនាទីរបស់ពួកគេ។ គោលដៅសំខាន់ៗក្នុងកំណែទម្រង់វិមជ្ឈការមាន ដូចតទៅ៖

- បង្កើតអោយមានវប្បធម៌នៃលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យដែលមានការចូលរួម ពីមូលដ្ឋាន មានការទទួលខុសត្រូវលើប្រជាជន
- កែលម្អសេវាសាធារណៈ និង ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ
- នាំយកមកនូវការអភិវឌ្ឍសង្គម និងសេដ្ឋកិច្ច
- រួមចំណែកការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ

យោងតាមបទពិសោធន៍របស់ប្រទេសទាំង៥នៃអាស៊ីអាគ្នេយ៍ ការធ្វើវិមជ្ឈការបាន រួមចំណែកដូចខាងក្រោម៖

- ការកែលម្អចំណែកធនធានក្នុងតំបន់
- ការទទួលខុសត្រូវកាន់តែប្រសើរជាងមុន ពីសំណាក់សមាសភាគ រដ្ឋាភិបាល
- ជាឱកាសដ៏ប្រសើរ ក្នុងការលើកស្ទួយការចូលរួមក្នុងរដ្ឋបាលនិង អភិបាលកិច្ចមូលដ្ឋាន
- ណែនាំអោយមានការផ្ដើមគំនិតអភិវឌ្ឍក្នុងតំបន់ ដែលជាសក្តានុពល ក្នុងការផ្តល់ការងារ និង ឱកាសធ្វើជំនួញសម្រាប់សមាសភាគ
- ការនាំយកសេវាកម្មនិងផលិតផលសាធារណៈឲ្យកាន់តែប្រសើរឡើង ទៅកាន់សមាសភាគផ្សេងៗ។

ជាទូទៅ រដ្ឋាភិបាលក្នុងស្រុកនាពេលបច្ចុប្បន្ននេះកាន់តែយល់ច្បាស់ពីការដើរតួដ៏ សំខាន់របស់ពួកគេក្នុងការធានាអោយមានសុខុមាលភាពផ្នែកសេដ្ឋកិច្ចនៃសមាសភាគ និង ក្នុងការផ្តល់នូវបរិស្ថានមួយដែលជំរុញអោយមានការអភិវឌ្ឍ និងការរីកចម្រើនក្នុងតំបន់។ ក្នុង ច្បាប់មូលដ្ឋានជាច្រើន ការលើកស្ទួយការវិនិយោគតាមតំបន់និងការផ្ដើមគំនិត ដែលបាន បន្ថែមអោយមានទិន្នផលក្នុងស្រុកកើនឡើងជាមួយនឹងការងារ ត្រូវបានឃើញថាជាតួនាទី និងការទទួលខុសត្រូវដ៏សំខាន់របស់រដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋាន។ តួនាទីនេះគឺទទួលបានចំណាត់

ថ្នាក់កំពូល ក្នុងចំណោមតួនាទីធម្មតារបស់រដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋានក្នុងរដ្ឋបាលមូលដ្ឋាន ដើម្បីធានាអោយមានសុវត្ថិភាព និងសន្តិភាព ដែលដាក់កម្រិតទៅលើសកម្មភាពអាជីវកម្មក្នុងស្រុក និងក្នុងតំបន់តាមប្រពៃណីផ្សេងទៀត។

៦-១-២ ការលើកទឹកចិត្ត វិស័យសេដ្ឋកិច្ច និងវិស័យនយោបាយ សម្រាប់ការផ្ដួចផ្ដើមអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចក្នុងស្រុក

ការធ្វើវិមជ្ឈការ បានត្រូវសរសើរដោយសារសក្តានុពលនៃការតម្រង់សេចក្តីត្រូវការនិងផលប្រយោជន៍របស់ប្រជាជនជាមួយនឹងសេចក្តីត្រូវការនិងផលប្រយោជន៍របស់រដ្ឋាភិបាល។ ទ្រឹស្តីនេះគឺចង់បានន័យថារដ្ឋបាលមូលដ្ឋានគឺសក្តិសមបំផុតក្នុងការកំណត់និងរៀបចំអន្តរាគមន៍ដូចជាគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍មូលដ្ឋានដែលអាចដោះស្រាយបញ្ហានិងការព្រួយបារម្ភរបស់មូលដ្ឋានក្នុងវិធីមួយដែលមានអត្ថន័យ។ វាអាចបែបនេះបាននៅពេលដែលមន្ត្រីមូលដ្ឋានមានការទទួលខុសត្រូវចំពោះប្រជាពលរដ្ឋមូលដ្ឋានពេញលេញ មានការឆ្លើយតបលឿនទៅនឹងតម្រូវការនិងសេចក្តីប្រាថ្នារបស់មូលដ្ឋាន និងមានធនធាននិងជំនាញការរដ្ឋបាលដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាអភិវឌ្ឍន៍មូលដ្ឋាន។ ដំណើរការក្នុងការបោះឆ្នោតដែលយុត្តិធម៌និងមានតម្លាភាពជួយធានាដល់ការទទួលខុសត្រូវនិងភាពដែលអាចឆ្លើយតបបានឆាប់រហ័សដល់សេចក្តីត្រូវការនិងសេចក្តីប្រាថ្នារបស់មូលដ្ឋាន។ ការចូលរួមរបស់ប្រជាពលរដ្ឋក្នុងការត្រួតពិនិត្យនិងអភិបាលកិច្ចក៏ផ្តល់នូវការលើកទឹកចិត្តដល់អាកប្បកិរិយាដែលទទួលខុសត្រូវរបស់មន្ត្រីមូលដ្ឋានដែរ។

ចាប់តាំងពីមន្ត្រីមូលដ្ឋានអាចត្រូវបានកត់សំគាល់យ៉ាងងាយស្រួលពីអ្នកបោះឆ្នោតនិងអ្នកជាប់ពន្ធ ពួកគេត្រូវបានរំពឹងថានឹងមានការទទួលខុសត្រូវច្រើនជាងមុន ជាពិសេសបើចំណាយលើការផ្គត់ផ្គង់សេវាសាធារណៈនោះទទួលបានបន្ទុកដោយថ្នាក់មូលដ្ឋាន។

យន្តការដែលរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋានមានបំណងលើកស្ទួយសុខុមាលភាពមូលដ្ឋានគឺជារូបមន្តនិងសកម្មភាពនៃការផ្ដើមអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចមូលដ្ឋាន ដែលពុំត្រូវបានចាប់ផ្ដើមទេប្រសិនបើគ្មានការផ្ដួចផ្ដើមនិងការគាំទ្ររបស់រដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋាន។ ការផ្ដើមគំនិតអភិវឌ្ឍមូលដ្ឋានក្នុងទម្រង់មួយគឺការសហគ្រាសសេដ្ឋកិច្ចមូលដ្ឋាន ប្រហែលជាកំលាំងជំរុញមួយអោយមាន

ការអភិវឌ្ឍមូលដ្ឋាន ដែលនឹងអាចជួយលើកទឹកចិត្តឲ្យមានការវិនិយោគពីសំណាក់វិស័យឯកជនក្នុងតំបន់ដែលពួកគេចង់ដាក់ទុនបាន។

អំណះអំណាងដើម្បីការណែនាំនិងការអភិវឌ្ឍនៃសហគ្រាសសេដ្ឋកិច្ចមូលដ្ឋាន គឺសក្តានុពលនៃសហគ្រាសរដ្ឋក្នុងការកែតម្រូវទីផ្សារដែលមិនសូវអំណោយផល ជាទូទៅគេហៅថា “បរាជ័យសេដ្ឋកិច្ចទីផ្សារ” ។ ជាឧទាហរណ៍ អាចមានករណីឯកាធិជន(ផ្តាច់មុខ)ដោយធម្មជាតិ ទីផ្សារមូលធនមិនទាន់មានការអភិវឌ្ឍពេញលេញ និងកត្តាខាងក្រៅ ដែលអនុញ្ញាតឲ្យការលូកដៃចូលក្នុងកិច្ចការសេដ្ឋកិច្ចដោយរដ្ឋាភិបាល។ ទីបីគឺវិនិយោគិនវិស័យឯកជនប្រហែលជាមិនបានលើកទឹកចិត្តឲ្យបណ្តាក់ទុនក្នុងវិស័យឧស្សហកម្ម ដែលមានផលប្រយោជន៍ដល់វិស័យផ្សេងទៀតដោយគ្មានការចំណាយទៅលើសេវាផ្តល់ឲ្យនោះទេ។

ផ្នែកក្រុមហ៊ុនឯកជន ប្រហែលជាមានការស្ទាក់ស្ទើរក្នុងការដាក់ទុនក្នុងគម្រោងអភិវឌ្ឍមូលដ្ឋាន ព្រោះការរកចំណូលត្រលប់មកវិញក្នុងពេលអនាគតហាក់បីដូចជាមានការប្រថុយប្រថាន។ នេះប្រហែលជាមកពីមូលហេតុដែលប្រភពហិរញ្ញវត្ថុអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចមូលដ្ឋាន ដូចជាធនាគារឯកជនមានការលំអៀងខ្លាំង ក្នុងការជួយលើគម្រោងការរយៈពេលខ្លីដែលមានការប្រថុយប្រថានទាបជាងគម្រោងរយៈពេលវែង។

ការផ្ដួចផ្ដើមអភិវឌ្ឍន៍មូលដ្ឋានឬសហគ្រាសសេដ្ឋកិច្ចមូលដ្ឋានដែលត្រូវបានរៀបចំនិងអនុវត្តយ៉ាងល្អប្រសើរ ដូចជា គម្រោងសមុទ្រវប្បកម្មនៅ Tubigon, Bohol ប្រទេសហ្វីលីពីន; វិធីសាស្ត្រតាមបែបប្រជាជនសម្រាប់ទីក្រុងកាន់តែសមរម្យក្នុងការរស់នៅក្នុងទីក្រុងសូឡូប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ី; និងគម្រោងការអភិវឌ្ឍនិងអភិរក្សក្រុងចាស់ភូកេតសម្រាប់ទីក្រុងដ៏មនោរម្យ និងការបង្កើតប្រាក់ចំណូលក្នុងប្រទេសថៃ អាចជួយធ្វើឲ្យរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋានមានការឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការការងារ ធនធានសម្រាប់ការរស់នៅឬអាជីវកម្មជាទៀងទាត់សម្រាប់ជាផលប្រយោជន៍ដល់ប្រជាជន។ គម្រោងអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចមូលដ្ឋានដែលត្រូវបានអនុវត្តយ៉ាងល្អប្រសើររឹតតែបានបង្កើនប្រាក់ចំណូលដែលនឹងកែលម្អឋានៈសារពើពន្ធនៃរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋាន ធ្វើឲ្យរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋានអាចផ្តល់សេវាបានច្រើននិងល្អជាមុន។ ឧទាហរណ៍សាលាក្រុងTubigon ថ្មីៗនេះត្រូវបានចាត់ចូលចំណាត់ថ្នាក់លេខមួយដែលពីមុន

ជាប់លេខបួនកាលពីដំណាក់កាលដំបូងនៃគម្រោងដ៏ជោគជ័យរបស់ខ្លួន។ ការកើនឡើងនៃប្រាក់ចំណូលដែលបានពីគម្រោងនេះបានធ្វើឲ្យមានការកើនឡើងនៃចំណូលពន្ធរបស់ក្រុង។

ការអនុវត្តដ៏ជោគជ័យសម្រាប់ការផ្ដួចផ្ដើមអភិវឌ្ឍន៍មូលដ្ឋានបែបនេះក៏ជាការឆ្លុះបញ្ចាំងឲ្យឃើញពីអ្វីដែលរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋានអាចធ្វើបាននិងកំពុងតែធ្វើដើម្បីជួយ នូវសុខុមាលភាពមូលដ្ឋានឲ្យប្រសើរឡើង។ ភាពចំណេញផ្នែកសេដ្ឋកិច្ចដែលបានពីការអនុវត្តគម្រោងដ៏ជោគជ័យមួយនេះ អាចជាអានុភាពនយោបាយសម្រាប់ឥស្សរជនផ្លូវការដែលទទួលខុសត្រូវលើគម្រោងនេះផ្ទាល់។ គុណប្រយោជន៍ផ្នែកនយោបាយដែលបានពីការជោគជ័យលើគម្រោងមូលដ្ឋានធ្លាក់ទៅលើអ្នកនយោបាយមូលដ្ឋានឬឥស្សរជនផ្លូវការដែលគ្រប់គ្រងឬអនុវត្តគម្រោងនេះ ហើយប្រហែលជាធ្លាក់លើអ្នកមួយចំនួនដែលមិនសូវស្គាល់គម្រោងនេះតែមានការជាប់ពាក់ព័ន្ធដោយផ្ទាល់ក្នុងការគ្រប់គ្រងឬការអនុវត្តផងដែរ។

ដូច្នេះ ការបង្កើតឲ្យមានលទ្ធផលដូចជាការងារធ្វើ ការលើកទឹកចិត្តសម្រាប់ការវិនិយោគឯកជននិងការចូលរួម។ល។ ពីការផ្ដួចផ្ដើមការអភិវឌ្ឍមូលដ្ឋានដែលស៊ីគ្នាទៅនឹងការរំពឹងទុកនិងសេចក្ដីប្រាថ្នារបស់ប្រជាជន ផ្តល់ឲ្យនូវផលប្រយោជន៍ខាងផ្នែកនយោបាយយ៉ាងសម្បើមដល់ឥស្សរជនមូលដ្ឋានដែលជាភ្នាក់ងារអនុវត្តគម្រោង។

ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ពាក្យប្រុងប្រយ័ត្នគួរតែត្រូវបានផ្តល់។ សេដ្ឋកិច្ចប្រទេសទាំងប្រាំនៃអាស៊ីអាគ្នេយ៍បានប្រកាន់យកគោលនយោបាយទីផ្សារសេរីក្នុងការធ្វើការស្វែងរកកំណើននិងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច។ រដ្ឋាភិបាលពួកគេបានប្រកាន់យកកំណែទម្រង់ទីផ្សារសេរីយ៉ាងជិតជួរ ដូចជាការធ្វើសេរីកម្មពាណិជ្ជកម្ម ការបង្រួបបង្រួមសារពើពន្ធ ការជំរុញនៃសហគ្រាសឯកជន ល។ ពាក់ព័ន្ធនឹងអ្វីដែលបានរៀបរាប់ខាងលើ ភាពមិនស៊ីសង្វាក់គ្នាផ្នែកគោលនយោបាយនឹងកើតមានប្រសិនបើរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋានបង្កើតនិងអនុវត្តគម្រោងអភិវឌ្ឍមូលដ្ឋានដែលអាចប៉ះពាល់ដល់សហគ្រាសឯកជននិងយុទ្ធសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ចដើរដោយទីផ្សារសេរី។ អ្វីដែលអាចធ្វើបានគឺត្រួតពិនិត្យពីភាពជាដៃគូនៃឯកជននិងសាធារណៈទុកជាយុទ្ធសាស្ត្រក្នុងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចមូលដ្ឋានដែលស៊ីសង្វាក់ទៅនឹងគោលនយោបាយទីផ្សារសេរីរបស់រដ្ឋាភិបាល។

មួយវិញទៀត មន្ត្រីមូលដ្ឋានត្រូវតែដឹងថារដ្ឋាភិបាលនិងទីផ្សារសេរីអាចបរាជ័យបាន។ វានឹងអាចទទួលបរាជ័យលើទីផ្សារសេរី ក៏ដូចជាការបរាជ័យរបស់រដ្ឋាភិបាលផងដែរ។ គម្រោងដែលរៀបចំមិនបានល្អ ការអនុវត្តគ្មានប្រសិទ្ធភាព ខ្វះសមត្ថភាពគ្រប់គ្រងនិងបច្ចេកទេសប្រឆាំងតែគ្មាន និងកត្តាផ្សេងៗជាច្រើនទៀតដែលអាចរារាំងដល់ការទទួលបានជោគជ័យសម្រាប់គម្រោងអភិវឌ្ឍន៍មូលដ្ឋាន។ វានឹងល្អសម្រាប់រដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋានសហការជាមួយប្រជាជនមូលដ្ឋាន សង្គមស៊ីវិលនិងវិស័យឯកជនក្នុងការកំណត់ ការរៀបចំនិងអនុវត្តគម្រោង។ ស្មារតីអាស៊ីនៃសហប្រតិបត្តិការនិងការអនុវត្តប្រហែលជាការការពារសំខាន់ចំពោះការបរាជ័យ។

៦-១-៣ បង្កើតឲ្យមានសេចក្តីផ្តើមគំនិតអភិវឌ្ឍន៍មូលដ្ឋាននៅក្នុងផែនការអភិវឌ្ឍតំបន់និងជាតិ

វាមានសារៈសំខាន់ក្នុងការធានាថាការដូចផ្តើមគំនិតអភិវឌ្ឍន៍មូលដ្ឋានគឺមានលក្ខណៈជួយទំនុកបម្រុងផែនការអភិវឌ្ឍក្នុងស្រុក។ វាគួរឲ្យកត់សម្គាល់ដែរថាផែនការអភិវឌ្ឍមូលដ្ឋានមួយគឺបង្ហាញពីសេចក្តីប្រាថ្នានៃសមាជិកមូលដ្ឋាននិងថ្លែងពីគោលបំណងនៃគោលនយោបាយ យុទ្ធសាស្ត្រ និងអន្តរាគមន៍ដែលនឹងត្រូវប្រព្រឹត្តតាមដោយរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋានដើម្បីធ្វើឲ្យសម្រេចសេចក្តីប្រាថ្នាទាំងនោះ។

ជាធម្មតារដ្ឋាភិបាលក្នុងស្រុកជាអ្នកធ្វើផែនការអភិវឌ្ឍន៍ក្នុងស្រុក ដែលវាជាឯកសារផ្តល់នូវគោលដៅគម្រោង យុទ្ធសាស្ត្រ គោលនយោបាយ និងវិធានការអភិវឌ្ឍន៍ក្នុងស្រុក។ ផែនការអភិវឌ្ឍន៍ដែលល្អមួយគឺជាប្រយោគមួយនៃទស្សនវិស័យរបស់រដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋានសម្រាប់លើកទឹកចិត្តការវិនិយោគដែលនឹងលើកកម្ពស់ការរីកចម្រើនក្នុងសហគមន៍ក្នុងស្រុក។

ដើម្បីប្រែក្លាយវាជាឯកសារយុទ្ធសាស្ត្រប្រើជាគោលយោបល់សម្រាប់ការចំណាយវិនិយោគជាក់លាក់ដែលនឹងត្រូវបន្តដោយរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋាន ផែនការរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋានត្រូវតែបានយល់ស្របពីក្រុមប្រឹក្សាអភិវឌ្ឍន៍ក្នុងស្រុក។ ផែនការអភិវឌ្ឍន៍មូលដ្ឋានមួយនិងកម្មវិធីចំណាយការវិនិយោគសហជីវនដែលល្អគឺជាឯកសារសំខាន់សម្រាប់គោលនយោបាយជាប់លាប់និងការសម្របសម្រួលគ្រប់ថ្នាក់។ ពួកគេនឹងត្រូវការថវិកាគ្រប់គ្រាន់ដែលសក្តិសមក្នុងក្រុមប្រឹក្សាអភិវឌ្ឍន៍ក្នុងស្រុក។

ភាពជាប់លាប់នៃគោលនយោបាយជាតិទាំងមូលនិងការសម្របសម្រួលមានសារៈសំខាន់សម្រាប់ប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍក្នុងការស្វែងរកការរីកចម្រើន ការអភិវឌ្ឍន៍ និងការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ។ ការនេះបញ្ជាក់ឲ្យឃើញថាផែនការអភិវឌ្ឍក្នុងស្រុកគួរតែរួមបញ្ចូលទៅក្នុងផែនការក្នុងតំបន់ដែលវាជាផ្នែកមួយនៃផែនការអភិវឌ្ឍជាតិ។ នេះមិនបានមានន័យថាផែនការអភិវឌ្ឍធ្វើតាមបញ្ជាពីរដ្ឋាភិបាលកណ្តាលទៅកាន់រដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋានទេ។ ផ្ទុយទៅវិញ ផែនការអភិវឌ្ឍជាតិល្អមួយគឺជាការបង្ហាញឲ្យឃើញពីសេចក្តីប្រាថ្នានិងគោលដៅរួម និងពីប្រជាជនភាគច្រើនដែលរស់នៅក្នុងតំបន់នោះផ្ទាល់តែម្តង។

៦-១-៤ ផ្សារភ្ជាប់អ្នកពាក់ព័ន្ធក្នុងស្រុកតាមរយៈមធ្យោបាយរួមចំណែក (កសិករ អ្នកនេសាទ អ្នកលក់ដូរនៅផ្សារ ពាណិជ្ជករឬសហគ្រិនក្នុងស្រុក និងសង្គមស៊ីវិល)

ដោយសារតែការផ្តួចផ្តើមការអភិវឌ្ឍមូលដ្ឋានគឺ “មូលដ្ឋាន” វាសមហេតុផលណាស់ដែលដំណើរការបង្កើតវាត្រូវមានការចូលរួមពីអ្នករួមចំណែកមូលដ្ឋាន។ ភាពជាម្ចាស់នៃអ្នករួមចំណែកមូលដ្ឋាននៃការផ្តួចផ្តើមការអភិវឌ្ឍមូលដ្ឋាននឹងជួយធានាឲ្យមានការគាំទ្រយ៉ាងទូលំទូលាយនិងមាននិរន្តរភាព។ ការប្រើប្រាស់នូវមធ្យោបាយការរួមចំណែកដែលនឹងជាប់ពាក់ព័ន្ធសមាជិកក្នុងស្រុកដូចជាសហគ្រិនក្នុងស្រុក អ្នកប្រើប្រាស់ក្នុងស្រុក អ្នកលក់ដូរនៅផ្សារ អ្នកនេសាទត្រី ក្រុមសង្គមស៊ីវិលនិងអង្គការផ្សេងៗទៀត នឹងជួយកសាងទំនុកចិត្តនិងលើកទឹកចិត្តដល់អ្នករួមចំណែកឲ្យផ្តល់ជាយោបល់និងមធ្យោបាយក្នុងការអនុវត្តផែនការអភិវឌ្ឍក្នុងស្រុកប្រកបដោយស្ថេរភាព។ នៅទីបញ្ចប់ មធ្យោបាយរួមចំណែកដែលជាកំលាំងជំរុញកិច្ចសហប្រតិបត្តិការមូលដ្ឋាននិងភាពជាម្ចាស់ នឹងលើកតម្កើងសិនិទ្ធពលសង្គមដែលជួយកសាងសហគមន៍មូលដ្ឋានឲ្យល្អប្រសើរឡើង។ វាក៏ជាឧបករណ៍មួយនៃយុទ្ធសាស្ត្រក្នុងការធានាឲ្យផែនការអភិវឌ្ឍមូលដ្ឋានមានទំនាក់ទំនងជាមួយនឹងគោលដៅនិងវត្ថុបំណងជាតិនិងក្នុងតំបន់។

ឲ្យច្បាស់ជាងនេះទៅទៀត មធ្យោបាយការរួមចំណែកមួយនឹងមានសារៈប្រយោជន៍ក្នុងដំណើរការធ្វើផែនការសម្រាប់ការផ្តួចផ្តើមគំនិតនៃការអភិវឌ្ឍក្នុងស្រុកមុននឹងការប្រតិបត្តិកើតឡើង៖

១. អត្តសញ្ញាណគម្រោង
២. ដំណើរការត្រួតពិនិត្យបរិស្ថានដើម្បីពិនិត្យពីភាពអាចធ្វើបាន
៣. រៀបចំការសិក្សាពីភាពអាចធ្វើបានខាងផ្នែកបច្ចេកវិទ្យា
៤. ស្វែងរកយន្តការហិរញ្ញវត្ថុដែលសមស្របមួយ
៥. ការធ្វើបទបង្ហាញទៅកាន់ក្រុមប្រឹក្សាអភិវឌ្ឍន៍ក្នុងស្រុក
៦. ការប្រតិបត្តិនៃសេចក្តីផ្តួចផ្តើមការអភិវឌ្ឍមូលដ្ឋាន

៦-១-៥. ភាពជាដៃគូឯកជន-សាធារណៈសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចមូលដ្ឋាន

ភាពជាដៃគូឯកជន-សាធារណៈអាចជាយន្តការដ៏មានតម្លៃ សម្រាប់ការធ្វើសង្គារឹម-កម្មធនធានក្នុងស្រុកនិងជំនាញការ ដែលអាចប្រើប្រាស់សម្រាប់សកម្មភាពអភិវឌ្ឍន៍ក្នុងស្រុក ដែលនឹងបម្រើដល់គោលបំណងនិងអត្ថប្រយោជន៍នៃភាគីដែលជាប់ពាក់ព័ន្ធ៖ (ក) សេវាកម្ម សម្រាប់សមាជិកនៃរដ្ឋាភិបាលក្នុងស្រុក និង (ខ) កិច្ចការដែលផ្តល់កម្រៃសម្រាប់ដៃគូខាង វិស័យឯកជន។ មានករណីជាច្រើននៃការរួមគ្នានៃកម្មវត្ថុដែលហាក់ដូចជាផ្ទុយពីកម្មវត្ថុរបស់ ភាគីរៀងខ្លួន (គឺរដ្ឋាភិបាលនិងវិស័យឯកជន) ក្នុងផ្នែកជាច្រើននៃជីវិតសាធារណៈ ឧទាហរណ៍កន្លែងឈប់សំចតរបស់រថភ្លើង ដែលឧបត្ថម្ភនិងសាងសង់តាមរយៈគម្រោង សាងសង់-ដំណើរការ-ផ្ទេរ។

ភាពជាដៃគូដ៏មានប្រសិទ្ធភាពនៃឯកជន-សាធារណៈ (PPP) ទទួលស្គាល់ពីជំនាញការ នៃភាគីនីមួយៗក្នុងការរៀបចំធ្វើសកម្មភាពសម្រាប់កិច្ចការណាមួយ។ ឧទាហរណ៍ រដ្ឋាភិបាល ក្នុងស្រុកអាចផ្តល់នូវគោលនយោបាយសំខាន់ៗនិងក្របខ័ណ្ឌនិយតករនិងការធានាខាង នយោបាយនៅពេលដែលដៃគូឯកជននាំមកនូវធនធានហិរញ្ញវត្ថុនិងជំនាញការការគ្រប់គ្រង សម្រាប់គម្រោងដែលបានពិចារណារួច។

តាមការរៀបរាប់ដោយសប្បុរសជនម្នាក់៖ ការបរិច្ចាគនៃរដ្ឋាភិបាលទៅPPPអាចធ្វើ ឡើងក្នុងទម្រង់ជាការបណ្តាក់ទុនវិនិយោគ ដែលអាចរកបានតាមរយៈចំណូលពន្ធ ការផ្ទេរនៃ ទ្រព្យសកម្ម ឬការប្តេជ្ញាផ្សេងៗឬការបរិច្ចាគណាដែលគាំទ្រដល់ភាពជាដៃគូ។ រដ្ឋាភិបាលក៏

បានផ្តល់ជាការទទួលខុសត្រូវសង្គម ការយល់ដឹងបរិស្ថាន ចំណេះដឹងក្នុងស្រុក និង សមត្ថភាពក្នុងការបំណាច់ការគាំទ្រខាងផ្នែកនយោបាយ។ តួនាទីនៃវិស័យឯកជនក្នុងភាព ជាដៃគូគឺប្រើប្រាស់ជំនាញការរបស់ខ្លួនក្នុងពាណិជ្ជកម្ម ការគ្រប់គ្រង ការប្រតិបត្តិការ និងការ បង្កើតថ្មីដើម្បីដំណើរការអាជីវកម្មដ៏មានប្រសិទ្ធភាព។ ដៃគូឯកជនអាចបរិច្ចាគវិនិយោគទុន ពីផ្នែកទៅលើទម្រង់នៃកិច្ចសន្យា។

ការខិតខំប្រឹងប្រែងបង្កើតភាពជាដៃគូដ៏មានប្រសិទ្ធភាពជាមួយនឹងវិស័យឯកជន ក្នុង សកម្មភាពអភិវឌ្ឍក្នុងស្រុកអាចធ្វើឲ្យប្រសើរឡើងនូវដំណើរការអភិវឌ្ឍក្នុងស្រុក។ រដ្ឋាភិបាល ក្នុងស្រុកត្រូវយ៉ាងងឹតមានវត្ថុបំណងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចក្នុងស្រុកដែលកំណត់ទំហំនៃភាពជា ដៃគូឯកជន-សាធារណៈ។

ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយក្នុងយុគ្រាធិការខ្លះ មានពាណិជ្ជកម្មតូចៗជាច្រើនបានកម្រិត ការធ្វើផែនការអាជីវកម្មនិងជំនាញការគ្រប់គ្រង ច្រកចូលទីផ្សារនិងចំណេះដឹងផ្នែកទីផ្សារមាន កំរិតទាប និងស្ទើរតែទាំងអស់គ្មានដើមទុនសម្រាប់វិនិយោគ។ ប្រហែលជាមានអ្នកមាន ចំណាប់អារម្មណ៍ឬក៏អ្នកវិនិយោគ ប៉ុន្តែពួកគេខ្វះបទពិសោធន៍និងធនធាន។ ក្នុងស្ថានភាព នេះ ប្រហែលជាគ្មានគ្រឿងលើកទឹកចិត្តណាដើម្បីចាប់ឱកាសធ្វើអាជីវកម្ម។ យុទ្ធសាស្ត្រ អភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចក្នុងស្រុកមួយដែលរួមបញ្ចូលគ្នាធនធាននៃរដ្ឋាភិបាលនិងអ្នកជំនួញឯកជន ប្រហែលជាអាចនាំមកនូវធនធានទាំងក្នុងនិងក្រៅសហគមន៍ដើម្បីជំរុញឲ្យមានការរីកចម្រើន និងអភិវឌ្ឍន៍ក្នុងស្រុក។

ស្ថានភាពផ្ទុយមួយតាមរយៈការប្រមើលមើលឃើញនោះគឺរដ្ឋបាលមូលដ្ឋានដែលខ្វះ ជំនាញការនិងធនធានសម្រាប់គម្រោងឬសកម្មភាពអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ចក្នុងស្រុកមួយ ប៉ុន្តែមាន ក្រុមសហគ្រាសឯកជនក្នុងស្រុកដែលស្ម័គ្រចិត្តវិនិយោគក្នុងសហគមន៍ក្នុងស្រុក។ តាមរយៈ ភាពជាដៃគូនៃឯកជន-សាធារណៈ សហគមន៍ក្នុងស្រុកប្រហែលជាអាចទាញយកផល ប្រយោជន៍ពីការរួមបញ្ចូលគ្នានូវជំនាញការនិងធនធាននៃរដ្ឋាភិបាលក្នុងស្រុកនិងវិស័យ ឯកជនក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍ប្រតិបត្តិការផ្គត់ផ្គង់គំនិតអភិវឌ្ឍក្នុងស្រុកនេះ។

មធ្យោបាយភាពជាដៃគូឯកជន-សាធារណៈអាចសម្រេចបានក្នុងយុគ្រាធិការជាច្រើន។ វាត្រូវបានគេចង្អុលបង្ហាញថាមានសហគមន៍ពាណិជ្ជកម្មឬក្រុមជំនួញ ការជួញដូរឬ

ឧស្សាហកម្មជាច្រើនក្នុងតំបន់ ជាពិសេសក្នុងតំបន់ទីក្រុងដែលមានការលូតលាស់រហ័ស។ រដ្ឋាភិបាលក្នុងស្រុកអាចប្រើប្រាស់សមាគមន៍ពាណិជ្ជកម្មទាំងនោះឲ្យជួយកំណត់ពីទំហំនិង វិសាលភាពនៃការទទួលខុសត្រូវ និងការប្តេជ្ញាចិត្តនៃដៃគូដែលចុះកិច្ចសន្យាដែលមាន រដ្ឋាភិបាលក្នុងស្រុកនិងវិស័យឯកជន អំពីធម្មជាតិនិងកម្មវត្ថុនៃសេចក្តីផ្តើមនៃរដ្ឋាភិបាល មូលដ្ឋាន ភាពអាចសម្រេចបាននៃការផ្តួចផ្តើមដែលបានឆ្លងកាត់ការពិចារណា និងសេចក្តី លំអិតពីភាពជាដៃគូយូរអង្វែង។

៦-២ គ្រប់គ្រងការអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ចក្នុងស្រុកនិងការជំរុញការវិនិយោគ ក្នុងប្រទេសទាំង ប្រាំនៅអាស៊ីអាគ្នេយ៍

៦-២-១ គម្រោងសមុទ្រវិប្បកម្ម Tubigon ៖ គ្រប់គ្រងសេដ្ឋកិច្ចនិងបរិស្ថានក្នុងស្រុក

ក- ការពណ៌នានិងសនិទានភាពនៃការអនុវត្ត

សាលាក្រុងនៃ Tubigon (ដែលមានន័យថា “ទីកន្លែងសម្បូរទឹក”) ស្ថិតនៅប៉ែកពាយ័ព្យ នៃខេត្ត Bohol ក្នុងតំបន់Visayasកណ្តាលនៃប្រទេសហ្វីលីពីន។ តំបន់នេះមានប្រជាជនចំនួន ៤៤,៤៣៤នាក់ (ជំរឿនឆ្នាំ២០០៧) និងមានផ្ទៃដីសរុប៨១.៨៦៩៦គីឡូម៉ែត្រការ៉េ។ ដោយសារតែទីកន្លែងនៃយុទ្ធសាស្ត្ររបស់តំបន់នេះ សាលាក្រុងមានសក្តានុពលជា មជ្ឈមណ្ឌលសេដ្ឋកិច្ចមួយដោយសារកំពង់ផែដ៏មាញឹកផ្សារភ្ជាប់ទៅនឹងទីក្រុងសេបូCebu និងខេត្តបូហូលBohol ដែលមានការរីកចម្រើនខ្ពស់។ ក៏មានសក្តានុពលដើម្បីអភិវឌ្ឍជីវភាព ធនធានឆ្នេរដែលមាននិរន្តរភាពនិងកម្មវិធីសហគ្រាសធនតូចដោយសារសណ្ឋានឆ្នេរដ៏ធំរបស់ ខ្លួនផងដែរ។

ទោះជាយ៉ាងណា ទីក្រុងនេះនៅតែជាក្រុងលំដាប់ថ្នាក់ទីបួននៅឡើយដោយសារតែ គ្រួសារមួយភាគធំគឺពឹងផ្អែកទៅលើកសិកម្មនិងនេសាទសម្រាប់ទ្រទ្រង់ជីវភាព។ ប៉ុន្តែ ផលិតភាពវិស័យកសិកម្មនិងនេសាទត្រូវបានចាត់ទុកថានៅមានកម្រិតទាបនៅឡើយដោយ សារឥទ្ធិពលពីកត្តាមួយចំនួន។ កត្តាមួយគឺ សម្ពាធប្រជាជននិងភាពខ្វះខាតឱកាសការងារ ខាងផ្នែកមិនមែនកសិកម្មនាំឲ្យមានការនេសាទលើសកម្រិត មានលក្ខណៈបំផ្លិចបំផ្លាញនិង គ្មាននិរន្តរភាព។ កត្តាទីពីរគឺ ការបំពុលដោយសកម្មភាពរកប្រាក់ចំណេញដែលមានមូលដ្ឋាន

លើដីគោកបានចាប់ផ្ដើមមានផលប៉ះពាល់ទៅលើធនធានឆ្នេរ។ កត្តាចុងក្រោយ ភាពខ្វះខាតនៃគ្រោងបទបញ្ញត្តិក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហាការទាញយកធនធានដោយចំហដែលបានធ្វើឲ្យបាត់បង់ជម្រកសត្វតាមឆ្នេរដែលមានសារៈសំខាន់ណាស់សម្រាប់ផលិតផលត្រីឲ្យមាននិរន្តរភាព។

អវត្តមាននៃទិសដៅគោលនយោបាយដែលមានទំនាក់ទំនងនឹងគ្នានិងច្បាស់លាស់ដូចជាភាពខ្វះខាតនៃការយល់ដឹងក្នុងចំណោមសមាជិកសហគមន៍ ភាពមិនអាចរកបាននៃឱកាសការងារនិងសកម្មភាពរកប្រាក់ចំណេញផ្សេងៗ បាននាំឲ្យបរិស្ថានធនធានឆ្នេរមានលក្ខណៈមិនមានស្ថេរភាពជាខ្លាំងដែលហាក់ដូចជារុញច្រានសហគមន៍តាមឆ្នេរឲ្យធ្លាក់ចូលក្នុងភាពក្រីក្រទៅៗ ក្នុងរយៈពេលមធ្យមនិងវែងខាងមុខ។ ហេតុដូច្នេះមានតម្រូវការចាំបាច់មួយក្នុងការឆ្លើយតបទៅនឹងស្ថានភាពទាំងនេះដោយបង្កើតឲ្យមានគម្រោងមួយដែលផ្សារភ្ជាប់សមាសភាពសំខាន់ៗទាំងអស់ចូលគ្នាទៅជាអន្តរាគមន៍ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងមាននិរន្តរភាពតាំងពីការគ្រប់គ្រងធនធានឆ្នេររហូតដល់ការរកប្រាក់ចំណេញឲ្យមាននិរន្តរភាព។

ដើម្បីឆ្ពោះទៅកាន់អ្វីដែលបានលើកឡើងខាងលើ គម្រោងនេះត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយធាតុសំខាន់ៗបី គឺការជំរុញឲ្យមានការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចក្នុងស្រុក ការគ្រប់គ្រងនិងការពារបរិស្ថាន និងការបង្កើតឱកាសការងារនិងការចិញ្ចឹមជីវិត។ Tubigon ត្រូវបានជ្រើសរើសដោយសារតែតំបន់នេះមានប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីមួយដែលមានសក្តានុពលឲ្យផលច្រើនដែលទាមទារឲ្យមានការធ្វើសមាហរណកម្មក្នុងការឆ្លើយតបទៅកាន់តម្រូវការផលិតកម្មភ្លាមៗ ប៉ុន្តែក៏ទ្រទ្រង់សម្រាប់ការរីកចម្រើនសេដ្ឋកិច្ចក្នុងរយៈពេលវែងផងដែរ។

ខ- គម្រោងសមុទ្រវិប្បកម្ម៖ គម្រោងដែលនៃការគ្រប់គ្រងសេដ្ឋកិច្ចនិងបរិស្ថាន

គម្រោងសមុទ្រវិប្បកម្មដែលចាប់បដិសន្ធិជាមួយនឹងការគាំទ្រនិងការទំនុកបម្រុងនៃមូលនិធិអភិវឌ្ឍន៍រដ្ឋាភិបាលក្នុងស្រុក (LOGODEF) និង Konrad-Adenauer-Stiftung (KAS) ត្រូវបានបង្កើតឡើងក្នុងបរិបទដែលមានទ្រង់ទ្រាយធំសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងធនធានឆ្នេរ(CRM) ក្នុងក្រុង។ CRM គឺជាដំណើរការយ៉ាងទូលាយមួយដែលត្រួតពិនិត្យទៅលើរូបសាស្ត្រនិងសង្គមសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច និងភាពស្វាហាប់នៃវប្បធម៌ព្រមជាមួយនយោបាយនៃបរិស្ថានឆ្នេរ។

ហេតុនេះ លទ្ធផលរបស់វាគឺជាផែនការដែលរួមបញ្ចូលនិងមានការសម្របសម្រួលគ្នាដើម្បី គ្រប់គ្រងនិងទ្រទ្រង់ធនធានឆ្នេរឲ្យត្រឹមត្រូវនាំឲ្យមានការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចក្នុងស្រុកមួយ។ គោលការណ៍CRMទាមទារឲ្យគម្រោងនេះអនុវត្តសកម្មភាពដំបូងដើម្បីធានាថាអ្នកចូលរួមនិង សមាជិកផ្សេងទៀតនៃសហគមន៍យល់អំពីផលប្រយោជន៍រយៈពេលខ្លីនិងវែងដែលពួកគេ អាចទាញយកបាន។ សកម្មភាពទាំងនេះតិចឬច្រើនជាធាតុទីមួយនៃគម្រោងការការពារ និងការគ្រប់គ្រងបរិស្ថាន។ សកម្មភាពមុនគេនៃសកម្មភាពទាំងនេះគឺរៀបចំសេចក្តីពណ៌នា ត្រួសៗនៃក្រុងនេះនិងភូមិគោលដៅដែលទាមទារឲ្យមានការប្រមូលទិន្នន័យបឋមនិងទិន្នន័យ ទីពីរ រួមបញ្ចូលទាំងទិន្នន័យរដ្ឋាភិបាលដែលមានស្រាប់អំពីរបាយការណ៍បរិស្ថាន ឯកសារ ស្របច្បាប់ ផែនទី រូបភាពផ្កាយរណប និងរូបថតជាដើម។ ជាលទ្ធផល ការវិភាគបច្ចេកទេស ត្រូវបានធ្វើឡើងក្នុងតំបន់អេកូឡូស៊ី សេចក្តីពណ៌នាត្រួសៗនៃសង្គម។

ដើម្បីជួយដល់ការប្រមូលទិន្នន័យលំដាប់ទីពីរនេះ ការវាយតម្លៃធនធានឆ្នេរដែលមាន ការចូលរួមពី(PCRA)ត្រូវបានធ្វើឡើង។ PCRA មានសារៈសំខាន់ពីព្រោះវាបានអនុញ្ញាតឲ្យ អ្នកចាប់ត្រីនិងអ្នករួមចំណែកទៀតក្នុងសហគមន៍ចូលរួមយ៉ាងសកម្មក្នុងឋានៈជាអ្នក ប្រើប្រាស់ធនធាននិងរួមបញ្ចូលចំណេះដឹងក្នុងស្រុកនិងចំណេះដឹងពីអតីតកាលជាមួយនិង ជំនាញការនៃអ្នកធ្វើផែនការនិងអ្នកជំនាញនិរន្តរភាពនៃបរិស្ថាន។ ទិន្នន័យបឋមត្រូវបាន ប្រមូលតាមរយៈការធ្វើបទសម្ភាសន៍ ព្រឹត្តិការណ៍ប្រវត្តិសាស្ត្រ និងសារពើភ័ណ្ឌនៃធនធាន ឆ្នេរដែលមានដូចជាផ្កាថ្ម ដើមកោងកាង ។ល។ ជាលទ្ធផលគឺមានការយល់ដឹងស៊ីជម្រៅជាង មុនថាតើសហគមន៍អាចទទួលបានផលប្រយោជន៍ដូចម្តេច សហគមន៍ដែលចូលរួមមានការ យល់ដឹងកាន់តែច្បាស់អំពីបរិស្ថានរបស់ពួកគេ ស្ថានភាពបច្ចុប្បន្ននៃធនធានឆ្នេរ និងផ្តល់ឲ្យ ពួកគេនូវជម្រើសផ្សេងៗក្នុងការការពារធនធានទាំងនោះសម្រាប់អនាគត។ សំខាន់ជាងនេះ ទៅទៀត វាបានផ្តល់ឲ្យពួកគេនូវភាពជាម្ចាស់នៃផែនការនេះ។ ជាចុងក្រោយ លទ្ធផលចម្បង នៃការប្រមូលទិន្នន័យទាំងនេះនិងសកម្មភាពត្រឹមត្រូវគឺការបង្កើតឲ្យមាននូវផែនទីធនធាន ក្រុងនិងសហគមន៍ដែលកំណត់នូវបញ្ហាបច្ចុប្បន្ននិងក្នុងសហគមន៍និងអន្តរាគមន៍ដ៏សមរម្យ សម្រាប់អនុវត្តដោយអ្នករួមចំណែកដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាទាំងនោះ។

ស្របគ្នាជាមួយPCRA សកម្មភាពមួយចំនួនដូចជាការរៀបចំសហគមន៍ ការប្រឹក្សា យោបល់ និងការផ្សព្វផ្សាយជាសាធារណៈត្រូវបានចាប់ផ្តើម។ លទ្ធផលនៃសកម្មភាពទាំងនេះ បានផ្សព្វផ្សាយតាមរយៈយុទ្ធនាការការអប់រំព័ត៌មាន(IEC)ជាប្រព័ន្ធដែលជាប់ពាក់ព័ន្ធ រដ្ឋាភិបាលក្រុង អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលនិង អ្នកចូលរួមPCRAក្នុងការធ្វើឲ្យទូលាយឡើយនូវ ការយល់ដឹងពីសាធារណៈ។

គម្រោងនេះបន្តដោយផ្ដោតសំខាន់ទៅលើការប្រតិបត្តិសមាសធាតុពីរផ្សេងទៀតគឺការ ចិញ្ចឹមជីវិតនិងការអភិវឌ្ឍមូលដ្ឋាន។ សមាសធាតុការចិញ្ចឹមជីវិតជាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងការអភិវឌ្ឍ សមុទ្រវប្បកម្មដែលចាត់ទុកជាការផ្ដួចផ្ដើមការកសាងសមត្ថភាព។ ផ្នែកខាងយុទ្ធសាស្ត្រនៃ ការផ្ដួចផ្ដើមនេះមានដូចតទៅ៖ ក) កសាងនិងកែលម្អសមត្ថភាពស្ថាប័ននៃរដ្ឋាភិបាលក្រុងនៃ Tubigon ខ) លើកកម្ពស់ការយល់ដឹងពីការគ្រប់គ្រងធនធានឆ្នេរ (CRM) ត្រឹមថ្នាក់សហគមន៍ និង(គ) បង្កើតគម្រោងធ្វើជលវប្បកម្មក្នុងសមុទ្រសម្រាប់សមាជិកផ្សេងៗនៃសហគមន៍ អ្នកនេសាទធ្វើជាធនធានមួយសម្រាប់ចិញ្ចឹមជីវិត។ សមាសធាតុបន្ទាប់បន្សំនៃសមុទ្រវប្បកម្ម នៃគម្រោងនេះមាន ក) ការចិញ្ចឹមងាវសមុទ្រ ខ) ការចិញ្ចឹមត្រីកញ្ចុះ ត្រីសមុទ្រ ជាលក្ខណៈ ក្នុងបែរ គ)ការធ្វើវប្បកម្មក្តាមក្នុង និង ឃ)ការចិញ្ចឹមបង្កងក្នុងបែរ។ ទាំងនេះមិនត្រូវបាន គេចាត់ទុកជាការឈ្លានពាននៃធនធានឆ្នេរទេហើយជាការពិតទៅវាផ្តល់នូវការគាំទ្រនៃ លទ្ធភាពចិញ្ចឹមជីវិតបែបថ្មី។ ការចិញ្ចឹមងាវសមុទ្រនិងគ្រប់ចំពុះទាមិនបានទាមទារឲ្យមានការ ផ្តល់ចំណីបន្ថែមទេ។ ការចិញ្ចឹមក្នុងទ្រុងគឺជាជម្រើសល្អមួយសម្រាប់ជលវប្បកម្មដែលមាន មូលដ្ឋានលើដីនិងមិនមានការពាក់ព័ន្ធទៅនឹងការកាប់បំផ្លាញនៃដើមកោងកាង។ ទីបញ្ចប់ ក្តាមក្នុងតំបន់ព្រៃកោងកាងរួមបញ្ចូលរុក្ខសាស្ត្រនិងការប្រើប្រាស់ជលវប្បកម្មនៃប្រព័ន្ធ អេកូឡូស៊ីនៃព្រៃកោងកាង។ បច្ចុប្បន្ននេះ គម្រោងនេះផ្ដោតសំខាន់ទៅលើការចិញ្ចឹមក្នុងទ្រុង នៃត្រីកញ្ចុះនិងការចិញ្ចឹមត្រីចំពុះទាជាជម្រើសផ្សេងសម្រាប់ងាវសមុទ្រនិងបង្កងសមុទ្រ។ ជាមួយគ្នានេះដែល ការចិញ្ចឹមសត្វក្តាមក្នុងតំបន់ព្រៃកោងកាងត្រូវបានបន្ត។

ជាសង្ខេប គម្រោងនេះត្រូវបានបង្កើតឡើងជាមួយនឹងតុល្យភាពនិងនិរន្តរភាពដែលជា ព្រំដែនដ៏សំខាន់។ ធាតុសំខាន់ៗរបស់វាមានដូចខាងក្រោម៖

១. ការជំរុញការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចក្នុងតំបន់

- បង្កើនសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ចក្នុងស្រុកក្នុងចំណោមអ្នកលក់ត្រី អ្នកផ្គត់ផ្គង់ កូនត្រី និងអាហារត្រី
- ការរីកចម្រើននិងការធ្វើតាមនៃគំនិតផ្តួចផ្តើមស្រដៀងគ្នាទៅលើ សហគមន៍ឆ្នេរដទៃនិងក្រុងជិតខាង
- ភាពអាចចូលទៅកាន់ផ្សារអាហារសមុទ្រក្នុងស្រុកនិងអន្តរជាតិ។

២. ការបង្កើតការចិញ្ចឹមជីវិតនិងការងារ

- ការបែងចែកនៃសម្បទានជាប្រាក់និងឥណទានដើម្បី កំរិត អ្នកនេសាទ
- ឱកាសការងារក្នុងគម្រោងការិយាល័យ
- ការទាមទារកំលាំងពលកម្មក្នុងស្រុកលើសមាសភាពនៃគម្រោង ជាក់លាក់

៤. ការគ្រប់គ្រងនិងការការពារបរិស្ថាន

- ការបង្កើតគោលនយោបាយលើការការពារនិងគ្រប់គ្រងនៃធនធានឆ្នេរ សមុទ្រ
- ការអនុម័តក្រមបរិស្ថានក្នុងស្រុកមួយ
- ការបំពេញនៃការវាយតម្លៃធនធានឆ្នេរជាលក្ខណៈចូលរួម
- អត្តសញ្ញាណកម្មនៃតំបន់ឆ្នេរដែលត្រូវការការពារ
- ការបង្កើតនៃគ្រោងបទបញ្ញត្តិបរិស្ថានក្រុង
- ការអភិវឌ្ឍនៃផែនការគ្រប់គ្រងធនធានឆ្នេរ

គ-សម្រេចនូវការអភិវឌ្ឍក្នុងស្រុកតាមរយៈការគ្រប់គ្រងនិងការការពារបរិស្ថាន

ការផ្លាស់ប្តូរកម្ដៅលើភពផែនដីដែលយើងទាំងអស់គ្នាកំពុងជួបប្រទះសព្វថ្ងៃគឺជា លទ្ធផលមួយនៃការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចដែលមិនបានគិតគូរទៅលើផលប៉ះពាល់ដែលសកម្មភាព សេដ្ឋកិច្ចមានទៅលើបរិស្ថាន។ ប៉ុន្តែការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចអាចកើតមានដែលឬទេដោយគ្មាន ការប៉ះពាល់ខ្លាំងទៅលើបរិស្ថាន? គម្រោងសមុទ្រវប្បកម្មនៃTugigon បានបញ្ជាក់ថាមាន ការទំនាក់ទំនងយ៉ាងរឹងមាំរវាងការអភិវឌ្ឍមូលដ្ឋាននិងការការពារនិងការគ្រប់គ្រងបរិស្ថាន។

អាចនិយាយបានថាគម្រោងសមុទ្រវប្បកម្មបានជួយគូរឲ្យកត់សម្គាល់នូវសេដ្ឋកិច្ច Tubigon ក្នុង កំឡុងទស្សវត្សចុងក្រោយនេះដូចខាងក្រោម៖

- ចំណូលនៃអ្នកនេសាទមួយចំនួនមានប្រភពមកពីច្រើនសណ្ឋានជាងមុន គឺថាសកម្មភាពនេសាទនិងមិនមែននេសាទជាប្រភពចំណូល។ ការនេះ បានផ្តល់ចំណូលបន្ថែមសម្រាប់អ្នកនេសាទ ធ្វើឲ្យពួកគេមានលទ្ធភាព សង់ផ្ទះពីស៊ីម៉ង់។ គម្រោងជលវប្បកម្មនៅTubigon នាំមកនូវចំណូល បន្ថែមចំនួន P2លានប៉ែសូដាវ៉េងរាល់ឆ្នាំ។ ធនធានផ្សេងនៃចំណូល ដែលត្រូវបានបង្កើតត្រូវបានផ្សារភ្ជាប់ដោយផ្ទាល់ទៅការខិតខំប្រឹងប្រែង របស់សហគមន៍ក្នុងការការពារធនធានឆ្នេរ។
- ការរំពឹងទុកថានឹងមានការធ្លាក់ចុះនៃផលិតផលត្រីមកចំនួនតិចជាង មួយលានតោនមុនដំណាច់ឆ្នាំ២០១០ឬក៏ត្រឹម១០.៥គីឡូក្រាមសម្រាប់ សមាជិកម្នាក់ៗនៃប្រជាជនទាំងអស់មិនបានក្លាយជាការពិតឡើយ ដោយសារតែការអន្តរាគមន៍នៃគម្រោងនេះតាមរយៈសមាសភាពបន្ទាប់ បន្សំផ្សេងៗ បានជួយធ្វើឲ្យល្អប្រសើរឡើងនូវផលិតផលត្រីគូរឲ្យកត់ សម្គាល់។ ជាក់ស្តែង ផលិតផលត្រីនៅចុងឆ្នាំ២០០៩ឬ៨ឆ្នាំក្រោយ គម្រោង មានចំនួនសរុប១.៨លានតោនក្នុងមួយខែ ១៣ឬ២១.៦លាន តោនក្នុងមួយឆ្នាំ។ ជាមូលដ្ឋានក្នុងម្នាក់ វាមានន័យថា៤៤គីឡូក្រាម ក្នុងមួយខែ។ បុរេនីតិសម្បទានៃធនធានឆ្នេរដូចជាព្រៃកោងកាង ស្មៅសមុទ្រ និងថ្មប៉ប្រះទឹកនាំទៅរកផលិតភាពសេដ្ឋកិច្ចប្រកបដោយ និរន្តរភាពក្នុងតំបន់ឆ្នេរ។ ជាងនេះទៅទៀត គ្រោងបទបញ្ញត្តិនិងយន្តការ

ដែលបានរឹតបន្តឹងនាំទៅរកការកាត់បន្ថយក្នុងការនេសាទនៅក្នុងទឹក
ដែលត្រូវបាននេសាទលើសកំណត់ និងការកែលម្អការគ្រប់គ្រងនៃតំបន់
អភិរក្ស។ ដូចគ្នានេះដែរ មានការថយចុះយ៉ាងគំហក់នូវការអនុវត្តការ
នេសាទដោយខុសច្បាប់ និងប្រជាជនបានប្តូរទៅការនេសាទតាមបែប
និរន្តរភាព ស្របពេលជាមួយគ្នាក្លាយទៅជាសមាជិកក្រុម
bantaydagat។ ចុងក្រោយគឺសមត្ថភាពរដ្ឋាភិបាលត្រូវបានពង្រឹងដែល
អនុញ្ញាតឱ្យអាចផ្តល់នូវសេវាកម្មនិងការ ហ្វឹកហាត់ អំពីCRM ដ៏ធំ
ទូលាយសម្រាប់ភូមិផ្សេងៗគ្នា។

- ការបែងចែកប្រាក់ចំណូលនៃសាលាក្រុងនៃTubigonបានលោតពីថ្នាក់
ទី៤ក្នុងឆ្នាំ១៩៩៧ទៅថ្នាក់ទី១ក្នុងឆ្នាំ២០០៩ ជាមួយនឹងការកើនឡើងជា
ប្រចាំឆ្នាំពី PHP៣២.៥លានប៉េសូក្នុងឆ្នាំ១០០៧ ទៅ PHP ៩៣.៣លាន
ប៉េសូក្នុងឆ្នាំ២០០៩។ ការកើនឡើងខ្លាំងយ៉ាងនេះក្នុងចំណូលរបស់ក្រុង
គឺជាសញ្ញាមួយប្រាប់ថាសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ចមានការកើនឡើងយ៉ាង
ខ្លាំង។
- គម្រោងនេះក្លាយជាកាតាលីករក្នុងការរីកចម្រើននៃសកម្មភាព
ពាណិជ្ជកម្មនិងជំនួញក្នុងតំបន់ក្រុងដែលសម្រួលដោយភាពងាយស្រួល
ទៅកាន់ទីក្រុងសេបូCebu។ ផលិតផលពីការចិញ្ចឹមត្រីនិងការនេសាទត្រី
ត្រូវបានជួញដូរក្នុងមជ្ឈមណ្ឌលសំខាន់ៗ ដូចជាមជ្ឈមណ្ឌលជំនួញ
Tubigon សម្រាប់ធ្វើការចែងចាយទៅកាន់បណ្តាក្រុងជិត ខាងនិង
ទៅកាន់ទីក្រុងសេបូ។ ការបើកមជ្ឈមណ្ឌលជំនួញTubigonបានធ្វើឱ្យ
មានការ កើនឡើងនូវសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ចក្នុងតំបន់នោះ។ ដូចគ្នាដែរ
ទំនិញពាណិជ្ជកម្មនិង ផលិតផលផ្នែករឹងត្រូវបានដឹកជញ្ជូនពីទីក្រុង
សេបូសម្រាប់ការចែកចាយទៅកាន់តំបន់ផ្សេងៗនៃខេត្ត។

វាត្រូវបានគូសបញ្ជាក់ថាសមិទ្ធផលដែលបានលើកឡើងខាងលើនៃគម្រោងនេះ គឺ
ភាគច្រើនមកពីសង្ហារឹមកម្មនិងការចូលរួមយ៉ាងសកម្មនៃសមាជិកនៃក្រុមគ្រួសារ ក្នុង

សកម្មភាពCRM ។ អ្នកនេសាទបានក្លាយទៅជាមានជំនឿចិត្តជាងមុនក្នុងការបង្ហាញពី តម្រូវការនិងផលប្រយោជន៍របស់ពួកគេនៅចំពោះមុខអ្នករួមចំណែកដទៃទៀត។ នេះត្រូវ បានបញ្ជាក់តាមរយៈការចូលរួមចំណែកក្នុងFARMC ដែលក្នុងនោះ១១នៃ១៧កៅអីតំណាង ដោយអ្នកនេសាទ។ ជាចុងក្រោយការចូលរួមដោយសកម្មនៃអ្នករួមចំណែក ដទៃទៀតដូចជា មេដឹកនាំនយោបាយនៃក្រុងនិងខេត្ត អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល សហគមន៍អ្នកផ្តល់អំណោយដូច LOGODEF/KAS សហគមន៍អ៊ីរ៉ុប ។ល។ និងការគាំទ្រយ៉ាងរឹងមាំនៃរដ្ឋាភិបាលជាតិ ជាពិសេសការិយាល័យនៃធនធានត្រីនិងទឹក។

យ-ឱកាសនិងការលំបាក

គម្រោងសមុទ្រវប្បកម្មបានបង្ហាញថាការសហការ(រួមបញ្ចូលការខិតខំប្រឹងប្រែងល្អ ជាងបំបែក) រវាងការការពារនិងការគ្រប់គ្រងបរិស្ថាននិងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចក្នុងរយៈពេលវែង នៃសហគមន៍អាចជាដំណោះស្រាយដែលអាចសម្រេចបានដើម្បីដោះស្រាយភាពក្រីក្រ។ ហើយវាក៏ជាការបង្ហាញនៃភាពសំខាន់នៃដំណើរការរួមចំណែកក្នុងការសម្រេចបាននូវវត្ថុ បំណងក្នុងរយៈពេលវែង។ ចុងបញ្ចប់ តួនាទីដ៏សំខាន់នៃរដ្ឋាភិបាលក្នុងស្រុកក្នុងការសម្របសម្រួល ការរៀបចំនិងការប្រតិបត្តិយ៉ាងយកចិត្តទុកដាក់នៃគម្រោងនិងការបែងចែកនៃជំនួយ បច្ចេកទេសដោយរដ្ឋាភិបាលក្នុងស្រុកនិងអ្នកបរិច្ចាគ បានជួយឲ្យគម្រោងនេះទទួលបាន ភាពជោគជ័យ។

ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ មានការព្រួយបារម្ភអំពីនិរន្តរភាពនៃគម្រោងនេះ។ សំខាន់ បំផុតនោះគឺឆន្ទៈនយោបាយនៃភាពជាអ្នកដឹកនាំនៃរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋានដែលថាការគ្រប់គ្រង ធនធានឆ្នេរនឹងមិនមែនបណ្តោះអាសន្នប៉ុន្តែគឺគោលនយោបាយរយៈពេលវែងដោយឥតគិត អំពីភាពជាអ្នកដឹកនាំនយោបាយនៃក្រុង។ ជាងនេះទៅទៀត វាមានសារៈសំខាន់ដែល ផលប្រយោជន៍របស់អ្នករួមចំណែក ជាពិសេសអ្នកនេសាទនិងអ្នកចិញ្ចឹមត្រីត្រូវបានរក្សាដើម្បី ធានាពីការចូលរួមនិងគាំទ្រយ៉ាងសកម្មនិងឥតឈប់ឈរ។

កម្រងសំណួរណែនាំសម្រាប់អ្នកហាត់រៀន/អ្នកចូលរួម៖

- ក. តើបញ្ហាក្នុងស្រុកអ្វីដែលគម្រោងសមុទ្រវប្បកម្មបានខិតខំដោះស្រាយ?
- ខ. តើវត្ថុបំណងនៃគម្រោងនេះមានអ្វីខ្លះ? តើធាតុសំខាន់ៗរបស់វាមានអ្វីខ្លះ?
- គ. តើការប្រតិបត្តិនៃគម្រោងនេះប្រព្រឹត្តិទៅយ៉ាងដូចម្តេច?
- ឃ. តើលទ្ធផលនៃគម្រោងនេះជាអ្វី?
- ង. តើមានធាតុណាដែលមានលក្ខណៈបង្កើតថ្មីដែរឬទេ? ប្រសិនបើមាន ចូរបកស្រាយ។
- ច. តើការលំបាកអ្វីនៃគម្រោងនេះដែលអ្នកអាចកំណត់បាន? បកស្រាយថាតើវាត្រូវបានដោះស្រាយយ៉ាងដូចម្តេចក្នុងគម្រោង។
- ជ. តើមេរៀនសំខាន់អ្វីដែលអ្នកអាចទទួលបានពីការសិក្សានេះដែលនឹងមានប្រយោជន៍សម្រាប់គម្រោងដែលស្រដៀងគ្នានេះក្នុងពេលអនាគត?

៦-២-២ រៀបចំអ្នកលក់ដូរតាមដងផ្លូវនៅក្នុងទីក្រុងសូឡូ - យុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ទីក្រុង

ក- ការពណ៌នានិងសនិទានភាពនៃការអនុវត្ត

Solo គឺជាទីក្រុងធំមួយនិងមានប្រជាជនច្រើនបំផុតក្នុងចំណោមខេត្តនៃបារ៉ា Java កណ្តាល។ ឈ្មោះម៉្យាងទៀតសម្រាប់ទីក្រុងនេះគឺ Surakarta។ ក្នុងប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ី សូឡូគឺជាទីក្រុងធំបំផុតទី១០។ វាមានឈ្មោះល្បីជាមជ្ឈមណ្ឌលវប្បធម៌នៃJava ដោយវាធ្លាប់ជាមជ្ឈមណ្ឌលមួយសម្រាប់បង្កើតប្រពៃណីនិងនយោបាយរបស់Java ។ ភាពរុងរឿងនៃតំបន់នេះចាប់តាំងពីសតវត្សទី១៩បានផ្តល់បរិស្ថានដ៏ល្អដែលជំរុញឲ្យមានការរីកចម្រើននៃអក្សរសាស្ត្រ វប្បធម៌ សិល្បៈចម្អិនម្ហូបអាហារ រចនាបថ ស្ថាបត្យកម្ម និងការសំដែងរបៀបផ្សេងទៀតនៃវប្បធម៌និងសិល្បៈរបស់Java ។ សូឡូតំណាងឲ្យចរិតលក្ខណៈនៃទីក្រុងដែលល្បីដោយជំនាន់បួន គឺបុរាណ អាណានិគមន៍ ទំនើប និងបច្ចុប្បន្ននេះត្រៀមខ្លួនដើម្បីក្លាយជាទីក្រុងមួយសំខាន់សម្រាប់យុគសម័យអន្តរជាតិ។ ចរិតលក្ខណៈពីរដំបូងគឺជាអត្តសញ្ញាណនៃសូឡូដែលជាទីក្រុងមួយ រីឯពីរទៀតគឺជាឥទ្ធិពលនៃសកលលោកនិយមដែលមានលើគ្រប់ទីក្រុងទាំងអស់ក្នុងពិភពលោក។

ដូចទីក្រុងដទៃទៀតនៅប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ី ទីក្រុងសូរាបាតា ឬ សូឡូ ជួបប្រទះនឹងបញ្ហាទីក្រុងដែលក្នុងនោះមានដូចជា អត្រាក្រីក្រនៅទីក្រុងមានខ្ពស់ សំណង់អនាធិបតេយ្យ តំបន់គ្មានសណ្តាប់ធ្នាប់ ការប្រែក្លាយទីផ្លាសាធារណៈទៅជាឯកជន និងការគ្រប់គ្រងគ្មានគុណភាពនៃវិស័យក្រៅផ្លូវការរួមទាំងអ្នកលក់ដូរតាមផ្លូវ។ ការកើនឡើងយ៉ាងឆាប់រហ័សនៃអ្នកលក់ដូរតាមដងផ្លូវក្នុងទីក្រុងនានានៅប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ីចាប់ផ្តើមពីឆ្នាំ១៩៨៨ នៅពេលដែលជំនាន់ប្រធានាធិបតីSoehartoបានអនុញ្ញាតចលនាកំណែទម្រង់។ ម៉្យាងទៀតគឺវិបត្តិសេដ្ឋកិច្ចដែលលេបត្របាក់ភូមិភាគអាស៊ីក្នុងឆ្នាំ១៩៩៧-១៩៩៨ បាននាំទៅរកការកើនឡើងនៃអត្រានិកម្មភាព ដែលជំរុញឲ្យផ្នែកខ្លះនៃសង្គមប្រែក្លាយខ្លួនជាវិស័យឯកជនដើម្បីអាចរស់រានបាន។ វិស័យដែលរីកចម្រើនខ្លាំងបំផុតក្នុងចំណោមវិស័យទាំងនោះបន្ទាប់ពីឆ្នាំ១៩៩៨គឺវិស័យអ្នកលក់ដូរតាមដងផ្លូវ។

អ្នកលក់ដូរតាមដងផ្លូវបានជាបញ្ហាមួយសម្រាប់ទីក្រុងសូឡូយូរមកហើយ ដោយមូលហេតុមួយចំនួន ដែលក្នុងនោះមានដូចជា៖

- អ្នកលក់ដូរតាមដងផ្លូវបានកាន់កាប់ទីធ្លាសាធារណៈជាច្រើន ដូចជាផ្លូវដើរ សួន ចិញ្ចើមផ្លូវ និងទីធ្លាកីឡា។
- អ្នកលក់ដូរតាមដងផ្លូវបានឈ្លានពាននិងកាន់កាប់សូម្បីតែតំបន់អភិរក្ស នៅក្នុងទីក្រុងដូចជាបូជនីយស្ថាននិងអាគារប្រវត្តិសាស្ត្រ។
- ពួកគេធ្វើឲ្យទីក្រុងកខ្វក់ដោយបោះចោលកាកសំណល់របស់ពួកគេ ដែលមូលហេតុមួយផ្នែកមកពីចំនួនមានកំណត់នៃធុងសម្រាមដែលផ្តល់ ឲ្យដោយរដ្ឋបាលក្រុងនៅពេលនោះ និងក៏ដោយសារតែចំនួនឡានដឹក សម្រាមមិនគ្រប់គ្រាន់ ប៉ុន្តែសំខាន់គឺមកពីការមិនយកចិត្តទុកដាក់យ៉ាង ឥតសំចៃក្នុងការបោះចោលសម្រាមឲ្យត្រឹមត្រូវ។

ការគ្រប់គ្រងនៃអ្នកលក់តាមផ្លូវក្នុងទីក្រុងសូឡូចាប់ផ្តើមនៅក្នុងពាក់កណ្តាលទសវត្ស ឆ្នាំ១៩៩០ និងត្រូវបានអនុវត្តដោយអភិបាលក្រុងប៊ីរូបមុនលោកចូកូវីដូដូ ដែលជាអភិបាល ក្រុងសូឡូបច្ចុប្បន្ននេះ។ មធ្យោបាយបញ្ចុះបញ្ចូលនិងវិធានការក្តៅ ដែលត្រូវបានប្រើប្រាស់ នៅពេលនោះប៉ុន្តែហាក់បីដូចជាមិនមែនជាដំណោះស្រាយត្រឹមត្រូវ។ អ្នកលក់ដូរតាមផ្លូវគ្មាន ឆន្ទៈក្នុងការផ្លាស់កន្លែង និងបានធ្វើបាតុកម្មចំនួន១០នៅមុខការិយាល័យអភិបាលក្រុង។ អាគារមួយដែលមានគោលបំណងធ្វើជាទីផ្សារថ្មីត្រូវបានកសាងនៅឯ Semanggi Pasar Kliwon ដើម្បីបំពេញចិត្តអ្នកលក់តាមដងផ្លូវឲ្យផ្លាស់ប្តូរកន្លែងចេញពី Monumen Banjarsari ប៉ុន្តែមិនមែនអ្នកលក់តាមដងផ្លូវទាំងអស់សុទ្ធតែចង់ផ្លាស់ទីនោះទេ។ ការពិតទៅចំនួនអ្នក លក់តាមផ្លូវបានកើនឡើងច្រើនជាងមុនទៀតនៅ បូជនីយស្ថាន។

ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ អ្នកគ្រប់គ្នាដែលត្រូវបានសម្ភាសក្នុងកំឡុងពេលអភិវឌ្ឍនៃ ការអនុវត្តនេះយល់ស្របថាមានតែអភិបាលក្រុងJoko Widodo ទេដែលបានទទួល ជោគជ័យក្នុងការបំបាត់ទីអ្នកលក់តាមដងផ្លូវដោយមិនបណ្តាលឲ្យមានជម្លោះជាមួយនឹង ក្រុមអាជ្ញាធរ ក្នុងចំណោមអង្គការអ្នកលក់តាមដងផ្លូវនិងសាធារណៈជនដោយប្រើប្រាស់នូវ

មធ្យោបាយថ្មីៗដើម្បីបំពេញដោយជោគជ័យនូវកិច្ចការផ្លាស់ប្តូរទឹកនៃឯកភាពនិងការគ្រប់គ្រងនៃអ្នកលក់តាមផ្លូវ។

លើសពីបញ្ហាក្នុងការស្វែងរកកន្លែងសមស្របដែលអាចឲ្យអ្នកលក់តាមផ្លូវអាចលក់ទំនិញដោយមិនបណ្តាលឲ្យបញ្ហាសម្រាមនិងសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ មន្ត្រីទីក្រុងនេះក៏បានគិតផងដែរអំពីការជួយឲ្យពួកគេមានចំណូលច្រើនជាងមុន ឲ្យដូចអ្នកជំនួញ ដើម្បីលើកកម្ពស់កម្រិតជីវភាពរស់នៅរបស់ពួកគេ។

ខ-កម្មវិធីការគ្រប់គ្រងអ្នកលក់តាមផ្លូវ៖ គន្លឹះសំខាន់ទៅកាន់យុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍទីក្រុង

នៅពេលដែលលោកអភិបាលក្រុងចូក វីដូដូ Joko Widodo និងអភិបាលរងរបស់គាត់លោក រូឌី ហាឌីយ៉ាមូ Rudy Hadyatmo កាន់កាប់ការគ្រប់គ្រងនៃរដ្ឋាភិបាលក្នុងស្រុកក្នុងឆ្នាំ២០០៥ ពួកគេបានបង្កើតកម្មវិធីចំនួនប្រាំ សម្រាប់កំឡុងឆ្នាំ ២០០៥-២០១០សម្រាប់ជាសសរគោលនៃរដ្ឋបាលរបស់ពួកគេ រួមមាន សុខភាព ការអប់រំ សុខុមាលភាពសហគមន៍និងសេដ្ឋកិច្ច តុល្យភាពក្នុងការអភិវឌ្ឍនៃទីក្រុងសូឡូខាងជើងនិងខាងកើត ការគ្រប់គ្រងអ្នកលក់តាមផ្លូវនិងលំនៅដ្ឋានខុសច្បាប់។

រដ្ឋបាលទីក្រុងដែលស្ថិតក្រោមអំណាចរបស់លោកអភិបាលក្រុងចូក វីដូដូ Joko Widodo និងអភិបាលរងរបស់គាត់បានចាប់ផ្តើមការគ្រប់គ្រងនៃអ្នកលក់តាមផ្លូវដោយបានបង្កើតឲ្យមានយុទ្ធសាស្ត្រមួយស្របគ្នានឹងការព្រួយបារម្ភរបស់អ្នកលក់តាមផ្លូវ ជាពិសេសជាមួយនឹងអ្នកសម្របសម្រួលអ្នកលក់តាមដងផ្លូវពីគ្រប់កន្លែងទាំងអស់នៃទីក្រុង។ ការអញ្ជើញឲ្យទៅបរិភោគបាយល្ងាចនៅសាលាក្រុងនិងនៅដំណាក់ជាផ្លូវការនៃអភិបាលក្រុងក្នុងLoji Gandrung គឺមានគោលបំណងបង្កើតឲ្យមានសម្ព័ន្ធភាពមួយនិងបន្តបន្ទាប់អកប្បកិរិយាប្រឈមមុខជាក់គ្នានៃអ្នកលក់តាមផ្លូវជាមួយនឹងគម្រោងដែលត្រូវបំលាស់ទីពួកគាត់។

យុទ្ធសាស្ត្រសម្ព័ន្ធភាពនៃរដ្ឋបាលសូឡូSolo ទទួលបានជោគជ័យនៅពេលសមាគមន៍នៃអ្នកសម្របសម្រួលនៃអ្នកលក់តាមផ្លូវក្លាយជាមានឆន្ទៈក្នុងការទទួលយកផែនការរដ្ឋបាលទីក្រុងដើម្បីគ្រប់គ្រងអ្នកលក់តាមដងផ្លូវ។ សម្ព័ន្ធភាពនេះគឺមានភាព “ទន់ភ្លន់” និងគ្មាន

អ្នកតំណាងនៃអ្នកលក់តាមដងផ្លូវជារចនាសម្ព័ន្ធឬអង្គភាពជាផ្លូវការដែលបង្កើតដោយភាគី ជាប់ពាក់ព័ន្ធក្នុងការគ្រប់គ្រងអ្នកលក់តាមផ្លូវទេ។ នេះមានន័យថា អ្នកប្រតិបត្តិជាផ្លូវការនៃ ផែនការនេះនិងនៃកម្មវិធីការគ្រប់គ្រងអ្នកលក់តាមផ្លូវគឺជារដ្ឋបាលទីក្រុងសូឡូSolo។

កម្មវិធីការគ្រប់គ្រងអ្នកលក់តាមផ្លូវនៃរដ្ឋបាលទីក្រុងសូឡូSoloត្រូវបានដើរមុនដោយ ការបង្កើតឲ្យមាននៃក្រុមបច្ចេកទេសនិងក្រុមមិនមែនបច្ចេកទេសមួយ។ ក្រុមបច្ចេកទេសនេះ ត្រូវបានចាត់ឲ្យស្វែងរកដំណោះស្រាយសម្រាប់បញ្ហាបច្ចេកទេសដូចជាការស្វែងរកកន្លែងល្អ សម្រាប់អ្នកលក់តាមផ្លូវ រៀបចំប្លង់នៃគម្រោង ស្វែងរកការអនុញ្ញាតពីស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធនៃអាគារ ជ្រើសរើសសម្ភារៈសាងសង់ ការត្រួតពិនិត្យសំណង់ សម្រួលចរាចរ ។ល។ រីឯក្រុមមិនមែន បច្ចេកទេសវិញត្រូវបានប្រគល់សិទ្ធិក្នុងការស្វែងរកដំណោះស្រាយសម្រាប់បញ្ហាទូទៅក្នុង សង្គម សេដ្ឋកិច្ច និងសហគមន៍ ដូចជាការបដិសេធការទទួលយកទឹកកកកន្លែងថ្មី ជៀសវាងជម្លោះ ខ្សែឈរនិងខ្សែដេក និងផ្សេងៗទៀត។

រដ្ឋបាលទីក្រុងសូឡូSoloបានផ្តល់ដំណោះស្រាយប្រាំសម្រាប់អ្នកលក់តាមដងផ្លូវ មាន ៖ ការបំលាស់ទី ជម្រក តង់ រទេះ និងសណ្តាប់ធ្នាប់។ ដំណោះស្រាយបួនត្រូវបានបរិយាយក្នុង ដំណោះស្រាយ១៣ដោយផ្អែកលើចំនួននៃក្រុមការងារនៃរដ្ឋបាលទីក្រុង៖

១. ការបំលាស់ទីដោយផ្តល់ឲ្យនូវតួបដល់អ្នកលក់តាមផ្លូវ ដូចត្រូវបានធ្វើឡើង ក្នុងតំបន់នៃសាកលវិទ្យាល័យ ឬក៏នៅ ប៉ាសាណូហ្សូហាចូPasar Notoharjo។
២. ការបំលាស់ទីដោយផ្តល់នូវជម្រកដល់អ្នកលក់តាមផ្លូវ ដូចត្រូវបានធ្វើនៅ តំបន់ជិតសូឡូSolo Square ជុំវិញតំបន់Griyan។
៣. តង់ គឺជាការផ្តល់តង់ដែលមានពណ៌ ការរចនាម៉ូដ និងទំហំដ៏ដូចគ្នា ដូចដែល បានផ្តល់ឲ្យអ្នកលក់នៅមុខផ្សារPGS Batik ជិតក្លោងទ្វាខាងជើងនៃSolo Palace។
៤. រទេះ គឺជាការផ្តល់រទេះធ្វើអំពីដែកឬល្បាយនៃឈើនិងក្តារ ដូចបានផ្តល់ទៅឲ្យ អ្នកលក់តាមផ្លូវនៅកន្លែងមួយចំនួនតាមផ្លូវអ្នកថ្មើរជើងនៃJalan Slamet Riyadi។

៥. ជំនួយដោយផ្តល់នូវឧបករណ៍ ដូចជាកៅអី។

៦. ការហ្វឹកហាត់ និងការផ្លាស់ប្តូរអាកប្បកិរិយាធ្វើជំនួញដែលរួមបញ្ចូល
ការហ្វឹកហាត់ខាងចាត់ការ ការហ្វឹកហាត់ខាងការគ្រប់គ្រងសម្រាប់ជំនួញតូច

៧. ជំនួយដោយផ្តល់ជាទុន

៨. ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដើម្បីការចូលទៅកាន់ទីតាំងថ្មី ឧទាហរណ៍ សំណង់
នៃផ្លូវថ្នល់ដែលសម្របសម្រួលជាមួយនឹងសេវាកម្មការងារសាធារណៈ

៩. ការដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់នៃគមនាគមន៍សាធារណៈដើម្បីបម្រើឱ្យទីតាំងថ្មីនៃ
អ្នកលក់តាមផ្លូវ ឧទាហរណ៍ ផ្លូវមួយដែលឆ្លងកាត់ដោយPasar Notoharjo

១០. ជំនួយតាមរយៈការលើកតម្កើនឬជំរុញដែលតែងតែធ្វើឡើងដោយលោក
អភិបាលក្រុងនៃសូឡូSolo, Joko Widodo ដែលជាអ្នកតែងតែដឹកនាំ
គណៈប្រតិភូតំណាងពីតំបន់ក្រៅសូឡូSoloទៅកាន់កន្លែងតាំងទីលំនៅថ្មី
ដូចជាPasar Notoharjo ដែលត្រូវបានសម្របសម្រួលដោយសេវាកម្ម
គមនាគមន៍។

១១. ការដឹកជញ្ជូនដោយឥតគិតថ្លៃសម្រាប់ការតាំងទីលំនៅថ្មីនិងការចំណាយ
ដោយចៃដន្យផ្សេងៗសម្រាប់អ្នកលក់តាមផ្លូវដែលមានឆន្ទៈក្នុងការផ្លាស់ទី
ដែលត្រូវបានសម្របសម្រួលដោយភ្នាក់ងារប៉ូលីសសេវាស៊ីវិល។

១២. ជំនួយក្នុងការដឹកជញ្ជូនទៅទីកន្លែងថ្មី សម្របសម្រួលដោយ ភ្នាក់ងារ
ប៉ូលីសសេវាស៊ីវិល

១៣. ជំនួយដោយផ្តល់ឆ្នាំនៅទីតាំងចាស់និងទីតាំងថ្មីក្នុងកំឡុងពេលផ្លាស់
ដែលត្រូវបានធ្វើឡើងដោយ ភ្នាក់ងារប៉ូលីសសេវាស៊ីវិល

ដំណោះស្រាយដែលបានរៀបរាប់ទាំង១៣ខាងលើក្រោយមកត្រូវបានកាត់បន្ថយមក
ត្រឹមតែបួនដំណោះស្រាយប៉ុណ្ណោះសម្រាប់ដោះស្រាយអ្នកលក់តាមផ្លូវក្នុងទីក្រុងសូឡូSolo គឺ

បំលាស់ទីទៅកាន់ទីតាំងថ្មី និងរៀបចំលំនៅដ្ឋានមួយ ផ្តល់តង់ និងផ្តល់រទេះ។ ប្រសិនបើ ជំហានទាំងបួននេះមិនទទួលបានជោគជ័យទេ អភិបាលក្រុងមានជម្រើសចុងក្រោយមួយគឺ អនុម័តច្បាប់យ៉ាងតឹងរឹងនិងចេញបញ្ជានៅក្នុងក្រុង។ ប្រធាន ភ្នាក់ងារប៉ូលីសសេវាស៊ីវិល បកស្រាយថាគ្មានដំណោះស្រាយតែមួយណាមួយដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាអ្នកលក់តាមផ្លូវ នោះទេ ហើយវាតែងតែជាការបញ្ចូលគ្នានៃដំណោះស្រាយមួយចំនួន។ ជាឧទាហរណ៍ ការបំលាស់ទីតាំងទៅកាន់ផ្សារNotoharjoទាមទារឲ្យមានដំណោះស្រាយប្រាំមួយធ្វើការ ជាមួយគ្នា។

មធ្យោបាយថ្មីៗដែលបានបង្កើតដោយ Jokowi ដែលចាប់ផ្តើមក្នុងឆ្នាំ២០០៥ប្រែក្លាយ ទៅជាដំណោះស្រាយដែលមានគំនិតច្នៃប្រឌិតដែលចាំបាច់សម្រាប់ដោះស្រាយបញ្ហាអ្នកលក់ តាមផ្លូវ។ ដូចនៅឆ្នាំ២០០៦ អ្នកលក់តាមផ្លូវដែលបានចុះបញ្ជីក្នុងរដ្ឋបាលទីក្រុងមានចំនួន ៥,៧១៨ ហើយចំនួននេះត្រូវបានគេប៉ាន់ស្មានថានឹងកើនឡើងលើស៦,០០០ទៅទៀតនៅ មុនខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១០។ អ្នកលក់ចំនួន៦២%កំពុងស្ថិតក្នុងការគ្រប់គ្រងនៃរដ្ឋាភិបាលដោយ ដោយគ្រោងការណ៍និងដំណោះស្រាយផ្សេងៗ។ ចំនួន៣៨%ទៀតនឹងត្រូវបានដោះស្រាយ ទាំងស្រុងនៅមុនដំណាច់ឆ្នាំ២០១០ នេះបើយោងតាមសម្តីរបស់អភិបាលក្រុងSolo។

សមិទ្ធផលមួយដែលគួរឲ្យកត់សម្គាល់គឺការផ្លាស់ទីនៃអ្នកលក់តាមផ្លូវចំនួន៨៩៨នាក់ពី Monumen Perjuangan '45 Banjarsari ទៅ Pasar Notoharjo ដោយមិនមានបង្កឲ្យមាន ជម្លោះខ្សែដេករវាងអ្នកលក់នឹងសហគមន៍ឡើយ ហើយក៏មិនមានជម្លោះខ្សែឈរពាក់ព័ន្ធនឹង អ្នកលក់និងភ្នាក់ងារប៉ូលីសសេវាស៊ីវិលនៃ Kota Solo និងបរិធាន(រចនាសម្ព័ន្ធនិងមធ្យោបាយ នៃប្រតិបត្តិការ)រដ្ឋាភិបាលដទៃ។ នៅថ្ងៃត្រូវផ្លាស់ទី អ្នកលក់តាមផ្លូវបានស្លៀកពាក់ សំលៀកបំពាក់ជប៉ុននិងធ្វើការសំដែងតាមផ្លូវទៅកាន់ទីកន្លែងថ្មី។

ប្រសិនបើមិនធ្លាប់មានពីមុនមកទេ ការខិតខំប្រឹងប្រែងសម្រាប់ការផ្លាស់ទីតាំងដោយ សន្តិភាពនិងសណ្តាប់ធ្នាប់នៃអ្នកលក់តាមផ្លូវពី Banjarsari ទៅកាន់ Notoharjo គឺកម្រនឹងមាន ណាស់នៅក្នុងកម្មវិធីគ្រប់គ្រងអ្នកលក់តាមផ្លូវនៅក្នុងប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ី។ សឹងតែការផ្លាស់ ទីតាំងទាំងអស់នៃអ្នកលក់តាមផ្លូវក្នុងទីក្រុងឬទីតាំងដែលមានមនុស្សរស់នៅយ៉ាងក្រាស់

ក្រែលបានបញ្ចប់ដោយជម្លោះខាងផ្លូវកាយជាប់ទាក់ទងនឹងអ្នកលក់តាមផ្លូវ អាជ្ញាធរ
រដ្ឋាភិបាលនិងនគរបាលឬទាហាន។

១ កត្តាជោគជ័យនៃការអនុវត្តល្អៗ

■ **ភាពចាំបាច់នៃការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចសម្រាប់ជីវិតដែលគុណភាព
ល្អប្រសើរជាងមុន**

សេដ្ឋកិច្ចទំនើបបានសន្មតទុកជាមុនថាការកែលម្អក្នុងកម្រិតជីវភាពរស់នៅគឺអាចទៅរួចប្រសិនបើមានការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច ដែលតែងតែនាំទៅកាន់លក្ខខណ្ឌរស់នៅល្អជាងមុន។ ហេតុដូច្នេះហើយ ចំណុចសំខាន់គឺការអភិវឌ្ឍដែលមានគុណភាពនិងនិរន្តរភាពដែលគិតគូរទៅលើការរីកចម្រើននៃស្តង់ដារមនុស្ស ដូចជាក្នុងផ្នែកនៃគុណភាពជីវិតនៃប្រទេសមួយឬសហគមន៍មួយ។ ការប្រតិបត្តិជោគជ័យនៃការបំប្លែងទីអ្នកលក់តាមផ្លូវនៃទីក្រុងសូឡូ Solo ដោយជៀសវាងជម្លោះខ្សែឈរនិងដេកបានបង្ហាញថាការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចមូលដ្ឋានអាចកើតមានដោយកែលម្អគុណភាពនៃជីវិតនៃវិស័យដែលជាចម្លាយ។

■ **ការបង្កើតប្រាក់ចំណូលនាំមកនូវស្តង់ដាររស់នៅល្អប្រសើរជាងមុននៃអ្នក
លក់តាមផ្លូវ**

ជោគជ័យមួយទៀតក្នុងការគ្រប់គ្រងនៃអ្នកលក់តាមផ្លូវនៅ Kota Solo គឺបានរីកចម្រើនជាងមុននៃស្តង់ដាររស់នៅនៃអ្នកលក់តាមផ្លូវមួយចំនួនធំដែលត្រូវបានបំប្លែងទីឬដោយបានចូលរួមក្នុងគម្រោងការអភិវឌ្ឍ។ ជាឧទាហរណ៍ ប្រធានJokoនៃសមាគមន៍អ្នកលក់ទីផ្សារKlithikan Notoharjo បានអះអាងថាស្ថានភាពនៃប្រាក់ចំណូលនៃអ្នកលក់តាមផ្លូវភាគច្រើនដែលបានផ្លាស់ទីពីបូជនីយដ្ឋានBanjarsari ទៅទីផ្សារKlithikanបានរីកចម្រើនប្រហាក់ប្រហែលទៅ នឹងឈ្មួញ។ នេះបានសេចក្តីថាប្រាក់ចំណូលរបស់ពួកគេបច្ចុប្បន្ននេះគឺខ្ពស់ជាងប្រាក់

ចំណូលនៃអ្នកលក់តាមផ្លូវធម្មតាច្រើន។ ជាការពិត គាត់បានបន្ថែម សហសេរីកផ្សាររបស់គាត់ដែលជួញដូរគ្រឿងបន្លាស់សម្រាប់រថយន្ត ទទួលបានអត្រាការលក់ដាច់ប្រចាំខែខ្ពស់ឈានដល់ខ្ទង់ពាន់លានរូប៊ី rupiah។ ចំនួនតិចតួចនៃអ្នកជួញដូរនៅផ្សារKlithikan (អ្នកលក់តាមផ្លូវ ដែលបានផ្លាស់ទី)ដែលរស់នៅក្នុងអាគារខ្ពស់ៗដែលរដ្ឋបាលទីក្រុង Surakartaធ្វើឲ្យមានតម្លៃថោកសម្រាប់ពួកគេគឺជាភស្តុតាងមួយដែល បញ្ជាក់ថាអ្នកលក់តាមផ្លូវធម្មតារកប្រាក់ចំណូលបានច្រើនជាងមួយ លានរូប៊ីIDRក្នុងមួយខែ ដែលជាចំណូលអតិបរមាសម្រាប់ភាពមានសិទ្ធិ ទទួលបានសម្បទានផ្ទះ។

ការបង្កើតប្រាក់ចំណូលសម្រាប់អ្នកលក់តាមផ្លូវបានត្រូវគាំទ្រដោយ កម្មវិធីគ្រប់គ្រងអ្នកលក់តាមផ្លូវដែលមានតំណភាពនិងភាពត្រឹមត្រូវ។ ឈ្មួញ(អ្នកលក់តាមផ្លូវដែលត្រូវបានផ្លាស់ទី)មិនដែលត្រូវបានបង្ខំឲ្យបង់ ថ្លៃអ្វីផ្សេងក្រៅពីអ្វីដែលបានចែងក្នុងកិច្ចសន្យានោះទេ។ បុគ្គលិកនៃ សេវាកម្មទីផ្សារដែលបានកំណត់ដោយរដ្ឋបាលទីក្រុងបានបំពេញការ ងាររបស់ពួកគេបានយ៉ាងល្អនិងសុទ្ធតែត្រូវបានគ្រប់គ្រងទៅតាម ខសន្យាដែលមាន ដូចជា ការផ្លាស់ទីតាំងឥតគិតថ្លៃ តង់ ។ល។

■ ការកើនឡើងការបង្កើតប្រាក់ចំណូលមូលដ្ឋាន

លោកអភិបាលក្រុងចូកូ វីដូដូJoko Widodo បានពន្យល់ថាចាត់តាំងពី ការប្រតិបត្តិនៃគម្រោងការគ្រប់គ្រងសម្រាប់ទីផ្សារបុរាណនិងអ្នកលក់ តាមផ្លូវក្នុងដើមឆ្នាំ២០០៦ មានការកើនឡើងនៃប្រាក់ចំណូលមូលដ្ឋាន នៃ Kota Solo ដែលបង្កើតដោយសេវាកម្មការគ្រប់គ្រងទីផ្សារ។ ការកើនឡើងមានចំនួនពី៧.៨ពាន់លានរូប៊ីIDR ក្នុងឆ្នាំ២០០៦ ទៅ ១៨.២ពាន់លានរូប៊ីIDRក្នុងឆ្នាំ២០១០។

■ ការល្អប្រសើរឡើងនៃគុណភាពជីវិតនៅទីក្រុង

ក្រៅពីការសម្រេចបានការធ្វើផែនការទំហំទីក្រុង ភាពទាក់ទងនៃ
ជោគជ័យការគ្រប់គ្រងអ្នកលក់តាមផ្លូវក្នុងទីក្រុងសូឡូSoloចំពោះ
ជីវភាពនៃប្រជាជនមូលដ្ឋានមានក្នុងផ្នែកដូចជា៖

- ការបង្កើតសង្គមមួយជោគជ័យទាំងផ្នែកចិត្តសាស្ត្រនិងផ្នែក
រូបសាស្ត្រដោយបង្កើតឡើងជាថ្មីនៃទីធ្លាសាធារណៈជាទីដែល
ប្រជាពលរដ្ឋអាចជួបគ្នាជាមួយសមាជិកនៃសហគមន៍របស់ពួក
គេ ធ្វើការប្រាស្រ័យទាក់ទង និងអភិវឌ្ឍខ្លួនរបស់ពួកគេនិង
គ្រួសាររបស់ពួកគេ និងសមាជិកសហគមន៍អាចប្រមូលផ្តុំ
នៅទីធ្លាក្រុងដែលមានសុវត្ថិភាព ជាសុខភាពនិងប្រកបដោយ
ភាពរីករាយ។
- គុណភាពដែលល្អប្រសើរជាងមុននៃបរិស្ថានទីក្រុង ជាពិសេស
ខ្យល់អាកាសដែលមានគុណភាពខ្ពស់ជាងមុន គឺទទួលបាន
ដោយការថយចុះនៃការស្ទះចរាចរបន្ទាប់ពីការផ្លាស់ទីតាំងនៃអ្នក
លក់តាមផ្លូវ។
- ការទទួលបានមកវិញនូវសិទ្ធិរបស់ប្រជាពលរដ្ឋលើទីធ្លា
សាធារណៈ ដែលជាទីកន្លែងមានសុវត្ថិភាព ជាសុខភាពនិងជួយ
ទ្រទង់ជីវិត ដោយហេតុនោះធ្វើឲ្យទីក្រុងសូឡូSoloក្លាយជាទីក្រុង
មួយដែលមានលក្ខណៈរួសរាយទៅប្រជាជននៅទីនោះណាស់។
- ការផ្លាស់ទីតាំងនេះបានធ្វើឲ្យមានការកែលម្អនៃគុណភាពជីវិត
នៃអ្នកលក់តាមផ្លូវពីព្រោះបច្ចុប្បន្ននេះពួកគេមានលំនៅដ្ឋាន
ខ្ពស់ៗនិងទំនើបដែលមានតម្លៃថោកដែលផ្តល់ដោយ
រដ្ឋាភិបាល។

២ វិធានការសម្រាប់ភាពជោគជ័យនៃការគ្រប់គ្រងអ្នកលក់តាមផ្លូវ

មេរៀនដែលអាចទទួលបានពីភាពជោគជ័យនៃសូឡូSoloគឺវិធានការខុសគ្នាដែលប្រើប្រាស់ដោយរដ្ឋបាលទីក្រុងដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាដែលងាយផ្លាស់ប្តូរនិងដែលគួរឱ្យខាននេះ។ វិធានការដែលបានធ្វើឱ្យជោគជ័យដល់ការផ្លាស់ទីតាំងនេះមានដូចខាងក្រោម៖

- ផែនការការគ្រប់គ្រងអ្នកលក់តាមផ្លូវត្រូវបានបំពាក់ជាមួយនឹងផែនទីដែលមានលក្ខណៈលំអិតបន្តិច រួមទាំងការអះអាងហេតុផលដែលត្រូវបានវាយតម្លៃរួច គឺមានសេចក្តីពន្យល់ជាស្រេចដែលច្បាស់លាស់និងគួរឱ្យជឿចំពោះភាពអាចសម្រេចបាននៃផែនការបំលាស់ទីតាំង។
- ដំណាក់កាលនីមួយៗត្រូវតែមានតម្លាភាពនិងអាចរកបានយ៉ាងទូលាយដោយអ្នកលក់តាមផ្លូវ អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល និងសាធារណៈ និងប្រសិនបើចាំបាច់ សមាជិកបុគ្គលិកទំនាក់ទំនងសាធារណៈពិសេសត្រូវចាត់តាំងដើម្បីកាន់កាប់កម្មវិធីនេះសម្រាប់ជាការប្រទាក់ជាមួយនឹងភាគីខាងក្រៅ។
- លះបង់សមាជិកបុគ្គលិកទាំងអស់នៃរដ្ឋបាលមូលដ្ឋានដើម្បីប្រតិបត្តិកម្មវិធីការគ្រប់គ្រងអ្នកលក់តាមផ្លូវបានទាំងស្រុង។
- ឯកទេសកម្មនៃឈ្មួញដោយប្រើប្រាស់មធ្យោបាយគ្រប់បែបយ៉ាងជាពិសេសមធ្យោបាយបែបវប្បធម៌(ប្រសិនបើមាន) ប៉ុន្តែជាមួយនឹងភាពគង់វង្ស។
- សង្គមបូនីយកម្មទៅលើប្រព័ន្ធសារពិមានជាមួយនឹងហេតុផលអះអាងគឺទំនាក់ទំនងនៃសារពត៌មានជាមួយនឹងសេចក្តីបញ្ជាក់ច្បាស់លាស់និងមានតម្លាភាព។
- សង្គមបូនីយកម្មទៅលើក្រុមសង្គមស៊ីវិល ជាក់ស្តែងគឺអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលនិងអ្នកសកម្មនិយមមូលនិធិសង្គមក៏ដូចជាអ្នកដទៃទៀត។

- បង្ហាញថាការផ្លាស់ទីតាំងមិននាំឲ្យខាតបង់ដល់ចំណូលប៉ុន្តែដើម្បីការកើនឡើងនៃប្រាក់ចំណូលនិងកន្លែងសមរម្យមួយសម្រាប់ធ្វើអាជីវកម្ម។
- ធ្វើឲ្យជាប់ពាក់ព័ន្ធពីភ្នាក់ងាររដ្ឋាភិបាលទាំងអស់ ចំណែកឯកម្មវិធីអ្នកលក់តាមផ្លូវគួរតែជាផ្នែកមួយនៃកម្មវិធីដែលមានស្រាប់នៃភ្នាក់ងាររដ្ឋាភិបាលទាំងឡាយ។ (យុទ្ធសាស្ត្រការសំដៅទៅរកកន្លែងតែមួយដែលអ្នករួមចំណែកទាំងអស់សុទ្ធតែជាផ្នែកមួយនៃដំណើរការទាំងមូល)។

គ- ឱកាសនិងការលំបាក

មធ្យោបាយតាមបែបមានការចូលរួមមានមូលដ្ឋានជាវប្បធម៌នៃរដ្ឋបាលទីក្រុងក្លាយទៅជាវិធីមួយដ៏មានការច្នៃប្រឌិតដើម្បីអ្នកលក់តាមផ្លូវមានការទុកចិត្តក្នុងការផ្លាស់ទីតាំងនៃអាជីវកម្មរបស់ពួកគេ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ការធ្វើតាមមធ្យោបាយនេះប្រហែលជាមិនអាចមានភាពជោគជ័យនៅក្នុងបរិស្ថានវប្បធម៌ដទៃទៀត។ ហេតុនេះ វាមានការចាំបាច់ក្នុងការពិនិត្យមើលលើមធ្យោបាយណាដែលអាចមានប្រសិទ្ធភាពក្នុងសហគមន៍ណាមួយ។ ជាងនេះទៅទៀត និរន្តរភាពនៃកម្មវិធីអភិវឌ្ឍដែលកំពុងតែល្អនិងស្ថិតក្នុងស្ថានភាពត្រឹមត្រូវប្រហែលជាមិនអាចសម្រេចបានក្នុងរយៈពេលយូរក្រោយអណត្តិនៃរដ្ឋបាលទីក្រុងបច្ចុប្បន្ននេះ។ មានផ្លូវមួយដើម្បីបញ្ចូលកម្មវិធីនេះចូលក្នុងស្ថាប័នគឺផ្តល់គ្រោងបទបញ្ជាស្របច្បាប់ដែលមានសារៈសំខាន់ដើម្បីធានានិរន្តរភាពវាជាយូរអង្វែង។

ទំហំសមត្ថភាពនៃការអនុវត្តសម្រាប់ប្រទេសដទៃទៀតត្រូវពឹងផ្អែកទៅលើរចនាសម្ព័ន្ធនៃសង្គមសេដ្ឋកិច្ចនិងក្របខ័ណ្ឌច្បាប់នៅក្នុងប្រទេសដែលធ្វើតាម។ ហេតុនេះហើយ ការកែតម្រូវខ្លះៗគួរតែមានដើម្បីឲ្យស្របតាមលក្ខខណ្ឌទូទៅនៅក្នុងទីក្រុងដែលជាទីកន្លែងដែលការគ្រប់គ្រងអ្នកលក់តាមផ្លូវត្រូវអនុវត្ត។ ជាងនេះទៅទៀត ដំណោះស្រាយដ៏ជោគជ័យសម្រាប់បញ្ហានេះទៅលើអ្នកលក់នៅផ្សារប្រហែលជាអាចធ្វើឲ្យប្រជាជននៅតាមជនបទមានសេចក្តីក្លាហានក្នុងការមកកាន់ទីក្រុងដែលអាចធ្វើឲ្យបញ្ហានេះកាន់តែអាក្រក់ថែមទៀត។

កម្រងសំណួរណែនាំសម្រាប់អ្នកហាត់រៀន/អ្នកចូលរួម៖

ក. តើបញ្ហាមូលដ្ឋានអ្វីដែលការគ្រប់គ្រងនៃអ្នកលក់តាមផ្លូវខិតខំដោះស្រាយ?

ខ. តើកម្មវត្ថុនៃគម្រោងនោះមានអ្វីខ្លះ? តើធាតុសំខាន់ៗរបស់វាមានអ្វីខ្លះ?

គ. តើគម្រោងនោះត្រូវបានប្រតិបត្តិយ៉ាងដូចម្តេច?

ឃ. តើអ្វីខ្លះជាលទ្ធផលនៃគម្រោងនោះ?

ច. តើគម្រោងនោះមានធាតុថ្មីៗដែលឬទេ? ចូរបកស្រាយប្រសិនបើមាន។

ឆ. តើមានការលំបាកអ្វីខ្លះនៃគម្រោងដែលអ្នកអាចកំណត់បាន? ចូរបកស្រាយថា តើការលំបាកទាំងនោះត្រូវបានដោះស្រាយយ៉ាងដូចម្តេចនៅក្នុងគម្រោងនោះ។

ជ. តើមានមេរៀនសំខាន់ៗអ្វីខ្លះដែលអ្នកអាចទាញចេញពីការសិក្សានេះដែលអាចជាផលប្រយោជន៍នៅក្នុងគម្រោងស្រដៀងគ្នានៅពេលអនាគត?

៦-២-៣ វិនិយោគសារជាថ្មីលើក្រុងភូកេតចាស់៖ ទេសចរណ៍វប្បធម៌ជាយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍

ក- សវនានិងភាពសមហេតុផលនៃការអនុវត្ត

ក្រុងភូកេតមានទីតាំងស្ថិតនៅភាគខាងអាគ្នេយ៍នៃភូកេត មានផ្ទៃដីគ្របដណ្តប់លើដី១២ គីឡូម៉ែតការ៉េ។ ទាំងអស់មានក្រុមគ្រួសារសរុប២០,៨៧៧ដែលមានប្រជាជនសរុបចំនួន ១៧,៥៨៣នាក់ (ប្រុស ៣៤,២០៧ និងស្រី ៤០,៣៦៧) រួមទាំងជនជាតិមិនមែនថៃ។ ដង់ស៊ីតេប្រជាជនមានចំនួន៦,២១៦នាក់ក្នុងមួយគីឡូម៉ែតការ៉េ។ នៅចំណុចនៃក្រុងមានមជ្ឈមណ្ឌលពាណិជ្ជកម្មនិងជំនួញ។ តំបន់ដែលនៅជិតគឺក្រុងចាស់សម្រាប់ជាលំនៅឯកជន។ តំបន់កាន់តែក្នុងកាន់តែមានដង់ស៊ីតេខ្ពស់។ ពួកគេភាគច្រើនជាអ្នកជំនួញ។ ផ្លូវថ្នល់ស្ថិតក្នុងតំបន់ទីក្រុងមានលក្ខណៈតូចនិងចង្អៀត។ នៅក្រុងនេះមាននិយោជកសរុប១,០៩៥។ ក្នុងឆ្នាំសារពើពន្ធ២០០៨ ប្រាក់ចំណូលមានចំនួន៧២៩,១៦៤,២៩៦.១៩បាត្រ និងចំណាយមាន៧៥២,៤១៤,១២២.៩៤បាត្រ។

ខេត្តភូកេត ដែលជាកោះមួយនៃភាគខាងត្បូងប្រទេសថៃ ត្រូវបានស្គាល់ជាលក្ខណៈសកលដោយឆ្នេរខ្សាច់ដ៏ស្រស់ស្អាតនៅជុំវិញកោះនេះ។ កន្លែងកម្សាន្ត សណ្ឋាគារមួយចំនួនធំ និងបរិក្ខារទេសចរណ៍ផ្សេងទៀតបានលេចឡើងតាមតំបន់ជុំវិញឆ្នេរនៃកោះភូកេត។ ប៉ុន្តែក្រុងភូកេតមិនមានសកម្មភាពទេសចរណ៍ច្រើននោះទេ បើប្រៀបធៀបនឹងឆ្នេរនៅតាមប្រាំងសមុទ្រ។

ផ្នែកមួយនៃក្រុងភូកេតគឺទីក្រុងចាស់ដែលគ្របដណ្តប់លើផ្ទៃដី ២១០ រ៉ែ Rais (83.03 acre)ដែលមិនមែនជាដីធំប៉ុន្មានទេប៉ុន្តែវាធ្លាប់ជាមជ្ឈមណ្ឌលពាណិជ្ជកម្ម។ វិថីខ្លះនៃតំបន់នេះមើលទៅពិតជាចាស់ដោយសារតែរចនាបថនៃអាគារ ហើយវាមានសក្តានុពលផ្នែកទេសចរណ៍សម្រាប់ធ្វើការអភិវឌ្ឍ។ ហេតុនេះ ក្រុងភូកេតបានសម្រេចចិត្តថានឹងវិនិយោគក្នុងការរៀបចំឡើងវិញនូវទីក្រុងចាស់នេះដើម្បីលើកកម្ពស់វាដោយការអភិរក្សសំណង់អាគារចាស់ៗដែលមានរចនាបថស្ថាបត្យកម្មប្លែកដែលត្រូវបានគេស្គាល់ថាជាSino-Portuguese (a.k.a. Sino-Colonial)និងទំនៀមទំលាប់ចាស់(the Malay-Chinese, a.k.a. Straits Chinese)

សម្រាប់ការទស្សនាជាត្រួសៗនៃទេសចរណ៍វប្បធម៌ក្នុងក្រុងភូកេត។ ជាមួយនឹងការអភិរក្សការវិនិយោគក៏បានលើកកម្ពស់ដល់ការចូលរួមពីប្រជាជន ការយល់ដឹងរបស់ប្រជាជនទេសចរណ៍វប្បធម៌ និងការកើនឡើងសេដ្ឋកិច្ចផងដែរ។

គម្រោងមួយដែលមានឈ្មោះថា ការអភិរក្សក្រុងចាស់ភូកេតនិងការអភិវឌ្ឍ ត្រូវបានបង្កើត។ ដោយមានការសហការគ្នាជាមួយនឹងក្រុងភូកេត គម្រោងនេះមានបំណងធ្វើការជាមួយសហគមន៍ មូលដ្ឋាននិងអង្គការដែលមានតួនាទីឈានមុខក្នុងការលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ នៃការអភិរក្សនៃស្ថាបត្យកម្មសំនង់អាការនៃទីក្រុងចាស់ ជាមួយនិងការអភិវឌ្ឍតំបន់នោះក្នុងគោលដៅសមរម្យមួយ ក្រោមការត្រួតពិនិត្យយ៉ាងជិតស្និទ្ធនៃអ្នកជំនាញស្ថាបត្យកម្ម Sino-Portunese។

ខ- ទេសចរណ៍វប្បធម៌ជាយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ដែលមានការចូលរួម

ដោយរងឥទ្ធិពលឋានលេខា (topography) វប្បធម៌ ទំនៀមទំលាប់ និងជីវភាពនៃទីក្រុងភូកេត រដ្ឋបាលនៃរដ្ឋាភិបាលភូកេតមានទស្សនវិស័យមួយសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍក្រុងភូកេតថាវានឹងតែងតែជាទីក្រុងដែលពោរពេញដោយភាពរីករាយនិងនៅតែសមរម្យសម្រាប់ការរស់នៅជានិរន្តរភាព។ ដឹកនាំដោយគោលនយោបាយប្រាំបីសម្រាប់សុភមង្គលនៃប្រជាជនដែលមួយក្នុងចំណោមនោះគឺលើកកម្ពស់សេដ្ឋកិច្ចរបស់ប្រជាជនសាមញ្ញ ទីក្រុងភូកេតអភិវឌ្ឍវិស័យទេសចរណ៍និងសកម្មភាពជំនួញរបស់ខ្លួនដោយប្រើប្រាស់អត្តសញ្ញាណពិតប្រាកដរបស់ខ្លួន ដូចជាស្ថាបត្យកម្មជីកម្រ របៀបរស់នៅ រូបមន្តធ្វើម្ហូប ការដែលមានចិត្តទូលាយនៃប្រជាជនជាកម្លាំងទាក់ទាញ។

តាំងពីពេលនោះមក ទីក្រុងភូកេតបានផ្ដើមសកម្មភាពមួយចំនួនដើម្បីលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងរបស់ប្រជាជន ដើម្បីស្រលាញ់និងយកចិត្តទុកដាក់សម្រាប់ក្រុងចាស់ និងដើម្បីលើកកម្ពស់វិស័យទេសចរណ៍ក្នុងទីប្រជុំជនភូកេតសម្រាប់ការពង្រឹងសេដ្ឋកិច្ចដូចខាងក្រោម៖

- ពិធីបុណ្យនៃក្រុងចាស់របស់ភូកេតមានការតាំងពិព័ណ៌ វេទិកាសម្រាប់ការសន្ទនាក្រុងចាស់ ការសម្តែងភ្លើងនិងសម្លេង ការសម្តែងប្រពៃណី និងហាងម្ហូបក្នុងស្រុកតាមផ្លូវThalang។

- ប្រពៃណីក្នុងស្រុកនិងការសន្ទនាជាលក្ខណៈទំនៀមទំលាប់ដូចជាកូនអ្នកថែរក្សាអ្នកជំនឿលើវិញ្ញាណ បុណ្យព្រះខែ កូនបុព្វជន បុណ្យអ្នកបួស និងកូនអ្នកបង្កើតភូតេត។
- ការបង្កើត “មូលនិធិភូតេតចាស់” ដោយបណ្តាញនៃសម្ព័ន្ធមិត្តមួយនៃសហគមន៍ ដែលមានបំណងក្នុងការចូលរួមចំណែកពីសាធារណៈក្នុងការអភិរក្សស្ថាបត្យកម្ម វប្បធម៌ និងជីវភាពរស់នៅ។
- ការរៀបចំពិធីបុណ្យ “ភូតេតឆ្នាំ-ម្សិលមិញ” ដើម្បីនាំមកនូវភ្ញៀវកាន់តែច្រើនចូលទៅក្នុងតំបន់ទីប្រជុំជន។
- ការលើកកម្ពស់ការប្រារព្ធពិធីរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍តាមប្រពៃណីនៃភូតេតដើម្បីបង្ហាញពីអត្តសញ្ញាណនៃរបៀបរស់នៅនិងវប្បធម៌នៃភូតេត។
- ការថែរក្សានៃសម្លៀកបំពាក់ Nyonya (សម្លៀកបំពាក់ប្រពៃណីPeranakan)
- ការបង្កើតក្រុមអ្នកនេសាទទំហំតូចនៅ Ban Ko Jan ជិត Sapan Hin សម្រាប់សកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ចប្រាំងសមុទ្រ និងជាបណ្តាញទីផ្សារបន្ថែមសម្រាប់ត្រីដែលចាប់បាន ឆ្ពោះហើយវាជួយបង្កើតប្រាក់ចំណូលនិងការសន្សំ។
- ការហ្វឹកហាត់មគ្គុទេសក៍ទេសចរណ៍ស្ម័គ្រចិត្តនិងការអភិវឌ្ឍនៃសក្តានុពលសហគមន៍មូលដ្ឋានឲ្យក្លាយជាម្ចាស់ផ្ទះល្អដើម្បីពង្រឹងសមត្ថភាពវិស័យទេសចរណ៍។

ជាងនេះទៅទៀត ទីក្រុងភូតេតបានវិនិយោគលើកម្មវិធីការកែលម្អបរិស្ថាននិងទេសភាព ទីក្រុងដើម្បីធានានូវបរិយាកាសសប្បាយរីករាយនិងស្រស់ស្អាត និងធានាការពេញចិត្តរបស់ភ្ញៀវក្នុងការមកទស្សនាក្រុងភូតេតដែលស្អាត ងាយស្រួលនិងគួរជាទីចូលចិត្ត ឧទាហរណ៍ ការកែលម្អប្រព័ន្ធទឹកសាធារណៈ ការគ្រប់គ្រងសំណល់រឹងនិងធនធានថាមពលបៃតង ថាមពលក្រោមដី ។ល។ ដើម្បីនាំមកនូវភាពទាក់ទាញនៃវិថីនៃក្រុងភូតេត ការវិនិយោគលើបច្ចេកវិទ្យា

គមនាគមន៍ទំនើប ការវិនិយោគលើទំនាក់ទំនងសាធារណៈ ការអប់រំ ដូចជាការហ្វឹកហាត់ ជំនាញភាសាបរទេស បច្ចេកវិទ្យាអន្តរគមនាគមន៍ ។ល។

ទីក្រុងភូកេតក៏បានធ្វើផែនការរយៈពេលវែងពីការវិនិយោគវិស័យទេសចរណ៍ដើម្បីធ្វើឲ្យ វិស័យទេសចរណ៍នៅភូកេតមានភាពជឿនលឿន ឧទាហរណ៍ការបង្កើតឲ្យមានសារមន្ទីរ សម្រាប់ការអប់រំនិងទេសចរណ៍ ដូចជាសារមន្ទីរ Ban Kao សារមន្ទីរThaihua ដែលធ្លាប់ជា សាលារៀនពីមុនមក; ឧទាហរណ៍មួយទៀតគឺការបង្កើតឲ្យមានមជ្ឈមណ្ឌលព័ត៌មានសម្រាប់ ភ្ញៀវទេសចរក្នុងតំបន់ក្រុងចាស់ដើម្បីឲ្យមានភាពងាយស្រួលដល់ភ្ញៀវទេសចរដែលចូលចិត្ត ទេសភាពក្នុងការដើរហើរនៅក្នុងក្រុងចាស់ភូកេត ហើយការនេះបានគ្រប់គ្រងវិស័យ ទេសចរណ៍ក្នុងលក្ខណៈនិរន្តរភាព ដូចនេះហើយក្រុងចាស់ភូកេតបានក្លាយជាតំបន់ ទេសចរណ៍ដ៏សំខាន់មួយនៃខេត្តនេះ។ នៅពេលទស្សនាភូកេត អ្វីដែលត្រូវតែទស្សនានោះគឺ ក្រុងចាស់នៃភូកេតពីព្រោះវាល្បីខាងស្ថាបត្យកម្ម Sino-Portuguese របៀបរបបរស់នៅ និង រូបមន្តធ្វើម្ហូបក្នុងស្រុក។ ភាពជោគជ័យនេះបានជំរុញឲ្យសេដ្ឋកិច្ចមូលដ្ឋានមានការរីក លូតលាស់ និងអ្វីដែលអាចមើលឃើញផ្ទាល់នោះគឺការត្រឡប់មកវិញនូវភូកេតជំនាន់ថ្មីទៅកាន់ តំបន់ក្រុងចាស់ដើម្បីចាប់ផ្តើមឬធ្វើសារជាថ្មីនូវសកម្មភាពជំនួញរបស់ខ្លួន ធ្វើឲ្យថ្មីឡើងវិញនៃ ផ្ទះ Sino-Portuguese របស់ពួកគេឲ្យទៅបន្ស៊ីជាមួយនឹងបរិយាកាសក្រុងចាស់ និងដាក់លក់ ច្រើនជាងមុននូវផលិតផលបុរាណរបស់ពួកគេ។

១ មរតកប្រវត្តិសាស្ត្រនិងស្ថាបត្យកម្មដ៏សម្បូរបែបនៃភូកេតជាការទាក់ទាញទេសចរ

ភូកេត ដែលជា“គុជនៃ Andaman” គឺមិនត្រឹមតែជាមូលដ្ឋានឆ្នេរសមុទ្រនោះទេ។ វា មានប្រវត្តិសាស្ត្រយ៉ាងសម្បូរបែបថាជាប្រទេសនៃការជីកយកសំណប់បារាំង មានប្រជាជនជា ជនជាតិ Siamese ចិនម៉ាឡេឥណ្ឌា Erasiens និង sea gypsies។ សហគមន៍មួយដែលកម្រក្នុង ភូកេតគឺ “Baba” ជាមួយនិងរបៀបរបបរស់នៅ ភាសា សម្លៀកបំពាក់និងម្ហូបអាហារតាមបែប របស់ពួកគេ។ គ្រឹះនៃសហគមន៍នេះត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយសម្ព័ន្ធដើម ចន្លោះអ្នកដឹករ៉ែ សំណប់បារាំងHokkien និងស្រ្តីSiamese។ មរតកBabaដែលខុសប្លែកពីគេនេះអាចឃើញបាន នៅក្នុងក្រុងចាស់ភូកេត។

ចាត់តាំងពីទសវត្សឆ្នាំ១៨២០ ការដឹករករ៉ែនៅក្នុងភូគេតគឺនៅក្នុងដៃនៃអ្នកផ្សេងៗទៀត ជនជាតិចិនដែលមកពីតំបន់តាំងទីលំនៅ **British Striats** ជាពិសេសគឺ **Penang** ។ កំឡុងពេលនោះ ការវែងរកមាសបានរីករាលដាលពីផ្នែកខាងក្នុងនៃ **Kathu** ទៅដល់ឈូងសមុទ្រ **Tongkah** និង ប្រហែលជាឆ្នាំ១៨៥០ ក្រុង **Tongkah** ត្រូវបានបង្កើត។ ការតាំងទីលំនៅនេះបានបង្កើតគ្រឹះជាប្រវត្តិសាស្ត្រនៃក្រុងភូគេតសព្វថ្ងៃនេះ។

នៅដើមសតវត្សទី២០ អរិយធម៌មួយធំគ្រាន់បើដែលបង្កើតដោយ **Phraya Rassada Nupradit (Khaw Sim Bee na Ranong)** ក្នុងកំឡុងពេលនៃអណត្តិរបស់គាត់ជាអគ្គស្នងការនៃភូគេត(១៩០០-១៩១៣) ។ គាត់បានធ្វើដីសម្បទានដ៏ធំមួយទៅឲ្យក្រុមហ៊ុនដឹករ៉ែអូស្ត្រាលីអ៊ីរ៉ប **Tongkah Harbour Dredging** ជាថ្មីនឹងមូលនិធិដើម្បីអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ។ ផ្លូវថ្នល់ត្រូវបានសាងសង់ ព្រែកដឹកត្រូវបានយកចេញនូវដីល្បាក់ដែលបង្ករទុក និង អាគារសាធារណៈមួយចំនួនត្រូវបានសាងសង់។ ដោយសារតែភូគេតដែលមានសុវត្ថិភាពជាងមុន មានអ្នកជំនួញនិងក្រុមគ្រួសាររបស់គេច្រើនជាងមុន ជាពិសេសអ្នកដែលមកពី **Penang** បានតាំងទីលំនៅនៅភូគេត។ ដោយមានការថ្កុំថ្កើងជាងមុន សាលារៀននិងប្រាសាទមានការសាងសង់។

ជាមួយនឹងការសម្ពោធន៍ជើងហោះហើរផ្ទាល់រវាងអ៊ីរ៉បនិងបាងកកនៅដើមទសវត្សឆ្នាំ ១៩៧០ ភូគេតបានចាប់ផ្តើមក្លាយជាគោលដៅនៃទេសចរ។ ដប់ឆ្នាំក្រោយមក ទីផ្សារសំណាប៉ាហាំងបានរលំប៉ុន្តែជាសំណាងសេដ្ឋកិច្ចត្រូវបានសង្គ្រោះដោយការរីកចម្រើននៃវិស័យទេសចរណ៍ជំនួសវិញ។ តំបន់ដឹករ៉ែពីមុនមួយចំនួនធំត្រូវបានប្រែក្លាយជាមន្ទីរពេទ្យដែលប្រណិតៗ។ ចំណែកក្នុងក្រុងចាស់ត្រូវបានចៀសវាងដោយឧស្សាហកម្មទេសចរណ៍រហូតមកពេលថ្មីៗនេះ។

មរតកស្ថាបត្យកម្ម

មរតកវប្បធម៌នៃភូគេតគឺជាការឆ្លុះបញ្ចាំងមួយនៃភាពរុងរឿងក្នុងជំនាន់សំណាប៉ាហាំង មានការរីកចម្រើន។ ទេសភាពទីក្រុងគឺប្លែកក្នុងប្រទេសថៃ ប៉ុន្តែវាតំណាងឲ្យការតាំងទីលំនៅនៃ **British Striats** ដូចជា **Penang Malacca** និងស៊ីងបុរី។ ស្ថាបត្យកម្មនោះភាគច្រើន

ត្រូវបានឲ្យឈ្មោះថា “Sino-Portuguese”ដោយស្ថាបត្យករក្រុងបាងកកបច្ចុប្បន្ន។ ក្រុងភូកេត ត្រូវបានគេយកធ្វើជាគម្រោយអាណានិគមអង់គ្លេសលើ Penang នៅក្នុងប្រទេសម៉ាឡេស៊ី និងវាគឺជាដើមកំណើតនៃឥទ្ធិពលរបស់ពួកអឺរ៉ុបទៅលើស្ថាបត្យកម្មរបស់ខ្លួន។ ហាង ផ្ទះ និង វីឡានៅភូកេតតំណាងឲ្យអ្វីទាំងនោះនៅក្នុងPenang ក្នុងលក្ខណៈជាទម្រង់ សម្ភារៈ និង រចនាបថជាមួយនឹងប្រធានក្បាច់ថែមៗម្តងៗ។ ស្ថាបត្យកម្មរបស់ថៃកើតឡើងក្នុងទសវត្សឆ្នាំ ១៩៣០ និងចាប់តាំងពីពេលនោះមក ស្ថាបត្យកម្មភូកេតបានចាប់ផ្តើមឃ្លាតចេញពីរចនាបថ Penang។

ក្រុងភូកេតបានធ្វើទំនើបកម្មជាមួយនឹងកោះទាំងមូល។ នៅមជ្ឈមណ្ឌលប្រវត្តិសាស្ត្រ ផ្លូវដែលចង្អៀតត្រូវមកទទួលកម្រិតចរាចរណ៍ដែលមានលក្ខណៈទំនើប ក្នុងពេលជាមួយគ្នា ផ្លូវដើរទាំងប្រាំគឺមិនអាចចូលទៅបានក្នុងផ្នែកខ្លះ។ ទេសភាពតាមផ្លូវភាគច្រើនគឺល្អពេញ លេញ ទោះបីជាមានការបាក់បែកនៅទីកន្លែងខ្លះៗព្រោះតែមានការចាក់បំពេញបែបទំនើប និងផ្លាកផ្សាយពាណិជ្ជកម្មនានាក៏ដោយ។ ជាទូទៅ ចរិតលក្ខណៈនៃក្រុងចាស់ភូកេតគឺ ពិសេសនិងមានភាពទាក់ទាញគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ទាក់ទាញភ្ញៀវទេសចរទាំងជនជាតិថៃនិង ជនបរទេស។

ទោះបីជាក្រុងចាស់លែងជាមជ្ឈមណ្ឌលពាណិជ្ជកម្មនៃភូកេតហើយក្តី ភាគច្រើននៃ ផ្ទះហាងទំនិញ គឺនៅតែមានមុខងារជាហាងលក់ទំនិញនិងជាលំនៅដ្ឋាន។ ទីកន្លែងសម្រាប់ បរិភោគក្នុងភូកេតនិងក្រុងចាស់គឺមិនមានការលើកលែងដែរ។ នៅផ្លូវសំខាន់ ផ្លូវ Thalang នៅ តែត្រូវគេស្គាល់ថាជាតំបន់ជំនួញមួយចំនួន ជាពិសេសគឺវាយនភ័ណ្ឌផ្គិតក្រណាត់។ នៅពេល ដែលពាណិជ្ជកម្មផ្សេងទៀតច្រើនតែជាអ្នកផ្គត់ផ្គង់ លក់ដុំ ឈ្នួញសំនុំហាំង ហាង គ្រឿងចក្រធុនធំ និងអ្នកផ្គត់ផ្គង់គ្រឿងម៉ាស៊ីន បច្ចុប្បន្ននេះហាងលក់វត្ថុបុរាណ ហាងកាហ្វេ និងភោជនីយដ្ឋានបែបអឺរ៉ុបកំពុងតែរីកលូតលាស់ក្នុងកម្រិតយឺតៗប៉ុន្តែមានភាពស្រស់ស្អាត។

២ សកម្មភាពប្រតិបត្តិការអនុវត្តន៍នៃភូកេត

ដំបូងឡើយក្នុងឆ្នាំ១៩៩២ ក្រុងភូកេតព្រួយបារម្ភអំពីតំបន់ក្រុងចាស់របស់ខ្លួននៅពេល ដែលផ្ទះហាងត្រូវបានគេមិនអើពើ បោះបង់ចោល និងបិទចោលទោះបីជាវាជាតំបន់មាន

សក្តានុពលខាងទេសចរណ៍។ តាមរយៈដេប៉ាដឹមង់បរិស្ថានទីក្រុង GTZ បានស្វែងរកគោលដៅមួយសម្រាប់គម្រោងអភិរក្សទៅលើការគ្រប់គ្រងបរិស្ថានទៅតាមមធ្យោបាយការរួមចំណែក។ រួចGTZនិងក្រុងភូកេតក្នុងឋានៈជាគម្រោងការអភិរក្សសាកល្បង បានចាប់ផ្តើមកម្មវិធីមួយឈ្មោះថាការអភិរក្សនិងការរីកចម្រើននៃបរិស្ថានស្ថាបត្យកម្មក្នុងក្រុងចាស់ភូកេត។ វត្ថុបំណងមាន ១) ដើម្បីលើកស្ទួយវិស័យសេដ្ឋកិច្ចក្នុងក្រុងចាស់ភូកេត, ២) ដើម្បីអភិរក្សបរិស្ថានស្ថាបត្យកម្ម, ៣) ដើម្បីការពាររៀបរយរបស់នៅតាមបែបចាស់ ទំនៀមទំលាប់វប្បធម៌និងជីវភាពនៃភូកេតដ៏ពិតប្រាកដ និង៤) ដើម្បីលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងផ្នែកបញ្ហាការថែរក្សាការពារវប្បធម៌។

ពីមុនភាគីបីជាអ្នកដើរតួសំខាន់; GTZ ក្រុងភូកេត និងសាស្ត្រាចារ្យស្ថាបត្យកម្មបណ្ឌិត Yongthanit Pimonsathean និងអ្នកជំនាញមកពីសាកលវិទ្យាល័យKing Mongkut Ladkrabang ដែលឧបត្ថម្ភដោយក្រសួងវិទ្យាសាស្ត្រ បច្ចេកវិទ្យា និងបរិស្ថាន។ ក្រោយមកមានក្រុមស៊ីវិល សមាគមន៍ និងមូលនិធិមួយចំនួនទៀតបានចូលរួមជាមួយនិងក្រុងភូកេតក្នុងការចូលរួមចំណែកការខិតខំប្រឹងប្រែងអភិរក្សបែបនេះ។ ឧទាហរណ៍មួយចំនួនពីក្រុមទាំងនេះគឺមានមូលនិធិភូកេតចាស់ សមាគមន៍ Peranakan ។ល។

ទោះបីជាមួយភាគធំនៃហាងផ្ទះចាស់ក្នុងក្រុងចាស់ភូកេតគឺមានម្ចាស់ ហើយផ្ទះទាំងនោះត្រូវបានថែរក្សាយ៉ាងល្អ ចំនួនរបស់ពួកវាដែលកំពុងតែឈានចូលទៅក្នុងការពុករលួយនោះគឺមិនអាចធ្វេសប្រហែសបានទេ។ ដើម្បីឲ្យយល់កាន់តែច្បាស់ វាមានសារៈសំខាន់ណាស់ដែលត្រូវដឹងពីប្រវត្តិសង្ខេបខ្លះៗមុននឹងដឹងពីមរតកស្ថាបត្យកម្មរបស់វា។

ចំពោះការអភិរក្សក្រុងចាស់ដែលផ្តើមគំនិតដោយ GTZ ក្រុងភូកេតជាអង្គការគន្លឹះសម្រាប់ធ្វើអន្តរាគមន៍មួយចំនួន បានទទួលការគាំទ្រដោយភាគីសម្របសម្រួលជាច្រើន។ ជាឧទាហរណ៍ អាជ្ញាធរអគ្គិសនីខេត្ត(Provincial Electricity Authority) អង្គការទូរស័ព្ទនៃប្រទេសថៃ និងក្រុងភូកេតបានរួមគ្នាវិនិយោគ១០, ២.៤, និង៤.៧លានបាត្រ រៀងគ្នា សម្រាប់រ៉ាប់រងការកែលម្អខាងសោភ័ណភាពនៃការទុកដាក់រាល់ខ្សែភ្លើងឬខ្សែកាបចូលក្នុងដី។ ការកែលម្អផ្នែករូបសាស្ត្រនិងការជួសជុលខាងអាគារត្រូវបានគាំទ្រដោយក្រុងភូកេត។ ហើយកម្មវិធីដើរតាមផ្លូវប្រចាំសប្តាហ៍ត្រូវបានផ្ដួចផ្ដើមនិងគាំទ្រពីក្រសួងវប្បធម៌ជាមួយនឹង

ថវិការដ្ឋានបាត់បង់តាមរយៈការិយាល័យខេត្ត។ ក្រុមស៊ីវិលផ្សេងទៀតធ្លាប់មានការបរិច្ចាគ ច្រើនខាងហិរញ្ញវត្ថុនិងមិនមែនហិរញ្ញវត្ថុទៅកាន់ការអភិរក្សក្រុងចាស់ផងដែរ។

សកម្មភាពការប្រតិបត្តិអាចបែងចែកទៅជាមួយក្រុម៖

- ១) ការអភិវឌ្ឍទិន្នន័យនៃស្ថាបត្យកម្ម បរិស្ថានរូបសាស្ត្រ និងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធនៃ ក្រុងចាស់ភូកេត។
- ២) ការបង្កើតអង្គភាពរដ្ឋបាល; គណៈកម្មាធិការប្រតិបត្តិពហុភាគី, មូលនិធិ ភូកេតចាស់, សហគមន៍ក្រុងចាស់។
- ៣) លើកកម្ពស់ការយល់ដឹងចំនេះដឹង និងការឃើញតាមគុណតម្លៃនៃក្រុងចាស់ ជាមួយនិងសកម្មភាពបង្កើតប្រាក់ចំណូលដូចជា “ភូកេតកាលពីអតីតកាល” ការអប់រំវិជ្ជាជីវៈនៃបញ្ញាក្នុងស្រុក ឧទាហរណ៍ដូចជារបៀបផ្គត់ផ្គង់ក្រណាត់ រូបមន្ត ធ្វើម្ហូប មគ្គុទេសន៍ទេសចរ ។ល។
- ៤) ការកែលម្អផលិតកម្មសារពើពន្ធនិងទំនាក់ទំនងសាធារណៈ និងភាពទាក់ទាញ ទេសចរណ៍បន្ថែម។ សាលាក្រុងបានគាំទ្រដោយខិតខំបំណុល កម្មវិធីទូរទស្សន៍ ការវិនិយោគក្នុងការអភិវឌ្ឍរូបសាស្ត្រ ដូចជាការប្រែក្លាយសាលារៀនចាស់មួយ ទៅជាសារៈមន្ទីរ។

ដោយគម្រោងនេះមានអង្គភាពសម្របសម្រួល និងការត្រួតពិនិត្យពីគណៈកម្មការ ប្រតិបត្តិការផ្តល់យោបល់ គម្រោងក្រុងចាស់ភូកេតមានក្រុមអ្នកជំនាញមួយក្រុមមកពីសាលា ក្រុង។ ក្រុមនេះក៏បានទទួលការគាំទ្រសម្រាប់ការរៀបចំគម្រោងសកម្មភាពពីអ្នកឯកទេស ដទៃទៀតជុំវិញក្រុងភូកេត។

កម្មវត្ថុនៃគម្រោងនិង ភាពអាចបញ្ជូនបានត្រូវបានបែងចែកជាក្រុមដូចខាងក្រោម៖ (ក) ក្រុមការចូលរួមនៃអ្នករួមចំណែក កំណត់អ្នករួមចំណែកជាវិស័យទេសចរណ៍ដែលបានចូលរួម ក្នុងការពិភាក្សាអំពីសមត្ថភាពនៃការអភិវឌ្ឍទីក្រុង។ ការចូលរួមនៃអ្នកតំណាងពីតំបន់ ភូមិសាស្ត្រផ្សេងៗនិងជាមួយនឹងចំណាប់អារម្មណ៍ផ្សេងគ្នា គឺជាកត្តាមូលដ្ឋានសម្រាប់ការ

ជោគជ័យក្នុងការប្រតិបត្តិតម្រោងនេះ (ខ) ក្រុមតម្រូវការទីផ្សារ វាយតម្លៃទៅលើតម្រូវការនៃ សេវាកម្មបន្ទាប់បន្សំ និងវិភាគពីមូលហេតុដែលប៉ះពាល់តម្រូវការ (គ) ក្រុមនិរន្តរភាពខាង ហិរញ្ញវត្ថុ ធ្វើការសិក្សាស្រាវជ្រាវជាស្តង់ដារពីតម្រូវហិរញ្ញវត្ថុដទៃទៀតដែលប្រតិបត្តិដោយ ភ្នាក់ងារបន្ទាប់បន្សំដែលទាក់ទង (ឃ) ក្រុមការរៀបចំនិងការប្រតិបត្តិ ធ្វើរបាយការណ៍លើ រចនាសម្ព័ន្ធអង្គការនិងតម្រូវហិរញ្ញវត្ថុដែលមានប្រសិទ្ធភាពបំផុត ជាមួយនិងចំនួនបុគ្គលិក ដែលត្រូវការ ក៏ដូចជាជំហានសម្រាប់ប្រតិបត្តិការរបស់វា។

គ- សម្ព័ន្ធផលការអនុវត្តល្អនៃភូគេត

- សហគមន៍ក្នុងក្រុងចាស់និងក្នុងទីប្រជុំជនបានក្លាយជាអ្នកសកម្មមុនក្នុងការអភិរក្សនៃ ក្រុងចាស់សម្រាប់ភាពទាក់ទាញវប្បធម៌សម្រាប់វិស័យទេសចរណ៍ភូគេត។ ដំបូង ឡើយគឺម្ចាស់ឬអ្នកជួលដែលខិតខំផ្លាស់ថ្មីអាគារក្នុងក្រុងចាស់ឲ្យមានលក្ខណៈដូចទៅ នឹងសភាពដើមទោះបីត្រូវចំណាយខ្ពស់សម្រាប់ការសាងសង់ក៏ដោយ។ ក្រោយមកក្នុង ឆ្នាំ១៩៩០ សហគមន៍ស្ថាបត្យកម្មSiamបានប្រគល់រង្វាន់H.R.H. ដោយព្រះអង្គម្ចាស់ ក្សត្រីSirindhornទៅកាន់អ្នកជួលសម្រាប់ការខិតខំអភិរក្សដ៏ល្អ។
- ប្រជាជននៅក្នុងក្រុងចាស់បានចូលរួមក្នុងសកម្មភាពអភិរក្សអាគារនិងទំនៀមទំលាប់ ចាស់ៗ ឧទាហរណ៍ ដូចជាសំលៀកបំពាក់ រូបមន្តធ្វើម្ហូប ពិធីមង្គលការ ពិធីសាសនា ។ល។ ដែលទាំងនេះមានការទាក់ទាញខ្លាំងសម្រាប់ទេសចរ ហេតុនេះហើយបង្កើត ប្រាក់ចំណូលបន្ថែម។ ក្នុងឆ្នាំ១៩៩៧ ក្រុមនេះបានទទួលការសរសើរ ពីគណៈកម្មាធិការអភិរក្សមរតកថៃសម្រាប់កិច្ចការអភិរក្សស្ថាបត្យកម្មរបស់ពួកគេ។
- សហការរវាងរដ្ឋាភិបាល វិស័យឯកជន និងប្រជាជនក្នុងការអភិរក្សនិងការអភិវឌ្ឍន៍នៃ ក្រុងចាស់ដើម្បីរក្សាអត្តសញ្ញាណនិងមោទនភាពទីជំនាន់មួយទៅជំនាន់មួយ។ ក្នុងឆ្នាំ២០០០ សាលាក្រុងបានឈ្នះរង្វាន់មួយពីមូលនិធិអភិវឌ្ឍន៍ក្រុងគឺឋានៈ ទីក្រុងនៃ អត្តសញ្ញាណ។
- ការវិលត្រឡប់មកវិញនៃអ្នកជំនាន់ក្រោយទៅកាន់ភូគេត។កាលពីអតីតកាល អ្នកជំនាន់វ័យក្មេងនឹងមិនត្រឡប់មកភូគេតដើម្បីរស់នៅវិញទេក្រោយពេលដែលពួកគេ

ត្រូវបានបញ្ជូនទៅសិក្សានៅកន្លែងផ្សេង ប៉ុន្តែក្រោយពេលក្រុងចាស់ត្រូវបានអភិវឌ្ឍ អ្នកជំនាន់វ័យក្មេងបានចាប់ផ្តើមត្រឡប់មកវិញសម្រាប់ការពង្រីកអាជីវកម្មរបស់ឪពុក ម្តាយពួកគេឬចាប់ផ្តើមអាជីវកម្មមួយទាក់ទងនឹងវិស័យទេសចរណ៍ដោយខ្លួនឯងផ្ទាល់ ដូចជាភោជនីយដ្ឋាន សណ្ឋាគារ ហាងរូបថត ។ល។ ពួកគេទទួលបានចំណូល ជាមធ្យម១០០០ដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិចក្នុងមួយខែ។

- តម្លៃនៃអចលនទ្រព្យបានឡើងខ្ពស់យ៉ាងរហ័ស។ អ្នកវិនិយោគពីក្រៅតំបន់ទាំងជនជាតិ ថៃនិងបរទេសបានមានចំណាប់អារម្មណ៍ក្នុងការវិនិយោគនៅតំបន់អភិវឌ្ឍ ហើយ សាលាក្រុងអាចទទួលបានចំណូលពីពន្ធនៅថ្ងៃអនាគត។

ចំពោះស្តង់ដាររស់នៅនៃប្រជាជនមូលដ្ឋាន ការអភិវឌ្ឍនេះបាននាំមកនូវការពេញចិត្ត ជាលទ្ធផលនៃអ្វីដែលពួកគេបានធ្វើសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍនៃក្រុងចាស់៖

- បរិស្ថានរូបសាស្ត្រត្រូវបានអភិវឌ្ឍយ៉ាងល្អ ដូចជាផ្លូវសម្រាប់ដើរ ការដាក់ខ្សែភ្លើងក្នុងដី ការគ្រប់គ្រងរន្ទះបាញ់និងទឹកជំនន់ និងការគ្រប់គ្រងសំណល់រឹង បានធ្វើឲ្យគុណភាពនៃ ជីវិតនៃអ្នកមូលដ្ឋានមានភាពល្អប្រសើរឡើង។
- ក្រុងចាស់បានក្លាយជាចំណុចទាក់ទាញទេសចរណ៍ល្បីល្បាញ ទាក់ទាញភ្ញៀវទេសចរបាន ច្រើនជាងពីរដងកាលដែលកាលនោះមានតែតំបន់មាត់ឆ្នេរទេដែលមានមនុស្សច្រើន។ ប្រជាជនមូលដ្ឋានអាចរកបានប្រាក់ចំណូលច្រើនជាងមុន ហើយសេដ្ឋកិច្ចជាទូទៅគឺមាន ការកែលម្អ។

យ- ឱកាសនិងការលំបាក

ការចូលរួមគឺជាគន្លឹះ។ រដ្ឋាភិបាល ឯកជន និងសង្គមស៊ីវិលគឺជាអ្នកដើរតួនាទី ជាពិសេសសង្គមស៊ីវិលដែលទើបតែបង្កើតគឺមូលនិធិក្រុងចាស់និងសហគមន៍ក្រុងចាស់ភូគេត គឺជាម្ចាស់ពិតប្រាកដនិងអ្នកជួលដែលរស់នៅទីនោះ។ ពួកគេចូលរួមការសន្ទនានិងជួយ វិនិយោគតាំងពីដើមដើម្បីអភិវឌ្ឍយ៉ាងសកម្មនូវផ្ទះជាទីស្រឡាញ់របស់ពួកគេ ជាមួយនឹង ការវាយតម្លៃនិងការកែលម្អជាលំដាប់។ គម្រោងអភិវឌ្ឍនេះគួរតែមាននិរន្តរភាពពិតប្រាកដ។

ការចូលរួមពីប្រជាជនហាក់បីដូចជាដំណើរការដែលល្អប៉ុន្តែត្រូវចំណាយពេលច្រើននៃគម្រោង ដែលជោគជ័យមួយ។ ក្នុងករណីនេះ ដើម្បីទទួលបានការជឿជាក់និងការចូលរួមពីប្រជាជន សាលាក្រុងភូមាបានចំណាយអស់ពេលជាច្រើន។ ការទទួលបានការចូលរួមពីប្រជាជនគឺជា ផ្នែកមួយដ៏លំបាកនៃការអនុវត្តនេះ។ ប៉ុន្តែនៅពេលដែលសម្រេចបាន ការអភិវឌ្ឍគឺធានាថានឹង ទទួលបានជោគជ័យដោយរលូន។

បច្ចុប្បន្ននេះ ទីក្រុងតាមបណ្តាប្រទេសអាស៊ានដែលជំរុញដោយកំលាំងសេដ្ឋកិច្ចនិង ការរីកចម្រើនផ្នែកបច្ចេកវិទ្យា កំពុងអភិវឌ្ឍក្នុងល្បឿនលឿន។ មជ្ឈមណ្ឌលពាណិជ្ជកម្មទំនើប និងថ្មីៗត្រូវបានបង្កើត ធ្វើឲ្យផ្នែកចាស់ៗនៃក្រុងត្រូវបានបោះបង់ចោលឬដល់ថ្នាក់ត្រូវកំទេច ចោលទោះបីវាមានតម្លៃខាងប្រវត្តិសាស្ត្រច្រើនឬតិចក្តី។ ជាងនេះទៅទៀត ផ្នែកថ្មីនិងទំនើប នៃក្រុងដែលគ្មានអត្តសញ្ញាណអ្វី គឺទាក់ទាញណាស់ដែលប្រជាជនចាកចេញពីផ្ទះរបស់ ខ្លួនហើយរើមកនៅក្នុងក្រុង។

គម្រូនេះអាចជាឧទាហរណ៍ដ៏ល្អមួយសម្រាប់រដ្ឋបាលមូលដ្ឋានក្នុងការយកចិត្តទុកដាក់ ដល់ផ្នែកមានតម្លៃខាងប្រវត្តិសាស្ត្រនៃក្រុង។ មិនត្រឹមតែសង្កត់ធ្ងន់ទៅលើអត្តសញ្ញាណរបស់ ខ្លួននិងធ្វើឲ្យអ្នករស់នៅមានមោទនភាពនឹងតំបន់របស់ពួកគេ ប៉ុន្តែវាក៏បានបង្កើតកំលាំង ជំរុញសេដ្ឋកិច្ចថ្មីមួយតាមរយៈវិស័យកសិកម្ម។

កម្រងសំណួរណែនាំសម្រាប់អ្នកហាត់រៀន/អ្នកចូលរួម៖

- ក. តើបញ្ហាមូលដ្ឋានអ្វីដែលការគ្រប់គ្រងនៃអ្នកលក់តាមផ្លូវខិតខំដោះស្រាយ?
- ខ. តើកម្មវត្ថុនៃគម្រោងនោះមានអ្វីខ្លះ? តើធាតុសំខាន់ៗរបស់វាមានអ្វីខ្លះ?
- គ. តើគម្រោងនោះត្រូវបានប្រតិបត្តិយ៉ាងដូចម្តេច?
- ឃ. តើអ្វីខ្លះជាលទ្ធផលនៃគម្រោងនោះ?
- ច. តើគម្រោងនោះមានធាតុថ្មីៗដែលឬទេ? ចូរបកស្រាយប្រសិនបើមាន។
- ឆ. តើមានការលំបាកអ្វីខ្លះនៃគម្រោងដែលអ្នកអាចកំណត់បាន? ចូរបកស្រាយថា តើការលំបាកទាំងនោះត្រូវបានដោះស្រាយយ៉ាងដូចម្តេចនៅក្នុងគម្រោងនោះ។
- ជ. តើមានមេរៀនសំខាន់ៗអ្វីខ្លះដែលអ្នកអាចទាញចេញពីការសិក្សានេះដែលអាចជាផលប្រយោជន៍នៅក្នុងគម្រោងស្រដៀងគ្នានៅពេលអនាគត?

៦-៣ មេរៀនពីករណីការសិក្សាទាំងបី

ប្រសិទ្ធភាពនិងភាពផ្តល់ឲ្យនូវផលល្អ

- រួមចំណែកធ្វើឲ្យមានការរីកចម្រើនផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច (ការរីកចម្រើននៃ ពាណិជ្ជកម្មមូលដ្ឋាន; ការកើនឡើងនៃប្រាក់ចំណូលរបស់សហគ្រិន ក្នុងស្រុក)។
- ការផ្តល់សិទ្ធិអំណាចនិងការចូលរួមនៃប្រជាជនដែលជាពិសេសគឺក្រុម ប្រជាជនក្រីក្រនិងដាច់ស្រយាលក្នុងអភិបាលកិច្ចមូលដ្ឋានដូចជា ប្រជាជន ជាផ្នែកមួយនៃដំណើរការសម្រេចចិត្ត; ប្រជាជនជាអ្នកផលិតដ៏សំខាន់ អ្នកផ្តល់សេវាកម្មដ៏សំខាន់។
- អភិរក្សនិងការការពារនៃបរិស្ថាន ដូចជាការគ្រប់គ្រងធនធានឆ្នេរ។
- អភិរក្សនិងការការពារនៃមរតកវប្បធម៌ ដូចជាទីកន្លែងឬក្រុងប្រវត្តិសាស្ត្រ និងចំណាស់។
- ការប្រើប្រាស់គោលការណ៍ការយកមកវិញនូវប្រាក់ដើម។

និរន្តរភាពនៃធាតុចេញ

- វិនិយោគនិងភាពជាម្ចាស់ដោយអ្នករួមចំណែកច្រើនភាគី (រដ្ឋាភិបាល មូលដ្ឋាន កសិករ អ្នកនេសាទ សហគ្រិនមូលដ្ឋាន)
- គម្រោងជាសហគ្រាសដែលទ្រទ្រង់ដោយខ្លួនឯង
- ការប្រើប្រាស់នៃធនធាននិងជំនាញមូលដ្ឋាន និងការគោរពចំពោះបរិស្ថាន
- ការសម្របសម្រួលយ៉ាងរឹងមាំរវាងរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋាននិងវិស័យឯកជន

ជំពូកទី ៤

**ការផ្ទេរទស្សនៈ ការបង្ក្រាបបង្ការ
ការតាមដាន និងការរាយការណ៍
នៃការអនុវត្តតាមការអនុវត្តន៍**

ដោយ Susanne Stephan and EriTrinurini-Adhi

ជំពូកទី ៤

ការផ្ទេរទស្សនៈ ការបណ្តុះបណ្តាល ការតាមដាន និងការរាយការណ៍នៃការអនុវត្តតាមការអនុវត្តន៍ល្អ

មាតិកា

៧-១ គោលបំណង និង សាវតា

៧-២ អភិក្រមនៃការផ្ទេរទស្សនៈទាន

៧-២-១ សកម្មភាពត្រៀមរៀបចំ

៧-២-២ ការអភិវឌ្ឍន៍ការផ្ទេរទស្សនៈទាន-អភិក្រមសម្របសម្រួល

៧-៣ វគ្គបណ្តុះបណ្តាលសម្រាប់អ្នកពាក់ព័ន្ធមូលដ្ឋាន

៧-៤ ការត្រួតពិនិត្យ និងការរាយការណ៍

៧-៤-១ និយមន័យ និង សេចក្តីផ្តើមនៃការត្រួតពិនិត្យគម្រោង

៧-៤-២ ការតាមដានទីក្រុងសាកល្បង

៧-១ គោលបំណង និង សាវតា

គម្រោង DELGOSEA បានធ្វើឲ្យកម្មវិធីហ្វឹកហ្វឺនឲ្យមានភាពជំនួយសម្រាប់អ្នកសម្របសម្រួលជាច្រើន។ កម្មវិធីសិក្សានិងសេចក្តីណែនាំការបង្រៀន មិនមែនជាផ្នែកនៃការបោះពុម្ពផ្សាយសៀវភៅនេះទេ ប៉ុន្តែអាចទាញយកព័ត៌មានទាំងនោះបានតាមរយៈគេហទំព័រ www.delgosea.eu.

ក្រោយពីបានហ្វឹកហាត់ជាអ្នកសម្របសម្រួល អ្នកជំនាញទាំងនោះបានត្រៀមខ្លួនជាស្រេច សម្រាប់ជួយគាំទ្ររដ្ឋាភិបាលក្នុងតំបន់ក្នុងការអនុវត្តតាមការអនុវត្តន៍ល្អ ទៅលើអភិបាលកិច្ចមូលដ្ឋាន។ ក្នុងដំណាក់កាលនេះ រដ្ឋាភិបាលក្នុងតំបន់បានចុះហត្ថលេខាលើអនុស្សាវរណៈយោគយល់ជាមួយនឹងគម្រោង និងបានជ្រើសរើសរួមទាំងបានសិក្សាយ៉ាងទូលំទូលាយអំពី ការអនុវត្តន៍ល្អ ពីប្រទេសដទៃ ដែលប្រទេសទាំងនោះមានបំណងធ្វើតាមក្នុងតំបន់របស់ពួកគេ។ ក្នុងករណីខ្លះទៀត ជំហានដំបូងសម្រាប់ការអនុវត្តឡើងវិញនៃការអនុវត្តន៍ល្អអាចត្រូវបានយកមកប្រើប្រាស់រួចទៅហើយ។

មុនពេលការអនុវត្តឡើងវិញអាចចាប់ផ្តើមបាន ការសំខាន់បំផុតនោះគឺការបកប្រែការអនុវត្តន៍ល្អទៅតាម វប្បធម៌ នយោបាយ និង លក្ខខណ្ឌគម្រោងស្របច្បាប់ជាក់លាក់នៃប្រទេសសាកល្បងនីមួយៗ។ ក្រោយពីការផ្ទេរទស្សនៈ ត្រូវបានបង្កើតឡើង ការហ្វឹកហ្វឺនជាបន្តបន្ទាប់ សម្រាប់អ្នកចូលរួមក្នុងតំបន់អាចនឹងត្រូវការដំណើរការក្នុងការផលិតឡើងវិញត្រូវមានការតាមដាន និងរាយការណ៍សកម្មភាពជាច្រើន។

ដូច្នេះជំពូកនេះមានគោលបំណង ពង្រីកបន្ថែមចំនេះដឹងរបស់អ្នកសម្របសម្រួលក្នុងការ ជួយទ្រទ្រង់រដ្ឋាភិបាលក្នុងតំបន់នៅពេលនិង រួមជាមួយ

- ដំណើរការក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍ការផ្ទេរទស្សនៈ
- ការហ្វឹកហាត់របស់អ្នកចូលរួមក្នុងតំបន់ និង
- ការត្រួតពិនិត្យ និង រាយការណ៍តាមក្រោយ។

ការអនុវត្តតាមអាចកើតឡើងនិងសំរេចទាំងស្រុងបានមិនមែនដោយពឹងទៅលើចំណេះដឹងរបស់អ្នកសម្របសម្រួលតែមួយមុខនោះទេ។ ដើម្បីបង្កើតនិរន្តរភាព និង ធានាភាព

ជាម្ចាស់ការ ពេលគឺកត្តាទាំងអស់ត្រូវតែចូលរួមសហការគ្នា។ បណ្តាញនៃអញ្ញាធរដ្ឋាភិបាល ក្នុងតំបន់ សមាគមន៍រដ្ឋាភិបាលក្នុងតំបន់ វិទ្យាស្ថានអប់រំ និង NGOs ត្រូវបានបង្កើតឡើង ដោយគម្រោងនេះ ដើម្បីជួយដល់ភាពជោគជ័យនៃការអនុវត្តតាម បណ្តាការអនុវត្តន៍ល្អនានា ដែលគម្រោងមាន។

និយមន័យនៃ អ្នកសម្របសម្រួល

សម្រាប់ការអនុវត្តតាមការអនុវត្តន៍ល្អ ជំនួយការបច្ចេកទេសនឹងត្រូវបានផ្តល់ និងជួយគាំទ្រដល់ទីក្រុងសាកល្បងក្នុងដំណើរការការអនុវត្តន៍តាមនេះដោយ ក្នុងន័យ បច្ចេកទេសរបស់គម្រោងDELGOSEA មនុស្សម្នាក់នេះត្រូវបានហៅថា **អ្នកសម្របសម្រួល ប្រចាំទីក្រុងសាកល្បង**។

វិធីសាស្ត្រសម្របសម្រួល

វិធីសាស្ត្រសម្របសម្រួលគឺមានភាពសមស្របនៅពេលដែលអង្គភាព ខ្វល់ខ្វាយ ពាក់ព័ន្ធមិនត្រឹមតែពីការសម្រេចចិត្តនោះទេ គឺថែមទាំងរបៀបនៃការសម្រេចចិត្តទៀតផង។ មានន័យថាគោលដៅនៃការអនុវត្តន៍តាមការអនុវត្តន៍ល្អ មិនត្រឹមតែបន្ថែមភាពច្នៃប្រឌិតនោះ ទេ លើសពីនេះវាមានបំណងចង់បង្កើនសមត្ថភាពនៃអភិបាលកិច្ចមូលដ្ឋានសាកល្បង។

- "បុគ្គលណាដែលអាចធ្វើឲ្យក្រុម រឺអង្គភាពធ្វើការអស់ពីលទ្ធភាពជាង មានសាមគ្គីភាព និងអាចទទួលបានភាពស៊ីចង្វាក់គ្នា គឺជា'content neutral' party ដែលមិនប្រកាន់ បក្សពួក រឺ បង្ហាញ រឺ គាំទ្រគំនិតក្នុងពេលប្រជុំ អាចគាំទ្រនីតិវិធីដោយយុត្តិធម៌ដោយ បើកចំហនិងរាប់បញ្ចូលដើម្បីសម្រេចការងារក្រុម។
- អ្នកដែលមានចំណែកក្នុងការបង្កើតstructure and processto interactions ធ្វើឲ្យក្រុមអាចដំណើរការបានដោយមានប្រសិទ្ធភាព និងធ្វើការសម្រេចចិត្តប្រកប ដោយគុណភាពខ្ពស់។ អ្នកជួយ និងអ្នកជំរុញ ដែលមានគោលដៅរួមគាំទ្រអ្នកដែល សម្រេចបានសកម្មភាពដ៏អស្ចារ្យ។
- ការងាររបស់អ្នកសម្របសម្រួលគឺគាំទ្រអ្នកចូលរួមទាំងអស់ឲ្យគិត និងអនុវត្តឲ្យល្អ បំផុត។ ដើម្បីធ្វើវាអោយបាន អ្នកសម្របសម្រួលទាំងអស់ត្រូវជំរុញឲ្យមានការចូលរួម

ទាំងស្រុង ដោយបង្កើនការយល់ដឹងទៅវិញទៅមក និងអប់រំការចែករំលែកការងារ។
ដោយគាំទ្រអ្នកទាំងនោះឲ្យប្រឹងប្រែងគិត អ្នកសម្របសម្រួលអាចធ្វើឲ្យសមាជិកក្រុម
ស្វែងរកដំណោះស្រាយរួម និងបង្កើតការព្រមព្រៀងប្រកបដោយនិរន្តរភាព។

៧-២ អភិក្រមនៃការផ្ទេរទស្សនទាន

ពាក្យបច្ចេកទេស វិធីសាស្ត្រនៃការផ្ទេរទស្សនៈ គឺជាដំណើរការដែលក្នុងពេល
ចុងក្រោយបង្អស់នឹងទទួលបានទិន្នផល ដែលជាក្រដាសរាយរាប់យ៉ាងល្អិតល្អន់ អំពីផែនទី
បង្ហាញផ្លូវសម្រាប់ទីក្រុងសាកល្បងសម្រាប់ឆ្នាំក្រោយៗទៀត។ ផែនទីនេះគឺជាការ
ផ្ទេរទស្សនៈ។ ការផ្ទេរទស្សនៈនេះត្រូវទទួលបានការយល់ស្របដោយស្របច្បាប់ពី អ្នកសម្រេចចិត្ត
ក្នុងតំបន់ និង ត្រូវរួមបញ្ចូលគ្នាទៅក្នុងផែនការការអភិវឌ្ឍន៍ជាទូទៅរបស់រដ្ឋាភិបាល
មូលដ្ឋាន។

ជំហានសម្រាប់ការផ្ទេរទស្សនទានការអនុវត្តន៍ល្អៗ៖

- ការវាយតម្លៃស្ថានភាពក្នុងទីក្រុងសាកល្បង (ការវាយតម្លៃមូលដ្ឋាន ភាពខុសគ្នារវាងការអនុវត្តន៍ល្អ និងទីក្រុងសាកល្បង តម្រូវឲ្យមានការផ្លាស់ប្តូរសម្រាប់ការអនុវត្តតាមការអនុវត្តន៍ល្អ ។ល។
- ការវិភាគអ្នកចូលរួម (តើអ្នកចូលរួមណាគួរចូលរួមក្នុងដំណើរការអនុវត្តតាមវិធីសាស្ត្រសម្រាប់ការចូលរួមរបស់ប្រជាជន?)
- អត្ថន័យនៃគោលដៅ (តើអ្នកចង់សម្រេចបានអ្វី?)
- អត្ថន័យនៃលទ្ធផល និងទិន្នផល
- ការអភិវឌ្ឍន៍នៃផែនការសកម្មភាព រួមមានសកម្មភាព តារាងពេលវេលា អ្នកទទួលខុសត្រូវ សូចនាករ និងថវិការ
- ការកំណត់នៃហានិភ័យ និងការគ្រប់គ្រងហានិភ័យ (តើត្រូវគ្រប់គ្រងហានិភ័យដែលអាចកើតមានឡើងដោយរបៀបណា? ហើយត្រូវតបតនិងដោះស្រាយដោយរបៀបណា?)
- ការអភិវឌ្ឍន៍នៃប្រព័ន្ធតាមដាន
- ផលប៉ះពាល់ និងនិរន្តរភាព

ព័ត៌មានសំខាន់ៗផ្សេងទៀតមាន

- ការកំណត់នៃដៃគូយុទ្ធសាស្ត្រ
- ការអភិវឌ្ឍន៍នៃផែនការទំនាក់ទំនង

ដើម្បីផ្សព្វផ្សាយលទ្ធផលក្នុងទីក្រុងសាកល្បង ប៉ុន្តែក៏ឆ្លងកាត់ទៅកាន់ទីក្រុងសាកល្បងក្នុងប្រទេសផ្សេងៗដែរ។

តួនាទីសំខាន់នៃអ្នកសម្របសម្រួលក្នុងវិធីសាស្ត្រនៃការផ្ទេរទស្សនៈ អាចធ្វើឲ្យទីក្រុងសាកល្បងបង្កើតផែនការពិស្តារមួយ អំពីរបៀបនៃការអនុវត្តន៍ដែលបានជ្រើសរើស អាចយកមកអនុវត្តតាមទៅតាមតំបន់ជាក់លាក់។ ចំណែកដំណើរការ និងជំហានផ្សេងៗត្រូវបានបកស្រាយដូចខាងក្រោម៖

៧-២-១ សកម្មភាពត្រៀមរៀបចំ

១- ការព្រមព្រៀងគ្នារវាងរដ្ឋាភិបាលក្នុងតំបន់ សមាគមន៍រដ្ឋាភិបាលក្នុងតំបន់ និង គម្រោង DELGOSEA ទៅលើការប្តេជ្ញា និង ការផលិតឡើងវិញនៃការអនុវត្តន៍ល្អ សម្រាប់អភិបាលកិច្ចមូលដ្ឋានក្នុងរដ្ឋាភិបាលក្នុងតំបន់សាកល្បង។

២- ការជួបប្រជុំជាមួយអភិបាលក្រុង និង ក្រុមប្រឹក្សាក្នុងតំបន់៖ ទោះបីជា MoU បានចុះហត្ថលេខា ជាមួយរដ្ឋាភិបាលក្នុងតំបន់សាកល្បងទាំងនោះក៏ដោយ ការប្រជុំបន្ទាប់មកទៀតចាំបាច់ត្រូវមាន ដើម្បីរៀបចំផែនការឲ្យបានច្បាស់ មុនពេលការអនុវត្តន៍ឡើងវិញអាចចាប់ផ្តើមបាន។ ក្នុងពេលជួបប្រជុំចំនុចដូចខាងក្រោមត្រូវបានលើកឡើង

- ការបន្តការគាំទ្រលើគោលនយោបាយនៅពេលការអនុវត្តតាមការអនុវត្តន៍ល្អ៖ តើមានឧបសគ្គណាខ្លះ ដែលអាចគិតទុកមុនថានឹងកើតចេញពីវិសាលគមគោលនយោបាយ? តើការបោះឆ្នោត និង រដ្ឋាភិបាលក្នុងតំបន់ថ្មីជះឥទ្ធិពលដល់ដំណើរការការអនុវត្តន៍ឡើងវិញ ដោយរបៀបណា? តើក្នុងដំណើរការអនុវត្តន៍ឡើងវិញអាចធ្វើឲ្យមាននិរន្តរភាព និង អាចរួមបញ្ចូលក្នុងច្បាប់ក្នុងតំបន់បានដោយ របៀបណា?
- ថវិកាក្នុងតំបន់សម្រាប់ប្រើប្រាស់មានគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ដំណើរការការអនុវត្តន៍តាម (ពេលវេលាអាចជាបញ្ហា ដោយសារចំនួនក្រុមគ្រួសារត្រូវបានទទួលស្គាល់មួយឆ្នាំមុន)។

- ការកំណត់នៃក្រុមការងារ/អ្នកចូលរួមមូលដ្ឋាន: តើអ្នកចូលរួមណាដែលពាក់ព័ន្ធក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍ការផ្ទេរទស្សនៈ? តើការចូលរួមរបស់ប្រជាជនអាចជឿទុកចិត្តបានដោយរបៀបណាក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍ទស្សនៈ?
- សមត្ថភាព: តើអ្នកជំនាញប្រភេទណាដែលត្រូវការសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍន៍ការផ្ទេរគោលគំនិត? តើទីក្រុងសាកល្បងមានតម្រូវការអ្វីខ្លះ? តើមានធនធានមនុស្សដែលអាចទទួលខុសត្រូវលើការងារមួយចំនួនបានទេនៅក្នុងទីក្រុងសាកល្បង?
- ដំណើរការទំនាក់ទំនង: តើដំណើរការទំនាក់ទំនងរវាងគម្រោង រដ្ឋបាលមូលដ្ឋាន រដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋានសាកល្បង និង អ្នកសម្របសម្រួលគួរតែរៀបចំដោយរបៀបណា?
- កាលវិភាគសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍន៍ការផ្ទេរគោលគំនិត។

៧-២-២ ការអភិវឌ្ឍន៍ការផ្ទេរទស្សនៈទាន-អភិក្រមសម្របសម្រួល

វិធីសាស្ត្រសម្របសម្រួល

ក- ការជ្រើសរើស និង តួនាទីរបស់អ្នកសម្របសម្រួល

ក្រោយពីបានជួបនិងផ្លាស់ប្តូរយោបល់ជាមួយអ្នកសម្រេចចិត្តក្នុងតំបន់រួចមក ជាការងាររបស់ក្រុម DELGOSEA ដើម្បីជ្រើសរើស អ្នកសម្របសម្រួលត្រឹមត្រូវសម្រាប់ទីក្រុងសាកល្បងនានា។ នៅទីនេះមិនត្រឹមតែគុណសម្បត្តិទេដែលមានសារៈសំខាន់ តែការផ្តុំចូលគ្នានូវលក្ខណៈសម្បត្តិផ្សេងៗក៏ចូលរួមចំណែកផងដែរ។ ក្នុងនោះតម្រូវការវប្បធម៌ និង ភាសាក៏មានមុខងារដ៏សំខាន់ដែរ។

ក្រៅពីនេះ តួនាទីជាក់លាក់របស់អ្នកសម្របសម្រួលនឹងត្រូវបានបង្ហាញ។ តួនាទីទាំងនោះ អាចខុសគ្នា ពីការសម្របសម្រួលដំណើរការទាំងមូល កំឡុងពេលការអភិវឌ្ឍន៍គោលគំនិត ពីការក្លាយជាអ្នកសម្របសម្រួលសិក្ខាសិលា ឬ ការដើរតួជាអ្នកសរសេរផ្នែករបស់មេរៀន ទាំងនោះ ក៏ពឹងផ្អែកយ៉ាងច្រើនទៅលើ សមត្ថភាពដែលទីក្រុងមាន។

ខ- ការវិភាគពីសមាសភាពអ្នកពាក់ព័ន្ធ

ការវិភាគអ្នកចូលរួមតាំងចិត្តដើម្បីរកឲ្យឃើញនូវមុខងារ តួនាទី និង ឧបសគ្គនៃ គ្រឹះស្ថាន ដែលទទួលខុសត្រូវសម្រាប់ការធ្វើតាមការអនុវត្តន៍ក្នុងទីក្រុងសាកល្បង។ ការវិភាគលើអ្នកពាក់ព័ន្ធ មិនគួរមានតែចំពោះគ្រឹះស្ថានរដ្ឋបាលមូលដ្ឋានប៉ុណ្ណោះទេ តែគួរត្រូវ បានពង្រីកទៅដល់គ្រឹះស្ថានដទៃទៀត ដែលសំខាន់សម្រាប់ភាពជោគជ័យនៃការធ្វើតាមការ អនុវត្តន៍ ដូចជា អ្នកតំណាងប្រជាជន អ្នកតំណាងនៃសង្គមស៊ីវិល និង សារពត៌មាន ក្នុងស្រុក។ ការវិភាគអ្នកចូលរួមនេះ នឹងមានសារៈសំខាន់ក្នុងការធានាទៅលើការចូលរួម របស់ប្រជាជន ក្នុងដំណើរការអនុវត្តតាមនេះ។

គ- សិក្ខាសាលាសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍន៍ការផ្ទេរទស្សនៈ

គោលបំណង៖ អ្នកចូលរួមទាំងអស់មានការយល់ដឹងច្បាស់ អំពីគោលដៅ លទ្ធផល ផែនការ រួមទាំងហានិភ័យដែលអាចកើតមានសម្រាប់ការការអនុវត្តតាមនៃការអនុវត្តន៍ក្នុង ដែលបានជ្រើសរើស។

ក្រោយពីបានរកឃើញនូវអ្នកសម្របសម្រួលដែលជួយដល់ទីក្រុងសម្រាប់សាកល្បង ក្នុងពេលអភិវឌ្ឍន៍ការផ្ទេរគោលគំនិត កាលវិភាគជាក់លាក់គួរត្រូវលើកយកមកពិភាក្សា និង យល់ស្របដោយក្រុមការងារអ្នកសម្របសម្រួល។

ជំហានដ៏សំខាន់គឺការរៀបចំសិក្ខាសាលាដើម្បីប្រមូលផ្តុំគំនិត សម្រាប់ការផ្ទេរគោល គំនិត។ ដោយគិតទៅលើលទ្ធផលនៃការវិភាគអ្នកមានចំណេះ អ្នកចូលរួមសិក្ខាសាលាគួរតែ ត្រូវបានស្នើសុំនិងរកឃើញដោយក្រុមការងារមូលដ្ឋាន។ ជាមួយនឹងការធ្វើបែបនេះ វាធានាឲ្យ បានថា អ្នកតំណាងមកពីក្រុមសំខាន់ៗ ដែលទទួលឥទ្ធិពលពីសកម្មភាពនៃការអនុវត្តន៍តាម នឹងត្រូវបានចូលរួមក្នុងសិក្ខាសាលានេះគួរមានរយៈពេល២ថ្ងៃ។

សិក្ខាសាលាបន្ថែមទៀត ដែលនៅក្នុងចំណោមអ្នករួមចំណែកមូលដ្ឋាន អាចត្រូវការសម្រាប់ ការរៀបចំ រឺ សកម្មភាពបន្តមកទៀត។ ការសង្ខេបខាងក្រោមនឹងផ្ដោតសំខាន់ទៅលើ សិក្ខាសាលាគោលដែលដឹកនាំដោយអ្នកសម្របសម្រួល។ មានវិធីជាច្រើនដែលសិក្ខាសាលា នេះអាចរៀបចំបានដោយវិធីសាស្ត្រ ដែលមានដូចខាងក្រោម៖

១- ការវាយតម្លៃស្ថានភាពក្នុងទីក្រុងសាកល្បង (ការវាយតម្លៃមូលដ្ឋាន ភាពខុសគ្នារវាង ការអនុវត្តន៍ និងកន្លែងសាកល្បង តម្រូវឲ្យមានការផ្លាស់ប្តូរសម្រាប់ការចម្លងតាម ការអនុវត្តន៍ ៗល។)

ជំហានដំបូងការអនុវត្តន៍ ដែលត្រូវបានជ្រើសរើសហើយ គួរយកមកធ្វើបទបង្ហាញ ម្តងទៀត។ អ្នកចូលរួមនឹងត្រូវសួរឲ្យសង្ខេបខ្លីមសារនៃការអនុវត្តន៍ ឲ្យពិនិត្យទៅលើ បរិស្ថាននយោបាយ និង វប្បធម៌ជាក់លាក់ ដែលការអនុវត្តន៍ត្រូវបានយកមកប្រតិបត្តិ ការប្រមូលយកគំនិតច្នៃប្រឌិត ក៏ដូចជាគិតអំពីឧបសគ្គ និង ឱកាសក្នុងពេលប្រតិបត្តិ។

ក្នុងជំហានទី២ ពួកគេនឹងត្រូវបានសួរឲ្យធ្វើការវិភាគទៅលើភាពខុសគ្នារវាង ទីក្រុងនៃ ការអនុវត្តន៍ និង តំបន់របស់ពួកគេ។ តើការរៀបចំឡើងផ្នែកនយោបាយ ការអប់រំ និង វប្បធម៌ខុសគ្នា អាចជះឥទ្ធិពលយ៉ាងណាដល់ការធ្វើតាមការអនុវត្តន៍? តើមានរយៈពេល យូរប៉ុណ្ណាទើប ការអនុវត្តន៍ត្រូវបានទទួលយកក្នុងលក្ខខណ្ឌច្បាស់លាស់នៃទីក្រុង សាកល្បង?

២- ការអភិវឌ្ឍន៍នៃគោលដៅ លទ្ធផល និងទិន្នផល

ក្រោយពីការវិភាគការអនុវត្តន៍ និង ការវាយតម្លៃដែលអាចយកជាការបាន អ្នកចូលរួមនឹងត្រូវបានសួរ ដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍កម្មវត្ថុ លទ្ធផល និង ទិន្នផល។ សំណួរសំខាន់គឺ អ្វីដែលពួកគេចង់ទទួលបានក្នុងរយៈពេលមួយ។ ថានានុក្រមនៃគោលបំណង ធ្វើទៅតាម គោលការណ៍នៃក្របខណ្ឌតកភាព។

គោលបំណងជាទូទៅ: ជាគោលបំណង ដែលគម្រោងគួរផ្តល់ជំនួយ។ តាមរយៈ គម្រោង DELGOSEAគោលបំណងទូទៅអាចជាការចូលរួមក្នុងសេវាកម្មចែកចាយអោយកាន់ តែប្រសើរនិងស្ថានភាពរស់នៅប្រសើរ សម្រាប់ប្រជាជនក្នុងស្រុក។

គោលបំណងជាក់លាក់: គឺគោលបំណង ដែលគម្រោងចង់សម្រេចបានទៅតាមតារាង ពេលវេលា។ គោលបំណងជាក់លាក់ត្រូវតែមានភាពពិតប្រាកដ ច្បាស់លាស់ អាចសម្រេច បាន និង អាចវាស់វែងបាន។ ឧទាហរណ៍: ការបង្កើតឡើងនៃប្រព័ន្ធរដ្ឋាភិបាលអេឡិចត្រូនិច សង្កត់ធ្ងន់ទៅលើ XXXXនៅផ្នែករដ្ឋាភិបាលក្រុងនៃXXXX។

លទ្ធផល គឺជាជំហានខុសៗគ្នា ដែលត្រូវការដើម្បីសម្រេចបាននូវគោលបំណងជាក់លាក់។ ឧទាហរណ៍លទ្ធផលអាចជាសេវាកម្មមួយត្រូវបានរួមបញ្ចូលក្នុងប្រព័ន្ធអ៊ីនធឺណេត។

ទិន្នផល គឺជាគុណសម្បត្តិដែលលទ្ធផល និង សកម្មភាព។ ឧទាហរណ៍ ចំនួនមនុស្សត្រូវបានបង្ហាត់បង្រៀន ចំនួននៃប្រតិបត្តិការធ្វើឡើងដោយរដ្ឋាភិបាលអេឡិចត្រូនិច។

ការកំណត់ច្បាស់លាស់នៃគោលបំណងគម្រោង និង វិធីសាស្ត្រមានភាពផ្ទុយគ្នាពី៖ ១) ទទួលយកវិធីសាស្ត្រដូចដែលបានបកស្រាយក្នុងគំរូការអនុវត្តន៍ល្អ រឺ ២) កែសម្រួលគំរូការអនុវត្តន៍ល្អទៅតាមលក្ខខណ្ឌមូលដ្ឋាន ដោយយកតែគំនិតសំខាន់ប៉ុណ្ណោះ និង ការតម្រង់ទិសពីទស្សនៈដើម។ វិធីសាស្ត្រកែសម្រួល អាចនាំឲ្យគំរូខុសគ្នាជាមួយនឹងមាតិកា ទម្រង់សូម្បីតែលទ្ធផល។ ទាំងអស់នេះ នឹងត្រូវបានពិភាក្សាយ៉ាងហ្មត់ចត់ជាមួយនឹងអ្នកពាក់ព័ន្ធសំខាន់ៗដែលចូលរួមក្នុងសិក្ខាសាលា។

៣- ផែនការសកម្មភាព

ផែនការសកម្មភាព ត្រូវបានយកមកពីគោលបំណង លទ្ធផល និងទិន្នផល។ អ្នកចូលរួមនឹងត្រូវបានសួរ ដើម្បីកំណត់ឲ្យច្បាស់ពីសកម្មភាព ដែលនឹងត្រូវការដើម្បីសម្រេចបានលទ្ធផល។ សកម្មភាពនឹងត្រូវបានផ្គុំក្នុងលទ្ធផលនៃគម្រោង។ សម្រាប់សកម្មភាពនីមួយៗ ពេលវេលា ភាគីទទួលខុសត្រូវ រួមទាំងគម្រោងថវិកានឹងត្រូវបានកំណត់។ គ្រោងការណ៍ខាងក្រោមអាចជាឧបករណ៍សំខាន់មួយ សម្រាប់ការបង្កើតផែនការសកម្មភាព

លទ្ធផលរំពឹងទុក	ផែនការសកម្មភាព PLANNED ACTIVITIES <i>associated actions</i>	ពេលវេលា TIMEFRAME				អ្នកទទួលខុសត្រូវ RESPONSIBLE PARTY	ផែនការថវិកា PLANNED BUDGET	
		Q 1	Q 2	Q 3	Q 4		Funding Source	Amount

Result 1: <i>Indicators:</i>	- Action							
	- Action							
	- Action							
	- Action							
	- Action							
	- Action							
Result 2 <i>Indicators:</i>	- Action							
	- Action							
	- Action							
	- Action							
	- Action							
	- Action							

៤- ការកំណត់ហានិភ័យ និងការគ្រប់គ្រងហានិភ័យ

ដោយធ្វើទៅតាមផែនការសកម្មភាពហានិភ័យអាចរាំងស្ទះសមិទ្ធផលនៃផែនការសកម្មភាពគួរយកមកពិនិត្យមើល។ ហានិភ័យអាចបណ្តាលមកពីការជះឥទ្ធិពលពីកត្តាខាងក្រៅ (គ្រោះធម្មជាតិ អស្ថេរភាពនយោបាយ) រឺកត្តាខាងក្នុង (រចនាសម្ព័ន្ធក្នុងការសម្រេចចិត្តមិនច្បាស់លាស់ គ្មានការប្តេជ្ញាចិត្តពីអ្នកចូលរួមសំខាន់ៗ)។ យុទ្ធសាស្ត្រដើម្បីឆ្លើយតបនឹងហានិភ័យនីមួយៗ គួរត្រូវបានបរិយាយយ៉ាងល្អិតល្អន់។

៥- ការត្រួតពិនិត្យផ្ទៃក្នុង

ក្នុងជំពូក ៤.៤ បានវែកញែកយ៉ាងល្អិតល្អន់ជាមួយនឹងការត្រួតពិនិត្យគម្រោងដោយអ្នកសម្របសម្រួល។ បន្ថែមទៅលើការត្រួតពិនិត្យ ដែលធ្វើដោយអ្នកសម្របសម្រួលប្រចាំទីក្រុងសាកល្បងផ្ទាល់នឹងត្រូវស្ថិតនៅក្នុងតំបន់សមស្របសម្រាប់ប្រព័ន្ធត្រួតពិនិត្យដែលធានាទៅលើផែនការថ្មីៗ និង ប្រសិនបើចាំបាច់ត្រូវចាត់វិធានការដោះស្រាយ។ គម្រោងជាច្រើនមិនអាចសម្រេចបានដោយសារខ្វះការត្រួតពិនិត្យ និង សកម្មភាពភាពបន្ទាប់បន្សំនោះទេ។ ក្នុងសិក្ខាសាលាមិនអាចមានពេលគ្រប់គ្រាន់ទេសម្រាប់ធ្វើការពិភាក្សាឲ្យបានច្បាស់ ពីការបង្កើតការត្រួតពិនិត្យនៅក្នុងទីក្រុងសាកល្បងនីមួយៗ។ ដោយឡែកអ្នកចូលរួមគួរចាប់អារម្មណ៍ទៅលើភាពចាំបាច់ និងគួរតម្រូវឲ្យកត់សំគាល់លើទស្សនៈដែលអាចបញ្ចូលទៅក្នុងការផ្ទេរទស្សនៈនៅវគ្គបន្ទាប់ទៀត។ បើសិនជាចាំបាច់ អ្នកសម្របសម្រួលអាចជួយគាំទ្របន្ថែមបន្ទាប់ពីសិក្ខាសាលា។

៦- និរន្តរភាព និងផលប៉ះពាល់

ក្នុងពេលពិភាក្សាពីគម្រោងការអនុវត្តតាម វាមានសារៈសំខាន់ណាស់ក្នុងការយកចិត្តទុកដាក់លើនិរន្តរភាព និង ផលប៉ះពាល់នៃដំណើរការការអនុវត្តតាម ដែលអាចជះឥទ្ធិពលដល់ប្រជាជនក្នុងមូលដ្ឋាន។ បញ្ហាចំបងគឺ គម្រោងអាចមាននិរន្តរភាពដោយរបៀបណាបើគិតពីការប្តូរផ្លាស់នៃបរិស្ថាន។ តើជំហានណាខ្លះត្រូវការយកមកធានាពីនិរន្តរភាពឧទាហរណ៍ ក្រៅពីលក្ខខណ្ឌនយោបាយរបស់អ្នកមានសិទ្ធិសម្រេចចិត្ត?

វាក៏សំខាន់ដែរក្នុងការពិភាក្សាពីការជះឥទ្ធិពល។ តើការអនុវត្តតាមបានជះឥទ្ធិពលអ្វីខ្លះ? ដល់ជីវភាពរបស់ប្រជាជន? តើគម្រោងអាចធានាបានដោយរបៀបណាថា គោលដៅទូទៅដើម្បីធ្វើឲ្យជីវភាពរបស់ប្រជាជនមានភាពប្រសើរឡើង នឹងមិនប៉ះពាល់និងមានទំនាស់? ជាថ្មីម្តងទៀត សំណួរទាំងនេះអាចគ្រាន់តែយកមកពិភាក្សាដំបូងប៉ុណ្ណោះក្នុងសិក្ខាសាលាហើយយើងនឹងត្រូវការសំណួរផ្សេងទៀត។

៧- ការសរសេរបាយការណ៍ និងការអនុម័តទស្សនៈ

លទ្ធផល: ឯកសារ ដែលមានអត្ថន័យយ៉ាងទូលំទូលាយ បានបង្ហាញយ៉ាងច្បាស់លាស់អំពីគំរូនៃការអនុវត្តន៍តាម គោលបំណង លទ្ធផលនិងផែនការសកម្មភាព ផែនការថវិការួមទាំងបញ្ហាប្រឈមដែលអាចកើតមាន ការត្រួតពិនិត្យផ្ទៃក្នុង និង ការធ្វើឲ្យមាននិរន្តរភាព។

បន្ទាប់ពីសិក្ខាសាលាបញ្ចប់ភ្លាម អ្នកសម្របសម្រួលនឹងរៀបចំតារាងនៃទិន្នន័យ និងព័ត៌មាន ដែលខ្លះហើយវានឹងត្រូវបានប្រមូលនិងបន្ថែមដោយក្រុមការងារមូលដ្ឋាន។ ក្រុមការងារមូលដ្ឋានអាចនឹងតម្រូវឲ្យសង្ខេបគំនិតរបស់ពួកគេ ទៅលើការត្រួតពិនិត្យផ្ទៃក្នុង រួមទាំងនិរន្តរភាព និង ការជះឥទ្ធិពល។ ពួកគេត្រូវតែធ្វើការយ៉ាងជិតស្និទ្ធជាមួយ មូលដ្ឋានស្រុករបស់ពួកគេ ដើម្បីធានាឲ្យបាននូវវិធីសាស្ត្ររួមគ្នាមួយ និង ការព្រមព្រៀង ចុងក្រោយមួយ។

ផ្អែកទៅលើវត្ថុធាតុដើម ដែលប្រមូលបានពីសិក្ខាសាលា២ថ្ងៃ អ្នកសម្របសម្រួល រឺ អ្នកសរសេរ នឹងចាប់ផ្តើមរៀបចំការព្រាងលើកដំបូង នៃឯកសារការផ្ទេរទស្សនៈ។

ការព្រាងនេះនឹងដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងការងារមូលដ្ឋានសម្រាប់មតិបន្ថែម។ ប៉ុន្មានសប្តាហ៍ ក្រោយ ឯកសារនេះនឹងត្រូវបានពិនិត្យរហូតដល់កំណែចុងក្រោយត្រូវបានទទួលស្គាល់។

ក្នុងកំណែចុងក្រោយនឹងត្រូវបានបោះពុម្ពផ្សាយ និង ទទួលស្គាល់ជាផ្លូវការដោយ អភិបាលក្រុង រឺសមាជិកក្រុមប្រឹក្សា។ វាជាមូលដ្ឋានច្បាប់សម្រាប់ប្រតិបត្តិក្នុងឆ្នាំក្រោយៗ ទៀត។

គួរកត់សំគាល់ផងដែរថា ការផ្ទេរទស្សនៈនឹងត្រូវបានផ្សព្វផ្សាយរវាងប្រទេសដែល ចូលរួមក្នុងសកម្មភាពនេះ។ ទស្សនៈទាំងអស់នឹងត្រូវបានបកប្រែជាភាសាអង់គ្លេសសម្រាប់ ជាការចែករំលែកឲ្យគ្នាទៅវិញទៅមក។ ទោះបីជាការផ្ទេរទស្សនៈត្រូវតម្រូវទៅតាម ស្ថានភាពនៃប្រទេសសាកល្បងក៏ដោយ ក៏ពួកគេក៏ពុំជួបប្រទះបញ្ហារួម អញ្ចឹងហើយ គឺមានសារសំខាន់សម្រាប់ការផ្ទេរទស្សនៈឆ្លងប្រទេស។

៧-៣ វគ្គបណ្តុះបណ្តាលសម្រាប់អ្នកពាក់ព័ន្ធមូលដ្ឋាន

គោលបំណង ដើម្បីផ្តល់គុណសម្បត្តិអ្នកចូលរួមឈានមុខក្នុងការអនុវត្តតាមការអនុវត្តន៍ ល្អតាមទីក្រុងសាកល្បងសម្រាប់ការសម្រេចចិត្ត និងការចូលរួមក្នុងដំណើរការផ្ទេរ។

ដោយសារផែនការសកម្មភាពជាផ្នែកនៃការផ្ទេរទស្សនៈ ការវាយតម្លៃជាការចាំបាច់ ដើម្បីកំណត់តម្រូវការក្នុងការបង្ហាត់បង្រៀនរបស់អ្នករួមចំណែកមូលដ្ឋាន។ គួរកត់សំគាល់

ដែរថា ផ្នែកសំខាន់នៃការបង្កាត់បង្រៀនដល់អ្នករួមចំណែកមូលដ្ឋាន នឹងផ្អែកទៅតាមកម្មវិធីបង្កាត់បង្រៀនរៀបចំដោយក្រុមការងារអន្តរជាតិក្នុងសកម្មភាពដើម។ សៀវភៅនេះនឹងដើរតួជាធនធានចំបងសម្រាប់ការបង្កាត់បង្រៀន។ ការបោះពុម្ពផ្សាយទាំងពីរ នឹងអាចរកបាននៅក្នុងភាសាផ្សេងៗ។

យ៉ាងណាមិញ កម្មវិធីបង្កាត់បង្រៀនអាចទទួលយក និង ធ្វើឲ្យច្បាស់លាស់ជាងនេះ ផ្អែកតាមតម្រូវការរបស់ទីក្រុងសាកល្បងនីមួយៗ។ វាជាតួនាទីរបស់អ្នកសម្របសម្រួលជាមួយនឹងការគាំទ្ររបស់ក្រុម DELGOSEA ក្នុងការទទួលយកកម្មវិធីសិក្សា និងការរៀបចំការបង្កាត់បង្រៀន។ វគ្គសិក្សានឹងត្រូវធ្វើឡើងក្នុងបរិវេណរដ្ឋបាលភូមិ ឃុំ។ ជាមធ្យមអ្នកសម្របសម្រួលមាន៣នាក់ នឹងចូលរួមក្នុងវគ្គសិក្សានៅក្នុងទីក្រុងសាកល្បងនីមួយៗ រយៈពេល៦ថ្ងៃ។

ទីក្រុងសាកល្បងនឹងត្រូវកំណត់អ្នកចូលរួមក្នុងវគ្គសិក្សា ដោយរួមបញ្ចូលថាអ្នកទាំងអស់ដែលពាក់ព័ន្ធក្នុងការអនុវត្តតាមការអនុវត្តគួរតែបានចូលរួម។ ជាមធ្យមអ្នកបម្រើការស៊ីវិល៦នាក់ និង អ្នកតំណាងសង្គមស៊ីវិល១០នាក់ គួរទទួលបានការបង្កាត់បង្រៀន២ដងសម្រាប់រយៈពេល៣ថ្ងៃ ទៅលើការផ្ទេរទស្សនៈ រួមបញ្ចូលទាំងផែនការសកម្មភាព។ ការបង្កាត់បង្រៀនអាចធ្វើឡើងក្នុងក្រុមតូចៗនៃ អ្នកចូលរួម៥ ទៅ ៦នាក់ ក្នុងករណី ការផ្ទេរទស្សនៈគ្របដណ្តប់លើខ្លឹមសារដែលបានកំណត់។ ក្នុងករណីផ្សេងទៀត អាចនឹងត្រូវការអ្នកចូលរួមច្រើនក្នុង១ក្រុម។ ចំនួនជាក់លាក់របស់ អ្នកបម្រើការស៊ីវិលជាក់លាក់នៃរដ្ឋបាលភូមិ ស្រុក និង អ្នកតំណាងសង្គមស៊ីវិល អាចធ្វើទៅតាមតម្រូវការ និងអាទិភាពសម្រាប់តម្រូវការពេញលេញលក្ខណៈសម្បត្តិរបស់ទីក្រុងសាកល្បង។ ក្នុងករណីណាក៏ដោយត្រូវមានការធានាថាអ្នកទទួលខុសត្រូវសំខាន់ក្នុងរដ្ឋបាលខេត្ត-ក្រុង និង អ្នកតំណាងសង្គមស៊ីវិលបានចូលរួម។

ប្រសិនបើអាចត្រូវមានការចូលរួមពី អ្នកនយោបាយដែលមានសិទ្ធិសម្រេចចំនួន ១០នាក់ជាមធ្យម ត្រូវមានតំណាងឲ្យក្រុមអ្នកនយោបាយពាក់ព័ន្ធ និង ជាមធ្យមអ្នកកាសែត ចំនួន២នាក់ ពីប្រព័ន្ធសារព័ត៌មានក្នុងស្រុក ដែលគួរចូលរួមពីក្នុងទីក្រុងសាកល្បងនីមួយៗ

២ដង រយៈពេល៤ម៉ោង នៅក្នុងវគ្គសិក្សាដើម្បីទទួលបាននូវការណែនាំពីគោលបំណងសំខាន់ និង ទស្សនវិជ្ជានៃការផ្ទេរទស្សនៈ រួមទាំងការសង្ខេបទិដ្ឋភាពទូទៅនៃផែនការការប្រតិបត្តិ។

ចំនុចខាងក្រោមនេះត្រូវបានប្រើប្រាស់សំរាប់ការជ្រើសរើសអ្នកតំណាងសង្គមស៊ីវិលនៅ ក្នុងវគ្គបណ្តុះបណ្តាល ក៏ប៉ុន្តែគោលការណ៍មួយចំនួនទៀតក៏អាចប្រើប្រាស់បានដែរ

- ប្រសិនបើពួកគេជាតំណាងនៃអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលក្នុងស្រុក នោះពួកគាត់ត្រូវជ្រើសរើសចេញពីក្រុមដែលធ្លាប់សហការជាមួយរដ្ឋបាលក្នុងស្រុក
- ក៏ដូចគ្នាដែរសំរាប់អ្នកតំណាងសមាគមអាជីវកម្មឬផ្នែកឯកជន
- យ៉ាងហោចណាស់ក៏ត្រូវមានអ្នកតំណាងមួយរូបដែលមានបទពិសោធន៍ពីមុន
- ក្រុមអ្នកតំណាងទាំងនោះអាចរួមបញ្ចូលពលរដ្ឋ ដែលបានចូលនិវត្តន៍ពីសេវា រដ្ឋបាលមូលដ្ឋាន និងមានជំនាញបទពិសោធន៍ខ្ពស់ រួមទាំងពេលវេលាដើម្បីប្តេជ្ញា ខ្លួនឯងក្នុងដំណើរការផ្ទេរ
- អ្នកដឹកនាំសាសនាគឺជាក្រុមអ្នកតំណាងមួយ ដែលមានឥទ្ធិពលក្នុងសហគមន៍ប្រកប ដោយភាពជឿទុកចិត្តខ្ពស់ និងការទទួលស្គាល់ពីសហគមន៍
- អ្នកតំណាងទាំងអស់គួរគិតពិចារណាទៅលើការមិនប្រកាន់បក្សពួកជាមួយនឹង ការទទួលយកប្រជាសាស្ត្រមូលដ្ឋាន។
- យ៉ាងតិចបំផុតពាក់កណ្តាលនៃអ្នកតំណាងសង្គមស៊ីវិលត្រូវតែជាស្ត្រីដើម្បីចូលរួមក្នុង ទស្សនៈនៃស្ត្រីនិងបង្ហាញតម្រូវការក្នុងដំណើរការការផ្ទេរឲ្យបានគ្រប់គ្រាន់។

ទីបញ្ចប់នៃវគ្គសិក្សា ការវាយតម្លៃត្រូវបានធ្វើឡើងដោយចែកកម្រងសំណួរទៅឲ្យអ្នក ចូលរួម។ អ្នកសម្របសម្រួលគួរសង្ខេបលទ្ធផលសំខាន់ និងដាក់ស្នើរមគ្គុទ្ទេសក៍ជាមួយ របាយការណ៍បេសកកម្មទៅឲ្យក្រុមDELGOSEA។ លទ្ធផលនឹងត្រូវបានចែករំលែកជាមួយ ទីក្រុងសាកល្បង និង អង្គភាពរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋាន។

៧-៤ ការត្រួតពិនិត្យ និងការវាយការណ៍

គោលបំណង ដើម្បីតាមដានដំណើរការធ្វើតាម និង បើសិនជាចាំបាច់ កែតម្រូវផែនការ សកម្មភាព រឺប្រើវិធីសាស្ត្របន្តបន្ថយ។

៧-៤-១ និយមន័យ និង សេចក្តីផ្តើមនៃការត្រួតពិនិត្យគម្រោង

ការត្រួតពិនិត្យរួមមានដំណើរការទាំងឡាយ ដែលធ្វើឡើងដើម្បីតាមដានការប្រតិបត្តិ គម្រោង ដើម្បីឲ្យបញ្ហាអាចកំណត់បានតាមពេលវេលា និងសកម្មភាពកែតម្រូវអាចធ្វើបាន។ ផលប្រយោជន៍សំខាន់គឺសកម្មភាពគម្រោងត្រូវបានតាមដាន និងវាស់វែងជាប្រចាំដើម្បីកំណត់ អថេរភាពពីផែនការគ្រប់គ្រងគម្រោង។

ការត្រួតពិនិត្យរួមបញ្ចូល៖

- ថ្លឹងថ្លែងសកម្មភាពដំណើរការគម្រោង (តើយើងនៅឯណា?)
- អង្កេតអថេរគម្រោង (ថ្លៃដើម កំលាំង ឱកាស។ល។)
- កំណត់សកម្មភាពកែតម្រូវ ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហា និងហានិភ័យឲ្យបានសមស្រប (តើយើងអាចត្រលប់មកភាពដើមវិញបានដោយរបៀបណា?)
  - ជះឥទ្ធិពលទៅលើកត្តា ដែលអាចជៀសវាង និងគ្រប់គ្រងបាននូវ ការផ្លាស់ប្តូរមិនចាំបាច់នានា ដូច្នេះមានតែការផ្លាស់ប្តូរសមស្របប៉ុណ្ណោះត្រូវបាន អនុវត្ត។

ក្នុងគម្រោងច្រើនផ្នែកដូចការធ្វើតាមការអនុវត្តន៍ ដំណើរការតាមដានផ្តល់មតិ យោបល់ដើម្បីអនុវត្តន៍សកម្មភាពកែតម្រូវ រីឯក្នុងការអនុវត្តគម្រោងជាមួយនឹងផែនការ គ្រប់គ្រងគម្រោង។

និយមន័យនៃដំណាក់កាលសម្រេចបានលទ្ធផលរបស់គម្រោងអាចជាឧបករណ៍បន្ថែម ក្នុងការតាមដាន។ Milestonesកំណត់ការសម្រេចបានព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ ។ លទ្ធផល នីមួយៗមានរយៈពេលសូន្យ ហើយគ្មានការប្រឹងប្រែង មានន័យថាគ្មានការងារ ដែលទាក់ទង ជាមួយនឹងលទ្ធផល។ វាជាទង់ក្នុងផែនការណ៍ ដើម្បីបង្ហាញថាផ្នែកមួយចំនួនត្រូវបានបំពេញ រួច។ ជាធម្មតាលទ្ធផលកំណត់មុនត្រូវបានប្រើជាចំណុចកំណត់ ដើម្បីដឹងថាគម្រោងកំពុង ដំណើរការតាមការគ្រង ទុក រឺគម្រោងនោះត្រូវការពិនិត្យឡើងវិញ។

លក្ខខណ្ឌដំបូងសម្រាប់ប្រព័ន្ធតាមដានតាមទម្រង់មាន

- របាយការណ៍ច្បាស់លាស់នៃគោលដៅដែលអាចវាស់វែងបានសម្រាប់គម្រោង និងផ្នែកតូចៗនៃគម្រោង ដែលសូចនាករអាចត្រូវបានកំណត់។

- សំណុំនៃសូចនាករ រួមមាន ធាតុចូលនៃទំនិញ និងសេវាកម្មដែលបង្កើតដោយគម្រោង និងឥទ្ធិពលមកលើអ្នកទទួលផល។
- ការរំពឹងទុកសម្រាប់ការប្រមូលទិន្នន័យ និងរៀបចំកំណត់ត្រាគម្រោង ដើម្បីឲ្យមាន ភាពស៊ីចង្វាក់គ្នារវាងទិន្នន័យសម្រាប់សូចនាករ និងស្ថិតិដែលមានស្រាប់ ហើយឲ្យ ទិន្នន័យសម្រាប់ប្រើប្រាស់មានតម្លៃសមរម្យ។
- ការរៀបចំស្ថាប័នសម្រាប់ការប្រមូល វិភាគ និងរាយការណ៍ទិន្នន័យគម្រោង និង សម្រាប់វិនិយោគទៅលើអាគារ ដើម្បីរក្សាគម្រោង។
- សំណើសម្រាប់ទទួលបានមតិយោបល់មកលើរបកគំហើញ សម្រាប់ការធ្វើការ សម្រេចចិត្ត។

៧-៤-២ ការតាមដានទីក្រុងសាកល្បង

សេចក្តីផ្តើមនៃប្រព័ន្ធតាមដានគួរជាដំណើរការរួមគ្នារវាងអ្នកសម្របសម្រួល និងទីក្រុង សាកល្បង។ វាសំខាន់ណាស់ក្នុងការយល់ស្របយកមូលដ្ឋានគោលរួមគ្នាមួយសម្រាប់ ការតាមដាន។ អភិក្រមតាមបែបជាដំណាក់កាលត្រូវបានដាក់ជាអនុសាសន៍ មានន័យថា ផែនការតាមដានត្រូវបានកំណត់ច្បាស់លាស់សម្រាប់រយៈពេលពាក់កណ្តាលដំបូងនៃការ អនុវត្តន៍ការផ្ទេរ (ឧ. ៨ទៅ៩ខែ)។ ផែនការថ្មី ដែលផ្តោតទៅលើរយៈពេលពាក់កណ្តាលបន្ទាប់ ត្រូវបន្តក្រោយពេលរយៈពេលដំបូងបានបញ្ចប់។

ក្នុងឧបសម្ព័ន្ធរបស់ជំពូកនេះបែបបទសម្រាប់ធ្វើការរាយការណ៍ត្រូវបានបង្ហាញ។ បែបបទនោះរួមមានផ្នែកអត្ថាធិប្បាយ រួមទាំងការរៀបចំជាតារាងម៉ាទ្រីកផងដែរ។ តារាងនោះ ចែកចេញជាគោលដៅទូទៅ គោលដៅជាក់លាក់ និង កម្រងសកម្មភាពទៅតាមលទ្ធផល។ នៅពេលរៀបចំតារាងតាមដាន គោលដៅ លទ្ធផល និងសកម្មភាព ដែលជាផ្នែក នៃការផ្ទេរទស្សនៈមានភាពស្រពិចស្រពិលពេក។ ដូចដែលបានចែងនៅក្នុងសេចក្តីផ្តើម ការតាមដានអាចធ្វើឡើងបានលុះត្រាតែគោលដៅ លទ្ធផល និងសកម្មភាពត្រូវបាន កំណត់រួច។ បើគ្មាននោះទេ វាសឹងតែមិនអាចកំណត់សូចនាករបាន។

សេចក្តីផ្តើមនៃការតាមដានគម្រោងទៅឲ្យទីក្រុងសាកល្បង អាចធ្វើទៅបានដោយ ជំហានផ្សេងៗគ្នា។ ជាការពិគណនាសម្រាប់ការប្រជុំត្រូវការចូលរួមពីអ្នកចូលរួមសំខាន់ៗ ជំហានខ្លះត្រូវបានបង្ហាញនៅខាងក្រោមនេះ៖

- ការបង្ហាញពីបែបបទនៃការតាមដានទៅឲ្យទីក្រុងសាកល្បង។ ការកំណត់នៃបុគ្គល សំខាន់ដែលត្រូវចូលរួមក្នុងដំណើរការតាមដានចំពោះមុខឲ្យទីក្រុងសាកល្បង។
- ត្រួតពិនិត្យមើលគោលបំណង លទ្ធផល និងសកម្មភាព។ បង្ហាញភស្តុតាងបើសិន លទ្ធផលដែលបានកំណត់មានភាពច្បាស់លាស់សម្រាប់ការតាមដាន។ ពុំនោះទេត្រូវ បែងចែកលទ្ធផលទៅជាជំហានតូចៗ និងតាមក្របខ័ណ្ឌពេលវេលា។
- និយមន័យនៃសូចនាករ និងប្រភពនៃព័ត៌មាន។ តើយើងអាចវាស់ស្ទង់ដឹងពី គោលបំណង រឺលទ្ធផលត្រូវបានសម្រេចបានដោយរបៀបណា? ទិន្នន័យមូលដ្ឋាន ត្រូវតែពិភាក្សា។ តើអ្វីអាចជាប្រភពមានប្រយោជន៍ ដើម្បីប្រមូលព័ត៌មាន (ប្រភពនៃ ព័ត៌មាន)? តើនរណានឹងទទួលខុសត្រូវការប្រមូលទិន្នន័យ? តើទិន្នន័យនឹងត្រូវបាន ធ្វើឲ្យប្រើប្រាស់បានដោយវិធីណា (ឯកសារ រឺ តាមអ៊ីម៉ែល)?
- ហានិភ័យខាងក្នុង និងខាងក្រៅ តើអ្វីអាចជាហានិភ័យ ដែលរារាំងដំណើរការធ្វើតាម? គិតពីវិធីសាស្ត្របន្ទុះបន្ថយ។
- ការព្រមព្រៀង និងការសម្រេចចុងក្រោយនៃផែនការតាមដានមួយឆ្នាំដោយ អ្នកសម្រេចចិត្តមូលដ្ឋាន
- ការឈរឈ្មោះអ្នកទទួលខុសត្រូវទៅលើការតាមដានចំពោះមុខឲ្យទីក្រុង សាកល្បង។
- ការព្រមព្រៀងទៅលើការចុះទស្សនៈកិច្ចដោយអ្នកសម្របសម្រួលក្នុងការ ត្រួតពិនិត្យ។ កាលបរិច្ឆេទសម្រាប់ឆ្នាំដំបូងថេរ។

Name of Pilot City, Country:					
Name of Reporter:					
Thematic Area:					
Project Title:					
Monitoring Period:					
Overall objective	Indicators (baseline data needed)	Sources of Information	Status quo at the beginning of the project	Status in August 2012	
The improvement of living conditions of disadvantaged groups through increased participation of people in local planning and decision-making	<i>e.g. poverty rate at the beginning of the project in certain areas; number of consultations where people could participate; existence of planning mechanisms and elected bodies...</i>				
Specific Objective (as stated in the project design)	Indicators (as stated in the project design)	Sources of Information	Possible Risks (external and internal)		
Results (as stated in the project design)	Indicators (as stated in the project design)	Sources of Information			

Result I:						
<i>Please list all activities which lead to result I:</i>	Planned in month	Executed in month	Sources of Information	Steps achieved - until last period	Steps achieved –in current period	Problem faced and follow up action
Activity 1						
Activity 2						
Activity 3						
Activity 4						
Results (as stated in the project design)	Indicators (as stated in the project design)		Sources of Information			
Result II:						
<i>Please list all activities which lead to result II:</i>	Planned in month	Executed in month	Sources of Information	Steps achieved - until last period	Steps achieved –in current period	Problem faced and follow up action
Activity 1						

Activity 2						
Activity 3						
Activity 4						
Results (as stated in the project design)	Indicators (as stated in the project design)		Sources of Information			
Result III:						
<i>Please list all activities which lead to result III:</i>	Planned in month	Executed in month	Sources of Information	Steps achieved - until last period	Steps achieved –in current period	Problem faced and follow up action
Activity 1						
Activity 2						
Activity 3						

Activity 4						
Results (as stated in the project design)	Indicators (as stated in the project design)		Sources of Information			
Result IV:						
<i>Please list all activities which lead to result IV:</i>	Planned in month	Executed in month	Sources of Information	Steps achieved - until last period	Steps achieved –in current period	Problem faced and follow up action
Activity 1: training						
Activity 2						
Activity 3						
Activity 4						

Management Structure of BP's Replication Project

